OFFICIALIS
CURIÆ REGULARIS
Ad optimè defendenda ſuæ Religionis jura in Curia examinanda, ſatis inſtructus

AUCTORE

P. FR. AUGUSTINO MATTHÆUCCI LUCENSE,
Provinciæ Obſervantis Romanæ, S.Theol.Lect.Jubil.
& olim Romanæ Curiæ Secret. Generali.

OPUS

Regularibus, Superioribus æquè, ac Subditis neceſſarium;

Confeſſariis, & Juris Canonici ſtudioſis commodiſſimum.

TOMUS SECUNDUS.

Qui, in hac ſecunda impreſſione Romana, cum pluribus Sacrar.Congreg. Decretis, & Apoſtolic.Conſtit. Tomo Primo acceſſit.

AD

ADMODUM REVERENDUM PATREM
F. JOANNEM MARIAM
MAESTRINI A S. CRUCE
Ordinis Minorum.

ROMÆ, MDCCI.
Typis Jo:Jacobi Komarek Boëmi propè SS.Vincentium,& Anaſtaſium in Trivio.
SUPERIORUM PERMISSU.

CAP.
CAP.
CAP.
CAP.

CAP.
CAP.
CAP.

CAP.
CAP.
CAP.

CAP.
CAP.
CAP.
CAP.
CAP.
CAP.
CAP.
CAP.

INDEX
CAPITULORUM
Tomi Secundi.

CAP.

OFFICIALIS CURIÆ REGULARIS

TOMUS SECUNDUS.

CAPUT PRIMUM.

Officialis quoad Festos dies.

SUMMARIUM.

1 *Dies Festi ab Episc. indictis à Regularibus servantur.*
2 *Possunt Regulares dies festos, & jejunia in suis Ecclesiis annunciare.*
3 *Diebus festis opera servilia probibita.*
4 *Limitatur, & ibi Decretum Sac. Cong.*
5 *Præter causam est necessarius consensus Episcopi:*
6 *Eodem die duæ Ecclesiæ vicinæ non celebrant idem festum.*
7 *Nec exponunt SS. Eucharistiæ Sacramentum.*
8 *Festum Sancti Antonii de Padua, celebratur eodem die à Patribus Franciscanis.*
9 *Unica fit processio.*
10 *Decretum Sac. Rit. Cong. super celebratione missæ, & officiis de Sanctis.*
11 *Ejusdem decretũ super trãslatione festi SS. Annunciationis.*
12 *Aliud super festo S. Joseph, occurrente feria v. majoris Hebdomadæ.*
13 *Vigilia S. Matthiæ non anticipatur &c.*
14 *Non jejunatur, quando festivitas Corporis Christi venit in vigilia S. Joannis Baptistæ.*

1 Dies festos, quos Episcopi in sua Diœcesi servandos præceperint, deberi, etiam à Regularibus, observari, statuit Trident. *sess. 25. cap. 12. de Regularibus*, ubi *: dies etiam festi, quos in Diœcesi sua servandos, idem Episcopus præceperit*, *ab*

ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, serventur: vide *cap. officialis quo ad exemptionem ab Juris Ordin. n.* 41 *tom.* 1. decretum Sac. Cong. Conc.

2 Possunt Regulares dies festos, & jejunia in suis Ecclesiis annunciare, prout in terminis firmavit Sac. Cong Conc. *sub die* 2. *Julii* 1620. *v.C. offic. quoad benedict. n.* 17. *tom.* 1. quae interrogata; *an Regulares, possint annunciare dies festos, & jejunia in suis Ecclesiis ad Altare in celebratione Missæ? Respondit Regulares non prohiberi dies festos, & jejunia in suis Ecclesijs annunciare*. Imo posse ab Ordinariis obligari, ne festorum, & jejuniorum ignorantia fideles transgrediantur præcepta Ecclesiæ, tradit Roderico *qq. reg. tom. primo quæst.* 43. *art.* 7.

In diebus festis quodcumque opus servile prohibetur, de quo fusius Summistæ Layman. *lib.* 5. *Tract.* 7. *cap.* 2. Quilici *Confessar. manduct. quæst.* 15. *art.* 3. *num.* 3. Engel. *Colleg. Jur. Canon. lib.* 2. *tit.* 9. §. 2. *n.* 9. habetur *cap. Licet lib.* 2. *tit.* 9. *de Feriis*, & expresse B. Pius V. apud Quaranta *Bullar. ver dies festus const. cum primum*, & infra disposuit, „ Cum vero dierum festorum observatio ad Dei cultum maxime pertineat, & „ in lege Divina præcipiatur, cupientes abusus pravos, qui ex „ eorum inobservantia invaluerunt, omnino corrigere, & antiquorum Canonum statuta renovantes mandamus, ut dies „ Dominici, & præcipuè in honorem Dei, B. Mariæ Virginis, „ SS. Apostolorum feriati, cum omni veneratione observentur, „ & omnes in diebus præfatis Ecclesias frequentent, divinis officiis devotè intendant, ab omni illicito, & servibli opere abstineant; mercatus non fiant, profanæ negotiationes, & judiciorum strepitus conquiescant; qui verò in diebus præfatis opus aliquod illicitum fecisse deprehensus fuerit, præter „ Divinam ultionem, & amissionem animalium, quibus ad „ vecturam utetur, etiam graves pœnas incurret arbitrio nostro, seu Vicarii nostri in Urbe; in aliis autem locis arbitrio „ Ordinariorum &c. „

Ex causa tamen necessitatis licet, etiam diebus festivis, quædam opera servilia peragere, ut præallegati tradunt, & legitur *alleg. cap. liceat*, & *cap. conquestus* ibidem: necessitati causa

pie-

pietatis adjicitur, prout ex Pia sec. *prax. par. 2. cap. 3. art. 23.*, „ Sac.
4 Cong. Rituum censuit licere diebus festis dare operam rebus
„ ad victum necessariis, ac tempore perituris, præsertim tem-
„ pore vindemiarum, & messium, ac recollectionis fructuum,
„ vel, ubi necessitas urgeat, aut suadeat pietas: Cæterum, quo-
„ niam verendum est, ne privatis affectibus, domesticarum-
„ que rerum studio aliqui eò perducantur, ut hac Sacrorum
„ Canonum indulgentia in aliis etiam casibus abutantur, iidem
„ Patres Illustrissimi adjiciunt, ad Ordinarii cujuscumque judi-
„ cium, ac censuram pertinere, ut dignoscat, num verè ulla
„ ex causis superascriptis subsit, propter quam liceat diebus fe-
„ stis rebus servilibus vacare, ut, nec dierum festorum obser-
„ vantia ulla in re violetur, nec opera illis diebus summi cum
ratione permissa impediantur: „ Unde præter causam neces-
sitatis, & pietatis debet quoque accedere consensus Episcopi,
5 ut etiam docuit Sylvester *Summ. ver. Dominica quærit. 5.* enu-
merans casus, pro quibus, vel urgeat necessitas, vel suadeat
pietas; vide Engel, *cit. d. num. 13.*

6 Cum in eodem loco nova erigitur Ecclesia, (vel si sit an-
tiqua, non solebat) non potest die, qua alia ejusdem, sive sit
Secularis, sive Regularis, celebrat aliquod festum, idem, &
ipsa celebrare, sed debet in aliam diem protrahere, interim non
retardata manutentione illi, quæ est antiquior in celebratio-
ne, quemadmodum Nicol. *flos. v. festum num. 5.* refert resolu-
tum à Sac. Cong. Epis. Regul. *in una Messanen.* 19. *Martii*
1581., *& Sabinen.* 20. *Novembris* 1648. his verbis: *Non debet
eadem die celebrari festum in duabus Ecclesiis vicinis, sed moder-
na debet eligere alium diem*; & in simili habetur decisio Sac. Rit.
Cong. quæ, in controversia vertente inter PP. SS. Vincentii, &
Anastasii in Trivio, quibus per speciale breve Innoc. XII. con-
cesserat, ut in feria secunda cujuslibet hebdomadæ publicè
7 adorandum exponerent Sanctiss. Eucharistiæ Sacramentum,
& PP. SS. XII. Apostolorum de Verbe, sub eadem die in pro-
pria Ecclesia eamdem functionem explentes, *sub die 13. Junii
1697. censuit, consulendum Sanctissimo pro translatione Indul-
gentiæ ad feriam quartam, addita perpetuitate; & facta relatio-*

ne Sanctitas Sua benignè annuit, & translationem Indulgentiæ approbavit.

Festum S. Antonii de Padua ex declaratione Sac. Cong. Epis., & Regul. potest ipso solemnitatis die celebrari, tum à PP. de Corpore Observantiæ, tum Conventualibus, prout infra. „ Sacra &c. attentis narratis, auditisque partibus su-
8 per hinc inde allegatis, censuit licere, tam Fratribus Minor. „ Conventualibus, quam Observantibus Reformatis S. Fran- „ cisci in propriis suarum Ordinum Ecclesiis, solemnizare fe- „ stum S. Antonii de Patavio Confessoris, ea ipsa die, in quam „ inciderit; modò tamen Reformati à Processionibus ab sti-
9 neant; Decretis, seù literis ejusdem Sac. Cong. aliàs circa pre- „ missa emanatis, & reliquis in contrarium deductis, minimè „ obstantibus. Romæ 20. Septembris 1658. „ ut in regesto ejus- „ dem Sac. Cong. Lantus. *verf. festum à num.* 3.

Missæ celebrantur, & Officia recitantur de Sanctis in Martyrologio descriptis ad formam sequentis Decreti.

10 Decretum Generale. „ Cum Sac. Rituum Congregatio- „ ni innotuerit quamplures abusus irrepsisse circa recitationem „ Officii, sub prætextu decreti ab eadem Congregatione evul- „ gati de anno 1630. & in Breviario Romano impressi, in quo „ permittitur posse in Ecclesia recitari Officia, & Missas celebra- „ ri de illis Sanctis, quorum Corpora, aut Reliquiæ insignes in „ ea asservantur: Eminentissimi Patres, eidem Sac. Congreg. „ Præpositi, iisdem abusibus evellendis præcipuè intenti, inhæ- „ rendo decretis, aliàs in similibus editis, declararunt prædicta „ Officia, Sanctorum, ratione Corporis, seù insignis Reliquiæ, „ recitanda, intelligi debere de Sanctis, dumtaxat in Martyro- „ logio Romano descriptis, & dummodo constet de identitate „ Corporis, seù Reliquiæ insignis illiusmet Sancti, qui reperitur „ in Martyrologio Romano descriptus: de cæteris autem San- „ ctis in prædicto Martyrologio non descriptis, aut quibus à „ Sancta Sede non fuerit specialiter concessum, Officia recitari, „ & Missas celebrari, vetuerunt, non obstante, quod ipsorum „ Corpora, vel insignes Reliquiæ in Ecclesiis asserventur. Qui- „ bus tamen ab Ordinariis locorum approbatis, debitam fide-

lium

„ lium venerationem (prout hactenus servatum est) exhiben-
„ dam esse censuerunt, sed absque Officio, & Missa, sub poenis
„ de non satisfaciendo praecepto recitandi Officium, aliisque in
„ Const. Pii V. contentis. Die 11. Augusti 1691. „

11 „ Et facta de praedictis Sanctissimo per me Secret. relatione, Sanctitas Sua hujusmod decretum approbavit, ac, ut debitae exequutioni demandetur, locorum Ordinariis injungendum esse praecepit. Die 19. Octobris ejusdem anni 1691. „

„ Super translatione Festi Annunciationis post octavam Paschae, eadem Sac. Cong. disposuit, ut infra. „

„ Etsi secundum regulas Breviarii Romani, cum plura festa, aequalia in ritu, transferenda sunt, unum ante aliud transferri debeat eo ordine, quo erant celebranda propriis diebus: attamen quia anno 1690. ab hac Sacrorum Rituum Cong. approbante, & mandante fel. rec. Alexandro Papa VIII. specialis praerogativa concessa fuit translationi festi Annunciationis B. Mariae Virginis Matris Dei, incidentis in feriam sextam Parasceve, vel Sabatum Sanctum: idcirco eadem Sac. Rituum Congregatio istiusmodi novis decretis inhaerens, ob specialem reverentiam Dominicae Incarnationis speciali hoc privilegio decorandum, censuit idem festum Annunciationis, nimirum, ut quotiescumque post hac contigerit festum praedictum, etiam quoad solum Officium, post Octavas Paschae, transferri, in eodem caeteris semper festis aequalis ritus praeponatur, licet temporis ordine illis sit in Kalendario posterius: & ita servari mandavit die 14. Junii 1692. „

Occurrente festo S. Josephi feria v. majoris hebdomadae plures Missae currentis Officii ipsa die celebrantur, & solum quoad Chorum, seu Officium, transfertur festum Sancti, non quoad forum, ut itidem eadem firmavit.

12 „ Cum anno proximè venturo occurrat festum S. Josephi in feria v. majoris hebdomadae, exortum fuit dubium, attenta universali consuetudine Ecclesiae celebrandi eo die unam tantum Missam, an unà cum Officio ipsius S. Josephi transferri debeat anno praedicto, etiam obligatio audiendi Missam, ac vacandi ab operibus servilibus? dubioque hujusmo-

„ modi in Sacrorum Rituum Congregatione proposito; eadem
„ Congregatio ad relationem Eminentiss., & Reverendiss. D.
„ Cardinalis Albani, re maturè discussa, censuit Officium
„ transferendum esse ad aliam diem, juxta rubricas Breviarii
„ Romani, & decreta ipsius Congregationis; cæterum præce-
„ ptum audiendi Missam, & vacandi ab operibus prædictis non
„ esse transferendum, sed servandum esse prædicta feria v. ma-
„ joris hebdomadæ: adeoque per Ordinarios locorum accuratè
„ providendum, ut eo die aliquæ quidem Missæ privatæ, ante
„ celebrationem solitæ Missæ Conventualis celebrandæ pro præ-
„ cepti adimplemento non desint; sed tamen propterea anti-
„ quus mos Communionis Cleri in Missa solemni ejus diei, quo
„ Ecclesia SS. Eucharistiæ Sacramenti institutionem, & me-
„ moriam recolit, summa religione hactenus detentus, nulla-
„ tenus omittatur, & ita declaravit, ac decretum hujusmodi
„ publicari, & imprimi mandavit. Die 13. Septembris 1692. „

13 Non anticipatur vigilia Sancti Mathiæ Apostoli, licet occurrat ultimo die baccanaliorum, prout infra.

„ Quæsitum fuit, à Sacrorum Rituum Cong. declarari;
„ An vigilia S. Matthiæ Apostoli, occurrens hoc anno in feria
„ tertia post Dominicam Quinquagesimæ, possit ratione car-
„ nis privii anticipari cum jejunio. Et eadem Sac. Cong. respon-
„ dit, negativè, & jejunium prædicta feria tertia omnino ser-
„ vandum. Die 23. Januarii 1694. A Card. Cybo. „

Nec in die Corporis Christi est jejunandum, si incidat in vigiliam S. Joannis Baptistæ, sed anticipandum jejunium
14 die antecedenti, feria nimirum quarta, prout jejunatur in ipsa vigilia, ex decreto Sac. Rituum Cong. edito *die* 24. *Septembris* 1638. & Const. Urbani VIII. *die* 14. *Octobris* 1638. *ut in Bullar. Cherub.*

CA-

CAPUT II.

Officialis quoad Gabellas.

SUMMARIUM.

1 *Describitur Gabella.*
2 *Const. Pii V. super exemptione Mendicantium, & Monialium à Gabellis, & aliis oneribus: lege.*
3 *Const. Pii non revocatur à Gregorio XIII.*
4 *Immunitas personarū Ecclesiasticarum est inducta Dei ordinatione.*
5 *Pedagia important tributum.*
6 *Decretalis Bonifacii VIII. super exemptione à pedagiis.*
7 *Tallias, & Collectas Ecclesiasticis imponere ab Alexandro IV. interdicitur.*
8 *Const. Clem. IX. revocatoria exemptionum à Vectigalibus, non comprehendit Regulares.*
9 *Fratres Minor. de Corpore Observantiæ; & Capuccini sunt specialiter excepti.*
10 *Delictum privatum, non nocet communitati.*
11 *Gravare eosdem Fratres Vectigalibus, est gravare Pontifices.*
12 *Recipiens rem alienam non acquirit dominium.*
13 *Fratres Minores sunt excepti ab onere solvendi decimas.*
14 *Et Gabellam molituræ.*
15 *Monitorium super exemptione à Gabella quatreni Carnis, & libera asportatione &c. pro eisdem.*
16 *Mandatum de observanda exemptione à Gabella, solvenda super quolibet cado Vini pro illis &c.*

1 GAbella juxta Calvinum *Lexicon juridicum* quamdam speciem exprimit exactionis, & tributi, à Principe impositi super rebus ad victum, vel vestitum spectantibus, sive pro facultate asportandi, vel vehendi currus, mulos, equos, & alia jumenta, vacua, vel onusta Navar. *Summ. ver. Gabella*; à quo

à quo solvendi onere variis bullatis indultis eximuntur Regulares, & præsertim Ord. Mendicantium, ut expresse apud *Bullar. Cherub. tom.* 2. B. Pius V. dispofuit, ut sequitur.

2 Dum ad uberes, & infra.

§.I. ,, Hinc est quod nos volentes eosdem Mendicantium Ordines, & dilectos Filios eorum Fratres, & Monachos, ,, cæterasque personas, ac etiam Moniales quaslibet ejusdem ,, Ordinis, sub illorum cura degentes specialibus favoribus, & ,, gratiis prosequi; Motu proprio, non ad alicujus nobis super ,, hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ,, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli Mendicantium Ordinum hujusmodi Fratres, Monachi, & dictæ Filiæ in Christo Moniales, seù Sorores, ac aliæ utriusque sexus ,, personæ Regulares ubilibet per totum Christianum Orbem ,, diffusi, & constituti, illorumque Monasteria, cœnobia, domus, Conventus, Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, & alia loca, ,, etiam unita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, ,, possessiones, prædia, agri, & alia omnia, & singula mobilia, ,, & immobilia, ac se moventia, & ubilibet, ac in quibuscumque ,, Orbis consistentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarii, locatarii, & affictuarii, negotiorum suorum gestores universi, quomodolibet nuncupati, ,, nunc & pro tempore existentes in perpetuum, ab omnibus, ,, & singulis exactionibus, tam urbanis, quam rusticis, necnon ,, datiis, gabellis, pedagiis, vectigalibus, collectis, impositionibus, & oneribus, ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quam personalibus, meris, & mixtis, etiam subsidio ,, triennali, & augmento, ac secularibus, Equorum taxis, militumque hospitiis, ac aliis, quibuscumque nominibus nuncupatis, quavis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, & quæ Laicis, ac aliis quibusvis quomodolibet imponi ,, consueverunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcumque mercium, & rerum cujuscumque generis, vel ,, qualitatis existentium, tam per mare, & aquam dulcem, ,, per terram, undecumque, & quomodocumque pro

tem-

„ tempore delatarum, nec non animalium quorumcumque „ mortuorum, & vivorum, & quæ alias quomodolibet, & ex „ quavis cauſa, ac ſuper quibuſcumque rebus, tam in Alma Urbe noſtra, quàm extra eam ubilibet locorum exiguntur, & „ in futurum exigentur. Necnon à contributionibus, & ſolutionibus in aliis faciendis, ac tam pro victu, & veſtitu, quam „ quocumque alio uſu ſuo tantum, ac tam emendo, quam vendendo, & alias quomodolibet negotiando. Necnon etiam à „ ſolutione quadrantis pro ſingulis libris carnium de animalibus, quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi contigerit, „ nec non etiam, quæ in ſuis ædibus, prædiis, & poſſeſſionibus „ priuatim detinent, & nutriunt, ac à contributione ſumptuum, & expenſarum, quæ aliquando pro pontibus, viis, „ aquæductibus, muris, mænibus, aliiſve machinis ſtruendis, & „ reparandis, ſeù reficiendis, ac Civitatum, Terrarum, & locorum quorumcumque fortificationibus, necnon etiam alias „ in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta Urbe, quam extra „ eam ubilibet penitus, & omnino liberi, immunes, & „ exempti, ac liberæ, & exemptæ, liberaque immunia, & „ exempta ſint, & eſſe cenſeantur, ac pro talibus teneantur, & „ reputentur. Quodque Terræ, agri, poſſeſſiones, & loca aratiua, ut præfertur in illis, quæ aliquando pro paſcuis animalium ad certum tempus reſervantur, nullatenus umquam „ comprehendantur, nec comprehendi cenſeantur.

§. II. „ Ac etiam Monaſteria, Cænobia, aliaque omnia „ Regularia loca prędicta, pro quorumcumq; militum, tam equitum, quam peditum hoſpitiis, quemadmodum magno cum „ noſtro dolore hucuſque in pleriſque locis factum comperimus, nequaquam aſſignentur, nec aſſignari debeant. „

§. III. „ Et inſuper, quod fructus, redditus, proventus, „ introitus, & alia quæcumque bona Monaſteriorum, cænobiorum, & aliorum locorum, Regularium præfatorum, ab „ aliis, quam à Syndicis, & Procuratoribus Religioſis Fratribus, „ Monachis, & Monialibus, aliiſque perſonis præfatis exigi, illaque dumtaxat in beneficium loci, vel ſuſtentationem ipſorum Religioſorum Fratrum, & Monialium expendi, nec per

„ alios quoſcumque quovis nomine cenſeantur, nec in alium „ quam præmiſſum uſum converti, ſeù expendi poſſint, neque „ debeant, niſi de conſenſu Superiorum illius loci, cui data, vel „ conſignata, aut donata fuerint, ſeù ad quem aliàs ſpectabunt, „ nec etiam ſoli tutores, aut curatores, ſeu protectores, & alio „ nomine Sanctesii, aut alias nũcupati de eiſdem bonis ullo mo- „ do diſponere poſſint. Quodq; idipſum, etiam de eleemoſynis, „ oblationibus, & quibuſcumque aliis donativis intelligi, & „ obſervari debeat, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium „ perpetuo ſtatuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. „

§. IV. „ Necnon Fratres, Monachos, Moniales, ac aliàs „ Regulares perſonas, eorumque Monaſteria, Cœnobia, Con- „ ventus, Eccleſias, Capelas, Oratoria, & alia loca, ac terras, „ poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, co- „ lonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac geſtores, „ prædicta, ut præfertur libera, immunia, & exempta eiſdem „ auctoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus. „

§. V. „ Mandantes propterea dilectis Filiis modernis, & „ pro tempore exiſtentibus Cameræ Apoſtolicæ Camerario, „ Præſidentibus, & Clericis, ac Commiſſariis agentibus, & Offi- „ cialibus quibuſcumque, ut omnibus, & ſingulis, tam viro- „ rum, quam mulierum Monaſteriis Mendicantium Ordinum „ hujuſmodi exiſtentibus ſub ditione noſtra temporali, mediatè, „ vel immediatè conſtitutis, tantum ſal, quantum pro eorum „ uſu ſuffecerit ſingulis annis, omni dilatione ceſſante, & contra- „ ditione remota, contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſ- „ ſignari facere debeant realiter, & cum effectu.

§. VI. „ Diſtrictus etiam in virtute Sanctæ Obedientiæ, „ & ſub indignationis noſtræ, ac excommunicationis majoris „ latæ Sententię, ac duorum millium ducatorum auri de Came- „ ra, pro una Baſilicæ S. Petri de Urbe, & pro altera medietatibus, „ ſingulis Monaſteriis, & locis præfatis, quæ moleſtari, ſeu per- „ turbari contigerit, irremiſſibiliter applicandorum, pœnis, eo „ ipſo, ſi, & quoties contrafactum fuerit, incurrendis, inhiben- „ tes Sublata &c. Irritum, & Inane &c. Non obſtantibus &c. „ Romæ 29. Julii 1566.

Et

Et quo ad id non revocari à Greg. XIII. Const. *In tanta*,
3 *ut in Bullar ibidem observant* Sorbus *ad Compendium Privileg. ver. ab exactionibus*, Quarant. *Bullar. v. privil. Regul.* præsertim, quia dum à Gregorio reducuntur Constitutiones Pii, *Etsi Mendicantium: ex supernæ. Ad hoc nos Deus, & aliæ ibid.* ad terminos juris communis, & Concilii Trid. eumque statum, in quo erant ante Concilium (iis exceptis, quæ Concilio adversantur) privilegia, quo ad specificos actus non solvendi Gabellas, aliaque onera, in sua vi, quam obtinebant ante prædictarum emanationem, relinquuntur, utpote Concilio non contraria, & in jure communi fundata; ex quo potius ad allegatam exemptionem concludendam optimum habetur argumentum *cap. 20. sess. 25. de ref. dum Ecclesiasticar. personarum immunitatem* firmat *esse Dei ordinatione, & Canonicis sanctioni-*
4 *bus constitutam*; & in priori ad ipsum legitur *in mari magno Prædicatorum, & Minorum* ad Regulares descendisse; ac per Bonifacium VIII. *de censibus, & exactionibus* in 6. *lib. 3. tit. 20.*
5 generaliter contra exigentes ab Ecclesiasticis pedagia (hoc est per Gloss. *ad cap. quamquam eodem tit.* tributum, quod solvitur pro rebus, quæ transferuntur de uno loco ad alium: & in jure vocatur vectigal) statutum esse, prout sequitur.

6 „ Quamquam pedagiorum exactiones, tam jure canonico, quam civili regulariter merito sint damnatæ; tanto tamen districtius, ne ab Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis talia exigantur, prohiberi oportet, quanto si id fiat, majoris inde transgressionis reatus incurritur, & offensa evidentior comprobatur. Cum igitur Ecclesiæ, Ecclesiasticæque personæ, ac res ipsarum non solum jure humano, quinimo & divino, à secularium personarum exactionibus sint immunes; constitutionem felicis recordationis Alexandri Papæ IV. prædecessoris nostri (qui statuit Ecclesias, & personas Ecclesiasticas ad pedagia, & guidagia pœnitus non teneri, nec ad exhibendum, vel solvendum talia pro rebus suis propriis, quos non causa negotiandi deferunt, vel deferri faciunt, seù transmittunt:) volentes propter multorum insolentiam, & abusum pœnæ adminiculo adiuvare, adiicimus districtius inhibendo (contra-

» ria conſuetudine quorumcumque, quę dicenda eſt curruptela
» verius, non obſtante, ut nec Colleg., nec Univerſ., nec aliqua,
» etiam ſingularis perſona cujuſcumq; ſit dignitatis, conditionis,
» aut ſtatus à prefatis Eccleſiis, aut perſonis, pro perſonis ipſis, aut
» rebus prædictis, talia exigat, vel extorqueat, per ſe, vel per
» alium, ſuo nomine, vel etiam alieno, aut eas ad hujuſmodi
» perſolvenda compellat. Qui vero contrafecerint, ſi perſonæ
» fuerint ſingulares, excommunicationis: ſi autem Collegium,
» vel Univerſitas Civitatis, Caſtri, ſeu loci alterius cujuſcum-
» que, ipſa Civitas, Caſtrum, vel locus interdicti ſententias
» ipſo facto incurrant: nec ab excommunicatione hujuſmodi
» abſolutionem, vel interdicti relaxationem obtineant, donec
» exacta plenariè reſtituerint, & de tranſgreſſione ſatisfecerint
» competenter.

Et non licere tallias, vel collectas, ſeù exactiones quaſcum-
7 que Eccleſiis, vel Eccleſiaſticis perſonis imponere, vel ab eiſ-
dem exigere, diſpoſuit Alex. IV. *ibid. de Immunit. Eccleſ. lib.3. tit.23.*, *& Clementina Præſenti de cenſib.*, *& exactionibus lib.3. tit.13.* locorum Ordinariis imponitur, & præcipitur, ex Gloſs. *ibid. in ver. jubemus*, quod itidem notavit Sperellus *deciſ.37. num.76.*, ut denuncient, faciantque publice denunciare excommunicatos, exactores, eoſque, qui pedagia, & Gabellas ab Eccleſiaſticis, ſuo, vel alieno nomine exigunt, vel extorquent.

Cenſuram Papæ reſervatam Canon. 18. Bullæ Cœnæ extendit, ad eos quoque, qui prætacta onera abſque ſpeciali Roman. Pontificis licentia à quoquam impoſita, *etiam à ſpontè dantibus, & concedentibus recipiunt*: ut Textus expreſsè; cui indubiè ſubmittuntur Cuſtodes Pontium, Portus, Fluminum, Portæ Civitatis, qui ferè omnes, non modo à ſponte dantibus recipiunt, verum à Clericis, & Regularibus nolentibus ſoluere extorquent, & minis, indebitiſque modis, adhibita etiam vi, cogunt, ut ſolvant: cum debito reſtitutionis, prout ſcribit Sperellus *cit. num.84.* Verum, ut cum ipſo notavit Quaranta *Sum. Bullar. ver. vectigal. ver. ut autem* exactores Gabellarum à præfatis, non incidunt in cenſuram reſervatam in Bulla

Cœnæ

Cœnæ, nisi onera fuerint expressè imposita Clericis, & Regularibus, prout clarè Canon. ibi, *sic imposita, etiam à spontè dantibus*, & firmant DD. super Textum. Et solùm, ubi in impositione Gabellarum nulla facta fuit Clericorum, & Regularium expressio, & exactores indistinctè exigunt, tam à Laicis, quam Clericis, ligantur excommunicatione, quæ habetur *cap. quamquam superius allegato.*, ut post alios citati scripsere; quod, sicut cæteri antiquit Canones, in Bulla Cœnæ innovatur Sperellus *num.*67. 79. 85.

Et frustrà Ministri, & cęteri sæculares Laici recurrunt ad consuetudines, nam Bulla Cœnæ omnes infringit, & damnat: contra, quam nec modici temporis consuetudo allegari potest ut scripsit Sperellus *num.*48., in qua excommunicationes fulminantur, quacumqne consuetudine non obstante; ideo nullus excusatur à censurarum incursu; neque ex capite ignorantiæ, ut optimè Sperellus, reprobato Quaranta *loc. allegat. ver. item ab hujus*, probat in fine decisionis; contra enim Cœnæ Bullam, utpotè satis notam, & ad omnium quolibet anno descendentem notitiam, ignorantia non est allegabilis. percurratur ipse Bullæ Textus: videatur Sperellus *decis. cit.*, *& decis.*131., *& cap. Offic. Quoad bona Monasteriorum n.*41.42. *tom.* 1., *& cit. Offic. Quoad Immunit.Eccles., Monaster.n.*52.53.

Ex quibus fit notum Regulares non comprehendi sub Const. *Paterna, quam de nostris*, Clement. IX. *edita* 20. *De-*
8 *cembris* 1667., revocatoria exemptionum à vectigalibus, aliisquè publicis oneribus, propter sensum, quem exhibet clausula in eadem apposita; *Præterea omnia, & quæcumque privilegia, & indulta personis Ecclesiasticis, tam secularibus, quam cujusvis Ordinis, Cong., & Instituti, ac Societatis, etiam Jesu, Regularibus, super similibus immunitatibus, & exemptionibus per quoscumque Roman. Pontif. prædecessores nostros concessa, ad limites juris communis, motu, scientia, deliberatione, potestatis, plenitudine, & tenore prædictis, reducimus.*

Et quamquam ad cæteros aliorum Ordinum ejusdem, & aliarum similium, dispositio ampliaretur, evidens debet esse, ad Fratres de Corpore Obser., & Cappucinos non extendi, om-

9 omneſque alias, ſuper re abſolutè hanc tangēte exemptionem, editas, eſſe quoad eos accommodè intelligendas: nam cum ex proprio inſtituto nil proprii tam in particulari, quam in communi habeant, nec poſſint habere, ſequitur eſſe incapaces onerum, quæ rerum proprietatem, & dominium apud eos, quibus imponuntur, ſupponunt.

Nec quo ad hæc attenditur diſtintio inter Obſervantes, & Reformatos, ac Capucinos, quia hac eadem uſi ſunt ii, qui tempore Clement. IX., orta quęſtione ſuper vectigali ſelvendo Cameræ Apoſtolicæ de vino conducto, pro Fratribus Franciſcanis, pronunciarunt exemptos Reformatos, & Capucinos, non vero Obſervantes, quod Teſte Macedo *in tertio ſentent. collat. 8. different. 1. de inſtit. Vita Chriſti*, ſuſtineri non potuit: nam Obſervātes ex vi proprii inſtituti nullum jus, dominium & proprietatem, ſivè in communi, ſivè in particulari habent; ſunt enim pauperes Mendicantes, qui ex ſolis piorum elemoſynis vivunt, contenti nudo, & ſimplici rerum dumtaxat uſu: ipſarum dominio in Pontifice relicto, & ad Papam ex Decretal. Nicol. III., & Clement. V. translato; quo, ſi eos privare vellet, tamquam legitimus Dñs, poſſet, ſicut Reform., & Capuc. Quorum omnium eadem eſt Regula, & Profeſſio, in quam ſi quis peccet, utpote privati delictum, id communitati non debet, nec poteſt per DD. nocere; ſed ſemper eamdem vim re-
10 tinet, & eadem puritas Profeſſionis ſubſiſtit.

Ex quibus illatio, & communis deſcendit concluſio, ut ſine exceptione ſint, ex identitate rationis, à vectigali, etiam Obſervantes, prorſus immunes.

Addi poſſet, quod vectigalibus Fratres gravare, & ab eis
11 ſolutionem exigere, ſit ipſios gravare Pontifices, & velle, ut per ipſos ſolvantur: nam cum ab eis ſint vectigalia ſolvenda, qui in bona, de quibus exiguntur, jus, & proprietatem habent, ſequitur, non ad Fratres, ſed Pontifices, ſolutionem ſpectare, quia bona Fratribus, vel relicta, vel eleemoſynis data, ſivè ſint pro Miſſis legata, ſivè alio quovis modo, eis per Regulam licito, oblata, non Fratrum, ſed Pontificum ex allatis juribus *cap. offic. quoad declarat. Regul. S. Franc.* ſunt propria

pria

pria; & quod, impoſito Fratribus vectigali, ad Pontificem onus ſolvendi redeat; hinc irrationabile, & ineptum reputatur, cum Princeps ſibimetipſi vectigalia imponeret, & ſibi ipſi ſolveret.

Ulterius noteturDohanerios,& Gabellarios urgentes Fratres ad ſolutionem, operari, ut de non ſuo, ſed alieno ſolvant, ideo non poſſe per eos exigi tuta conſcientia; & pretium ſolutum eſſe reſtituendum, eſt ita firmum, quemadmodum DD. communiter debitum reſtitutionis perpedunt in eo, qui rem
12 alienam accipit, ſuper qua dominium ſibi nequit lucrari, utpotè recepta ab impotente dominium transferre.

Quæ, terminis æquitatis, inſpectis, adeo conſtans, & firmum exhibent argumentum, ut ſint apta ad conſimiles ſedandas controverſias, & componenda litigia, ac ad pronunciandum, & reſolvendum, quo ad victum, & veſtitum, pro ſubſiſtentia exemptionis in præfatorum favorem, ut pluries in facti contingentia Romæ pronunciatum, declaratum, & decretum reperitur.

Exemptionem à decimarum ſolutione firmavit S. Cong. Epiſ., & Regul. prout *cap. Offic. Quoad bona &c. n.*27.28.*&* 29.
13 *to.*1., *& iterum ſub die* 20. *Maii* 1662. Dom. Papæ Teſaurarius Generalis apud Lantuſc. *ver. Gabella*, *ubi num.*4. refertur alia ab onere ſolvendi Gabellam molituræ, vulgo *del Macinato*, *&*
14 *num.*5. quatreni carnis, ut plenius continetur in literis Monitorialibus, & pro vino conducto ad Fratrum uſum, ut exprimunt mandata, quæ, ut infra reſpectivè, exhibemus.

Monitorium cum inbibitione ſuper exemptione à ſolutione Gabellæ quatreni Carnis, atque libera earumdem Carnium aſportatione, tranſitatione, & introductione, etiàm aliis in locis recipiendarum, nec non ſuper obſervatione ſententiæ aliàs deſuper latæ, tàm prò Conventu, & RR.PP.Sanctæ Mariæ de Aracæli, quam aliis Conventibus, & RR. PP. Minor. Obſerv. Sancti Franciſci.

» Palutius Tituli Baſilicæ S.Mariæ Tranſtyberim Presby-
» ter Cardinalis de Alteriis S.R.E. Camerarius. Univerſis, &

Sin-

,, Singulis RR. DD. Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis,
,, Diaconis, Presbyteris, Clericis, Notariis, & Tabellionibus
,, publicis, quibuſcumque, illique, vel illis, ad quem, ſeù quos
,, præſentes noſtræ pervenerint, aut aliàs quomodolibet oſten-
,, ſæ, vel præſentatæ fuerint, ſalutem in Domino. Noveritis,
,, quod in plena Camera Apoſtolica ſub die 24. menſis Novem-
,, bris proximè præteriti, ex parte, & ad inſtantiam V. Conven-
,, tus, & *RR. PP. Sanctæ Mariæ de Aracæli, omniunque aliorum*
,, *Conventuum Religionis Minor. Obſer. Sancti Franciſci*, tàm
,, contra Dohanerios Urbis, quam omnes alios Appaltatores Ga-
,, bellæ Carnis, aliorum quorumvis locorum, fuerit in plena Ca-
,, mera Apoſtolica confecta infraſcripta propoſitio, videlicet
,, Committi D. de Aſte, cui aliàs, & ſub die 14. Octobris 1686.
,, fuit commiſſa Cauſa ex parte, & ad inſtantiam RR. PP. Capu-
,, cinorum Civitatis Viterbii, & ſub die 10. Octobris proximè
,, preteriti ad inſtantiam V. Conventus, & PP. Sancti Franciſci
,, Min. Obſer. Matelicæ contra Appaltatores dd. locorum ſuper
,, exemptione dd. PP. tanquàm de Ordine Mendicantium San-
,, cti Franciſci competente à prætenſa ſolutione Gabellæ quatre-
,, ni Carnis, & reſpectivè Carnium aliis in locis recipien. aſpor-
,, tatione ad d. Civitatem, nèc non etiam ſuper obſervatione
,, ſententiæ per bon. mem. Salviatum de voto plenæ Cameræ
,, ſub die 16. Januarii 1662. ſuper hujuſmodi exemptionem per
,, acta Monini, tùnc Cameræ Apoſtolicæ Notarii latæ favore RR.
,, PP. Sancti Antonii in Monte Reatis Ordinis Sancti Franciſci
,, Strictoris Obſerv. hujuſmodi cauſam cum clauſula, quam, &
,, quas, & inhiberi, ac cum facultate ſuper præmiſſis conceden-
,, di Monitorium cum inhibitione favore ſupradictorum PP.
,, S. Mariæ de Aracæli, & aliorum Conventuum contra d. Do-
,, hanerios, & Appaltatores Urbis, ac aliis facultatibus deſuper
,, neceſſariis opportunis, à qua plena Camera reſcriptum fuerit
,, ad D. de Aſte, qui Monitorium cum inhibitione in Curia, &
,, extrà ſuper exemptione à ſolutione Gabellæ quatreni Carnis,
,, ac reſpective obſervatione ſententiæ per d. Salviatum latæ,
,, cujus tenor talis eſt, ut ſequitur videlicet. Chriſti Nomine
,, Invocato prò Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis

habe-

„ habentes, per hanc noſtram diffinitivam ſententiam, quam de
„ DD. Cameræ Apoſtolicæ Conclericorum Præſidentium voto
„ paritèr, & aſſenſu ferimus in his ſcriptis in cauſa, & cauſis,
„ quæ primo in prima coram D. Theſaurario Generali, & ſe-
„ cundo in ſecunda, ſeù alia veriori inſtantiis coram nobis ver-
„ ſæ fuerunt, & vertuntur intèr D. Joannem Palumbum Procu-
„ ratorem Ordinis Min. Strictiori Obſervantiæ, nomine Con-
„ ventus nuncupati S. Antonii de Monte Civitatis Reatis
„ S. Franciſci, Fratrumque d. Ordinis actorem, & appellantem,
„ ex una, & DD. Lauretum Angelottum, Joſephum Flavium, &
„ alios Appaltatores Gabellæ quatreni Carnis in d. Civitate Rea-
„ tis, & litis Conſortes reos Conventos, & appellatos partibus
„ ex altera ſuper exemptione à prætenſa ſolutione d. Gabellæ
„ quatreni Carnis, & reſpectivè Carnium aliis in locis recipien.,
„ aſportatione, rebuſque aliis &c. Viſis videndis dicimus, pro-
„ nunciamus, declaramus, & diffinitivè ſententiamus, benè
„ fuiſſe prò parte dd. Conventus, & Fratrum de nullitate di-
„ ctum, & appellatum adverſus ſententiam ſecunda vice latam
„ per d. Theſaurarium, ſive ejus Auditorem ſub die 11. Mar-
„ tii 1661. ad favorem dd. Gabellariorum, & litis Conſortium,
„ ac nullitèr, & malè d. D. Teſaurarium, ſivè ejus Auditorem
„ d. die 11. Martii 1661. pronūciaſſe, & revocaſſe alterā ſuā ſen-
„ tentiā prima vice 11. Jan. 1661. ritè, & rectè latam ad favorem
„ dd. Conventus, & Fratrum, & propterea, d. ſecundo loco la-
„ tam ſub die 11. Martii ſententiam nullam, & invalidam decla-
„ randam fore, & eſſe, & quatenus opus ſit annullandam, revo-
„ candam, & infirmandam, proùt declaramus, & annullamus,
„ revocamus, & infirmamus; moleſtationes autem, vexationes,
„ jactationes, & impedimenta per d. Gabellarios, & litis Con-
„ ſortes quomodolibet ſuper ſolutione d. Gabellæ Carnis, &
„ Carnium undique recipien. aſportatione præfatis Conventui,
„ & Fratribus illatas, præſtitas, & Cominatas, illata, præſtita,
„ & comminata fuiſſe, & eſſe illicita, indebitas, & de facto præ-
„ ſumptas illicita, indebita, & præſumpta: prout tales, & talia
„ declaramus, & ſuper præmiſſis dd. Gabellariis, & litis Conſor-
„ tibus perpetuum ſilentium imponen. fore, & eſſe, proùt im-

„ ponimus, victosque victoribus in expensis in causa factis, nec
„ non damnis, & interesse condemnandos fore, & esse, proùt
„ condemnamus, illarum tamèn taxationem, & eorum liquida-
„ tionem nobis, vel cui de Jure imposterùm reservando, & pro
„ præmissis omnibus, & singulis quæcumque mandata quo-
„ modolibet necessaria, & oportuna decernen. fore, & esse, proùt
„ decernimus, & relaxamus, & ità dicimus, pronunciamus,
„ declaramus, decernimus, volumus, atque mandamus, non
„ solum isto &c. sed etiàm omni alio meliori modo &c. Ità pro-
„ nunciavi Ego Laurentius Salviatus Cameræ Apostolicæ Cle-
„ ricus, & Judex, concederet. Nuper verò fuisse coram nobis,
„ & eodem Illustriss. & Reverendiss. D. Joseph de Aste Judice
„ infrascripto ex parte, & ad instantiam præfatorum Ven. Con-
„ ventus, & PP. Sanctæ Mariæ de Aracœli, omniumque alio-
„ rum Conventuum Regul. Min. Observ. Sancti Francisci omni
„ meliori modo &c principalium comparitum, & debita cum
„ instantia postulatum, quatenus Monitorium super antedicta
„ exemptione, & præinsertæ sententiæ observatione cum inhi-
„ bitione eisdem concedere velle dignaremur. Nos itaque, ac
„ præfatus Illustriss. D. de Aste attendentes petitionem hujus-
„ modi esse justam, rationique consonam, justaque petenti non
„ esse denegandum assensum Monitorium petitum cum inhi-
„ bitione, ut infra conceden. fore, & esse, prout idem Illustriss.
„ D. de Aste Judex ad forman præinserti Decreti Cameræ, &
„ sententiæ respectivè concessit, & nos concedimus per præsen-
„ tes. Quocirca de mandato Sanctissimi Domini Nostri Papæ
„ viuæ vocis oraculo nobis desuper facto, & auctoritate nostri
„ Camerariatus Officii Vobis omnibus, & singulis supradictis, &
„ vestrum cuilibet insolidum tenore presentium committimus,
„ & in virtute Sanctæ obedientiæ strictè præcipiendo manda-
„ mus, quatenùs statim visis, & receptis præsentibus, ac post
„ quàm præsentium vigore fueritis requisiti, seù alter vestrum
„ fuerit requisitus, ex parte nostra, imò veriùs Apostolica au-
„ ctoritate moneatis, & requiratis, ac moneri, & requiri facia-
„ tis, & mandetis, prout nos, & idem Illustrissimus D. de Aste
„ Judex per præsentes monemus, & requirimus Illustrissimos

DD.

„ DD. Marchionem Philippum, & Antonium de Nerlis, ac Jo:
„ Franciscum Fantonum, Almæ Urbis Dohanerios Generales,
„ omnesque alios Appaltatores, aliorum quorumvis locorum,
„ ac in executione præsentium nominandos, & cognominandos,
„ quatenùs infra sex dierum spatium, quorum duos prò primo,
„ duos prò secundo, & reliquos duos dies prò tertio, ultimo, &
„ peremptorio termino, trinaque monitione Canonica nos assignamus, & vos assignetis eisdem, ne sub mille ducatorum
„ auri Rev. Camere Apostolicæ applican., & pro illis mandati
„ executivi, ac in Juris subsidium, quatenus opus sit, excommunicationis, aliisque &c. arbitrio dicti D. de Aste Judicis, pœnis infligendis, debeant, & quilibet ipsorum debeat præfatos
„ instantes vigore privilegiorum eisdem concessorum à solutione Gabellæ quatreni Carnis, ac respectivè Carnium aliis in
„ locis recipien. introductione, transitatione, & asportatione
„ ad hanc Almam Urbem, sive ad quoscumque Conventus dictæ Religionis ubique locorum æxistentes, liberos, & exemptos, fecisse, ac præinsertam sententiam super præmissis latam, etiam favore prædictorum instantium ad unguem, ac de
„ verbo ad verbum attendisse, observasse, & debitę, omnimodeque, ac plenariæ executioni demandasse, & demandari fecisse, nec non ab omnibus, & singulis jactationibus, molestationibus, perturbationibus, & impedimentis eisdem V. Conventui, & PP. Sanctæ Mariæ de Aracœli, omnibusque aliis Conventibus Relig. Minor. Observ. Sancti Francisci instantibus
„ dè, & super præmissis, illorumque Causa, & occasione hactenus illatis, seù inferri comminatis, dandisquè, & inferendis in futurum, cessasse, recessisse, destitisse, ac se se omninò
„ abstinuisse aliàs per nos, & Illustrissimum D. de Aste Judicem
„ à jactationibus &c. cessari, instãtes à solutione dictę Gabellę, liberos, & exẽptos declarari, præinsertãmque sententiã, etiàm favore instantium observari, ac debitæ executioni demandari,
„ expensasque damna, & interesse passa, & patienda, ac taxanda, & liquidanda, refici, mandari, & mandata quæcumque dè Observando executiva, & alia desuper necessaria
„ decerni, concedi, relaxari, decreta, sententias, aliasque, &

„ alia fieri, ferri, et promulgari, jus, et justitiam ministrari;
„ nobileque officium Judicis, & beneficium juris eisdem instan-
„ tibus, qui deducunt omne, jus omnemque actionem, &c in-
„ terponendo, & implorando vidisse, & audivisse, & præsenti-
„ bus omninò parvisse, alioquin, &c. insuper inhibeatis, & in-
„ hibendo expressè præcipiatis, & mandetis, prout Nos, & præ-
„ fatus Illustrissimus D. de Aste Judex, inhibemus, & inhiben-
„ do expressè præcipimus, & mandamus supradictis omnibus,
„ & singulis DD. Dohaneriis, & Appaltatoribus, eorumque
„ Officialibus, & Ministris, nè sub antedictis pœnis audeant,
„ seù præsumant, aut eorum aliquis audeat, seù præsumat
„ præfatos instantes pro solutione dictæ Gabellæ molestare, ve-
„ xare, & perturbare, ac molestari, &c. facere, seù fieri, per-
„ mittere, nec quidquam aliud contra formam, & tenorem su-
„ pra præinserti Decreti Cameræ, & sententiæ respectivè inno-
„ vare, seù attentare, innovatum ve forsàn, & attentatum ul-
„ terius prosequi, mediare, terminare, & finire per sese, vel
„ per alium, seù alios quovis sub prætextu, &c. & nihilominus
„ si quis, &c. compareat, &c. in quorum fidem, &c. Datum
„ Romæ in Camera Apostolica hac die 9. Decembris 1687. „

Joseph de Aste Cameræ Apost. Clericus, & Judex.

Franc. Antamorus Rev. Cam Apost, Secret.

Registratum in libro diversorum Eminentiss. Camerarii sub fol. 97.

16 *Mandatum de observando exemptiones à Gabellis bononenorum quinque super quolibet Cado Vini, ac respectivè super Fæno, & Palea impositis pro RR. PP. Minoribus de Observantia Sancti Francisci, ac RR. PP. Capuccinis, & RR. PP. Reformatis S. Francisci.*

Bonaccursius Bonaccursius, Prothonotarius Apostolicus
„ Sanctissimi Domini Nostri Papæ, & Rev. Cameræ Apost. Gene-
„ ralis Thesaurarius. DD. Antonio Scariono, Joanni Baptistæ
„ Bulle, & Joanni de Bartholomeis Affictuariis, & Appaltato-
„ ribus Gabellarum bononenorum quinque super quocumquè

Ca-

„ Cado Vini,& ſuper quacumque Salma Fæni,& bononenorum
„ duorum cum dimidio ſuper quavis Salma Paleæ, introducen.
„ in Urbem, ac quibuſcumquè aliis dictæ Almæ Urbis, Provin-
„ cæque Romanæ Dohaneriis, Gabellariis, eorumque Mini-
„ ſtris, Executoribus, & Commiſſariis quibuſcumque, potium-
„ que, & Portarum Cuſtodibus, nec non omnibus, & ſingulis
„ dictæ Almæ Urbis, ac Provinciæ Romanæ prædictæ DD. Ju-
„ dicibus quibuſcumque Eccleſiaſticis, & Secularibus, Com-
„ miſſariis, Ordinis, & Subdelegatis, quacumque auctoritate
„ fungentibus, ac futuris, Baroncellis, quoque Exequutori-
„ bus, Subexecutoribus, cæteriſque Iuſtitiæ Miniſtris, ad quos
„ ſpectat, quomdolibet in futurum, illique, vel illis, ad quem,
„ ſeù quos prẹſentes noſtræ prævenerint, ſeù aliàs quomodo-
„ libet oſtenſæ, vel præſentatæ fuerint ſalutem in Domino, &
„ noſtri hujuſmodi immo verius Apoſtolicis firmiter obedire
„ mandatis. Noveritis, quod introducta coram Nobis lite, &
„ cauſa inter Reverendos Patres Minores de Obſervantia Sancti
„ Franciſci in Conventu Sanctæ Mariæ de Aracœli Urbis Acto-
„ res, & RR. Patres Capuccinos in Conventu Immaculatæ Con-
„ ceptionis de Urbe, ac RR. Patres Minores de Obſervantia, ac
„ Reformatos Sancti Franciſci Provinciæ Romanẹ admiſſos ad
„ cauſam ex una, & Reverendiſſimum Dominum Jacobum
„ Elephantutium Sanctiſſimi Domini Noſtri Pape, ejuſque
„ Reverendæ Cameræ Apoſtolicẹ Commiſſarium Generalem,
„ ac dictos Dominos Antonium Scarionum, Joannem Bapti-
„ ſtam Bullam, & Joannem de Bartholomeis Affictuarios, &
„ Appaltatores prædictos de, & ſuper exemptione à ſolutione
„ dictarum Gabellarum, rebuſque aliis, in actis cauſæ, & cauſa-
„ rum hujuſmodi latius deductis, & illarum occaſione partibus
„ ex altera, in qua quidem cauſa ad varios, & diverſos actus
„ deventum, tandem ſervatis de jure ſervandis, noſtram diffi-
„ nituam tulimus ſententiam hujuſmodi ſub tenore videlicet.
„ Chriſti nomine invocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum
„ Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram diffinitivam ſen-
„ tentiam, quam de Juris peritorum conſilio in his ſcriptis fe-
„ rimus in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeù

alia

„ alia veriori versæ fuerunt, & vertuntur instantiis inter Re-
„ verendos Patres Minores de Observantia Sancti Francisci in
„ Conventu Sanctæ Mariæ de Aracœli Urbis Actores, & Reve-
„ rendos Patres Capuccinos im Conventu Immaculatæ Conce-
„ ptionis de Urbe, ac Reverendos Patres Minores de Observan-
„ tia, ac Reformatos Sancti Francisci Provinciæ Romanæ, ad-
„ missos ad causam ex una, & Reverendiss. Dominum Jacobum
„ Elephantutium, Sanctissimi Domini Nostri, ejusque Reve-
„ verendæ Cameræ Apostolicæ Commissarium Generalem, &
„ Dominos Antonium Scarionum, Joannem Baptistam Bul-
„ lam, & Joannem de Bartholomeis, Affictuarios, & Appalta-
„ tores Gabellarum bononenorum quinque super quocumque
„ Cado Vini, & super quacumque Salma Fęni, ac bononeno-
„ rum duorum cum dimidio super quavis Salma Paleæ intro-
„ ducen. in Urbem Reos Comventos, Patribus ax altera, de, &
„ super exemptione à solutione dictarum Gabellarum, rebus-
„ que aliis &c. dicimus, pronunciamus, decernimus, declara-
„ mus, & diffinitive sententiamus, dictos Reverendos Patres
„ Minores de Observantia, ac Reformatos, & Capuccinos,
„ tamquam singulariter profitentes, voto solemni, altissimam
„ paupertatem, & nihil, nec in communi, nec in particulari
„ possidentes, sed ex Piorum eleemosynis viventes, fore, & esse
„ singulariter exemptos, & exceptuatos à solutione prædicta-
„ rum Gabellarum, ipsosque non esse comprehensos in illarum
„ constitutione, nec impositione, obligationemque injunctam
„ omnibus Mendicantibus cujusvis generis solvendi Gabellas
„ prædictas, Patres Minores Observantes, Reformatos, & Ca-
„ puccinos non comprehendere, nec afficere, & propterea ipsos
„ nullo modo teneri, neque esse obligatos ad prætensam solu-
„ tionem earundem Gabellarum, & pro iis nunquam molestari
„ posse, aut debere volumus, & mandamus, nec non quascum-
„ que obligationes, & fidejussiones, per Syndicum Apostolicum,
„ vel aliam quamcumque personam, pro supradictis Observan-
„ tibus, Reformatis, & Capuccinis, occasione supradictarum
„ Gabellarum Vini, Fæni, & Paleæ, quomdolibet factas, &
„ præstitas, abolendas, & cassandas fore, & esse, prout abole-

nus

» nus, & caſſamur, ac pro caſſis, & aboletis haberi, ideoque
» prædictos Religioſos in altiſſima paupertate viventes ab illis
» abſolvendos fore, & eſſe, prout abſolvimus, & liberamus,
» dictiſque Illuſtriſſimo Domino Commiſſario Reverendæ Ca
» meræ, & Gabellariis nullum jus, nullamque actionem ſuper
» præmiſſis modo aliquo competiiſſe, aut competere, nec fore
» competiturum; Ideoque perpetuum ſilentium eiſdem impo-
» nendum fore, & eſſe, prout imponimus, & pro impoſito ha-
» beri volumus, & mandamus; Et inſuper, inhibemus prædi-
» ctis, Domino Commiſſario Cameræ, & Gabellariis, & cuili-
» bet eorum inſolidum, ut pro præfatis Gabellis, ac dicta obli-
» gatione, ſeù fidejuſſione dictos Reverendos Patres, eorumque
» Syndicum, nec aliquam perſonam pro ipſis Agentem, num-
» quam moleſtent, ſeù moleſtari faciant ſub quovis prætextu,
» Reſervantes tamen dictis Gabellariis jura talia qualia, & ſi
» quæ, & quatenus &c. & prout de jure competunt, contra
» quos de jure agendi ad revelationem quatenus &c.& non alias
» &c. Victoſque Victoribus in expenſis condemnamus, qua-
» rum taxationem Nobis, vel cui de jure impoſterum reſerva-
» mus, quatenus huic ſententiæ non acquieſcant, quatenus
» verò acquieſcant ab expenſis abſolvimus, & liberamus. Et
» ità ſingula ſingulis congruè referendo, dicimus, pronuncia-
» mus, decernimus, declaramus, & diffinitivè ſententiamus,
» non ſolum &c. ſed omni &c. Ita pronunciavi Ego Anibal Si-
» monettus Auditor. Subſequenterque comparvit coram No-
» bis admodum Reverendus Pater Frater Franciſcus à Palum-
» baria olim Guardianus ſupradicti Venerabilis Conventus, &
» nunc Almæ Provinciæ Romanæ Vicarius Provincialis, ac pe-
» tiit, & inſtetit præinſertam ſententiam, omniaque, & ſingula
» in eo cõtẽta,& expreſſa quæcũque,per quos ſpectat obſervari,
» & mãdatũ de obſervãdo eiſdẽ õnibus Patribus ſupradictis cõce-
» dere,decernere dignaremur.Nos itaque attẽdentes requiſitio-
» nem hujuſmodi fore juſtam, & rationi conſonam, manda-
» tum de Obſervando, ut infra concedendum fore, & eſſe du-
» ximus, prout conceſſimus,& concedimus per preſentes. Quo-
» circa auctoritate noſtri Theſaurariatus officii,vobis omnibus,

&

„ & singulis supradictis, & vestrum cuilibet insolidum tenore
„ præsentium committimus, & in virtute Sanctæ Obedientiæ,
„ nè sub mille ducatorum Cameræ Apostolicæ applicandorum,
„ & pro illis mandati exequutivi, & in juris subsidium, excom-
„ municationis, ac trium ictuum funis publicè infligendorum,
„ & mandati de capiendo respectivè, aliisque Ecclesiasticis sen-
„ tentiis, censuris, & pœnis strictè præcipiendo mandamus,
„ quatenus statim visis, & receptis præsentibus, & post quam
„ præsentium vigore, & ex parte omnium supradictorum Re-
„ verendorum Patrum fueritis requisiti, seù alter vestrum fue-
„ rit requisitus, nostraque immò verius Apostolica auctoritate,
„ præinsertam sententiam, omniaque, & singula in ea conten-
„ ta, & expressa quæcumque, eisdem omnibus supradictis Reve-
„ rendis Patribus, & cuilibet eorum inviolabiliter, & ad un-
„ guem observetis, & adimpleatis, ac omnibus, & singulis, ad
„ quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, observa-
„ ri, & adimpleri mandetis, & faciatis in omnibus, & per om-
„ nia, prout in eadem præinserta sententia continetur. Non
„ permittentes eosdem Reverendos Patres Instantes, & quem-
„ libet eorum contra formam, & tenorem dictæ præinsertæ sen-
„ tentiæ à quoquam quomodolibet indebitè molestari, pertur-
„ bari, seù impediri, sub quovis prætextu, causa, capite, inge-
„ nio, vel quæsito colore. Alioquin contra inobedientes, &
„ pręmissis non parentes ad supradictarum pœnarum incursus
„ declarationem, & omnimodam exequutionem procedemus,
„ justitia mediante contrariis non obstantibus quibuscumque.
„ in quorum omnium, & singulorum fidem has præsentes fieri,
„ & per infrascriptum nostrum, & Cameræ Apostolicæ Nota-
„ rium, subscribi, sigillique nostri, quo in talibus utimur, jus-
„ simus, & fecimus impressione muniri. Datum Romæ ex Ædi-
„ bus nostris hac die xxviii. Martii M. DC. LXVII. Indictione
„ quinta. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & Domini
„ Nostri D. Alexandri Divina Providentia Papæ Septimi, anno
„ ejus duodecimo.

B. Bonaccursius Thes. Gener.

Franciscus Antamorus.

Fidem

„ Fidem facio per præsentes Ego Rev. Cameræ Apost.
„ Secretarius, & Cancellarius infrascriptus, qualiter die decima
„ tertia Mensis Februarii 1685. Coram Illustriss., & Reveren-
„ dissimo D. de Cavaleriis pro RR. Patribus Minoris Observan-
„ tiæ S. Francisci, Capuccinis, & Reformatis de Urbe principa-
„ libus, contra DD. Gasparem Turcum, & Ignatium Marco-
„ num Procuratores ass. D. Joannis Mariæ Baldinuccii, & Socio-
„ rum Appaltatorum, & Affictuariorum Vini, Fæni, & Pa-
„ leæ de Urbe, exadverso principalium, Agapitus, & Caramilli-
„ nus Sanctiss. D. N. Papæ Cursores retulerunt in scriptis se se
„ die 12. hujus dom. dim. Cop. eosdem citasse ad dicendum con-
„ tra decretum Cameræ, & juxta illius formam mandari exequi
„ rem judicatam Cameralem, & pro illius effectu restitui pigno-
„ ra nulliter, & indebitè facta, & mandatum de restituendo in
„ forma concedi, & relaxari, nec non in vim rei judicatæ vi-
„ dendum taxari, & moderari expensas in causa factas, illasque
„ taxatas, & moderatas solvendum, & tàm pro illis, quàm pro
„ omnibus aliis contentis in sententiis decerni, & relaxari, quod-
„ cumque mandatum ad primam diem; Instantibus, eisdem
„ Principalibus sive &c. Relatione facta comparuit D. Ferdinan-
„ dus Nuptius Procurator, & repetito decreto Cameræ petiit,
„ ac per Illustriss. D. obtinuit ut supra, & juxta illius formam
„ mandari, procedi, & exequi rem judicatam, & pro effectu
„ illius exequtionis restitui pignora, ac in vim dictæ rei judi-
„ catæ taxari, & moderari expensas, prout in lista tenoris, prout
„ in ea, ac tàm pro illis, quàm pro omnibus contentis in sen-
„ tentiis quæcumque mandata desuper necessaria, & opportu-
„ na decerni, & relaxari, nisi infra tres cum intimatione, quoad
„ expensas tantùm omni &c. Gaspar de Cavaleriis C. A. C. &
„ Judex deputatus. Et aliàs latius prout in actis mei &c. ad
„ quæ &c. In quorum fidem &c. hac die 8. Martii 1685.

Ita est Franciscus Antamorus R. C. A. Secretarius.

CAPUT III.

Officialis quoad habitum Regularem.

SUMMARIVM

1 *Non habitus, sed professio facit Monachum.*
2 *Inhibetur Laicis deferre habitum Ord. S. Francisci.*
3 *Qui, nec de licentia Superiorum, potest cum capuccio deferri.*
4 *Possunt deferentes illũ Ord. Prædicator. per censuras compelli ad deponendum.*
5 *Pueri habitum Religiosum debent, expleto sexto ætatis anno deponere.*
6 *Regularis dimittens habitũ propriæ Religionis ipso facto excommunicationem incurrit.*
7 *Quando temere habitus dimittatur.*
8 *Etiam sine causa occultans censura ligatur.*
9 *Nulli Regulari conceditur licentia deferendi occulte habitum propriæ Religionis.*
10 *Qui habitum dimiserit, non auditur de nullitate suæ professionis, nisi illũ prius reasumat.*
11 *Volentibus sepeliri cum habitu Ord. Prædicat. vel Minor. non conceditur is, nisi per Superiores.*
12 *Eligentes cum eo sepeliri possunt libere sibi eligere sepulturam, etiam in aliis Ecclesiis.*
13 *Probibentur disputationes super vera forma habitus S. Francisci.*
14 *Interdicuntur libri omnes tractãtes de vera successione filiorum S. Francisci, & vera forma caputii.*
15 *Et inscriptiones õnes Imaginum SS. Francisci, & Antonii, in quibus dicitur formam habitus &c.*
16 *Et Imagines S. Augustini, & Nicolai de Tolentino depictæ à Discalceatis in eorum habitù.*

Li-

1 Licet non habitus, sed professio Regularis, Monachum faciat, *cap.ex parte de Regul. lib.3.tit.* 31.; & proinde, tametsi Regulares non sint Laici, qui, non emissa professione, deferunt habitum proprium Religionis à S. Sede approbatæ, nihilominus, quia ex ejusmodi delatione sæpe oriri possunt in populo scandala, & in dedecus Religionis id cedere solet, à S. Sede legitur prohibitum. Innoc. IV. apud Sorbo *ver. habitus Fratrum* inhibuit, ut nullus sine speciali licentia Sedis Apostolicæ præsumeret deferre habitum Fratrum Minorum, aut ita consimilem, quod propter eum Fratrem ejusdem Ordinis credi posset; idem mandavit Clemens IV. apud eumdem, & locorum Diœcesanis commisit posse censura Ecclesiastica contrafacientes ad deponendum compellere. Sub anno 1686. preces exhibuere Innoc. XI. Procurat. Gen. Ord.
2 Min. de Obs. Reform., & Capuccin., ut dispolita per Paul. II. *Const. Regularem vitam* Urbanum VIII.*Const. cum sicut* 5. *Octobris* 1638. ea de re editis, realiter obtinerent effectum, & quatenus opus esset præfatorum literas renovaret, cum expressa declaratione, quod nulli extra Ordinem sine Superiorum consensu, habitus Franciscanus, etiam sine capucio: & cum
3 isto, nec de eorundem licentia, concedi posset; quas cum Innoc. Sac. Cong. Epis. & Regul. remisisset, ipsa hujus tenoris decretum edidit.

„ Sac. Cong. &c. „ stante remissione libelli per SS. D. N. „ facta, & attentis narratis, censuit injungendum, prout præ- „ sentis Decreti tenore injungit Ordinariis locorum, ut supra- „ dictas Constitutiones Apostolicas juxta earum tenorem executioni omnino demandent. „ *Romæ* 21. *Martii* 1686. *Regest*, 26. Cismont. *num*. 384. Directorium trium *Ord. art. 6. nu.* 1.

Habitum quoque Ord. Prædicat. deferre est districte prohibitum à Sixto IV. Const. regimini, Mare magnum Prędicat. nuncupata, prout infra: „ inhibemus etiam, ut nulli, sive „ sit in Religionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus, ha- „ bitum vestrum, nec ita consimilem, quòd propter eum Fra- „ ter Prædicator credi possit, deferre liceat, absque mandato „ Sedis Apostolicæ speciali, & ut dicta inhibitio majorem con-

„ sequatur effectum, statuimus, ut hi, qui habitum vestrum,
„ aut sibi similem prædicto modo deferre præsumpserint, ad de-
„ ponendum ipsum per Diœcesanos locorum (cum à vobis
4 requisiti fuerint) monitione præmissa per censuram Eccle-
„ siasticam, appellatione postposita compellantur. „

Pueris quoque, sexto suæ ætatis anno expleto, non licet, neve possunt ex devotione habitum Religiosum deferre, pro
5 ut *sub die* 10. *Januarii* 1627. rescribitur Neapoli Cardinali Boncompagni apud Lant. *ver. habitus num.* 1.

Quemadmodum non Regularibus habitu regulari vestiri sub enunciatis pœnis prohibetur, sic Regularibus personis est districtè vetitum habitum propriæ Religionis dimittere; *cap. ut periculosa Religiosis vagandi materia subtrahatur, districtius inhibemus, ne de cætero aliquis quamcumque Religionem tacite, vel expresse professus, in scholis, vel alibi temere habitum Religionis suæ dimittat*; & infra. *Si quis autem ho-*
6 *rum temerarius violator extiterit excommunicationis incurrat sententiam ipso facto.*

Ubi non quævis habitus dimissio sub censura interdici-
7 tur, sed temerè, sine justa nimirum, & rationabili causa facta, per Gloss. ibid. in *ver. temere*, & Ameno *de pœnis tit.* 2. *§. primo Apostasia num.* 36. Confect. *collect. privileg. Mend. par.* 2. *cap.* 14. *tit.* 13. & ad finem liberius extra claustra evagandi; quod est ratio motiva, cur decretalis censuræ dimittentes habitum supponat, Donat. *tom.* 1. *par.* 2. *tract.* 6. *qu.* 9. quam non incurrit ipsum dimittens, si propter hoc esse latam ignoret, per edocta ab Ameno *num.* 37. *ex dict. cap. off. quoad Apostatas n.* 46. *tom.* 1.

Censuram latam contra dimittentem habitum incurrit
8 Regularis, eumdem sine causa occultantem sic, ut dignosci non possit, cujus Ordinis Religiosus existat per DD. congestos à Barbos. *ad sess.* 25. *cap.* 19. *Conc. Trid. de Regularibus num.* 36. etenim tunc habitum, tametsi non materialiter, formaliter dimittit, quatenus nec sub eo discerni potest, cujus Reli-
9 gionis sit expresse professus, ut notavit Confect. ibid. *cap.* 14. propterea Trid. *sess. & cap. cit.* firmat, nulli Regulari esse con-
ce-

cedendum, ut occultè deferat suæ Religionis habitum.

10 Ubi quoque disponit, quod nullus, qui sponte habitum dimiserit, ad deponendum super suæ professionis nullitate admittatur, nisi prius, habito reassumpto, ad claustra redierit.

11 Volentibus sepeliri in habitu Frat. Ord. Prædicat. vel Minorum, non nisi per Superiorem Prælatum domorum ipsorum Ordinum, vel Priorem, aut Guardianum respective, vel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per alium, quavis auctoritate, vel prælatione fulgentem, statuit Sixtus IV. *in Bulla Aurea* exhibendum esse; per quæ concluditur exclusiva quorumcumque Prælatorum extra Ordinem; qui prohibere non possunt, quin cadavera sic induta, libere, & nullo super imposito pallio ad sepulturam deferantur; & in contrarium, etiam sub censuris, editas prohibitiones ipse modificat Sixtus.

12 Eligentes autem sic sepeliri, non debent in Ecclesiis præfatorum Ordinum de necessitate tumulari, sed ubi sepulturam elegerint, prout id eorum relinquitur arbitrio, juxta disposita à Leone X. *Const. dum intra*; *volentes quoque sepeliri in habitu eorumdem Frat. in claustro non degentes, sed in propriis domibus cohabitantes, in eorum ultima voluntate sepulturam sibi libere eligere possint.*

13 Quia cum fidelium scandalo, & contra Fraternæ charitatis mandatum, qua decet ejusdem Patris Filios se mutuo diligere, instituebantur quæstiones à PP. Conventualibus, & Capuccinis, ac disputationi comittebatur examen de vera forma habitus Ordinis Seraphici: ideo Urbanus VIII. *die* 14. *Decembris* 1630., *mandavit*, *eisdem sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, nec non privationis vocis activæ, & passivæ aliisque, etiam corporalibus arbitrio Sanctitatis Suæ pœnis, ne audeant de cætero voce, vel scripto, de hujusmodi materia tractare, donec ab eadem Sanctitate Sua aliter fuerit ordinatum Jo: Ant: Thomasius S. Rom., & Univer. Inquisit. Notarius.* Lant. *ver. habitus num.* 11.

Super quo deinde ad verè, & cum effectu eradicanda con-

controversiarum semina, hæc Alex. VII. mandavit edi decreta, & in Indice librorum prohibitorum apponi.

„ Primo! libri omnes impressi, & qui, inconsulta Sacra
14 Congregatione, imprimentur, tractantes controversiam de
„ vera, & non interrupta successione filiorum S. Francisci, &
„ de vera forma caputii ejusdem, prohibentur sub pœnis in
„ Indice librorum prohibitorum contentis. *Die* 10. *Junii* 1658.

Secundum, Inscriptiones omnes Imaginum SS. Franci-
15 sci, & Antonii de Padua, in quibus dicitur formam habitus,
„ qua depicti sunt, esse eandem, qua ipsi usi fuerũt: vel in quibus
„ asseritur in hoc, vel illo Ordine S. Francisci esse veram, legi-
„ timam, & non interruptam ejusdem S. Patris in filios succes-
„ sionem, inhærentes decreto alias edito, *die* 10. *Julii* 1658.
prohibentur. *Romæ* 10. *Novembris* 1663.

Suspenduntur, quoque, & prohibentur Imagines S. Augustini, S. Nicolai de Tolentino, & aliorum SS. ejusdem Ordinis impressæ, & depictæ à Fratribus Discalceatis Augu-
16 stinianis in eorum habitu, prout in decreto Sac. Rit. Cong. edito die 19. Decembris 1637. quod ab Urbano VIII. approbatur, & confirmatur *const.*

Exponi nobis 13. Jan. 1638. Lant. supplemento v. Sanctorum Imagines.

De jure conferendi habitũ iis, qui de Tertio Ordine nuncupantur, ejusdemque qualitate, vide *cap. off. quoad Tertiarios.*

CAPUT IV.

Officialis quo ad Immunit. Eccles. & Monast.

SUMMARIUM.

1 *Describitur immunitas localis.*
2 *Const. Gregorii XIV.*
3 *Motivum edendi Const.*
4 *Taxantur casus excepti in Gregoriana.*
5 *Clausula* sublata *claudit os parti.*
6 *Differentia inter publicum latronem, grassatorem, & depopulatorem.*
7 *Non sufficit semel comisisse delicta.*
8 *Quis censeatur proditor? & alia lege.*
9 *De-*

9 *Definitur Assassinus: & ibi nota, usque ad* num. *sequent.*

10 *Etiam mandans privatur immunitate.*

11 *Hæretici non gaudent immunitate, declara.*

12 *Judæi, & Gentiles gaudent.*

13 *Non sic rei læsæ Majestatis, & qui sint?*

14 *Nec committens homicidia, & mutilationes in Ecclesiis &c.*

15 *Debilitans alicui membrũ in Ecclesia gaudet.*

16 *Distinguitur debilitatio à mutilitatione.*

17 *Digitus in sensù strictò non est membrum.*

18 *Occidens, vel mutilans in scbalis, atrio, & ostio Ecclesiæ gaudet immunitate.*

19 *De existente in ostio Ecclesiæ non dicitur implicitè esse in Ecclesia.*

20 *Patrans humicidium in Sacristia ab immunit. non excluditur.* Limita.

21 *Cur actus venerei habiti in Monasteriis, non sint, sacrilegia.*

22 *Occidens, vel mutilans spe immunit. immunitate non privatur, usq; ad sequent.*

23 *Tectum Ecclesiæ, & Monasterii est locus immunis.*

24 *Immunitas ligat manus, etiam Judicum Ecclesiast. quoad suos subditos.*

25 *Sententia quod Religiosi in propriis Monasteriis gaudeant immunitate.*

26 *Contrarium verius.*

27 *Nullus erigit Tribunal extra proprium Territorium.*

28 *Punire ad correctionem nõ prohibetur.*

29 *Superiores Regulares extrahentes ab Ecclesia subditum ad correctionem, non ligãtur censura.*

30 *Novissimum S.C. Immunit. Decretum.*

31 *Enumerantur loca, quę immunit. gaudent, usque ad sequen.*

32 *Immunitas Ecclesiæ violatur per quamcumque nocibilitatem confugenti illatam: ibi lege plura.*

33 *Impediri non potest, quin confugæ alimenta subministrentur.*

34 *Non violatur Immunitas, si reus suæ consentiat extractioni.*

35 *Contrariùm verius.*

36 *Privilegium Immunit. directè est concessum Ecclesiæ.*

37 *Non potest privilegio renũciari*

ciari, cum læditur jus tertii.

38 *Clericus non potest remunciare privilegio Clericali, nec Regularis alteri exemptionis.*

39 *Ecclesiæ sunt extra Principum secularium Teritoria. Nota.*

40 *Ductus, & ligatus transiens per Ecclesiam, & Cæmeterium non gaudet Immunit. licet dicat;* voglio goder qui l'Immunità.

41 *Ecclesia defendit ad eam confugientem, non ductum*

42 *Is, ad quem Eucharistia in carceres defertur, non gaudet immunitate.*

43 *Non violatur immunitas cum Religiosus de unius Monasterio extrahitur.*

44 *Ab Ecclesia non potest avelli, qui per vim se exemit de manibus birruariorum, & ad eam confugit.*

45 *Judex Laicus nequit in loco immuni vulneratos, vel Testes examinare.*

46 *Sac. Cong. Immunit. id, & alia interdicit.*

47 *Nec potest id prætendere vigore consuetudinis.*

48 *Immunitas Ecclesiarum est de jure divino.*

49 *Consuetudo contra Immunit. non valet.*

50 *Consuetudo contraria Sacris Canonibus, dicitur corruptela.*

51 *Quando ex parte subiecti habetur incapacitas, nũquam præscribit.*

52 *Bulla Cœnæ abrogat omnes consuetudines.*

53 *Contra Bullam Cœnæ non potest ignorantia allegari.*

54 *Extractus à loco Immuni, est eidem restituendus, usque ad sequen. plura vide.*

55 *Quæ verba blanda restitutionem concludant* nu. 59.

56 *Qui decipitur pro non volente habetur.*

57 *Dolus tollit voluntarium.*

58 *Birruarii sunt vulpes dolosissimæ.*

59 *Differentia inter blanditias, & dolum.*

60 *Judex Laicus nequit propria auctoritate extrahere delinquentes à loco immuni &c.*

61 *Violatio Immunitatis post Gregorianam est interdicta sub pœna excommunicat. latæ sententiæ.*

62 *Formula citandi violatores Immunit. Ecclesiast.*

63 *Notitia citationis ad domum æquiparatur citationi personali.*

64 *Ex-*

64 *Excommunicationi ab homine ferenda præmittitur trina monitio.*
65 *Una aliquando sufficit.*
66 *In lata à Canone, vel Statuto nulla Judicis monitio prærequiritur.*
67 *Declarationi excommunicat. præmittitur citatio, & quare?*
68 *Appellatio, etiam legitima non impedit declarationē excommunicat. jam incursæ.*
69 *A declaratoria quoad effectum suspensivum non datur appellatio.*
70 *Cautela observanda in casu appellationis.*
71 *Absolutio excommunicat. incursæ ob violatam Immunit. reservatur Pontifici.*

IMmunitas hìc idem sonat, ac privilegium, quod habent fidelium Ecclesiæ, & loca pia, ut sint loca refugii ad ea con-
1 fugientibus, ita quod, tametsi reus malefactor, *quantumcumque gravia maleficia perpetraverit, non est violenter ab Ecclesia extrahendus, nec inde damnari debet ad mortem, vel ad pœnam, sed Rectores Ecclesiarum sibi obtinere debent membrum, & vitam*, ut textualiter habetur *cap. inter alia de immunitat. Ecclesiæ lib.3.tit.49.* ubi in terminis quædam crimina excipiuntur, pro quibus, tametsi ad ea malefactores confugiant, immunitas
2 non suffragatur; pro ut in terminis firmavit Greg. XV.Const. „ Cùm aliàs nonnuli Prædecessores nostri, & præsertim fel. rec. „ Sixtus Papa V., & infra. Hac itaque nostra perpetuo valitu„ra Constitutione, omnia, & quæcunque Privilegia, Indulta, „ & gratias, tam per prædictum Sixtum, ac Pium V. quam alios „ quoscumque nostros Prædecessores, a ut nosmetipsos, Sedem„que Apostolicam, ejusque Legatos super adducendis, vel ex„trahendis ab Ecclesiis, Monasteriis, Sacellis, Domibus Regu„laribus, & Secularibus, locisve sacris, aut Religiosis, aliisque „ in casibus à jure permissis, hominibus certorum, tunc expres„sorum, vel non expressorum criminum reis, aut fraudulen„tis decoctoribus, etiam in odium certorum delictorum, & pro „ bono, pace, & quiete publica, & ex causis urgentissimis, ac „ necessariis, & æquipollentibus casibus in jure expressis, atque

„ ex paritate, identitate, & majoritate rationis extensis, perpe-
„ tuo, vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam
„ alicujus Principis, aut beneplacitum, seu alias quomodolibet
„ concessa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus approbata,
„ & innovata, ac usu recepta, literasque Apostolicas sub plum-
„ bo, aut in forma brevis, seu alias quomodocumque desuper
„ confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expressis,
„ ac ad verbum insertis, sublata penitùs omni differentia, ita ad
„ unam tantum formam reducimus, & moderamus, ut laicis ad
„ Ecclesias, locaque sacra, & Religiosa prædicta confugientibus,
„ si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera
„ frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insi-
„ diis aggrediuntur, ac depopulatores agrorum, quivè homi-
„ cidia, & mutilationes membrorum in ipsis, eorumvè Cœmete-
„ riis committere non verentur, aut qui proditoriè proximum
„ suum occiderint, aut assassini, vel hæresis, aut læsæ Majesta-
„ tis in personam ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesia-
„ stica non suffragetur, sed universis, & singulis Venerab. Fra-
„ tribus nostris, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Epis-
„ copis, cæterisque Ecclesiarum, & Monasteriorum Prælatis, tam
„ secularibus, quam cujusvis Ordinis Regularibus districte præ-
„ cipiendo mandamus, & præcipimus, ut laicos in casibus prædi-
„ ctis delinquentes ad eorum Ecclesias, Monasteria, Domos, &
„ alia loca supradicta Sacra, seu Religiosa, respective confugien-
„ tes, & in eis se recipientes, atque morantes, qui prædicta de-
„ licta, eorumvè aliqua, judicio suo, commisisse videbuntur,
„ quando à Curia seculari fuerint requisiti, & quilibet eorum
„ fuerit requisitus, Ministris, & Officialibus Curiæ secularis abs-
„ que irregularitatis nota, aut alicujus censuræ Eccles. incursu
„ tradi, & consignari curent, & faciant. Ne autem Curiæ secu-
„ laris Ministris prædicta facultate illos per se, & propria aucto-
„ ritate extrahendi, & abduccendi sibi olim, uti præfertur attri-
„ buta, & per præsentes revocata, abutantur, volumus, dictaque
„ authoritate decernimus, & declaramus, ut Curia secularis
„ ejusque Judices, & Officiales ab Ecclesiis, Monasteriis, locis-
„ que Sacris prædictis laicum aliquem, ut prefertur, delinquen-

tem,

„ tem, in nullo ex casibus supradictis, sine expressa licentia Episcopi, vel ejus Officialis, & interventu personæ Eccles. ab eo authoritatem habentis, ad quos solos, & non alios, Episcopis inferiores, etiamsi aliàs Ordinarii sint, aut nullius Diœcesis, aut Conservatores ab hac Sede specialiter, vel Generaliter deputati, prædictam licentiam dandi facultas pertineat; occurrente autem casu in loco exempto, & nullius Diœcesis, tunc ad Episcopum viciniorem devolvatur hæc cognitio, & non ad alios; capere, & trahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu, quo ipse Episcopus, & dd. personæ Ecclesiasticę requisitæ, carcerationi intervenire, & assistere recusaverint, tuncque reverentiæ Ecclesiæ, & locis Sacris debitæ memores, prædictos delinquentes minori, quo id fieri poterit cum scandalo, & tumultu extrahere curent. Quodque delinquentes laici prædicti, postquam, ut præfertur, ab Eccles. locisvè Sacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiæ Eccl. reponi, inhibi sub tuto, & firmo carcere, ac opportuna custodia data illis, si opus fuerit, per Curiam secularem, detineri debeant, neç indè extrahi, Curiæque seculari prædictæ consignari, nec tradi possint, nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi vere crimina superius expressa comiserint; tuncque demum de mandato Episcopi per Judicem Ecclesiasticum Curiæ seculari quacunque appellatione postposita consignatur. De crimine vero hæresis cognitio ad forum Ecclesiasticum tota pertineat, neque in ea Curia secularis se quoquomodo intromittat, sicuti etiam prohibemus, ne contra Ecclesiasticas personas seculares, aut cujusvis Ordinis, vel Militiæ, etiam S. Joannis Hierosolymitani Regulares quoquomodo, etiam vigore dictorum privilegiorum, indultorum, concessionum, quæ omnia ad terminos juris per præsentes reducimus, procedant, aut se intromittant, illasvè ab Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, locisque Sacris, aut Religiosis, etiam in casibus in hac Constitutione expressis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoscere de criminibus ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, aliàs, quam de jure, & per privilegia eisdem Ordinibus, aut Militiis concessa permittitur, quomodolibet

„ præsumant. Quod siquis, quacumque dignitate, & auctorita-
„ te præditus, præmissorum, aut alio quovis prætextu quid-
„ quam præter, aut contra hujus nostræ Constitutionis teno-
„ rem attentare præsumpserit, declaramus eum ipso facto cen-
„ suras, & pœnas easdem incurrere, quæ contra libertatis, juris,
„ & immunitatis Ecclesiasticæ violatores, per Sacros Canones,&
„ & Conciliorum Generalium, nostrorumque Prædecessorum
„ Constitutiones sunt promulgatæ. sicque per quoscumque.
„ Judices &c. Sublata eis &c. Nec non irritum &c. Non obstanti-
„ bus &c. Dat. Romæ 1591. Kal. Junii.

Quam, ut notat Sperellus *decis.* 103. *num.* 53., & Ameno
3 *de pœnis tit.* 7. *§.* 6. *Assasinium num.* 41. Gregorius edidit ad quorundam Judicum laicorum reprimendam audaciam, & abusum circa extortas interpretationes, & non legitimos intellectus, indultorum à Sede Apostolica diversis Principibus concessorum, pro extractione reorum ab Ecclesia, ad eam confugentium: per quam ad unam formam, & ad pristinum splendoren Ecclesiasticum reduxit; & constituit Episcopos, sine quorum, vel eorumdem Officialium expressa licentia nullus, etiam delinquens, in aliquo ex casibus in ea enunciatis, potest per Judices, & Officiales Laicos, ab Ecclesiis, & locis Sacris extrahi, Judices, ut videant, & pronuncient, an crimina à reo confugente patrata, sint de exceptis in ea, quoad effectum, ut ei immunitas non suffragetur.

Casus excepti in Gregoriana taxantur: & cum exceptio
4 unius firmet Regulam in casibus non exceptis, sequitur in quocumque alio crimine, non sic qualificato, immunitatem reis ad Ecclesias, & Monasteria confugentibus prodesse, adeo ut ex illis, nisi Sedis Apostolicæ accesserit licentia, extrahi nequeant, quin incurrantur pœnæ, quas ipsa enunciat; quæ cuicumque derogat abusui, consuetudini, & privilegiis in cuntrarium, idque præsertim stante clausula *sublata*, cujus ex Barbosa *de diction. diction.* 102. *num.* 2., ea est vis, ut claudat
5 os parti, & tollat Judici facultatem aliter interpretandi; & *decreto irritanti* cujus efficacia est tanta, ut, & præteritam, & futuram auferat consuetudinem ex Glossa ad Clement. *si una*

de

*de reb. Eccl. non alienan. lib.*3. *tit.*4. *in ver. decernimus*; adversus quod allegari nequit non usus, vel usus contrarius per DD. apud Sperellum *decis.*103. *num.*42. Panimoll. *decis.* 48. *num.*22.

In qua ab immunitatis beneficio excipiuntur *publici latrones*, hoc est, qui per Ameno *de pœnis tit.*9.§.6. *latrocinium num.*3., & 4. violenter cum armis homines aggrediuntur, spo-
6 liant, & occidunt; & *Grassatores*, ii nimirum, qui homines in via violenter spoliant, & stratis publicis &c. ut expresse Textus: sed non occidunt; unde eorum est clara diversitas: ambo conveniunt in spolio violento, sed ratione homicidii distinguuntur; & *depopulatores* agrorum, qui alienos agros diripiunt surripiendo segetes, ac furtus, & vineas devastant.

Verum, non quicumque depopulator, sed dumtaxat nocturnus privatur; idque colligitur, ex quo Gregoriana emanaverit ad revocanda privilegia adversus immunitatem Ecclesiasticam concessa, & jus commune firmandum; jus autem commune *alleg. cap. inter alia* exceptivè loquendo, nocturnum exprimit, juncta dictione *nisi*, quæ cæterorum casuum exclusiva videtur per Sperellum *decis.*66. *num.*32.

Apud quem *alleg. decis.*103. *num.*27. DD. pleno calamo scribunt, & concludunt publicum latronem, Grassatorem, & idem dicendum de agrorum depopulatore, qui semel, vel bis
7 id scelus commiserit, esse in loco sacro tutum, & dumtaxat post reiterata delicta, ab immunitate excludi, & sic refert decretum à S. Cong. Immun. in una *Januen.* 16. *Junii* 1625., & in una *Beneventana* 8. *Junii* 1633. nec relevat, quod diversa Urbium statuta disponant, ut quis, etiam pro prima vice, dicatur Grassator: & in furca suspendatur; nam illa in terminis hujus immunitatis non attenduntur, ut idem firmat, & ideo ut sibi nomen Grassatoris acquirat ad effectum non gaudendi, idem pluries debet patrare delictum. Panimolla *decis.* 95. *num.*1. trinas grassationes plene, & concludentur probatas asserit necessarias, referens S.Cong. Immunit. mentem *in Leodien.* 17. *Novemb.*1651.; & *in Beneventana* 20. *Novemb.*1640. *Respondit Vicario Apostolico*: *oretenus insinuetur Agenti ipsius*

Vica-

Vicarii, *Grassatores non privari Immunitate Ecclesiastica*, *nisi reiteratis vicibus delictum Grassationis commiserint*.

Item, qui *proditoriè proximum suum occiderit*; is judicandus est proditor, qui alterum, nulla præcedente inimicitia, sed potius simulata amicitia, occidit; cum enim unum in corde gerat, & aliud in ore: signa fidelitatis exhibeat: amica verba proferat, operatur, ut reputetur amicus, credaturque fidelis, & nulla habeatur infidelitatis suspicio, nil ab eo timeatur mali, imo potius bona expectentur; ex quo fit, quod quis, tametsi oculatissimus, ab hujusmodi dissimulatorum insidiis, & simulata amicitia non possit sibi præcavere, ideo occisio in his terminis facta, est in rigore proditoria, & sic qualificata, ut author ejusdem à beneficio immunitatis sit exclusus; est enim deceptoriè sub specie amicitiæ, & per insidiosam industriam commissa juxta *tex. in cap. si quis per industriam de homicidio lib. 5. tit. 12.* consequenter juxta naturam proditionis; quæ ex Sperello *decis. 23. num. 13. alleg.* Sylvest. *in sum. ver. proditio, nil est aliud* quam deceptio contra datam, vel debitam fidem in alicujus perniciem, in quo DD. conveniunt, & conclusionem firmant, quod ad effectum amittendi beneficium immunitatis ad præscriptum liter. Greg. illud dumtaxat homicidium dicatur proditorium, quod colore amicitiæ, simulatæ ex parte occisoris, sed creditæ realis ex parte occisi, (quæ est qualitas indispensabiliter requisita) non calore iracundiæ, committitur; secus si in rixa, vel ab inimico, etiam ex insidiis, vel veneno, Sperellus *decis. cit.* Panimolla *decis. 22. adnot. 5. nu. 23.* Amceno *de pœnnis tit. 7. §. 7.* Pignatellus *tom. 1. consult. 173.* referens *num. 9.* S. Cong. Episc. in una *Melevitana die 2. Augusti 1619.* respondisse, quod occidens inimicum à tergo cum sclopo gaudet immunitate; quia in tali casu non occidit incautum, cum inimicus semper habet causam præcavendi à suo inimico. Panimolla *decis. 22. adnot. 6. num. 20.*

Nec pro exclusione sufficit vulnerare, cum ex dispositivis Const. sit restricta ad eum, qui formaliter, & cum effectu occiderit, & vita privaverit, alioquin proditorius occisor, morte non sequuta, dici nequit per Panimoll. *ibid. adnot. 7. nu. 4.*

Item

Item, *Assassini*, illi nimirum, qui pecunia, vel alia re esti-
9 mabili data, vel promissa, Christianum non præcaventem, de alterius mandato occidunt, vel occidi mandant; per quæ redditur clara definitio Assassini ex doctrina Sperelli *decis.* 102. *num.*8. Calvini *Lexicon Juridicum*, & per Glos. *ad cap. pro humani de homicidio in* 6. & apud Ameno *cit. tit.* 7. §. 6. *assassinium num.* 1., „datur illa assassinii, quod sit cædes hominis Christiani incauti, facta ex conventione mandantis, ac mandatarii „ sub promissione implicita, aut explicita, sive spe, & contem- „ platione pretii; in quo elucet, quod qualitas diversificans as- „ sassinium ab aliis speciebus homicidii, nil aliud sit, quam man- „ datum ad occidendum mediante pecunia, vel alia re, datum, „ & acceptatum; quod propterea benè probandum est, ut de „ assassinio constet, prout idem firmat Sperellus, asserens ad hu- „ jus criminis qualitatem duo copulativè requiri: alterum, „ quod præcesserit mandatum ad occidendum, data, vel pro- „ missa mercede: alterum, quod mors aggressi secuta fuerit; „ quod ibid: ipse pluries allegans DD. satis doctè probat. Et re- „ solvit, quem non esse immunitate Ecclesiastica privandum, ta- „ metsi concludentissimè constaret de mandato ad occidendum „ mediante pecunia, in pactum ad eum effectum deducta, in ca- „ su, quo mors aggressi non sequatur; nam tunc, nec crimen „ assassinium, neque aggressor assassinus diceretur; ex eo, quod „ de eo, cui non convenit definitio, necesse sit, neque defi- „ nitum affirmari; definitio autem assassini hujusmodi aggres- „ sori, vel sicario non aptatur; quia, licet alium prius recepta „ pecunia, vulneret, non tamen occidit.

Et facit, quod cum exclusio ab Ecclesiæ immunitate sit pœna spiritualis, ut habeat locum, non sufficiat attentatum cum animo occidendi, sed exigatur perfectio, & consummatio actus, seu delicti, ut apud ipsum *n.* 55. latè Authores scribunt, & apud Panimolla *decis.* 22. *adnot.* 7. *n.* 15. tradunt, quod cũ agitur de pœna statutaria, non est quis puniendus pœna ordinaria delicti, nisi illo consummato; cum statutorum pœnalium natura requirat delictum consummatum; nisi statutum aliud expresserit,

Et

Et videtur contextus sensus in illis verbis, *aut qui proditoriè proximum suum occiderit, aut assassini*; quæ *aut assassini* eundem sensum retinent cum prioribus, adeout significent, assassinos esse immunitate privandos, si cum effectu occiderint; quemadmodum per Greg: proditores, ea, nonnisi morte sequuta, privantur; nec fuit necesse id repetere; quod deduci potest ex illa dictione, *aut*, quæ ex Barbosa *de clausulis clausula* 36. aliquando ponitur inter similia, & æqualia; & inter duo posita ostendit eandem esse qualitatem in una, quæ est in altera, & partem dubiam, per aliam partem certam declarari, ut apud Sperellum *num.* 35. *tradit Menoc. de arb: Iud: lib.* 1. *quæst.* 74. *num.* 35.

Quod, cum magis immunitati Ecclesiæ faveat (quæ est semper amplianda) in praxi tenendum; præsertim quia per allegat: Sperellum id in terminis sæpius declaravit S.C. Immunitat: in una *Bonon*: 10. *Aprilis* 1626. in una *Neapol.* 26. *Maii* 1629. in una *Mediol*: 21. *Decembris* 1633. & in una *Florentina de anno* 1638.

10 Etiam mandans immunitate privatur per Panimol. *ibid. adnot.* 6. *num.* 31. & Engel *Colleg. univ. Juris Can: tit.* 49. *lib.* 3. *à num.* 12. notans crimen assassinii committi ab omnibus, qui aut occisorem conducunt, aut qui operas suas ad occidendum locant, addit Ameno *num.* 17., ex Pasqual. *n.* 154. *ad Lauret. de Franchis* iisdem pœnis ligari mandantem, & mandatarium; quamvis in re maior sit culpa mandatarii, qui ob modicam pecuniam occidit hominem, cumquo nullam habet inimicitiam, quam mandantis, qui movetur odio erga inimicum, ad cujus occisionem utitur pecunia, & alterius ministerio; ideo & ipse privandus est, tamquam ejusdem assassinii reus; & non minus complices, & auxiliatores, quam principales reos in criminibus exceptis beneficium immunitatis amittere, docuerunt plures apud Sperellum *decis.* 64. *num.* 95.

In dubio esse pronunciandum pro immunitate firmat Panimol: *decis.* 53: *adnot.* 5. *num.* 24. & est in facti contingentia recurrendum ad S. Cong. Immunit., quæ in simili de mandante homicidium proditorium sub die 28. *Septem.* 1666.

in

in una *Ravennaten*: apud Pignatellum *tom.* 1. *conf.* 93. *num.* 7. censuit, resolvitque gaudere.

Item, & *Hæresis rei*; verum si hæreticus confugerit ad Ec-
11 clesiam propter alia delicta, quam hæresim, quoad ea gaudet, per Engel: *cit. num.* 19. quia delictum exceptum, quoad alià, se habet per accidens, ideo privatur immunitate, quoad illud, non quoad cætera.

12 Judæi, & Gentiles gaudent, quia cum privilegium immunitatis sit locale, extenditur ad omnes in eo existentes, & non exceptos, præfati autem in Gregoriana non excipiuntur.

Item *rei criminis læsæ Majestatis in personam ipsius Prin-*
13 *cipis*, ut textus expressè, hujusmodi crimen apud Ameno *cit. tit.* 2. §. 6. *læsæ Majestatis num.* 3. *definitur*, *quod sit offensio*, *facta contra eum*, *qui Majestate potitur*; vel majorem statum, vel potestatem, & auctoritatem habet; quod est Majestatis significatum ex *Calvino Lexicon*; quam potestatem in terris obtinent, quotquot in temporalibus superiorem non agnoscunt, ut Papa, Imperator, Rex, Principes &c. itemque Respublicæ, ut Veneta, Januensis, Lucensis &c; habent enim supremam jurisdictionem, & publicam potestatem; quæ per Ameno *num.* 7. venit nomine Principis; apud quem, & Calvinum *ver: Majestas* plura quoad hoc possunt videri.

Item qui *homicidia*, & *mutilationes membrorum in ipsis*
14 *Ecclesiis*, *eorumve Cæmeteriis committere non verentur*; ex quibus sequentia excitantur dubia.

I. An debilitans alicui membrum in Ecclesia, illius gaudeat immunitate?

15 Ad quod respondetur affirmativè; nam cum Gregoriana *mutilationes memborum*, & non debilitatem exprimat, non debet ad hanc dispositio extendi, propter vim, quam ex dictis *num.* 5. habet *clausula sublata*, & *decretum irritans*: ac taxativa *ad unam tantum formam in const.* adiecta, cujus natura est extensionem ad non expressa impedire; & propter differentiam inter mutilationem, & debilitatem repertam; etenim idem non est mutilare, ac debilitare; nec istud reputatur illi
16 æquipollere, ut tradit Sperellus *decis.* 59. *num.* 29. nam majus

delictum est sine dubio mutilare, quam debilitare; quia in mutilatione habetur omnimoda membri præcisio, ut firmant DD. & habetur cap. *cum illorum de sent. excom. lib. 5. tit. 39.* & tradit Abbas ad *idem cap.* notans, quod *membrum propriè est pars corporis habens officium separatum, & distinctum ab aliis partibus corporis, ut manus ad palpandum, pes ad ambulandum, oculus ad videndum &c.* quod in debilitatione non evenit, cum per eam dumtaxat membri officium impediatur; sic abscindens alterius digitum, dicitur manum debilitare, & non
17 membrum præcidere; nam ut ibid: Aabbas: digitus stricto modo non est membrum; quia non habet officium separatum, est distinctum, sed est officium membri, & parificat cum eo, quod camera, aula, & similia loca dicuntur partes domus, non verò quilibet lapis, nisi largo modo. *v.c. off. quoad irregularit.*

Ideo cum Gregorius revocaturus concessiones quascumque, extensionesque, etiam ex rationis majoritate, olim in hujusmodi materia factas, illasque ad unam *tantum formam* reducturus, tradat casus præcisos, in quibus vult delinquentes Ecclesiastica non gaudere immunitate, & legem præscribat in simili materia servandam, non est in scribentium potestate ejus verba ad casus similes, & multò minùs ad minora delicta trahere; & hujusmodi formæ nil addi, vel demi potest, sed eam ex integro, ut sonant verba, debet unusquisq; servare.

II. An occidens, vel mutilans in schalis, porticu, vel ostio Ecclesiæ immunitatis beneficium participet?

Respondetur affirmatiuè, nam Greg. firmat immunitatem
18 tem non suffragari occidenti, vel mutilanti in ipsa Ecclesia: in quo est ponderanda dictio *in*, quæ ex Barbosa *dict.* 131. *num.* 11. juncta ablativo, denotante locum, *in Ecclesia, in domo*, intrinseceitatem significat, & stat pro intra, locumque interiorem, non autem exteriorem comprehendit. Sperellus *decis. 60. num. 9.*

Maximè quia in Ecclesia fieri dici non potest, quod fit in porticu, & schalis Ecclesiæ, quemadmodum in flumine factum non dicitur, quod fit in ripis, ut ex Vincentio *de Franch:* animad-

animadvertit Sperellus *num.* 7. sed id dumtaxat, quod fit in alveo, per quem aqua decurrit; ex eo, quod appellatione fluminis non veniant ripæ, sed locus ille solummodo, per quem aqua decurrit, & ripis continetur; sic etiam, quia nomine Ecclesiæ ex proprietate sermonis, non veniunt schalæ exteriores, neque porticus, sed solum locus sacer murorum ambitu circundatus, per Glos. ad *cap. quærelam, ne Prælati vices suas in ver. præfatam Ecclesiam*, & facit *cap. de fabrica de consecr. dist.* 1., ideo in eis mutilans ab Ecclesia non repellitur.

Idem resolvendum, si homicidium, vel mutilatio, committeretur in ipso Ecclesiæ ostio, modo non intra limen, & clausuram; tenet Sperellus *cit. num.* 52. *usq. ad finem*, nec apparet ratio excludendi multilantem, vel occidentem à benefi-
19 cio immunitatis, nam simpliciter dici non potest, quod in Ecclesia existat, sed partim extra, & partim intus, ex Glos. ad *cap. Cum sanctam de pænit. dist.* 2. *in ver. vir ergo*, per ea, quod *qui in porta est, partim intus est, & partim* extra, *partim videtur, & partim absconditur.*

Immo potius totaliter extra Ecclesiam, ex eo quod ponderant DD. apud allegat: quod ostium sit de Ecclesia, & non in Ecclesia; & quod porta citra limen dicatur esse extra Ecclesiam, adeout delictum in ianua commissum reputetur patratum extra Ecclesiam; & propterea concludunt per seminis, vel sanguinis effusionem ibi factam, Ecclesiam non pollui, sicut, nec polluto Cæmeterio, ipsa polluitur, *cap. si Ecclesia de consecr. Eccl. in* 6. *lib.* 3. *tit.* 21. Piasec. *prax. Episc. part.* 1. *cap.* 1. *art.* 4. *num.* 11.

Et facit quod beneficium immunitatis sit latè interpretandum, dum lex non resistit, cum sit causa pia, favorabilis Ecclesiæ, & nemini in particulari præjudicans; præsertim quoque, quod in odiosis, & cum agitur de excludenda immunitate Eccesiastica, nomine Ecclesiæ, neque veniunt schalæ, tectum, atrium, portæ, per Panimolla *decis.* 84. *num.* 51.

III. An patrans homicidium in Sacristia immunitate privetur?

Resp. Negativè ex jam adductis; & ampliùs, quia de exi-

20 stente in Sacristia non potest formaliter pronunciari, quod sit in Ecclesia, nam, ut distincta, & separata considerantur juxta Textum in *cap. alleg. si Ecclesiam per infrascripta*: ubi *non unum, sed plura cœmeteria esse noscuntur, quæ, quamvis sibi coherentia, pariete tamen medio sejunguntur*; & ibi Glos: *in ver. pariete*, notat, quod paries divisionem inducit, unde paries efficit, ut res sic divisæ dicantur numero plures; propterea potiùs deberet dici patrari extra Ecclesiam, seu in officina Ecclesiæ, quam intra, & esse denudatum qualitatem à Gregoriana requisita, ut immunitas non suffragetur mutilanti, & occidenti in Ecclesia. Secus dicendum si Sacristia esset deputata ad mortuos sepeliendos, & in ipsa esset Altare ad celebrandum; nam tunc reputaretur, ut ejusdem Ecclesiæ Capella, & unum corpus cum ipsa constituere; quod ex ipso Sperel. *decis*. 61. *n*. 2. concluditur.

Sic pariter, si Laicus mutilet, vel occidat in Monasterio, immunitate non privatur; ad quod; præter adducta, facit, quod versemur in casu virtualiter à Gregoriana excluso; quæ ad effectum, ut quis ob violatum locum religiosum immunitate privetur, firmat, ut homicidium, vel mutilatio sequantur in *Cœmeteriis, vel Ecclesiis*, constat autem, quod nec ipsa Monasteria, nec dormitoria Religiosorum, refectoria, cubicula, vel eorumdem officinæ, cœmeteria, Ecclesia, aut loca sacra dici possint; super quo dubium excitari inutile est; cum nec sint per Episcopum consecrata, vel benedicta, neque ad divina, & ad mortuorum sepulturam deputata; unde fit, quod
21 nec sanguinis effusio, nec actus venerei in eis habiti sint sacrilegia, per edocta à Navarro, Graffio, & Filiuc., *cit*. à Sperello *num*. 22. *decis*. 62. utpote habiti in loco non sacro; quod Sanchez *de Matrim. lib*. 9. *disp*. 15. *num*. 42. ampliat, etiam si adesset Altare ad celebrandum ibi constitutum, quia reputabitur tunc, ut privatum oratorium.

Quòd firmari potest, ex quo exclusio ab immunitate sit pæna; *in pænis autem juxta* 49. *regula Juris in* 6. benignior est interpretatio facienda; benignius autem interpretamur nos, quam, qui prætendunt eum in casu non gaudere.

IV. An

IV. An ea in præfatis sub spe immunitatis committens, immunitate privetur? Affirmativa habetur textualiter *in cap. immunitatem lib.*3. *hoc tit.* ubi Greg.IX. Toletano, & Compostellano Archiepiscopo rescripsit, *mandamus quatenus publicè nuncietis, tales, (hoc est spe immunitatis delinquentes) non debere gaudere immunitatis, privilegio, quo faciunt se indignos, frustra legis auxilium invocat, qui comittit in legem*; propter quod plures apud Sperellum *decis.*60. idem firmant, post quos Ameno *cit. tit.* 7. §. 6. *assassinium num.* 39. scripsit oppositum non esse sustinendum, utpote nutriens, & tribuens incentivum delinquendi.

Verum ex Textu non concluditur, nam ibi Pontifex lo-
12 quitur in terminis specificis de committentibus homicidia,& mutilationes *in ipsis Ecclesiis*, vel *eorum cœmeteriis*; ideo disposita videntur restricta ad ea loca in individuo, & non posse extendi ad talia, quę non sunt Ecclesia, nec cœmeterium; adeoque, nec ad schalas, porticum, ostium, & Ecclesiæ atrium.

Neq.ad id probandum alicujus momēti absolutè reputatur,quod Ameno considerat,nam si absolutè concluderet,nullum sanè delinquentem Ecclesia defenderet: & in quocumque casu fiscus secularis semper contra immunitatem allegaret reum sub spe immunitatis, vel intra, vel prope Ecclesiam deliquisse, & sic immunitas, quæ est ob Ecclesiarum reverentiam inducta,evanesceret;ideo resolvendum cum Sperel.quod delinquens in illis,etiam cum spe immunitatis,non sit ejusdem beneficio privandus; sicut absolutionis beneficio, non privatur committens tempore Jubilei reservatum, vel admixtam habens censuram, sub spe absolutionis consequendæ, ut in terminis considerat Bonac: *tom.de leg.disp.*3.*quæst.*7.§.4.*ver.*14. & ex ipso notavit Sperellus *num.*19. peccare cum spe, vel sine spe immunitatis non variat in nostris terminis effectum,quia non ponit crimen esse patratum in Ecclesia, vel Cœmeterio; in quibus,si mutilatio, vel homicidium committatur, immunitas delinquenti, tam ex *cap.inter de immunit*: quam ex Gregoriana non suffragatur; videas resolutionem in terminis S. Cong. Immunit: in unà *Verulana* 2. *Maii* 1651. apud Pi-

gna-

gnatellum *tom.1.consul.*471., quæ mandavit quosdam absolvi, qui ab Ecclesia confugam extraxerunt, sub prætextu, quod non gauderet, quia propè Ecclesiam deliquerit.

Adeo quod nec occasionem per se tribuit peccandi, extra, & prope Ecclesiam, nam ipsa primo, & per se est inducta ob reverentiam debitam locis sacris, aut Religiosis, ut notat Pignatel. *tom.* 1. *consul.*91. *num.*3. & homines dumtaxat ex propria malitia possunt ea ad alium finem trahere.

V. An tectum Ecclesiæ, & Monasterii sit locus immunis.

Resp. affirmativè cum eodem Sperello *decis.*63., ratio est, quia apud ipsum *num.* 8. civilia jura firmant domum ex duabus constare, ex solo, & superficie: vel secundum alios ex tribus, fundamento, pariete, & tecto; & quod tectum sit pars integralis domus, non obscurè significat Calvinus Lexicon Juridicum exscribens plurium sensum fuisse, quod domus non dicatur, quæ adhuc contecta non est.

Ex quo fit, quod Immunitas Ecclesiæ, & Monasterio con-
23 cessa indubiè, & tecto concessa dicatur, adeo ut existens in ipsorum tecto, in loco existere dicatur immuni, quod videtur non posse negari, quemadmodum, nec de existente supra tectum Ecclesiæ, & Monasterii dici nequit, quod non sit intra Ecclesiæ, & Monasterii situm, per tradita à Suarez. *de stat: Relig: lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 8. *ver. sed quid, si quis supra tectum* à Sperello *alleg. num.*9.

Nec obstat, quod in tecto vulneratus, non dicatur vulneratus in domo, nec in eo sacrilegium comittatur, id enim procedit, quia in odiosis (*juxta* 15. *regula juris in* 6. *odia restringi, & favore convenit ampliari*) stricta est facienda interpretatio. Super quo cum Sperello *decis.*62. *num.*24. ponderetur, quod locus sacer ad effectum inducendi sacrilegium non ita latè sumitur, sicut ad effectum gaudendi Ecclesiastica immunitate; ex eo, quod cum agitur de custodiendo immunitatis beneficio, sumus in favorabilibus, & cum agitur de graduando delicto sumus in odiosis, & pœnalibus; ideo tunc, sic interpretatio ampliatur, ut idem sit judicium de Ecclesia, & ejus accessoriis, & in alio casu restringitur; idem apud ipsum

fir-

firmat Suarez. *tom.*1. *de Relig. lib.*3. *cap.*9. *num.*1. cum aliud ſit loqui de violatione Eccleſiæ,quatenus polluitur,& aliud,quatenus ejus libertas, ſive immunitas ad defendendos reos, ad illam confugientes, violatur; nam in caſu de pollutione, nomine Eccleſiæ non venit, niſi corpus ipſum internum, neque ipſa polluitur per effuſionem ſanguinis, vel ſeminis factam ſupra tectum, vel in turri, vel alio ſimili loco, cum ea conjuncto, & extra illam exiſtente, & ad ſacros uſus non deputato; in eo verò quòad immunitatem, omnia illa comprehenduntur ob tactam rationem; quia quod Eccleſia per actus prohibitos polluatur, & eſt gravamen, & damnum, quod verò ipſa poſſit tueri reos ad ſe confugientes, privilegium eſt, & favor, ac propterea iſtud latæ interpretationis, illud ſtrictæ reputatur.

VI. An Clerici delinquentes poſſint à ſuis Prælatis ab Eccleſia extrahi? & ſic,an immunitas liget dumtaxat manus Judicum ſecularium, an etiam Eccleſiaſticorum, quoad ſuos ſubditos?

Dubium habetur in terminis apud Sperellum *deciſ.* 59.
24 *num.* 34. conſiderantem Gregorianam ligare Judices, etiam Eccleſiaſticos,ut,nec per ipſos poſſint Clerici in Eccleſiis delinquentes, in caſibus etiam in ea non exceptis, ex illis extrahi; quæ,ut à *num.* 35. in fine notat,eſt S.Cong. Immunit. *deciſ.* 10.

An Religioſi delinquentes in proprio, vel extra Monaſterium, in eo gaudeant immunitate Eccleſiaſtica.

Ad quod Panimolla *deciſ.* 84. *num.* 36. duas refert ſenten-
25 tias; prima, quod gaudeant, adeo ut ad ea confugientes,pro criminibus non exceptis in Gregoriana, ab eorum Superioribus, ſeu Judicibus Eccleſiaſticis extrahi nequeant; & propterea incurrere pœnas inflictas contra violantes immunitatem Eccleſiaſticam, & indebite extrahentes.

Secunda, quod non gaudeant, alioquin numq. poſſent à ſuis Superioribus incarcerari, cum ferè ſemper ſint in Mona-
26 ſterio gaudente Eccleſiaſtica immunitate; & ſic delicta ab eis commiſſa remanerent impunita, daretur anſa delinquendi, & diſciplina regularis penitùs deſtrueretur, & hanc à Sede Apoſto-

stolica approbari ipse considerat ex Diana *resol. moral. part.1. tract.1. de immunit. Eccles. resolut.25. ver. sed contrarium*; dum quotidie ex appellationibus ad Sac. Cong: vel ad Pontificem per Religiosos subditos, deductis, videt Superiores, processus formasse adversus eos delinquentes, judicialiter super delictis intra Monasterium commissis sententias pronunciasse; non ponderata ratione privilegii immunitatis Ecclesiasticæ, vel eas eo ex titulo nullas declarãdo, vel contra Superiores, tamquam immunitatis Ecclesiasticæ violatores, procedendo; ex quo videtur resultare, quod sciente, & patiente Pontifice, iisdem Superioribus tribuatur facultas, & jurisdictio in hujusmodi causis procedendi.

Quòd comprobari, & potest deduci ex dispositione adjecta in Decretis de Apostatis, & ejectis sub Urbano VIII. præscribentibus modum, & taxantibus formam servandam super incorrigibilium expulsione, tum in probatione incorrigibilitatis juxta dicta *cap. Off: quoad incorrigibiles expellendos*, tum in aliis, de necessitate præmittendis sententiæ expulsionis; quæ certè Superioribus deberent præsumi prohibita, si Religiosis delinquentibus in propriis Monasteriis ex Gregoriana beneficium immunitatis assisteret.

Et firmari quoque ex Decreto Trid: *sess.25. cap.14. de regularibus, statuentis non subditum Episcopo in casu notorii delicti*, juxta *dicta cap. Offic: quoad delicta t.1. ad Episcopi instantiam esse à proprio Superiore puniendum*; quod reperitur innovatum, & sub gravissimis penis eisdem Regularibus à Clemente VIII. injunctum, prout in ejusdem literis loco *cit. num.5.* pleniùs continetur.

Neque præsumendum est præfatis esse præceptam punitionem exercendam contra delinquentem, in locis extra Monasterium positis; nam in eis nec jurisdictionem exercere, et Tribunal erigere valent; cum hæc nulli sint concessa, nullusq.
27 similium exercitium possit extra proprium territorium prætendere, & ad alienum extendere; ea enim sunt extra Superioris Regularis territorium; nam cum territorium à terrendo *juxta Calvinum Lexicon Juridicum*, & Sperellum *decis.* 127. *num.*19.

num. 19. dicatur, quatenus Judex ibi terrere, & juriſdictionem exercere poteſt; ſequitur loca, à Monaſteriis diſtincta, non eſſe de territorio, ſed extra juriſdictionem Regularium; ideo ſi eis datur, ut delinquentes ſibi ſubditos corripiant, neceſſe eſt, ut id obtineant exequendum in loco, qui extra eorumdem territorium non ſit, adeoque in Conventu, cum quicumque alius extra illud contineatur.

Præſertim quia punitiones, & correctiones per Regularium Superiores in delinquentes ſibi ſubditos exercitæ, ſunt de pertinentibus ad conſervandam diſciplinam Regularem,
28 evitanda ſcandala in populo, & naturam correctionis retinent; punire autem ad correctionem, etiam in loco immuni, non eſt eis prohibitum, ad quod facit reſolutio. Sac. Cong. Immunit. quæ ſub die 31. *Auguſti* 1649. reſcribens Epiſcopo Aretino petenti; *Se un Canonico ritrovato nella ſua caſa Canonicale contigua alla Chieſa, in fragranti con una donna maritata, ſi ſia potuto, con la medema donna, carcerare nelle Carceri Veſcovali ſenza pregiuditio dell'Immunità.* Reſpondit *poſſe ad correctionem*: apud Pignatell. *tom.* 1. *conſ.* 435. & ex Panimoll. *cit. num.* 44. *in una Interamnen. cenſuit, Epiſcopum potuiſſe extrahere Archibresbyterum de Piedeluco à propria domo Parochiali, & carcerare ad effectum correctionis tantum* 27. *Martii*.

Sic etiam ex *cap. cum voluntate de ſent. excomm. lib.* 5. *tit.* 39. poteſt Prælatus Regularis cauſa correctionis, vel ratione Officii, & juriſdictionis, ut notat Engel. eoden *lib. & tit.* à §. 4. *num.* 141. juxta gravitatem culpæ, Monachum corporali caſtigatione afficere.

Licet, quando non agitur ad correctionem, ſed ad ultrices pœnas Canonum, aliter ex eodem Panimolla *num.* 45. cenſuerit in una *Mutinen. die* 18. *Februarii* 1631.; & in alia *Ariminen* 2. *Maii* 1661. videri poteſt Lezana *tom.* 2. *ver immunitas à num.* 6. & Layman. *Theolog. Moral. num.* 4. *tract.* 9. *cap.* 3. *num.* 11.

Sed quid dicendum, ſi Religioſus delinquens in Monaſterio, ad ejuſdem Eccleſiam confugiat, & proteſtetur; *voglio,*

qui godere l'immunità concessa: & nihilominus ab ea jussu Superiorum extrahitur?

Juxta superius dicta, & ea, quæ tradit Engel. *Colle. uni. Jur. Can. lib.* 3. *tit.* 49. distinguens inter pœnam infligendam Religioso delinquenti:quę,si potius correctionem sapiat,quam vindictam, in foro externo sceleri,debitam dicendum,immunitatem ei non suffragari; quia præsumitur non fuisse Pontificis mentem per immunitatem Ecclesiasticam tollere morum correctionem, & disciplinam Regularem evertere; facit *tex. inter alia de immunit. per hæc: super hoc tamen quod inique fecit, est alias legitime puniendus*: nec Superiores extra-
29 ctionem mandantes, vel executores censura ligantur, juxta novissimam Sac. Cong. Immunit. resolutionem in una Æsina, ut infra.

30 ,, Exposuit Sac. Congregationi super Immunitate Ecclesiastica, & controversiis jurisdictionalibus Fr. Carolus de Montecchio Ord. Minorum Observantiæ Reformatorum S. Francisci, se extractum fuisse de mandato Patris Provincialis, ab Ecclesia Conventus Æsini, in quo morabatur, instando propterea declarari incidisse in excommunicationem, tam ipsum Provincialem, quam Fratres executores; Et eadem Sac. Cong., auditis rationibus à P. Procuratore Generali Ordinis allati, inter quas adductum fuit prædictum Fratrem Carolum extractum fuisse ad correctionem, & ob id ad domum disciplinæ translatum, censuit, Provincialem, aliosque Fratres professos non incurrisse. Romæ hac die 19. Aprilis 1701.

G. Cardinalis Carpineus.

Jo: Vallemanus Secr.

Loca, quæ immunitate gaudent, enumerant Laymannum. 2. Engel. *nu.* 10. Lancellottus *inst. Jur. Can. lib.* 2. *de im-*
31 *munitat. tit.* 20. & per Gregorianam sunt quæcumque loca Sacra, & Religiosa; nomine loci Sacri ad hunc effectum per Lancellottum in Jure Canonico intelligitur quilibet, sive publicus, sive privatus auctoritate Episcopi consecratus, vel be-

benedictus, ac ad Sacra peragenda, vel ad sepeliendos mortuos deputatus, ut Ecclesiæ, Basilicæ, Capellæ, Cæmeteria &c.

Nomine verò loci Religiosi, quoad eumdem effectum, veniunt domus Religiosorum, seù monasteria Regularium, cum toto ambitù claustri, & clausuræ, prout colligitur *cap. Ligna, dist. prima de cons.* claustra nimirum, Dormitoria, Hortus, Mansiones familiarium, & animalium, Officinæ, porticus, ex Panimolla *decis.* 88. *num.* 25.

Item Hospitale auctoritate Episcopi erectum juxta *cap. ad hæc de Relig. domibus lib.* 3. *tit.* 36.

Item Palatium Episcopale, & atrium Ecclesiæ *cap. id constitutum* 17. *quæst.* 4.

Item Cæmeterium, quamquam ab Ecclesia separatum, modo auctoritate Episcopi sit designatum *cap. cum Ecclesia hoc tit.*

Item Porticus Ecclesiæ ex *Sac. Immunit. in una Spoletana* 7. *Februarii* 1630. *& in una Camerinen.* 3. *Aprilis* 1635. Pignatell. *tom.* 1. *cons.* 169.

Item Domus Collegii de Propaganda Fide ex eadem *die* 8. *Martii* 1650. ibid. *cons.* 452., & Domus Ecclesiæ, quæ inservit pro habitatione Sacristæ, & si ab Ecclesia disjuncta, ex eadem 28. *Februarii* 1662. ibid. *cons.* 457. & Domus Canonicalis prout ipse *cons.* 474. colligit ex una *Perusina* 14. *Maii* 1652.

Item Seminarium, & quælibet alia loca auctoritate Apostolica, vel ordinaria erecta, ut loco alleg. Lancellottus.

Non gaudent Apothecæ, Laicis locatæ, habentes ingressum ex platea, vel via publica; ita Sac. Cong. *Immunit. in una Narnien.* 28. *Februarii* 1662. Pignatell. *cons.* 458. Nec domus contigua Ecclesiæ, quæ præter januam, viæ publicæ correspondentem, habet etiam egressum in Choro ejusdem Ecclesię, maxime si sit Laicorum, ibid. *cons.* 459. ex eadem 20. *Februarii* 1662. in una *Pennen.* Nec Capella Carcerum, vel contingua carceribus ibid. *cons.* 452. ex eadem in una *Tudertina* 12 *Junii* 1663.

Nec Oratoria in privatis domibus exiſtentia per Lancellottum, aliosque apud Pignatell. *conſ.* 91. Engel. *num.* 11. & facit Gloſs. ad. *cap. quia contingit in ver. Altare*, ex eo quod, tametſi ibid. Miſſæ legantur, adhuc tamen dici propriè loca Religioſa, Deo dicata, non poſſunt, cum ad Domini domus arbitrium poſſint ad profanos uſus applicari, & converti.

Immunitas Eccleſiæ ampliatur ex Lancellotto, & Sperello *num.* 20. ad Eccleſiam authoritate Epiſcopi ædificatam, in qua divina celebrantur Officia, tametſi non dum ſit conſecrata, textus expreſſus *cap. Eccleſiæ hoc tit.* ubi Gloſs. *in ver. adimitur*, notat, quod ratione divini Officii, quoad privilegium immunit. eodem gaudet, quo & conſecrata.

Item ad Eccleſiam, ſive authoritate Epiſcopi deſtructam, vel cum ſpe reædificationis; tenet Engel. *à num.* 10.

Item ad Eccleſiã ſanguinem pollutam, aut interdictam, ne in ea divina celebrentur, cum ſemper in poſſeſſione reverentiæ ſibi debitæ remaneat; nam pollutio, & interdictum, non ex culpa Eccleſiæ, ſed hominum delinquentium evenit; & ideo ei non poteſt præjudicium inferre: parificat Engel. *num.* 11. exemplo Clerici ex propria culpa interdicti, aut excommunicati, & nihilominus privilegia Clericalia retinentis.

Item ad totam Eccleſiæ Fabricam, Atrium, Clauſtrum, ambitum, dormitorium, Sacriſtiam, fores, ſcalas, tectum, & alia Eccleſiæ adhærentia *cap. ſi quis contumax* 17. *quæſt.* 4. juncta Gloſs. *in ver. adhærentibus*; quod ideo eodem gaudeant privilegio cum Sacris; & ad loca exſtentia in circuitu 40. paſſum, quoad Eccleſias majores, & triginta, quo ad minores, *cap. ſicut antiquitus* ibid. verum ex Zerola in prax. Epiſc. *par.* 1. *ver. Immunitas* §. 12. teſtatur Engel. *à num.* 10. hodie immunitatem nõ attendi ultra fines Cæmeteriorum; & non gaudere plateam Cathedralis, tametſi ex veteri conſuetudine fuerit obſervatum, declaravi tSac. Cong. Immunit 27. *Januarii* 1665. in una *Narnien.* cujus ſententiam ſub die 21. *Februarii ejuſdem anni* Sanctiſs. approbavit, & executionem præcepit, Pignatell *conſ.* 436. qui, ut ibid. *conſ.* 463. ſub die 10. *De-*

cem-

cembris 1658. in una *Forlimpopoli*: *censuit gaudere domum Parochi, licet non adhæreat Ecclesiæ*.

Videtur etiam ex Gregoriana *in ver. domibus Regularibus*, *locisque Religiosis* immunitatem extendi ad hospitia, Grangias, & infirmarias Religiosorum, dummodo in eis sit Ecclesia cum campanis, & divina celebrentur Officia; secus si sint loca pure Secularia.

Privilegium immunit. suffragatur ex Lancellotto *ver. ampliatur num.* 11. Engel. *num.* 12. Layman. *num.* 4. ad confugientem ad Sacerdotem portantem Sanctiss. Eucharistiæ Sacram. ut inde avelli non possit, & ad palatia Cardinalium ex Lancellotto *ver. ampliatur* 10. & ad apprehendentem, seu adhærentem muro Ecclesiæ Panim. *decis.* 88. *num.* 27.

Ecclesiæ immunitas violatur per extractionem delinquentis, capturam, & carcerationem in Ecclesia, prout expresse Gregoriana, & ipsa Sac. Cong. Immunit. apud Pignatell. *tom.* 1. *cons.* 126. declaravit ligare in Ecclesia confugientem
32 ad ipsam esse contra immunitatem; quæ etiam violatur spoliando armis, licet vetitis, ad eam confugientes, prout eadem Sac. Cong. resolvit apud Sperel. *decis.* 127. *num.* 26. & præcipue in una *Neritonen.* 13. *Januarii* 1628. in qua dixit practicandam non esse doctrinam Covaruviæ ex adverso sententis; imò & per quamcumque nocibilitatem reo confugienti illatam, ex Pignatell *cons.* 168. *num.* 4. ex privilegio enim immunitatis debet conservari in eo statù, in quo erat tempore confugii, ut textualiter habetur *cap. diffinivit* 17. *quæst.* 4. ut infra. *Diffinivit Sac. Concilium, ut nullus audeat confugientes ad Ecclesiam, vel residentes, inde abstrahere, aut quocumque nocibilitatis, vel damni, vel spolii residentibus in loco Sancto inferre*.

Ex quibus liquet, non posse impediri, quin alimenta reo subministrentur, alioquin certe, vel extremum nocumen-
33 tum mortis inferretur, vel per indirectum ab Ecclesia extraheretur, ut notat Engel. *à num.* 20. *Dico* 4. observans alimenta esse ex bonis delinquentis desumenda, vel ab ejusdem propinquis, & in casu, quod apud istos non reperirentur, moven-

vendi essent fideles de debito, quod ex lege charitatis habent subveniendi extreme indigenti; & si ex his nullus reperiretur misericors, expensis Ecclesiæ deberet ali, ut firmat Lancellottus *in ver. voluerunt*; & facit *cap. Aurum* 13. *quæst.* 2. vel Ecclesiasticorum, etiam Regularium, qui *tenentur vitam, & membra confugientis servare cap. inter alia de immunit.*

An autem violaretur ab extrahente eum, qui suæ extractioni consentiret? Quamquam negent aliqui, ponderatis ra-
34 tionibus, quod quemadmodum confugiens, etiam Rectoribus invitis, potest ex propria voluntate ab Ecclesia exire, quin immunitatem lædat, sic potest consentire, ut ab Ecclesia à birruariis extrahatur, & Curiæ Laicalis fortiis, ac posse tradatur, & sic extractus declarare se in carceribus Secularibus velle remanere; volenti enim ex 27. *Regul. juris in* 6. injuria non infertur, præsertim quia quilibet potest per expressam, vel tacitam renunciationem suo privilegio, & favori renunciare, ut in nostris terminis, juncta Glos. *in ver. imputaret*, textualiter firmat *cap. Uxor Felicis* 17. *quæst.* 4. signanter quia privilegium immunitatis præsumitur principaliter concessum intuitù personarum, confugientium, & non Ecclesiarum.

Et à fortiori procedere scribunt apud Sperel. *decis.* 104. *num.* 6. dum Judex Laicus ab Episcopo extrahendi reum licentiam petit, & ei injuste denegatur; ex eo quod immunitatis privilegium Judicis Laici jurisdictionem non impediat, sed suspendat ad tempus, donec ob Ecclesiæ reverentiam obtineatur extractio, & consignatio per Episcopum facienda; quod confirmare putant allegando, si reus sit præfati Judicis subditus, & locus, in quem se recipit, in ejusdem territorio.

Attamen est absolute affirmandum; nec ex motivis ex adverso adductis negativa concluditur, quæ ex Gregoriana in distincte prohibens extractionem, ex integro reprobatur; neq;
35 obstat, quod Judex ab Ecclesia volentem abstraheret, quia tametsi refugę liberum sit ex ea, etiam invitis rectoribus, exire, quemadmodum ad eam libere confugit, tamen ex suppositione, quod in Ecclesia maneat, consentire nequit, ut inde extraha-

hatur, vel in ea ligetur, & est prorsus falsum eum posse immunitatis privilegio renunciare.

Quod suadetur, ex quo hujusmodi privilegium datum non sit personis confugientium, sed specifice, & directe Ec-
36 clesiis, ut pluribus allegat. eruditissimus firmat Sperell. *dec.* 104. *num* 79. licet indirecte in beneficium rei ad eam confugientis redundet: eo modo, quo dicimus legatum Fratribus Ecclesiæ S. Franc. pro Missarum celebratione factum, non Fratribus esse directe relictum, sed illi loco, qui ex celebratione honoratur, tametsi commodum ad inhabitantes Religiosos descendat;
37 ideo jura clamant nullum eidem renunciare posse; nam, quãquam id concederetur in casù, quo nulli renunciatio præjudicium afferret, nequit resolvi, in terminis in quibus jus tertii læderetur, & tertiun non consentiret, ut in casù; in quo sane violentia irrogaretur Ecclesiæ, in præjudicium privilegii sibi concessi, quæ quidem mimine consentit; nec renunciatio tenet respectu ipsius renunciantis ex doctrina *Rotæ decis.* 170. *sub. numero* 4. *ver. nec obstat*, cum præjudicium tertii est inseparabile, prout esset in terminis nostris.

Sic Clericus nequit privilegio fori renunciare, ex eo quod non in ipsius dumtaxat, sed in totius Ordinis Clericalis favorem tributum consideretur *tex. in cap. at si Clericus cap.*
38 *cum non ab homine de Judiciis lib.* 2. *tit.* 1. *cap. si diligenti*; *cap. significasti de foro competenti*, *& lib. cit. tit.* 2. & ibi communiter DD. & expresse *cap. contingit il* 1. *de sentent. excomm. lib.* 5. *tit.* 39. nec Regulares privilegio exemptionis, utpote, etiam favorem Sedis Apost. ex Sperell. *nu.* 87. concernenti; & generaliter, nullus cum præjudicium tertii est inseparabile, prout est in hac materia.

Sequitur quod Laicorum jurisdictio quoad effectum extrahendi ex Ecclesiis Laicos, nedum suspensa, sed prorsus sit extincta, eisque sit absolute interdictum ejusdem exercitium, in reum sibi subditum in Ecclesia, uti extra suum territorium, vel in loco exempto existentem; jurisdictio enim ex Sperello *num.* 5. adheret territorio, sicut nebula insidens Paludi, &
39 extra proprium exerceri non potest; *cap. ut animarum de con-*

conſtit. in 6. lib. 1. *tit.* 2. Eccleſiæ autem, quoad juriſdictionis exercitium per Laicos, ſunt extra Principum Secularium territoria; imo, quamvis dici poſſet, quod eſſent in eorumdem territorio, numq. tamen verificatur, quod propriè de ipſorum ſint territorio; niſi quoad protectionem, non quoad impugnationem.

Quæ diſtinctio à Sperello à *num.*47. applicatur, ut Eccleſiæ ipſæ, & perſonæ exemptæ contineantur in uniuerſitate territorii, & populi in iis, quæ earum favorem reſpiciunt, ut nimirum gaudeant, & uti poſſint privilegiis, & ſtatutis territorii, & populi pro ſe, & ad proprium commodum; ſecus, quantum ad ea, quę concernunt ipſorum exemptorum onus, ac gravamen. Dubitatur: an, qui vinctus, & ligatus per cęmeterium, Eccleſiam, aut Monaſterium ducitur, poſſit exclamare, volo *hìc immunitate gaudere*, adeo ut ex eis extrahi non poſſit, ſed liberè debeat dimitti?

Ad quod negativè dicitur ex Engel *num.* 17. & Sperello
40 *num.* 62. quæ communior eſt ſententia; cum præfatus ad Eccleſiam liberè non confugiat, ſed invitus ducatur; Eccleſia ve-
41 rò confugientem liberè tutatur, non inductum; nam Gregoriana non de ductis, ſed de confugientibus ad Eccleſias, loca Sacra, & Religioſa, loquitur, ut ibi expreſsè; & facit, quod is violenter ab Eccleſia, Cœmeterio, vel Conventu non extrahatur, neque ullam patiatur in Eccleſia violentiam, cum numq. in eadem liber, ac ſui juris fuerit. Legimus Eccleſiam eum, qui liberè eam ingreditur, liberum conſervare, & in libertate defendere; non verò, quod juſtè capturato, & invitè à ſatellitibus, juſtitiæque miniſtris in vinculis per eam ducto, ſit locus aſyli; per edocta à Covaruvia *lib.* 2. *variar. reſolut. cap.*10. *num.*13., & probatur à ſimili, ex Engel de confu-
42 giente ad Sacerdotem portantem Euchariſtiam, qui apud eum immunitatem reperit; quę non ſuffragatur ei, ad quem Euchariſtia ad carceres defertur.

Sic etiam cum, Religioſus damnatus, de uno ad aliud Mo-
43 naſterium ducitur, licèt ex primo extrahatur invitus, tamen loci immunitas ex Fagnano *in* 2. *part.*3. *decretal*: *cap. inter alia*

de

*de immunit. num.*43. non violatur, quia id fit Canone permittente Arg: *cap. qui peccat* 23. *quæst.* 4.

Justè ab Ecclesia evelli non potest, qui è manibus Mini-
44 strorum justitiæ per vim se eximit, aut rupto carcere ad Ecclesiam confugit; quippe jam se in libertatem recepit, in qua per Ecclesiam defenditur; ut ex Covaruvia ibid.

Quæritur an Judex Laicus possit in loco sacro, & immuni vulneratos, vel Testes examinare?

Resp. negativè, eis enim textualiter, interdicitur *cap: Cum*
45 *Ecclesia*, *alleg. tit. de immunit.* ut infra; „ Cum Ecclesia Dei » secundum Evangelicam veritatem Domus orationis esse de- » beat, non spelunca latronum, aut sanguinis forum; secula- » res Judices causas, ubi de sanguinis effusione, & corporali pe- » na agitur, in Ecclesiis, vel cœmeteriis agitare sub intermina- » tione anathematis prohibemus, absurdum enim est, & cru- » dele, ibi judicium sanguinis exerceri, ubi est tutela re- » fugii constituta; „ ut ibid: tradunt DD. communiter, & post alios idem firmat Panimolla *decis.*95. *adnot.*1. *num.* 20. & 26., & Sperellus *decis.*51. *num.*6. & *nu.*7. observat nedum acta causarum Criminalium, sed etiam Civilium eisdem in præfatis locis interdici, quod probat *ex cap. decet hoc tit. in* 6.

Et procedit, ut nec de licentia Ordinarii id, vel exhumare occisorum cadavera, ad effectum recognitionis, possint, ut in terminis rescripsit S.C. *Immunit: apud alleg.* Panimollam, & Sperellum, ut infra.

Quæritur à S.Cong. declarari. „ An Episcopus, tamquam
46 Ordinarius, possit concedere licentiam Judici Laico, ut examinet, præsertim cum juramento, & formaliter, aliquem » reum, vel testem in Ecclesia, vel alio loco immuni? & an Epi- » scopus teneatur, etiam invitus, licentiam concedere curiæ » exhumandi cadaver occisi ad recognitionem faciendam?

» Die 2. Maii 1629. S.Cong. super controversiis jurisdictio- » nalibus, censuit Episcopum non posse hujusmodi licentiam » concedere, etiam vigore literarum S. Cong. super ejectione, » sed petendam à Sede Apostolica; nec, quod cadavera exhumen- » tur, ut fiat recognitio in Ecclesia, sed extra, & arbitrio ipsius

„ Episcopi; quæ declaratio fuit ab eadem confirmata, die 8. Au-
„ gusti 1645. ut sequitur; S. C. prævia matura discussione, &
„ communi omnium Patrum consensu, censuit standum in de-
„ cisis sub die 2.Maii 1629., scilicet Episcopos posse corpora ex-
„ humanda, vulneratos, & Testes extrahi facere extra Eccle-
„ sias, & loca immunia ad effectum recognitionis, & probatio-
„ nis corporis delicti per Judices, & Ministros Laicos faciendã,
„ eorundem ipsorum Episcoporum arbitrio, rectè tamen regu-
„ lato, non autem posse facultatem concedere eisdem Judicibus,
„ & Ministris Laicis faciendi in dictis Ecclesiis, & locis immu-
„ nibus actum aliquem recognitionis cadaverum, seù examinis
„ vulneratorum, & testium, nisi in casu urgentis necessitatis,
„ quando Summus Pontifex commodè adiri non potest, idque
„ pro eorumdem Episcoporum arbitrio, rectè tamen regulato;
„ Superioribus verò regularibus minimè licere, etiam in Eccle-
„ siis, & locis immunibus ipsorum regularium, sed id ad Epi-
„ scopos solum spectare.

Quæritur secundo: an id possit prætendi vigore consuetudinis?

Resp. Negativè, & præsupponendum cum Sperello *de-*
47 *cis.*104. *num.*11. plures allegante, immunitatem Ecclesiarum
esse de Jure Divino, quod patet ex *lib.Num.cap.35.ver.6.Deut.*
19. à ver. 3. Josue 20. ver.2., ubi legitur ex Dei ordinatione ad
48 fugitivorum subsidium fuisse loca refugii constituta; habetur
cap.quamquam de censibus in 6.& tradit Trid.*sess.25. cap. 20. de ref. Cupiens, & infra, nec permissuros* (Principes nimirum seculares) ut „ Officiales, ac inferiores Magistratus Ecclesiæ, &
„ personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatio-
„ ne, & canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis
„ studio, seu inconsideratione, violentia; *& mox*: decernit itaq;
„ & præcipit Sacros Canones, & Concilia Generalia omnia,
„ necnon alias Apostolicas Sanctiones, in favorem Ecclesiasti-
„ carum personarum, libertatis Ecclesiasticæ, & contra violato-
„ res æditas, quæ omnia, præsenti etiam Decreto innovat, ex-
„ acte ab omnibus observari debere. „ Ex quibus habetur Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum immunitatem esse de Jure Divino,

no, & Canonico, imò, & Civili, ut firmat Lucius III. *cap. cit. inter alia de immunit.*

Ideo constat contra immunitatem consuetudinem non
49 valere, nam consuetudo Juri Divino, & Sacris Canonibus contraria introduci non potest, ut tradunt DD. *ad cap. Cum tantò de consuetudine lib.1. tit. 4.* utpote iniqua, & irrationabilis, quod firmat Sperellus *decis.* 282. *num.* 18. irrationabilis autem, illa dicitur, quæ est contra Ecclesiasticam libertatem, *cap. Cum terra, cap. Sacrosancta, cap. Massana, de elect. lib. 1. tit.6.*, & quæ ab jure improbatur, *cap. ex frequentibus de institutionibus lib.3. tit.7.*, & facit Glos. *ad alleg. cap. cum tantò in ver. rationabilis*, eam rationabilem nominans, quam jura non improbant, nec obviat Canonicis institutis.

Et procedit, etiam si Laicus pro se adduceret immemorabilem, cujus initii non extaret memoria; nam immemorabilis non valet per Sperellum *num.* 35. quando simpliciter tollitur propter ejus irrationabilitatem, etenim cum ratio sit veluti causa formalis consuetudinis, præcisa ratione, nec ipsa subsistit.

Quod consuetudò, quæ canonicis obviat institutis, nul-
50 liùs sit momenti, habetur textualiter *cap. ad nostram, cit. tit. de consuetud:* ideo potius censetur corruptela, *ex cap. Cum Venerabilis eodem tit., & cap. Consuetudinem simili tit. in 6.* utpote sacris Canonibus inimica; etiamsi fuerit per tempus immemorabile servata, non propterea sumit vires; nec tempus immemorabile operatur, ut id, quod est irrationabile, rationabile fiat, *ex alleg. cap. Consuetudinem, & cap. non putamus*, & tenet Glos. *in verb. quantocumque tempore.*

Item, & si allegaret pro se præscriptionem; nam id certè non procedit, si immunitas sit de Jure Divino (uti est) cum voluntates, & actiones humanæ, quantumcumque tempore, vel numero multiplicentur, contra Christi voluntatem prævalere non possint, per Sperellum *decis.* 37. *num.* 28.; imò, & si sit solum de Jure Canonico, quamvis enim contra Jus Canonicum, non solum per immemorabilem, sed, etiam spatio quadraginta annorum, præscribatur, juxta magis communem

 sen-

sententiam, quam magistraliter tenet Glos. *ad alleg. cap. cum tantò in ver: legitimè, & cap. Auditis de præscriptionibus tit.36. lib.2.*, tamen numq. contra ipsum præscribitur, cum ipsa jura resistunt, tunc enim, nec ad effectum præscriptionis, vel acquirendi jus, actus, etiam ab immemorabili, & longa consuetudine exerciti, habent vim tituli, & ad probandum jus, & possessionem suffragantur; ut statuitur *allegat. decretali de consuetudine in 6. cum sacris sit inimica Canonibus &c.*

Maximè, quia sumus in præscribente incapace illius ju-
51 ris, quod præscripsisse præsumit. cum ex parte subjecti habetur incapacitas, numq. præscriptioni datur locus, quamvis vetustissimum præcesserit tempus, & usus antiquus; quod supponitur, nunq. capacitatem afferre; quod est certum in Laico per mille annos Officium Sacerdotale exercente, qui non propter hoc diceretur Sacerdos, vel præscriptione esse in possessione illius Ministerii, quia est Sacerdotii incapax; sic propter rationis identitatem, cum Laicus sit incapax jurisdictionis in personas Ecclesiasticas, & eorum causas, & immemorabilis ad nullum effectum suffragatur; nec pro se potest ex consuetudine præscriptionem allegare super jurisdictione in loca immunia, nam, ut observat Sperellus *decis.182. nu.37.* impræscriptibilis illa consuetudo judicatur, quæ est contra Jus Divinum, vel dicta Sanctorum Patrum, vel leges Ecclesiasticas, vel bonum publicum, aut bonos mores, vel est nutritiva peccati, cum sic resistat fini Juris Canonici, & æterni.

Quibus additur quamcumque consuetudinem, etiam immemorabilem, reprobari à Gregoriana per clausulas *Decreti irritantis*, *& sublata*, ac fortes non obstantias.

Et expressius in Bulla Cœnæ, quæ abrogat consuetudi-
52 nes omnium ferè actuum, per quos hujusmodi particulares præscriptiones introduci possunt, quæ, cum quotannis renovetur, contra eam non est dare consuetudinem, etiam modici temporis, imò in ea fulminantur excommunicationes, quacumque consuetudine non obstante, & *patet: ex can: 15.* ejusdem per hæc verba, *ac etiam prætextu cujusvis consuetudinis, aut privilegii*, vel *alias quomodolibet fecerint*, *& non obstantibus*

bus privilegiis &c. necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & præscriptionibus quantumcumque longissimis; unde quia in alleg: ejusdem *Can*: 15. reprobatur consuetudo quæcumque, in aliquo libertatis Ecclesiasticæ læsiva, & restrictiva, ideo nullo temporis spatio est potens præscribere.

Ex quibus habetur non posse Judices Laicos se Clypeo consuetudinis defendere super actus, quos in locis immunibus, & in personas Ecclesiasticas exercent; sicut nec illa eis suffragatur, qui ab Ecclesiasticis personis super pane, vino, carnibus, panno, aliisque ad victum, & vestitum spectantibus, Gabellas, & vectigalia pro facultate res suas vehendi, asportandi, & importandi, exigunt, & exigere jubent, & permittunt, & respectivè imponunt, quod ipsa Bulla *Can*: 18. interdicit, in quo Deum, & Ecclesiæ immunitatem enormiter offendunt, censuras, etiam Bullæ Cœnæ, incurrunt, ac gravissimè peccant, cum obligatione restitutionis, vel extracti loco immuni, vel rerum personis.

An autem à censurarum incursu excusari possint propter probabilem juris, vel facti ignorantiam.

Dividuntur DD. excusari tradit Quaranta *Bullar: verb. vectigal. circa finem, item ab hujus*: aliique, quos allegat: Sperellus *decis*.37. *num*.87., quod ab ipso ibidem negatur, super quo dubium esse non potest, per expressa in Bulla Cœnæ. §. *ut verò præsentes*, ubi ad omnem ignorantiæ umbram removendam ejusdem publicatio, ad minus semel in anno, præcipitur, & alia plura leguntur, quæ faciliùs ad omnium notitiam contentorum in ea deducere possunt, & quæ operantur, ut nullus excusationem ex cap. ignorantiæ allegare queat, cum non sit verisimile, ut Textus habet, *id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur*.
53

Et facit per Sperellum *decis*.37. in fine, quod in foro interno à censurarum incursù non excuset ignorantia in his, quæ quis scire tenetur, de quorum numero sunt contenta in Bulla Cœnæ, quæ quotannis ubique locorum publicatur, & ad omnium notitiam descendit.

A loco immuni extractus eidem restitui debet, ut decla-
54 ravit Sac. Cong. Immunit: Apud Pignatellum *consf.* 170. *à num.*8. in unà *Cajacen die* 20. *Novembris* 1640. quæ respondit, rescribendum esse *Vicario, ut faciat restituere oratorem eidem Ecclesiæ, à qua fuit extractus, cum non potuerit per renunciationem ipsius præjudicare Ecclesiæ; sequuta autem restitutione, erit in sui arbitrium se constituere in Carceribus*; & in unà *Mediolanen. die* 23. *Feb.* 1638. *ibid. num.* 10.

Et ita necessariò, ut alteri non possit, nisi de licentia Summi Pontificis, prout ab eadem, ex Panimolla *decis.*85.*adnot.*1. *num.*3. in unà *Mediolanen. die* 28.*Novembris* 1634. hujusmodi emanavit rescriptum, D. „ Secret: juxta mentem, scilicet, „ ut, mediante authoritate Sanctissimi, faciat convalidare restitutionem factam alteri Ecclesiæ, cum non dependeat à consensu partium, sed ab authoritate Sanctissimi; Et in alia S.C. &c. „ censuit restitutionem oratoris extracti, de jure faciendam esse „ eidem Ecclesiæ Civit. Lauden, à qua fuit extractus, etiamsi hodie moram trahat in Civitate Romana, distante à loco factæ „ extractionis; posse tamen hoc casu S.D.N. dispensare, ut restitutio fiat Ecclesiæ Lateranensi, attento consensu oratoris, qui „ restitui debet. „

Et ita requiritur specificus actus repositionis extracti in eodem loco, ut non dicatur reintegrata Ecclesia, à qua fuit extractus, per fugã ipsius è carceribus ad aliam Ecclesiam; quia non propterea, posset dici fuisse restitutum per Judices Laicos, qui in carceribus de eorũ mandato, & voluntate detinebatur, prout necessariò requiritur ad hoc, ut Ecclesiæ dicatur satisfactum, prout *decis.alleg.num.*22. idem observat Panimolla, & ex Pignatello *nu.*4. adducta consult. sic censuit S.Cong. Immunit: in unà *Salernitana* 7. *Maii* 1630., & servatum fuit contra Gubernatorem Urbis 27. *Augusti* 1624. ex Decreto Sanctiss. in extracto ab Ecclesia S. Mariæ de Pace, in qua repositus fuit ab eisdem birruariis publicè post meridiem.

Quæritur, an restituendus sit, qui blandis verbis suasus, ab Ecclesia egreditur, & egressus capitur?

In hoc distinctione proceditur: vel verba illa continent

men-

mendacium, deceptionem, & dolum, & adibentur ad fallen-
55 dum, circumveniendum, & decipiendum confugam, vel non sunt dolo, & fraude admixta, nec importuna.

In primo sensù affirmativè respondetur, cum Sperello *decis.* 150., & Pignatello *consl.* 99. ratio est, quia de illo non verificatur, quod liberè egreditur, cum consensus per dolosas blanditias habitus liber, & spontaneus non reputetur, sed ex-
56 tortus, & coactus, ut notat Sperell. *num.* 36. is enim, qui decipitur, pro non volente habetur; nam certè, si deceptio sibi innituisset, nec se ad exeundum induci permisisset, nevè periculo capturæ se exposuisset; ideo in casù locum non habet regula 27. *juris in 6. scienti, & consentienti non fit injuria, neq. dolus*, nam ibi Glos. duo copulativè requirit, nimirum, quod ille sciat, & consentiat; consensus autem in casù non reperitur; ut ex dictis patet, & confirmat Sperellus *num.* 37. ex Sanchez tradens dolum non minus, ac violentiam voluntarium
57 auferre, & quod violenta persuasio plus est, quam violenta coactio, unde concluditur ad restitutionem obligari, qui sub specie amicitiæ reum blanditiis ad egrediendum ab Ecclesia induxit, ut eum in manibus Curiæ tradat,

Et ob majoritatem rationis obligatur Birruarius, qui confugæ suum auxilium offert, & promittit, quod neque ab ipso, neque à sociis molestiam sit recepturus, si ex Ecclesia exeat, & statim post exitum à Curiæ lictoribus ligatur; in simili resolvit ex Sperello. *num.* 65. S. Cong. Immunit. in casu scilicet, quo Satelles amicus, eum, qui ad Ecclesiam confugerat, blandis verbis, ac per manum, in signum assecurationis ducens, & ad cauponam invitans induxerat, ut ab Ecclesia egrederetur; ea
58 ratione, quod, licèt birruarij vulpes sint astutissimæ, & dolosissimæ, quibus sit naturali fallacia, & consequenter eis numquam credendum, nihilominus de quolibet sic extracto, semper verificetur, quod contra suam voluntatem, & quodamodo violenter extrahatur.

Et Judex Laicus, tametsi, absque ejus scientia, à Satellitibus, vel consanguineis occisi, aut aliis amicitiam simulantibus, fuerit reus extractus, per tradita à Sperello *decis.* 48. *n.* 61.

idque

idque ad tenorem Gregorianæ, dirigentis diſpoſitionem con-
tra quoſcumque immunitatem lædentes, alioquin vis conſti-
tutionis eluderetur, & debita non exhiberetur locis ſacris re-
verentia.

In ſecundo autem ſenſu iidem negant; nam exiens non
fuit ab alio deceptus, ſed ipſe nimia facilitate ob blanda verba
audita ſe ipſum decepit, & ad exeundum induxit; & id pro-
59 pter differentiam ex Sperello *deciſ.* 50. *num.* 68. repertam in-
ter blanditias, & dolum: iſte habet deceptionem annexam,
quæ blanditiis non reperitur; imò ipſis indulgens ſe ipſum
decipit, & capturam non alii, ſed ſibi debet imputare, quià
debebat ſe periculo non exponere; ideo in caſu, quo amicus
ſuadens, credens re vera, quod in birruarios non incidet,
eum hinc rogans, ſed non importune, & tanta inſtantia, ut
pro fraude detur locus præſumptioni: vel blandis verbis
ſuadet, ut Eccleſiam relinquat, & ſecum, vel ad cauponam,
aut amaſiæ domum, vel aliò vadat, ſi extra locum Sacrum
capiatur, reſtitui non debet, quia libere voluntarie, & ſine
ulla fraude extrinſeca exivit.

Nec Judex Laicus poteſt abſque cenſurarum incurſu ex-
60 tractionem delinquentium à locis immunibus propria aucto-
ritate facere, petita, ſed non obtenta licentia Epiſcopi; ſuper
quo videas reſolutiones Sac. Cong. Immunit *in Calaritana
prima Septembris* 1648. apud Panimolla *deciſ.* 87. *num.* 29.

Poſt Gregorianam extractio, & quælibet immunitatis
violatio interdicta eſt ſub pœna excommunicationis latæ ſen-
61 tentiæ, adeo ut violatores, & quomodocumque præter, vel
contra illius formam attentantes, ipſo facto, omnes excom-
municationes, & cenſuras incurrant, quę à jure contra violan-
tes immunitatem, aut libertatem Eccleſiæ ſtatutæ ſunt, ut le-
gitur in §. *quod ſi quis &c., declaramus eum ipſo facto cenſuras,
& pœnas eaſdem incurrere, quæ contra libertatis juris, & immu-
nitatis Eccleſiaſticæ violatores, per Sacros Canones, Conciliorum
Generalium, noſtrorumque Prædeceſſorum Conſtitutiones ſunt
promulgatæ*; ideo hodie extrahentes non ſunt excommuni-
candi, ſed veniunt, dumtaxat declarandi excommunicati, ut
per

per optime tradit Sperellus *decis.* 48. *num.* 32. & *decis.* 105. *num.* 42. reprobans sententiam dicentium, censuram in casu ipso facto non incurri, sed sub conditione, si extractus non restituatur, quod nullo pacto, attenta dispositione Greg. est admittendum, ut apud alleg. DD. firmant, præsertim stante clausula *sublata*, quæ omnem prorsus extraneam inter-
62 pretationem excludit, & claudit os parti, tollitque Judici facultatem aliter judicandi Barb. *claus.* 102. *num.* 2.

Formula citandi violatores immunitatis Ecclesiasticę apud Panimolla *decis.* 96. *adnot. prima à num.* 6. & Sperellum *decis.* 48. *num. primo.*

Citetur N. „ ad comparendum coram Domino Ordi- » nario V.G. intra triduum, quorum primus pro prima, reliqui » duo pro secunda, & tertia, ac ultima, & peremptoria dilatio- » ne, & termino sibi assignato ad allegandum, & dicendum » causam, quare non debeat declarari incidisse in excommuni- » cationem latam in Const. Gregorii XIV. super immunitate Ec- » clesiæ, aliisque Summorum Pontificum, ac Sac. Conciliorum » constitutionibus contra violatores Ecclesiasticæ Immuni- » tatis, & ad deducendum quid quid vult, & potest, infra di- » ctum terminum, quare declarari non debeat: quo termino » elapso, si nihil legitimè deduxerit, die immediate sequenti » compareat ad videndum se declarari excommunicatum, & » pro excommunicato publicè denunciari, cedulonesque de- » cerni, & affigi per loca solita, & consueta Civitatis, ipso ulte- » rius non monito, nec citato, nisi si, & quatenus opus fuerit, » & expediat, ubi &c. datum &c. „

Citatio, seù monitiò est facienda personaliter, & non ad domum dimissa copia, per DD. apud Panimolla *num.* 8. quos sequitur Pignatellus *tom. primo cons.* 29. *num.* 2. limitatur, si excommunicandus, vel declarandus excommunicatus domo lateat, vel personalem citationem subterfugiat, vel simili modo absentia sit malitiosa: tunc enim sufficit citatio ad domum, vel ad alium publicum locum, si domo careat: aut per edictum, si ad domum tutus accessus non datur, facit Clem. *Causam propè finem de elect.* propter rationem datam à Sperel-

63 lo *decis.* 48. *cit. num.* 34. nimirum, quod dolosus non permittens se citari, non debet ex dolo commodum reportare, sed habendus est perinde, ac si personaliter citatus fuisset; præsertim quia notitia citationis ad domum, æquiparatur citationi personali; & etiam per edictum in loco publico affixum sufficit citare, si excommunicatio proferenda sit generaliter contra personas, quæ comiserunt aliquod delictum, quarum nomina ignorantur per Panimolla *num.* 11.

Dubitatur, an deveniri possit ad declaratoriam, excommunicationis incursæ propter læsionem immunitatis, trina monitione, & citatione non præmissa?

Dubio ex Sperello *decis.* 48. *num.* 54. præmittitur distinctio reperta inter excommunicationem ab homine ferendam, & latam à Canone, vel statuto legitime promulgato; trina monitio cum sufficienti aliquorum dierum intervallo neces-
64 sario præmittenda est, & requiritur in excommunicatione ab homine ferenda ad effectum, ut censurandus sufficiens tempus habeat ad exhibendam satisfactionem, vel proponendam defensionem suam *cap. Sacro, juncta* Gloss. *in ver. competenti de sent. excomm. lib.* 5. *tit.* 39. *& cap. Constitutionem eodem tit. in 6.*

Et si periculum sit in mora, una etiàm monitio peremptoria, cum sufficienti termino, arbitrio Judicis pro facti, & rerum qualitate, sufficit, pro ut idem tradit *num.* 58. & Engel.
65 *Colleg. univ. Jur. Canon. lib.* 5. *tit.* 39. *§. primo num* 8. Piasec. *prax. Episc. parte* 2. *cap.* 4. *&* 13. *à num.* 8. & habetur per subjuncta *alleg. cap. Constitutionem; judices, sive monitionibus tribus utantur, sive una pro omnibus, observent aliquorum dierum competentia intervalla; nisi facti necessitas aliter ea suaserit moderanda*; quæ Judex moderabitur juxta personarum, & negotiorum qualitatem, ut optime Gloss. *in ver. competentia*, quæ quandoque celeritatem exigunt: Si semper expectanda essent, illa dierum curricula, posset aliquando contingere, ut ad casus particulares applicabile esset illud, *dum Romæ consulitur, Saguntum expugnatur.*

In lata ipso facto à Canone, vel jure, nulla Judicis moni-

nitio requiritur, ut incurratur, quia jus, & lex censuram im-
66 ponens, quotidie loquitur, & admonet subditos, ne delictum habens censuram adnexam, committant, ut ibid. scribunt Sperellus, & Engel. & est textus expressus in *cap. reprehensibilis de appellationibus lib. 2. tit. 28.* & ibi Glos. *in ver. qui Prælato*, notans Lateranense statuere, *ne Prælati suspensionis, vel excommunicationis sententiam proferant in subjectos, nisi canonica commonitione præmissa, nisi forte talis sit culpa, quæ ipso facto suspensionem, vel excommunicationem inducat.*

Verum, si is, qui V. G. censuram incurrisse dicitur, ab Episcopo, vel Judice Ecclesiastico denunciandus, vel decla-
67 randus sit, prius legitime citandus erit, eique justa defensio omnibus jure naturæ concessa, indulgenda, ut secundum juris ordinem appareat, an revera ita deliquerit, ut merito censuram incurrisse judicari debeat, & ideo requiritur citatio in formando processu, & pro justificatione facti, ut tradit Covaruvia apud Sperell. *num. 55.*

Et ita necessario citatio exigitur declarationi, ut ejus omissio reddat sententiam nullam, prout tradit Navarro *consilio 9. tit. de sent. excom.* apud Engel. aliique, quos eumerat Sperellus *num. 56.* nisi delictum sit notorium, quod nulla possit tergiversatione celari, ut observat Glos. *ad alleg. cap. reprehensibilis in ver. ipso suo genere : & tunc possunt puniri sine admonitione, & sine pœna illius constitutionis Sacro approbante Concilio de sent. excomm. lib. 5. tit. 39.* in qua sub pœna ingressus in Ecclesiam per mensem interdicti, prohibetur promulgare sententiam excommunicationis, etiam si justa fuerit, ut ibi expresse.

Ex quibus ad dubium patet, trinam monitionem non esse necessariam. Ratio autem cur in denunciatione non requiratur, ea esse potest per Sperellum *num. 57. & ex cap. Pastoralis §. verum de appellationibus lib. 2. tit. 28.* quod denunciatio non sit nova censura, neque amplius liget, non enim ipse denuncians excõmunicat, sed ipsum jus excommunicavit, ut observata à Covaruvia *in cap. Alma mater §. 9. à num. 5. ver. Trina*; una autem ad minus debet præmitti, ut de crimine, ob

quod excommunicatio est incursa, parte citata, ac de illius substantia, & ejusdem qualitate constet; qua omissa sententia declaratoria nulla reputatur, ut post ipsum docuit Sperellus *num.* 56. & ideo Covaruv. concludit has declarationes fieri debere, audita, & citata parte. Vide alleg. Covaruv. Engel. Piasec. & Sperellum, scribentem *num.* 53. posse Judicem Ecclesiasticum pro violata jurisdictione sine monitione ad excommunicationem procedere, *tex. in cap. dilecto de sent. excom. in* 6. licet non consentiat Covaruv. *à num.* 6. in fine.

Sed quid, si declaratoria excommunicationis per cedulonum affixionem pronuncietur post appellationem, vel ad Sanctiss. aut Sac. Cong. occasione citationis interpositam?

Dicendum, appellationem, etiam legitimam non posse
68 impedire declarationem excommunicationis, jam incursæ, nec suspendere, ex Sperello *num.* 41. effectum excommunicationis latæ ab jure, & per viam statuti: facit *tex. in cap. Pastoralis de appellat. lib.* 2. *tit.* 28. §. *verum* ubi Innoc. III. petenti, utrum „ si quis excommunicationis sententia innodatus „ ante denunciationem ipsius, ab ea, tamquam minus rationabiliter promulgata, in eo casù, in quo ante sententiam appellatio vires obtinuisset, curaverit provocare, eo quod per „ appellationem interpositam excommunicantis videtur jurisdictio dormitasse, ipse denunciare possit eumdem, & ad tempus Ecclesiasticis beneficiis Clericum spoliare: *subdit.* nos itaq; „ respondemus, quod cum executionem excommunicatio secum trahat, & excommunicatus per denunciationem amplius „ non ligetur, ipsum excommunicatum denunciare potest, ut „ ab aliis evitetur, & illi proventus Ecclesiastici merito subtrahuntur, cui Ecclesiæ communio denegatur, „ & ibi Gloss. *in ver. in isto*, docet appellationem, denunciationem non impedire; tenet Sperellus *alleg. decis.* 48. *num.* 59. id juribus, &
69 DD. testimoniis firmans, ac referens hodie à declaratoria amplius appellationem non dari ad effectum suspensivum juxta novas ordinationes Eminentiss. DD. Card. Cong. super controversiis jurisdictionalibus.

Et à fortiori procedit, si appellatio fuerit frivola, inter-

po-

poſita, nimirum iuxta Gloſs. *ad cap. cum appellationibus in* 6. *lib.* 2. *tit.* 15. ſine cauſa, vel cum cauſa eſt irrationabilis, aut falſa.

Et ideo per obſervata à Sperello *num.* 44. cautela eſt,
70 quòd condemnatus non dicat appello ab iſta pœna; ſed appello, quia non ſum culpabilis, vel quia non eſt probatum, me incidiſſe in iſtam pœnam.

Abſolutio excomm. incurſæ propter violationem immunitatis Eccleſiaſticæ eſt reſervata Summo Pontifici, per
71 Decretales, Pauli II. & Sixti IV. incipiunt. *Etſi Dominici Gregis, inter extravag. com. lib.* 5. *de pœnit & remiſ.* quod magis in ſpecie legitur in decretò Clementis VIII. *alleg. cap. offic. quo ad abſol. ab excomm. & caſib. Bullæ Cænæ num.* 4. *tot. primo*, ut quoque notavit Lancellott. *tit.* 20. *de immunit. Eccleſiar. v. & ſic nota, quod*; & dubium tollit, textus *can.* 15. *Bullæ Cœnæ*.

Nec vis conſtituatur in eo, quod textus ſæpe libertatem (quæ perſonas Eccleſiaſticas reſpicit,) & non immunitatem (quæ locis Sacris, & Religioſis applicatur) nominent; quia, ut ſcribit Panimolla *deciſ.* 87. *nu.* 10. ubi agitur de incurrenda, & abſolvenda cenſura, libertas, & immunitas Eccleſiaſtica promiſcue, & ſinonime accipiuntur; & cum in utraque eadem ratio militet, confunduntur, ut eadem, quoque juris diſpoſitio militare debeat; præſertim quia decreta, & conſtit. potius demoſtrative, quam taxative de libertate loquuntur; & cum concernant favorem Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum, poteſt optime fieri extenſio de uno ad alium caſum.

Unde reprobatur Genuen. *in prax. cap.* 17. *num.* 3. firmans ad Ordinarium ſpectare abſolvere ab excommunicatione, incurſa propter extractionem rei à loco immuni; & præter DD. à Panimol. *alleg.* ex adverſo ſcribentes in contrarium, habetur praxis Romanæ Curiæ, & à Sac. Cong. Immunit. graviter reprehenduntur Ordinarii, eorumque Vicarii, hujuſmodi abſolutiones concedentes. Quibus datur, facultas, ut ſe abſolvere faciant à cenſura propter id contracta; ut ſub die 5. *Februarii* 1630. in terminis reſcribit Vicario Apoſtolico

Tro-

Tropien, qui absolvit Ministros Laicos à censura contracta propter extractionem confugientium ad loca immunia, ut infra. *Detur Vicario facultas faciendi se absolvere per Confessarium, & acriter reprehendatur; & eidem, ut absolvat Gubernatorem, & alios complices privatim.*

Quæ sub die 16. *Junii* 1632. sic respondit Vicario Generali Capuæ. *Non essendo permesso all' Ordinario senza facoltà espressa di questa S. Sede assolvere lo scommunicato per causa di violata immunità, e giurisditione, e libertà Ecclesiastica, però vi dovete astenere dal dare in questo assolutione, etiandio con reincidenza, ne darete avviso distinto à questa S. Cong. che piglierà gl'ordini necessarii, che saranno espedienti, e di giustitia.*

CAPUT V.

Officialis quo ad incorrigibiles expellendos.

SUMMARIUM.

1 *Incorrigibilis potest expelli ab ordine.*

2 *Decreta de Apostatis sub* Urbano VIII.

3 *Quis censeatur verè incorrigibilis?*

4 *Sententia expulsionis notificatur Ordinario.*

5 *Expulsio est extremum remedium.*

6 *Ejecti sunt perpetuo suspēsi ab exercitio Ordinum.*

7 *Ejecti emendati ad Ordinem recipiuntur.*

8 *Decreta edita sub* Innocentio XII.

9 *Experimētum incorrigibilitatis reducitur ad sex Menses.*

10 *Facultas expellendi extenditur ad Provinciales.*

11 *De Jure Communi, quis sit verè incorrigibilis?*

12 *Causa, cur sit inducta expulsio?*

13 *Delicta alia nocēt soli delinquenti, alia etiam cæteris.*

14 *Ad incorrigibilitatem trina requiritur monitio.*

15 *Differentia inter inobediētiam, Contumaciam, & Rebellionem.*

16 *Quis in delicto dicatur contumax?*

17 Pu-

Reli-

1 Religiosum professum incorrigibilem posse ab Ordine expelli habetur *cap. cum ad Monasterium de stat: Monach: lib.3. tit.35.* ubi de Monacho proprietario contumaci sic decernitur *: de Monasterio expellatur, nec recipiatur ulterius, nisi pœniteat secundum Monasticam disciplinam*: & *cap. ea quæ eodem tit. Ovem morbidam eiiciant ab ovili, ne inficiat sanas oves*: *cap. relatum, ne Clerici, vel Monachi lib.3. tit.50.*, & *cap. cum in Ecclesiis de maio:*, & *Obed. lib. 1. tit. 33.*, & aliis omissis, firmant decreta S.C.C. de Regularibus Apostatis, & Ejectis, ex facultate speciali Urb. VIII. edita *die 21. Septembris. 1624.* ubi ad hunc effectum in terminis §. 6. *statuitur*.

2 §. I. „ Ad hæc, ut imposterum è Religionibus nullus le-
„ gitimè professus eiici possit, nisi sit verè incorrigibilis; verè
3 autem incorrigibilis minimè censeatur, nisi solum concur-
„ rant ea omnia, quæ ad hoc ex juris communis dispositione
„ requiruntur, sublatis hac in parte statutis, & Constitutioni-
„ bus cujuscumque Religionis, & Ordinis, etiam à Sede Apo-
„ stolica approbatis, & confirmatis: verum, etiam unius An-
„ ni spatio in jejunio, & pænitentia probetur in carceribus; pro-
„ inde unaquæque Religio privatos habeat carceres in qualibet
„ saltem Provincia. „

§. II. „ Elapso autem anno, si nihilominus non resi-
„ puerit, sed animo indurato in sua pertinacia perseveraverit,
„ ne contagione pestifera plurimos perdat, tamquam pecus
„ morbida, ac membrum putre eiici tandem possit, sed ab ipso
„ met Generali tantum de consilio, & assensu sex Patrum, ex
„ gravioribus Religionis, eligendi in singulis Capitulis, vel Con-
„ gregationibus generalibus (vide inferius Moderatoriam sub
„ Innoc. XII.) tumq: non nisi instructo secundum eorum sty-
„ lum, & constitutiones processu, & plenè probatis causis ex-
„ pulsionis ad Sacrorum Canonum præscriptum. „

§. III. „ Sic verò ejecti, quandiù non redierint ad Reli-
„ gionem in habitu Clericali incedant, atque Ordinarii loci
4 jurisdictioni, & obedientiæ subsint: proindeque Generalis
„ illicò expulsionis sententiam eidem Ordinario notificare te-
„ neatur. „

§. IV.

§. IV. „ Cæterum S. C. Religionum Superiores seriò ad-
„ monet, ac per Jesu Christi viscera obtestatur, ut memores
„ paternæ Charitatis, & Mansuetudinis, quam profitentur, ni-
5 hil intentatum relinquant, ut lucrentur animas fratrum suo-
„ rum, ferè in profundum malorum delapsas, antequam gra-
„ vissimum, atque extremum expulsionis remedium experian-
„ tur. Idque eo magis, quod subditorum sanguinem, qui ex
„ malo negligentium, & officii immemorum Prælatorum regi-
„ mine peribunt, Dominus Noster Jesus Christus in supremo
„ Dei Judicio de eorumdem Prælatorum manibus sit requisitu-
„ rus. „

§. V. „ Præterea statuit, ut iidem Superiores nemini
„ ex Religiosis expulsis literas testimoniales concedant, illos ad
„ Sedem Apostolicam reiicientes, vel jubentes aliam ingredi Re-
„ ligionem. „

§. VI. „ Item, ut ejecti extra Religionem degentes sint
6 perpetuò suspensi ab exercitio Ordinum, sublata Ordinariis
„ locorum facultate dictam supensionem relaxandi, aut mode-
„ randi. „

§. VII. „ Ac postremò censuit esse innovandam, & Suæ
„ Beatitudinis auctoritate innovat const: fel: record. Greg. IX.
7 Relatam in c. fin. de regul: ac præterea declarat eam Const: in
„ iis quoque vendicare sibi locum, servandamque esse, qui ju-
„ stè, definitèque, ac juris Ordine servato expulsi fuerint,
„ dummodo tamen in expulsis hujusmodi subsit spes evidens
„ emendationis, ex literis, saltem testimonialibus, Ordinarii,
„ cujus conscientiam in suis literis concedendis S. C. seriò one-
„ ravit. „

Quibus sub die 24. *Julii* 1694. accessit decretum mode-
ratorium, & præfatorum respectivè innovatorium editum
sub Innoc. XII. tenoris infrascripti.

8 Instantibus Procuratoribus Generalibus Religiosorum
„ Ordinum pro moderatione Decretorum de Apostatis, & eje-
„ ctis editorum à Sacra Congregatione Concilii, & à san:mem:
„ Urbano Papa VIII. Anno 1624. confirmatorum, ut facilior
„ modus Incorrigibiles eiiciendi præscribatur, Sacra Congre-

» gatio à Santissimo Domino Nostro Innocentio Papa XII. su-
» per præmissis particulariter deputata, Eminentissimorum
» S. R. E. Cardinalium Carpinei, Casanate, Mariscotti, dè Nor-
» folcia, de Lauræa, de Aguirre, & Colloredi perpensis eorum-
» dem Procuratorum Generalium votis, ne consortio morbi-
» darum pecudum cæteræ corrumpantur, & remedia hucusq.
» ad sanitatem oblata, malè affectis officiant magis, quam pro-
» sint, maturo examine, zelo regularis disciplinæ conservandæ,
» censuit, statuit, & auctoritate ejusdem Sanctiss. Domini No-
» stri sibi specialiter attributa, hæc imposterum servanda de-
» crevit.,

I. Quod firmis, ac in suo robore semper manentibus prę-
» dictis decretis de Apostatis, etiam secundum eam partem, ubi
» agitur de ejectis, & eiiciendis, tanquam Sacris Canonibus, &
» communiori SS. Patrum menti conformibus, quoad ejectos,
» eadem serventur, quæ in alio simili Decreto hac præsenti die
» emanato de Apostatis, & fugitivis statuta sunt, & indulta;
» Quoque ad præscriptam legem san: mem: Greg. IX. in c. final:
» de regul: annuatim fugitivi requirantur, & respectivè cogan-
» tur ad Claustra reverti. „

II. „ Quod annus integer, qui in prædictis Decretis an-
» ni 1624. præscribitur in pœnitentia, & jejunio ad eiiciendos
9 incorrigibiles, ad sex tantum menses continuos imposterum
» coarctetur, & restringatur.

III. „ Quod facultas Generalibus Ordinum de Consi-
10 lio, & assensu sex ex gravioribus Religiosis in singulis Capitu-
» lis, & Congregationib. Generalib. ad Causas eiiciendorum eli-
» gendis attributa; extendatur, etiam ad quoscunq; Provinciales,
» qui electis pariter in Congregationib. Provincialib. sex gravi-
» bus è propria Provincia Religiosis, à Generali confirmandis, de
» illorum consilio, & assensu causas hujusmodi cognoscant, &
» ad effectum eiiciendi incorrigibiles suæ Provinciæ, & Ejectio-
» nem pronunciandi, accedente approbatione Generalis, defi-
» niant, salvà semper Sanctæ Sedis, & S. Cong. Concilii in casu
» recursus, & appellationis auctoritate. „

IV. „ Quod imposterum Processus conficiantur juxta
Re-

„ Regulas Constitutiones, Ordinationes, & stylum cujusque „ Ordinis, & Religionis, donec aliter fuerit à Sac. Cong. provi- „ sum. „

V. „ At quia nimia sine delectu facilitas recipiẽdi quos- „ cumque, Religionis ingressum petentes, & à Religione forsan „ alienos, duram satis tractu temporis necessitatem parit eosdem „ è Claustris eiiciendi, nè hujusmodi semina, quæ à principio „ ad fructum faciendum cadunt in terram bonam, paulatim „ contaminata inordinatis moribus usque ad incorrigibilitatẽ „ succrescant in paleas, eadem Sac. Cong. annuente Sanctissimo „ Domino Nostro sub interminatione Divini Judicii, nec non „ privationis vocis activæ, & passivæ, ac dignitatum, & officio- „ rum obtentorum, cum inhabilitate ad eadem imposterum „ obtinenda; quibuscunq; prædictorum ordinum superioribus „ districtè præcipit, & mandat omnia, & singula Decreta san: „ mem: Clementis VIII. registrata post Decretum san: mem: Ur- „ bani VIII. de Apostatis, & ejectis incipien: Regularis, San- „ ctissimus, & Nullus, unà cum aliis subsequentibus Decretis, „ provisionibus, Ordinationibus, & respectivè moderationi- „ bus, bis in anno legi, eadem ad unguem servari, pœnas in „ eisdem contentas innovari, & Capitibus Ordinum intimari, „ ne hujusmodi Decretorum transgressores, qui in lege glo- „ riantur; per prævaricationem legis Deum inhonorent, & ne „ militiæ Christi adscripti, tam de facili fiant desertores, ac pro- „ fugi. Datum Romæ die 24. Julii 1694.

C. Card. Mariscottus Pro-Præfectus.

Igitur, non nisi verè incorrigibilis debet, & potest expel- li; ille autem dicitur verè incorrigibilis, per Ameno *pract. Crim. tit. 5. pœnarum genera §. 6. num. 26.*, qui deliquit, & ter monitus, & punitus, de facto pœnitere non vult; velut no- tat Pasqualigo *ad Lauret. de Franchis part. 1. num.* 1058. is est, in quo concurrunt requisita de jure communi ad incorri- gibilitatem, & insuper de jure novo per sex Menses, juxta modificationem sub Inn. factam, probatur in carceribus in jejuniis, & pænitentiis, quibus elapsis, adhùc perseverat in sua contumacia, nec corrigitur.

11 De jure autem communi, ut quis sit verè incorrigibilis ad effectum expulsionis plura exiguntur.

Primo, ut commiserit aliquod grave delictum: proprietatis, scilicet, furti, homicidii, aut similis, ut colligitur ex alleg: *cap. cum ad Monast.*, *& cap. cum non ab homine de judiciis lib.2. tit. 1.*

Secundo, ut de delicto legitimè constet, vel per ipsius confessionem, aut per testium probationes sit convictus, ut ex dicto *cap. cum non ab homine*, *& cap. ut famæ de sent. excom. lib.5. tit.39.*

Tertio, ut condemnatus sit, & de delicto punitus, ut ex iisdem Textibus, & adducto *cap. fin. de statu Monachorum* desumitur.

Quarto, ut pluries graviter deliquerit, convictus, & condemnatus fuerit pro singulis excessibus, ut allegati Textus exprimunt; Etenim, ut tradit Pasqualigo, qui semel deliquit non potest dici contumax, nec in delictis perseverans.

Quinto, ut delicta sint sic qualificata gravitate, ut in Religionis dedecus, in scandalum populi, & fratrum ignominiam cedant; ac in aliis perversionis ex eis timeatur periculum: ad quod facit D. Bonaventuræ doctrina *quæst. 14. super Regul: S. Francisci apud Mirandam Man. tom. 1. quæst. 52. art. 2.* „ sic ad dubium: an liceat eiicere ab Ordine aliquem Fratrem „ pro suis excessibus, respondentis; at ubi excessus ejus simul „ fuerint graves, & notorii, ità quod alii ejus exemplo infici „ possint, si retineatur in Ordine, & extranei etiam scandalizen- „ tur, ex eo quod hujusmodi sustinetur: in tali casu propter „ auferendum scandalum, & propter corruptionem Ordinis „ præcavendam, ejusmodi Frater voti, & pacti sui prævarica- „ tor, ab Ordine eiiciendus est. „ Et Textus in *cap. resecandæ 24. quæst. 3.* ubi disponitur: „ resecandæ sunt putridæ carnes, & „ scabiosa ovis à caulis repellenda, ne tota domus, massa, cor- „ pus, & pecora ardeant, corrumpantur, putrescant, intereant. „ Arius in Alexandria una scintilla fuit, sed quia non statim op- „ pressa est, totum Orbem ejus flamma populata est. „ Et pro-
12 batur ex causa finali, ob quam inducta est expulsio, quæ fuit libe-

liberare Religionem à periculo corruptelæ, quod sibi imminet ex talium perversorum consortio. lege Engel *colleg. jur. Can. lib.* 3. *tit.* 31. §. 4. *num.* 56.

Ideo, ut quis incorrigibilis, ac ad effectum expulsionis dicatur, debet ea committere delicta, quæ possunt in cæteris Religiosis perversionem causare: aut solent, infamia, vel alio notabili damno Religioni nocere; verum cum expulsio ab Ordine sit omnium pœnarum Regularium extremum, & culpa gravis esse debet, ut proportionentur, & exequenda justis, rationabilibus, & non nisi urgentibus causis, ne Regularis injustè usu privetur juris, quod professione acquisivit ad convivendum cum cæteris intra Claustra.

Ad quem effectum sciant Superiores alia esse delicta, quæ
13 soli delinquenti nocent, nec tam facilè possunt alios corrumpere: cujus generis censentur ebrietas, blasphemia, notabilis ad Chorum negligentia, proprietas, & similia, & per accidens est, quod aliis sint nociva, cùm sint vitia non tam facilè propagabilia; & alia, quæ directè non uni tantùm nocent, sed pluribus etiam aliis: inter quæ numerantur hæresis, falsa doctrina, homicidium, furtum, ludus, fornicatio, adulterium, stuprum, incestus, raptus, sodomia, apostasia, & cætera, quæ, vel comitem volunt, vel, nisi cum liquido pacis, proximi, & Religionis damno, vix perfici solent; ideo Superiores delictorum circumstantias temporis, loci, personarum, modi, publicitatis, & delinquentis inspicere debent, & si viderint esse modis præ allegatis qualificata incorrigibilitatis judicium formare poterunt.

Ad incorrigibilitatem trina exigitur monitio, & colligi-
14 tur *cap. ea quæ de stat. Monach.* Nam ibi Honorius III. vult eos, *quos contumaces, & rebelles invenerint, debere per Prælatos expelli*.

Differunt inobedientia, contumacia, & rebellio: *inobe-*
15 *dientia* est studiosa voluntas non faciendi id, quod justè à Superiore, ut Prælato, præcipitur; *Contumacia* verò est voluntaria inobedientia, qua quis præceptum, aut monitionem judicis implere contemnit; & tandem *rebellio* est dolosa volun-

tas

tas, expressa factis subditi, resistentis mandatis Principis contra ipsius honorem, & fidelitatem. Inobediens, & contumax peccant, omittendo, hoc est, non adimplendo, quod præcipitur à Superiore, ut Prælato, vel Judice; rebellis vero non est contentus contemnere mandatum Superioris, sed factis resistit se armando, milites conscribendo, socios quęrendo, seditiones, & conventicula excitando, & similia, ad inducendos alios ad resistendum. Denique inobedientia respicit Superiorem, ut Patrem; contumacia, ut Judicem; rebellio autem, ut habentem jurisdictionem.

16 In delicto contumax quis, per Ameno *cit.* probatur, si ter monitus, non corrigitur, vel ut expressius Sannig. *Schola Can. lib.* 3. *Decretalium tit.* 14. *de dolo, & contumacia cap.* 3. *num.* 2. & Calvinus *Lexicon juridicum* ille dicitur, qui tribus edictis propositis, aut uno peremptorio pro tribus, evocatus, & nulla justa causa præpeditus, coram judice comparere contemnit; tunc enim concluditur in malo obfirmatus spernens vim monitionis, quæ adhibetur, ut à peccatis desistat.

Præter adductum Monitionum numerum debet præcedere incorrigibilitatem trina delictorum, vel ejusdem, vel
17 diversi generis justa, & juridica punitio; Etenim debet Superior omnia adhibere media, ut ad bonam frugem subditum reducat, & à malo ipsum retrahat. Sic autem non procedit, si debitis pœnis, & justa se veritate ipsum punire, & coercere omittat; nam sæpè cum obfirmatis in malum experimur ad id inefficaces exhortationes, preces, verbales, ac paternales correctiones, ideò ad validiora media est recurrendum; quod sanè est ad sensum decreti enunciati, cum velit, ut Superiores, *nihil intentatum relinquant, ut lucrentur animas Fratrum suorum in profundum ferè malorum delapsas, antequam gravissimum, atque extremum expulsionis remedium experiantur.* Unde si admonitionibus resistant, & repetitis charitatis officiis non respondeant, trina sequatur judicialis punitio; quod si item istis in melius non mutentur, sed obstinata cervice in sua perseverent malitia, poterunt rigorosè dici contumaces, & Rebelles, & sic incorrigibiles; cum Superior omnem

nem moverit manum ad eos emendandos; & ex hoc concluditur apud Ameno, trinam monitionem, & punitionem de jure novo esse de incorrigibilitatis substantia.

Verum, illis etiam omnibus præmissis, non habetur incorrigibilitas completè, sed solum initiativè probata, cum perfectè ex allegat decreto non concludatur, nisi per
18 semestrem carcerationem in jejunio, & pœnitentia.

Carcer debet esse formalis: locus nimirum seris, & vectibus munitus, ex quo liberum egredi carcerato non sit; & ad formam secundi decreti decerni debet à Provinciali de consilio, & assensu sex Patrum ad causas ejectionis electorum: nam ibi Sac. Cong. concedit Provincialibus, ut de consilio, & ipsorum assensu causas eiciendorum cognoscant, & ad carceres post trinam delictorum patrationem, & per sententiam punitionem, detrusionem, ad hujusmodi causas spectare non est dubium.

Jejunium debet esse coram fratribus, quia cum simus in casu de adhibendo extremo remedio ad procurandam delinquentis conversionem, omni rigore juris est procedendum, & nihil intentatum, juxta Decretum debet omitti, ad ipsum lucrandum; ad quod utilis esse potest confusio, & rubor quem ex afflictivis pœnis subire cogitur; & potest adhiberi, vel simplex, vel in pane, & aqua ad præscriptum statutorum Religionum respectivè, taxantium modum observandum cum formalitèr carceratis. Apud Minores de Observantia secundi generis debet esse, quia apud eos carcer formalis importat locum obseratum sine caputio, & corda, & jejunium singulis sextis feriis in pane, & aqua, simul cum flagellatione in publico refectorio, Stat. Gen. *cap.* 5. §. 6. *num.* 15. & adhibitum semel in hebdomada videtur sufficere, cum decretum non jejuniis, sed in singulari jejunium exprimat.

19 Ut autem, quis possit carcerari ad incorrigibilitatem probandam, oportet, ut delicta continuentur moralitèr, & eumdem in malo obfirmatum ostendant; quæ continuari colligitur ex brevitate temporis, intra quod commissa sunt; Unde de eo, qui committit delictum, de quo punitur, si post pau-

cos

cos menses in gravem alium excessum sua malitia ruat, dicitur continuare delicta, per continuationem pravæ voluntatis ipsius, quæ ex sequentibus malis actibus manifestatur. Alitèr discurritur de eo, qui post singula delicta commissa, laudabiliter, saltem per tres annos, vivit, & pravam voluntatem per actus pœnitentiæ, & emendationis ad illud tempus interrumpit; tunc enim, ut dixit Ameno alios DD. cumulans, de eo emendatio vera præsumitur. Et facit Gloss ad Regulam 8. juris in 6. *Semel malus semper præsumitur malus*, per ea: *quod qui fuit malus in aliquo actu, & tandem se maximè correxit, & fuit bonus, in fine illius actus, præsumitur bonus.* Et confirmat exemplum, quod insanabilis non dicitur infirmus, qui sanatus ab una infirmitate, postquam sanus vixit per tres, vel quatuor annos, in aliam, & similitèr post novam
20 sanitatem, in aliam infirmitatem decidit, aliàs ferè quilibet insanabilis diceretur; sed ille ex cujus temperamento sic infirmitates procedũt, ut in singulis inutilia experiãtur remedia.

Ad dubium an postquam pœnitentiam compleverit de tertio delicto, possit de facto, nullo novo patrato, incarcerari ad probandam incorrigibilitatem; an vero ad eum effectum sit expectandum quartum. Respondit Ameno contra Sanctoro novum non esse expectandum, sed tribus delictis commissis, & punitis posse semestrem carcerationem ad completam probationem decerni, qua punitur delinquendi, non punita consuetudo, & legitimum ponitur incorrigibilitatis experimentum.

Tempus carcerationis à Sac. Cong. taxatum debet esse
21 continuum, & completum, ut die 21. *Junii* 1653. declaravit Sac. Cong. Concilii ad dubia proposita à Procuatore Ord. S. Mariæ de Mercede apud Ameno *sub num.* 40. & Pasqualigo *num.* 1083. Et ad I. respondit. *Regulares delinquentes uti incorrigibiles eiici non posse à Religione anno carcerationis nondum completo.* Ad II. *non sufficere annum carcerationis interpollatè expletum, sed requiri spatium unius anni continuum, & integrum*, & idem censendum de carceratione ad sex menses sub Innocentio reducta.

Ideo

Ideo, ſi è carceribus intra tempus præfixum aufugiat, nequit incorrigibilis declarari, & expelli, quia continua carceratio ad ſex menſes, eſt, ex allegato decreto, de ſubſtantia probationis incorrigibilitatis, qua non ſervata, corruit actus; ſicut non ſubſiſtit profeſſio, ſi non præmittatur integer probationis annus: & in ſimilibus caſibus recurrendum ad Sac. Cong.

An vero completo tempore carcerationis ſit ſtatim de carcere educendus? cum diſtinctione reſpondetur. Vel in carcere vera emendationis ſigna exhibuit, vel dura cervice ſe oſtendit: In primo caſu liberandus eſt ſtatim; nec eſt libe-
22 rum Superiori excedere tempus à Sac. Cong. taxatum. In ſecundo ad id Superior non tenetur, ſed eſt in ipſius poteſtate, vel in carcere eum detinere, vel ad expulſionem procedere; & ratio habetur ex tenore decreti diſponentis, quod poſſint *eiici*, quibus ſignificatur facultas, & non obligatio expellendi.

Facultas expellendi incorrigibiles in priori decreto ſolis Generalibus data, conſulentibus, & aſſentientibus ſex ex gravioribus Patribus, eligendis in ſingulis capitulis, vel congregationibus Generalibus, in altero extenditur ad Provinciales, accedente approbatione Generalis.

Et licet in decreto exprimatur Generalis, & apud Min. de Obſerv. id videatur debere intelligi de Miniſtro, privativè quo ad alios, nihilominus approbatio poteſt dari, etiam à Vicario Generali, electo in vacantia Generalatus, qui in Ordine eſt ſupremus, habens ordinariam poteſtatem, quam obtinet Generalis; & à Commiſſario, electo ſecundum Bullam unionis, pro ſua reſpectivè familia, cujus auctoritas, & juriſdictio eſt in ea ordinaria, & pleniſſima, ad ſenſum alleg. Bullæ ſub Leone X., & ea poteſt in ſua familia, quæ Generalis in toto Ordine, ut notat Miranda *tom. 2. quæſt. 11. art. 2.* & Ameno *cit. tit. pœnarum quæſt. 26. num. 125.*

Verum expellendi poteſtas non poteſt alteri à Superiore delegari, ex reſponſo ſpecifice ab alleg. S. Cong. dato ad tertium
23 dubium, dum cenſuit; *Generalem Ordinis non poſſe delegare fa-*

facultatem eiciendi à Religione Provincialibus pro eorum Provinciis (hodie ex altero decreto Provincialibus convenit) *ſeù Commiſſariis, vel Vicariis Generalibus*; Et ideo in Ord. Min. de Obſerv. non eſt in poteſtate Miniſtri Generalis eam delegare Commiſſariis Generalibus, quibus alicujus Nationis Provinciæ regendæ conceduntur, nec Vicario Generali ab eodem Miniſtro relicto ad Gubernium familiæ, cum ipſe ad aliam tranſit: quiquid ſcripſerit Ameno *num. alleg.*

24 Patres, ex decretorum vi eligendi, debent eſſe ex gravioribus Provinciȩ: & in caſu, graves non ſunt Diffinitores, Cuſtodes, & ex Miniſtri, & cæteri graduati, ex præcisè titulo graduationis, quia his pluribus ſæpè requiſita deſunt, ut ſint Aſſeſſores, & Conſiliarii in re magni ponderis, & momenti, ut eſt eiectio: ſed Doctiores in Sacris Canonibus, ſtatutis, &

25 re criminali; ideo non eligenda dignitas, Officium, vel gradus, ſed nominatim determinata perſona, doctrina, & prudentia ſingularis.

Primum Decretum diſpoſuit debere eligi in ſingulis Capitulis Generalibus, vel Congregationibus; quibus ſignificatur, quod in unoquoque Capitulo facienda ſit nova electio: Verum electi in uno, poſſunt in ſubſequenti reelegi; quod ex identitate rationis ſervari debet in electionibus juxta extenſionem alterius Decreti faciendis in Congregationibus,(Capitulis nimirum Provincialibus) quæ ſub eo *Congregationis* vocabulo comprehenduntur; nam illud non reſtringitur ad ſignificandas eas Congregationes, quæ apud aliquos, & non omnes, tempore inter unum, & aliud capitulum intermedio, celebrantur; ut eſt praxis in Ordin. Min. Obſerv. cum Sac. Cong. mens fuerit diſpoſitionem univerſalem apponere; imò, ſi ſecundum nomen eſſet judicandum, in Capitulis Provincialibus, quæ apud omnes ſunt in uſu, electio allegata eſſet interdicta, quod eſt inveriſimile.

Non eſt neceſſe, quod eligantur per vota totius Capituli, ſed (& ad majorem facilitatem neceſſarium) ſat eſt per vota totius Definitorii, tempore Capituli Provincialis; & de ſic

26 electis ſalvatur, quod eligantur, & non aſſumantur ad arbitrium

trium Superioris, & eligantur in Capitulis Provincialibus.

Ut Provincialis possit sententiam diffinitivam super expulsione pronunciare, non est necesse, quod singula sex Patrum vota conveniant, & concordent; sed sufficit, ut Major
27 pars consentiat, ut in terminis ad septimum Sac. Cong. cit. respondit, ut infra: *sententiam ejectionis à Religione fieri debere, saltem de voto majoris partis sex Patrum electorum*: hinc in casu, quod vota sint paria, & tres pro expulsione iudicent, & alii tres dissentiant, nequit definitivè procedi.

Quod significaverunt decreta per dictiones, *de consilio*, *& assensu*, quæ satis differunt: sicuti manifesta est differentia
28 inter *requirere consilium*, *& requirere consensum Capituli*; nam quando requiritur tantum *Consilium*, tunc sola consulatio cum Capitularibus sufficit, & Prælatus eorum opinionem non tenetur sequi *cap. cum olim de arbitris lib. primo tit.* 43. ubi Gloss. scribit, quod *quis tenetur requirere Consilium alterius*; *sed non tenetur illud sequi*; quia ex consilio nulla nascitur obligatio Calvinus *Lexicon juridicum*. Nec dicendum frustraneam esse consultationem, si eam Prælatus non tenetur sequi, quia inserviet, ut Prælatus meliùs, & non præcipitantèr deliberet, & resolvat: Engel. *Colleg. Jur. Can. lib.* 3. *tit.* 10. Cum vero requiritur consensus, tenetur Prælatus sequi id, quod major pars Capitularium consulerit: Engel. *ibidem*, & Sannig. *eodem lib. & tit. schola Can. cap. primo, & toto tit.* 10. sub nullitate actus *cap. tua*.

Nec in casu paritatis votorum poterit Provincialis in Ordine Minorum de Observantia votum decisuum pretende-
29 re vigore Const. Urb. VIII. *Religiosos viros*: *Bull. Cher. tit.* 5. etenim in ea Pontifex restringitur, ut Præsides votum decisuum obtineat in electionibus Pro. Ministrorum Provincialium, Custodum, & Guardianorum, quæ ad expulsionem extendi nequit, cum hæc ab electione maximè distet; neque ex Decreto Sac. Cong. Episc. & Regul. sub die 13. *Martii* 1653. relato *cap. Offic. quoad electionem num.* 32. concedentis *Ministris Provincialibus, absente Præside, votum decisivum in paritate votorum, tam in electionibus faciendis, quam in negotiis deci-*

 den-

dendis; nam Sac. Cong. ibi loquitur de electionibus faciendis, & negotiis decidendis per definitoria Provincialia; cujus generis non est illud expulsionis, super quo Definitores, quatales, votum non habent.

Nunquam potest Superior super expulsione definitivè pronunciare, nisi prius instructo processu, & plenè probatis
30 causis expulsionis ad Sacrorum Canonum præscriptum; hoc est, nisi judici sic appareant, ut nullus relinquatur locus opinioni, suspicioni, aut dùbietati; sed certò cognoscat eas subsistere, quod est eas plenè probare ex Ameno *tit.* 8. ♇. 4.*n.*31. nec sufficit ipsarum semiplena probatio, per quam aliqua fides judici fit, quod crimen sit commissum, sed non tanta, ut ipse teneatur, vel possit eam sequi in sententia ferenda.

Sic crederem non subsistere illud ejusdem *tit. cit. pœnarum genera* ♇. 6. *num.* 30. scribentis, necessarium non esse, quod de tribus delictis jurididè, & per sententiam, sed sufficere si via paternali, expellendus fuerit punitus; nam quomodo tunc causæ expulsionis dici possent plenè probatæ, ut nullus remaneat dubitationis locus, nisi juridicè procedatur?

Processus expulsionis non debet absolvi, nisi completo tempore carcerationis: & tunc adnotari, quatenus constet Religiosum in sua esse pertinacia obfirmatum; nam expelli non potest, nisi plenè probentur causæ expulsionis: adeoque incorrigibilitas, quæ non probatur concludenter, & adæquatè, nisi experimento semestris carcerationis in jejunio, & penitentia, adhibitis etiam gravibus Patribus à Provinciali sub
31 finem sex mensium missis ad carcerem ad explorandum sensum, & mentem Religiosi, ipsumque admonendum, ut ad cor redat, se corrigat, & suæ vocationi respondeat. Quod si hæc charitatis Officia contempserit, & nihil correptus appareat, ac verbis iracundis, blasplemis, elatis, de Deo, Religione, & Superioribus obloquatur, obduratus, & incorreptus judicandus. De quibus, ut juridicè constet, præfatis Patribus debent duo superaddi testes, qui omnes fidelitèr, & juridicè referant Provinciali, quidquid dixerit, quidue responderit; & in processu adnotetur.

Quod

Quod si emendatum se ostendat, expleto tempore est è
32 carcere educendus, & processus in Archivio Povinciæ conservandus, ad hoc, ut, si denuo, triennio non exacto, in proposito bene vivendi, & exhibitione promissæ correctionis, deliquerit, possit in expulsionis causa ad ulteriora procedi; quod si integro trienio emendationi promissæ veris religiosis operibus corresponderit, processus comburatur.

Et notandum, quod cum stat: Min: de Obser: *cap.* 12. §. 23. *num.* 4. disponunt non posse processus in Archivio Provinciæ asservari ultra sex menses, intelligitur, quando est conclusum in causa, & res transiit in judicatū: nam sic habent: *semestre semper incipere intelligatur post conclusam, & terminatam causam, pœnęq; inflictæ executionem per sententiam definitivam, seu decretum, & hoc pacto perpetuum in illa causa silentium imponatur;* Non est autem conclusa causa expulsionis per hoc, quod processus inceptus est, nisi per sententiam terminetur. & ibi videas *num.* 5. præcipere, ut in Archivio Provinciæ asserventur sententiæ per extensum à Patribus definitoribus subscriptæ, & in libro ad hoc parato adnotatæ (cui ita credendum est, sicut libris matriculatis mercatorum ex Ameno *cit. quæst.* 7. *num.* 142.), ut testimonium authenticum expulsionis, & trinæ punitionis delictorum possit haberi.

Si ex novo delicto post excarcerationem, vel, per expressa coram illis Patribus cum testibus ad carceres missis, se incorrigibilem prodiderit, est ei à Provinciali exhibenda actorum copia, ut in cæteris causis practicatur: Advocatus assi-
33 gnandus, cum congruis terminis ad defesiones: fabricato deinde defensivo processu, & defensionibus præsentatis, debent Patres electi eas, & causas expulsionis diligentissimè considerare, merita causæ discutere, defensiones librare, & in dubiis, si opus sit, doctiores, & juris peritos consulere, & tandem votum suum scripto mandare. Tunc Provincialis visis, & examinatis processu contra reum fabricato, defensionibus, & sex Patrum Votis, si expellendum judicaverit, poterit ad sententiam procedere.

Et hæc lata debet Reo in carceribus intimari; vel si forte au-

34 aufugerit ad valvas Refectorii affigi, (ut fit cum aliquis citatur per modum absentis) si Reus intra debitum tempus ad S.Sedem, & S. Cong. appellet, (ad quam ex secundo Decreto recurrere potest) ad eam, devoluitur causa; Reo interim in carceribus persistente: si verò non appellet, debet transacto tempore appellationis ab intimata sententia, decem nimirum diebus, è carcere educi, & coram tota communitate corona Clericali (si fuerit Clericus, vel Sacerdos) privari, & per superiorem forma habitus exui, & confusibiliter à Refectorio in alium locum eiici, ubi sint parata vestimenta Clericalia, ejus statui convenientia. formula concipiendæ sententiæ, & modus fabricandi processum traditur ab Ameno *in formul: crim: 2.part. practicæ sect.*10.

At dubutatur, quid importet clausula secundi decreti, *accedente approbatione Generalis, definiant*: An nimirum ap-
35 probari à Generali debeat sententia? an approbare debeat Provincialē posse sententiare? & crederem sensum esse, quod Provincialis ad definiendum procedere non possit, nisi Generalis prius declaret super eo posse definitivè procedere; approbare enim in casu restringi videtur ad declarandum, & testificandum Reum esse expulsione dignum; nam cū præmittatur verbo *definiant*, colligitur eam declarationem debere sentententiam præcedere, non sequi; alioquin non Provincialis, sed Generalis super eo definiret contra Textum Decreti.

Ut autem id testificari, & declarare possit debent ad eum
36 Vota sex Patrum cum summario processu, & defensionum notitia transmitti.

Expulsionis sententia, ut ex primo Decreto patet, à Superiore est notificanda Ordinario. Formula, secundum quam est significanda datur per extensum à Peyrino *formul. Prælat. regul: lit.* E. *cap.*39. & nos hic ferè similem adnotamus.

„ Frater N. Provincialis Provinciæ N. Ordinis S.N. Illu-
37 striss. & Reverendiss. Domino Episcopo N. salutem in Domi-
„ no. Illustrissimæ Dominationis vestræ notum sit, quatenus
„ nos ad Canonum, & Apostolicarum Constitutionum for-
„ mam, ac Decretorum SS. CC. de Apostatis, & Ejectis sub die

„ 21. Septembris 1624., & die 24. Julii 1694. reſpectivè emanatorum, procedentes; per noſtram definitivam ſententiam, quam in ſcriptis tulimus, hoc anno 1701. ſub die 23. Octobris à Noſtra Religione, tanquam incorrigibilem, P. F. N. de N. Religionis præfatæ expreſsè profeſſum, & ad Sacrum Præsbiteratus Ordinem promotum „ (ſi fuerit Sacerdos, & ſi fuerit Clericus exprimatur Ordo, & ſi Laicus id notetur) „ dimiſimus, & ejecimus, habitu Religionis nudatum, quod Illuſtriſsimæ Veſtrę Dominationi ſignificandum eſſe cenſuimus, ut & nos Apoſtolicis obtemperemus mandatis, & pecoris ſui vultum poſſit dominatio Veſtra cognoſcere, eaque etiam circa præfatum N. exequi valeat, quæ in Decreto allegato anni 1624. peragenda juſſit S. C. Concilii. Et Dominus ſit Dominationi Veſtræ propitius. In quorum fidem &c. „

Unde Ejecti ſe præſentare debent Ordinario, ut eorum
38 legitimo Superiori, non originis, ſed loci, ut §. 3. primi Decreti expreſsè diſponitur, cujus juriſdictioni, & obedientiæ ſubduntur; ex quo ſequitur, quod ſine ejus licentia non poſſit mutare domicilium.

Si à Superiore literas teſtimoniales expulſionis requirant, poterint eis dari ſub his terminis.

39 „ Frater N. &c. omnibus præſentes literas inſpecturis, paritèr, ac lecturis pacem veram, & ſalutem in Domino: noverint qualitèr juſtis de cauſis animum noſtrum movētibus, conſiderantes cauſam, & cauſas, de quibus in proceſſu per nos anno Domini 1701. à die 23. Octobris contra P. F. N. „ (exprimatur qualitas, vel Sacerdotii, Clericatus, vel Laicatus) „ Noſtræ Provinciæ N. Ordinis S. N. expreſsè profeſſum, in ſæculo nominatum N. de N. de conſilio, & aſſenſu eorum, ad quos ſpectat ad præſcriptum Decretorum de Apoſtatis, & Ejectis de Anno 1624. ſub die 21. Septembris, & 1694. à die 24. Julii, fabricato, maximo animi noſtri mærore, ac neceſſitate ferè compulſi, omnibus de jure requiſitis tentatis, & juris Ordine ſervato peractis, prædictum N. à Noſtra Religione expulimus, ac habitu Religioſo nudatum dimiſimus, expulſumque, & dimiſſum, his literis declaramus; In quorum fidem

" fidem præſentes literas juſſu noſtro conſcriptas, ſigilloque
" Provinciæ munitas,prætacto N, pro ſuæ conſcientiæ ſecurita-
" te tradidimus, & conceſſimus. Datum Romæ, die Anno
" &c. "

Fr. N. Miniſter Provincialis.

Quarum exhibitione poſſunt ſe tueri à moleſtia Judicis Laici oſtendendo ſe ſubditos Epiſcopo.

An autem poſſit Ordinarius ſententiam expulſionis exa-
40 minare, & inquirere an Regularis ſit juſtè, vel injuſtè ejectus? Negativè reſpondetur cum Donato *prax: Regul. tom. 2. tract. 8. de eject. quæſt. 55. num. 3.* Paſqualigo *ad Lauretum de Franchis p. 1. n. 974.* Amen. *cit. quæſt. 2. tit. pœnarum gen: n. 160.* & ratio eſt evidens; ſiquidem recognoſcere cauſam ab alio Judice actitatam eſt actus Juriſdictionis, & ſuperioritatis, & potens eam recognoſcere, eamdem poteſt corrigere, retractare, aut confirmare: *arg: ex cap. ſent. 35. quæſt. 9.* Gloſ. *ad cap. Nemini 17. quæſt. 41.* Ordinarius autem juriſdictionem non habet ſupra Regulares, cum ſint ab ipſo exempti *cap. nimis prava de exceſſibus Prælat: lib. 5. tit: 31. & cap. ne aliquis de privileg. in 6. lib. 5. tit. 7.*, & referunt particularia Religionum privilegia: ut in mari magno Prædicatorum, Minorum, & Carmelitarum, cæterorumque pleniùs exprimitur. Et facit Trident: *ſeſſ. 14. cap. 5. de ref.* per ea: *ſed exempti omnino ſint, & eſſe intelligitur: vid. cap. off. quoad exemptionem*, ubi plura dedimus: probantes contra ipſos non poſſe procedere, niſi eis expreſſe concedatur; & quo ad hoc ſpecificus textus non habetur: imò videtur decretum reſiſtere, dum limitatè procedens diſponit ſententiam eſſe dumtaxat *ordinario notificandam*.

Notabis expulſos obligari ad ſe corrigendum, & diſponendum, ut iterum ad Religionem recipiantur: prout cum aliis tenent Paſqualigo *num. 1014.*, & Miranda *cit. art. 3.* non enim cenſentur expulſi in perpetuum, ſed donec corrigantur ex Roderico *reſolut. 57. ver: de ejectis nu. 6.* Ideo Superior debet eos ſingulis annis ſolicite requirere, ut omnes DD. tradunt, & habetur expreſsè *cap: ne Religioſi de Regular. tranſ: lib. 3. tit. 31.* ubi Greg. IX. *ſtatuimus*, inquit, *ut Præſidentes Capitulis*

cele-

celebrandis, secundum statutum Concilii Generalis, seu Patres Abbates, seu Priores fugitivos suos, & ejectos de Ordine suo requirant solicitè annuatim; quod innovarunt allegata decreta: eosque recipere ad Religionem tenentur; dummodo, ut loquitur primum, *in expulsis hujusmodi subsit spes euidens emendationis ex literis, saltem testimonialibus Ordinarii*.

Hinc si Superiori, vel per Ordinarii literas, vel aliundè constet ejectum esse emendatum, debet ad Religionem recipe-
41 re sub pœna peccati mortalis ex Peyrin. *in formul: cit. quæst.* 39. *num.* 7. & in Decreto sub Urbano VIII, additur *illa, ipso facto incurrenda, privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisque activæ, & passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, pœnaque hujusmodi sit Sanctitatis Suæ, ac Sedi Apostolicæ reservata*. Cum quibus non est à Superioribus duriter agendum.

Dum ad Religionem redeunt, non tenentur de novo professionem emittere: siquidem per expulsionem non liberantur ab obligatione, quam professione legitima contraxerunt; hæc enim est personalissima, & sequitur ex Tambur: *tom.* 3. *de jure Abb. disput.* 8. *quæst.* 8. personam, ubicumque existat; sed ea privantur solummodo communione vitæ Religiosæ, & bonis omnibus spiritualibus Religionis, quorum Religiosi sunt participes, & cohabitatione cum cæteris intra Claustra; & quemadmodũ Mulier non desinit esse Uxor, etiam
42 Thori separatione sequuta; sic expulsi per expulsionem Religiosi omnino esse non desinunt, nec deobligantur ab observantia substantiali Votorum essentialium, ex observatis à Doctoribus, Miranda *art.* 5. Tambur. *quæst.* 8. *num.* 5. Roderico *num.* 6., & Engel *cit. num.* 56. Etenim Prælati Regulares nequeunt suos subditos liberare à vinculo Votorum solemniũ,
43 quæ sunt de essentia status Religiosi, & Regulæ Monachali annexa, ut dicitur *cap. cum ad Monasterium de statu Monach.* in fine, & tradunt Pasqualigo *num.* 971., & Peyrin. *tom.* 1. *de subdito quæst.* 1. *cap.* 25. §. 1. Omnes conveniunt teneri ad votum castitatis: adeoque ad alia obedientiæ, & paupertatis, cum de
44 his eadem sit ratio; sunt enim æquè solemnia, ac Religioni

essentialia. Votum obedientiæ per Lezana *Sum.tom.1.cap.23. num.12.*, & Engel *ibid*: remanet virtualiter, quantum ad hoc, quod teneantur obedire Superioribus, si eos velint ad Religionem revocare; Obedire debent Episcopo, sicut cæteri Præsbyteri; licet non ex vi voti; & paupertatem servare eo modo, quo status, in quo reperiuntur, compatitur. Obligantur ex Peyrino *cit. dico 5.*, & Miranda ad recitandas horas Canonicas, quod Roderico *cit.* extendit, etiam ad sacris non initiatos: quia nemo ex suo delicto debet commodum reportare, & nulli sua culpa patrocinari.

Universalitèr ex Regula apud Roderico obstricti remanent ad omnia, ad quæ tenentur ex præcepto Regulæ obligante ad mortale, & commodè extra Claustra observari pos-
45 sunt; propter quòd Minimus ejectus ad vitam quadragesima-
46 lem apud *cit.* Peyrin: *dico quarto:* Et Minorita ex Roderico tenetur ad jejunium feriæ sextæ, & Adventus: quod sanè tutiùs est. secùs dicendum de iis, quæ sic commodè observari nequeunt, & sunt de pertinentibus merè ad observantias Regulares intra Claustra, uti sunt silentium, Vigiliæ, & cætera hujusmodi. qua distinctione Doctores inter se pugnantes ad unionem vocantur. Optimè ideo erit eos monere non esse à Votis solutos, & à præfatis dispensatos.

An autem redeuntes sint restituendi ad eosdem gradus, honores, prærogativas, & præcedentias? standum est statutis, & constitutionibus uniuscujusque Religionis, & juxta
47 præscripta procedendum; & quatenus nil super hoc disponerent, rationabiliùs videtur, ut in pœnam ejectionis, & ad aliorum exemplum statim non restituantur; sed expectetur, ut eis dignos observantia se probent, & conversionem ex animo obsequendi Deo fuisse assumptam demonstrent. Stat. Min. *cap. 7. §. 6. num. 72.* firmant; nec statim *esse eis tribuendum capucium, sed recipiendos in Tertiariorum habitu; quod, si integro triennii cursu, Patrum Definitorum judicio, laudabilitèr vixerint, poterit iterum reddi*; nunquam tamen volunt esse admittendos ad Sacrorum Ordinum exercitium. Idem in terminis
48 præscribunt pro damnatis ad triremes; pro quorum nova ad

Ordi-

Ordinem admiſſione Sac. Cong. Epiſc. & Regul. ſæpè in facti contingentia diſpoſuit, & Fagn. in 2. *par.3. Decretal. de Regul. cap. Ne Religioſi n.* 68. refert debere tranſmiſſos ad triremes ad tempus, eo elapſo, ad Religionem redire.

CAPUT VI.

Officialis quoad Indulgentias.

SUMMARIUM

1 *Deſcribitur Indulgentia.*
2 *Eſt in Eccleſia poteſtas concedendi Indulgentias.*
3 *Indulgentiæ revocari poſſunt.*
4 *Conſtitutio Pauli V. revocatoria Indulgentiarum.*
5 *Aliæ conceduntur.*
6 *Damnatur propoſitio ſuper revalidatione Indulgentiarum.*
7 *Diſtinctio, quod redierint per communicationem, nō ſubſiſtit.*
8 *Decretum emanatum ſub Innoc. XI.*
9 *Reſcriptorum intellectus, à quo deſumatur!*
10 *Non ſunt revocatæ, conceſſæ viſitationibus Eccleſias Regularium.*
11 *Declaratio Sac. Cong. Indulgentiarum.*
12 *Non revocantur Indulgentiæ conceſſæ, cum clauſula* Univerſis Chriſti fidelibus &c.
13 *S. Franc. obtinet à Chriſto Indulgentiam Portiunculæ.*
14 *Sed, an toties, quoties eam quis lucretur. vide reſponſum Sac. Cong. Conc.*
15 *Non revocatur Anno Jubilei.*
16 *Indulgentia Portiunculæ applicabilis per modum ſuffragii.*
17 *Indulgentia Portiunculæ conceditur quotidiana.*
18 *Indulgentia recitantibus Offiiium Conceptionis in ejus feſto, & recitationi intereſſentibus.*
19 *Indulgentia recitantibus Officium Sanctiſſimi Nominis Jeſu; & quomodo intereſſentibus.*
20 *Indulgentia perpetua in Feſtis SS. Joannis à Ca-*

 pi-

pistrano, & Paschalis Baylon.

21 *Indulgentia quotidiana visitantibus Ecclesiam S. P. Francisci Civitatis Assisii.*

22 *Indulgentia plenaria in festo S. Rosæ Virg. Viterbien.*

23 *Indulgentia affixa diei non transfertur cum translatione Officii.*

24 *Si festum transferatur quoad Chorum, & forum, est probabile transferri indulgentiam.*

25 *Attendēda est dispositio literarum.*

26 *Si quo ad forum, festum non transfertur, probabilius est, Indulgentiam non transferri.*

27 *Pro suspensione Indulgentiarum Anno Sancto pro defunctis, & Romæ, quoad existentes in aliis Ecclesiis, preter quatuor Basilicas, lege declarationenes Eminentiss. Urbis Vicarii.*

1 EST Indulgentia, relaxatio, remissio, seù condonatio „ pœnæ temporalis debitæ pro peccatis actualibus, jam „ dimissis, à Prælato Ecclesiæ, existentibus in gratia, extra Sacra- „ mentum concessa per dispensationem, seù applicationem

2 thesauri Ecclesiastici. Trid. *sess. 25. in decreto de Indulgent.* sic ha- „ bet. Indulgentiarū usum Christiano populo maxime salutarē, „ sacrorum Conciliorum authoritate probatum, retinendum „ esse, Sacro Sancta synodus docet, & precipit, eosque anathe- „ mate damnat, qui, aut inutiles esse asserunt: vel eas conce- „ dendi in Ecclesia potestatem esse negant.

3 Indulgentiæ per Doctores revocari possunt; & ex facto patet, nam Paulus V. eas, per suos prædecessores Regularibus concessas, revocavit, aliasque ipsarum loco eisdem est elargitus, ut sequitur. *Bull. Cherub. tom. 3.*

4 „ Romanus Pontifex in Beati Petri sede constitutus, cui „ inter alia cælestis Indulgentiarum thesauri dispensandi cura „ incumbit, solicitè prospicerè debet, ac solerter, ut hujusmo- „ di Indulgentiarum dispensatio, & usus ad Dei gloriam, & „ animarum salutem præcipuè dirigatur, & ne illarum multi- „ plicitate confusio, aut inanis interpretatio exoriatur. „

§. I. Pro-

§. I. „ Proinde cum fel. rec. Clemens Papa VIII. prædecessor noster magna cum diligentia, & solicitudine procuraverit, abusus, & corruptelas, tum in communicando Indulgentiarum thesauros, tum in modo illos recipiendi, irreptos tollere, & propterea sua quadam constitutione formam aggregandi, instituendi, & rectè administrandi Societates, & Confraternitates præscripserit, licet morte præventus, hanc piam ejus voluntatem ad finalem executionem deducere, neque etiam, ut cogitaverat, circa Indulgentias à plerisque Romanis Pontificibus prædecessoribus, Religionibus, & Ordinibus Monasticis, & Mendicantibus diversis temporibus concessas, aliquid deliberare potuerit. „

§. II. „ Nos, qui nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate ad summi Apostolatus officium vocati sumus, susceptum à tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, ubi primum Catholicæ Ecclesiæ regimem suscepimus, venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, ad hoc opus à dicto Clemente prædecessore deputatis, de quorum numero tempore ipsius Clementis prædecessoris eramus, injunximus, ut in illo opere ad ulteriora progrederentur, & Indulgentias Regularibus concessas recognoscerent, iisque recognitis rem nobiscum communicarent. „

§. III. „ Cum itaque præfati Cardinales privilegia, concessiones, & gratias prædictis Religionibus, & Ordinibus concessas diligenter inspexerint, & examinaverint, ac eorundem Ordinum Superiores, & Officiales pluries audiverint, ac circa easdem Indulgentias varia dubia, & incertitudines, & confusiones adesse compererint, & ex judicio eorumdem, etiam Regularium, vel aliquorum ex illis nobis proposuerint valde expedire, pro eorum majori securitate, & beneficio, ut Indulgentias ipsis Regularibus, & Ordinibus ad instar, vel per communicationem, aut alio modo hactenus concessas, annullaremus, & revocaremus, ac alias particulares illis concederemus. „

5 §. IV. „ Nos, matura super hoc consulatione præhabita, cu-

„ cupientes personis Regularibus quibuscumque quorumvis „ Ordinum, tam Monachorum, quàm Mendicantium, spirituale solatium, & juvamen afferre, infrascriptas Indulgentias, & gratias, quas personis Regularibus, intra claustra, „ aut extra, cum licentia tamen suorum Superiorum, legitima „ de causa, illis concessa, degentibus, tantummodo suffragari debere declaramus, concedendas duximus. „

§. V. „ Omnibus igitur Christi fidelibus, qui canonice, & juxta ordines cujuslibet Religionis, & Constitutiones „ Apostolicas habitum Regularem, à legitimis Superioribus „ causa profitendi in illo susceperint, die primo eorum ingressus „ in ipsam Religionem, si verè pœnitentes, & confessi Sanctissimum Eucharistię Sacramentum sumpserint, Plenariam. „

§. VI. „ Ac cuilibet Novitio, qui pœnitens, & confessus, ac Sacra Communione refectus, post completum probationis annum, professionem emiserit, etiam Plenariam. „

§. VII. „ Nec non cuilibet Religioso, inter claustra sui „ Monasterii viventi, qui in festo principali sui Ordinis confessus, & Sacra Communione refectus fuerit, aut Missam recitans pro Christianorum Principum concordia, hæresum „ extirpatione, Romani Pontificis salute, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, etiam Plenariam. „

§. VIII. „ In cujuslibet verò mortis articulo, si pariter „ vere pœnitens, & confessus, ac Sacra Communione refectus, „ vel quatenus id facere nequierit, saltem contritus, nomen „ Jesu, ore, si potuerit, sin autem corde, devote invocaverit, „ etiam Plenariam. „

§. IX. „ Qui verò ad Præsbyteratus ordinem canonicè „ promotus, & confessus, primam Missam celebrabit, nec non „ etiam iis Religiosis, qui pariter confessi, ac Sacra Communione refecti eidem Missæ intefuerint, aut ipso die Missam similiter celebrabunt, etiam Plenariam. „

§. X. „ Iis verò, qui de suorum Superiorum licentia, „ à negotiis per decem dies alieni in cella comorabuntur, aut „ ab aliorum conversatione separati, in piorum librorum, &

alia-

„ aliarum rerum ſpiritualium, animos ad devotionem, & ſpiritum inducentium, lectionibus operam ſuam dederint, addendo ſæpe conſiderationes, & meditationes myſteriorum fidei Catholicæ, divinorum beneficiorum, quatuor Noviſſimorum, Paſſionis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, & aliorum exercitiorum, orationum jaculatoriarum, aut vocalium, ſaltem per duas horas in diem, & noctem, orationibus mentalibus, ſe ſe exercendo, faciendo eodem tempore confeſſionem generalem, aut annualem, vel ordinariam, Sanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum ſumpſerint, aut Miſſam celebraverint, quoties pro quolibet prædictorum exercitiorum, Plenariam ſimiliter omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus. „

§. XI. „ Præterea iidem Religioſi intra clauſtra viventes, qui ſuam Eccleſiam devote viſitaverint, & ut præfertur, oraverint, conſequantur eaſdem Indulgentias, quas viſitantes Eccleſias Urbis, & extra eam diebus Stationum conſequuntur, in omnibus diebus perinde, ac ſi ipſas Urbis Eccleſias perſonaliter viſitarent. „

§. XII. „ Omnibus item Religioſis intra clauſtra, ut ſupra, viventibus, qui quinquies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam ante Altare eorum Eccleſiæ in quolibet die, quinque annos, & totidem quadragenas. „

§. XIII. „ Iis verò, qui de ſuorum Superiorum licentia in itinere exiſtentes, aut extra clauſta degentes, tamquam Prædicatores, & Lectores, quinquies eandem Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam ante quodlibet altare ſimiliter dixerint, etiam quinque annos, & totidem quadragenas. „

§. XIV. „ Nec non, etiam eiſdem Religioſis, qui per menſem integrum ſingulis diebus, ſpatio mediæ horæ, orationem mentalem fecerint, ac confeſſi, & Sacra Communione, ultima Dominica menſis hujuſmodi, refecti fuerint, ſexaginta annos, & totidem quadragenas. „

§. XV. „ Qui verò contrito corde, & pœnitentes, eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in Capitulis culpa-

rum

„ rum accusabunt, & spiritualiter communicabunt, & exer-
„ citium virtutum facient, tres annos, & totidem quadrage-
„ nas. „

§. XVI. „ Quotiescumque autem de licentia Summi
„ Pontificis, aut suorum Superiorum in ditiones, & terras in-
„ fidelium, aut Hæreticorum ad concionandum, aut Catholi-
„ cos docendum, vel infideles, & Hæreticos ipsos ad fidem Ca-
„ tholicam convertendum, & Ecclesiæ gremio reducendum,
„ missi fuerint, si pœnitentes, & confessi, ac Sanctissima Com-
„ munione refecti fuerint, vel Missam celebraverint, ut melius
„ ad hujusmodi opus se se parare valeant, pro duabus vicibus,
„ videlicet, quando itineri se accingent, & quando in Provin-
„ ciam, ubi prædicta opera eis exercenda erunt, ingressi fue-
„ rint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam,
„ & remissionem misercorditer in Domino pariter concedi-
„ mus, & elargimur. „

§. XVII. „ Et insuper cum Superior in visitationibus
„ generalibus orationes quadraginta horarum pro bono visita-
„ tionis progressu collocare voluerit, iis Religiosis, qui dictis
„ orationibus, saltem spatio duarum horarum in diverso tem-
„ pore interfuerint, & ibi pro Christianorum Principum con-
„ cordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac
„ Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, nec non disciplinæ, &
„ Observantiæ Regularis augumento, pias ad Deum preces,
„ ut supra dictum est, effuderint, si confessi, & Sacra Commu-
„ nione refecti fuerint, aut Missam celebraverint, Plenariam
„ similiter omnium peccatorum Indulgentiam, & remissionem,
„ ut præfertur, concedimus. „

§. XVIII. „ Volumus autem, ut omnes supradictæ In-
„ dulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus cujusvis Ordinis,
„ tam Monastici, quàm Mendicantis dumtaxat, ut præfertur,
„ concessæ, etiam omnibus Monialibus, cujusvis Regulæ appro-
„ batæ, & intra claustra, cum tribus votis solemnibus viven-
„ tibus, & perpetuam clausuram servantibus, tam Ordinariis
„ locorum, quam etiam Regularibus, cujuscumque Ordinis,
„ Regulæ, & Instituti, subjectis, suffragentur. Præsentibus perpe-
„ tuis futuris temporibus duraturis. „ §.

„ §. XIX. „ Cæterum omnes, & ſingulas Indulgentias „ quibuſcumque Ordinibus, Inſtitutis Regularibus hujuſmodi, etiam Mendicantibus, & quibuslibet perſonis Regularibus, tam vigore privilegiorum, & literarum Apoſtolicarum, „ quam vivæ vocis oraculo, aut aliàs quovis modo, per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, ac Nos, „ & Apoſtolicam Sedem, hactenus conceſſas, confirmatas, approbatas, & innovatas, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo revocamus, caſſamus, annullamus, & abrogamus, & „ ad præſentium noſtrarum literarum præſcriptum reducimus, & moderamus. „

§. XX. „ Non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus, „ & ordinationibus Apoſtolicis, ac eorum Ordinum, & Inſtitutorum Regularium, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & „ conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mare magnum, & Bulla aurea nuncupata, „ eiſdem Ordinibus, & Inſtitutis, eorumque Monaſteriis, Conventibus, Collegiis, Domibus, Superioribus, & perſonis, in „ contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi „ pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis „ tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, „ mentio, ſeù quævis alia expreſſio, habenda foret, tenores hujuſmodi præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis, habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrarii „ quibuſcumque. „

§. XXI. „ Volumus autem, ut præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem fides habeatur ubique, quæ præſentibus ipſis originalibus literis haberetur. „

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 23. Maii 1606. Pontificatus noſtri Anno 2.

Et cum plures assererent per confirmationes privilegiorum, ea revocatione posteriores, eas fuisse pristino valori restitutas. Alex. VII. die 18. *Martii* 1666. illis super hoc silentium indixit, hujusmodi propositionem damnans.

6 *Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocatæ à Paulo V. hodie sunt revalidatæ.*

Nec datur locus distinctioni scribentium ab Alex. damnari hanc dumtaxat propositionem. „ Indulgentiæ revocatæ
„ à Paulo V., directè, & expressè sunt revalidatæ; minime
„ autem affirmantium esse revalidatas cum modificatione, qua-
7 tenus propter privilegiorum communicationem, redierint
„ ad suos pristinos possessores, si Religio aliqua post revocatio-
„ nem Pauli, obtinuerit, ab eo revocatas, per posteriores Pon-
„ tifices innovari, & iterum concedi; „ id etenim cum decreto Alex. non cohæret, cum ipse absolutè velit non esse revalidatas, & adversatur alteri à Sac. Cong. Indulgentiarum, &
8 ab Innocentio XI. approbato, edito 7. *Martii* 1678. incip. *delatæ* videndo apud Lant. *supplement. verb. Indulgentiæ numer.* 8. & Gobat. *tom.* 2. *oper. tract.* 4. *par.* 3. *cap.* 37. *sub numer.* 709. ubi, pluribus Indulgentiis, vel, ut Apocryphis, aut fictis, seù inventis, reprobatis, §. *ac demum*, quo ad eas personis Regularibus quarumcumque Religionum, & Ordinum, etiam Mendicantium, ante Breve Pauli V. superius enunciatum, concessas, disponit, ut sequitur: *nisi fuerint deinde Romani Pontificis auctoritate innovatæ, aut confirmatæ, nullius esse roboris, & momenti pariter declarat.* Ideo numquam revalidari dicendum, nisi per Sedem Apostolicam successivè innoventur, vel confirmentur; & cum intellectus rescripti, quo ad clausulas involventes gratiam, ex notatis à Gobat. *loco cit. cap.* 27. *sub num.* 549. petendus sit ex mente, & præ-
9 mio Principis rescribentis, videndum est, si in literis confirmationis, Indulgentiæ cum aliis ab eodem nominentur, & exprimantur.

Cum Paulus §. 19. dicat à se revocari Indulgentias quibuscumque *Ordinibus*, & *Institutis Regularibus, etiam Mendicantibus, & quibuslibet personis Regularibus*; & decretum ci-

ta-

10 tatum, *declaret nullius esse roboris, concessas personis Regularibus quarumcumque Religionum, & Ordinum, etiam Mendicantium:* sequitur eas dumtaxat revocatas, & abrogatas esse, quæ directè, & principaliter concessæ erant ipsis Regularibus, non verò eas Ecclesiis Regularium visitantibus datas, ut notavit Lezana *tom.3. verb. Indulg. num.8.* & declaravit S.Cong. Indulgentiarum ab eodem Paulo deputata, ipseque approbavit apud Lant.*verb.Confrat.sub num.11.*, & in ea decreta transmissa fuerunt Archiepiscopo Bononiensi, ut sequitur; *E perche molti dubitano, se per la Costitutione di Sua Beatitudine sopra l'Indulgenze concesse ultimamente alle persone Religiose, con*
11 *revocatione delle antiche, venghino revocate anco l' Indulgenze concesse alle Chiese Regolari, & à quei, che le visitano, ancorche la Costitutione comprendi chiaramente solo le persone Regolari, senza estendersi alle Chiese loro, tuttavia la Sac. Congregatione per levar ogni dubio, dichiara, che l' Indulgenze concesse à quelli, che visitano le Chiese de Regolari, stanno nella loro fòrza, è vigore, finche la Santità Sua farà altra deliberatione, e però si possono lasciar publicare, quando non osti altra cosa;* Alia vide. *Nicol. Flos.v. Indulg. num. 6.* Nec revocantur concessę personis de Tertio Ordine; nam proposito dubio, Sac. Congreg. Indulgentiarum, & in ea examinato; *An in generali revocatione Indulgentiarum, quæ in Brevi Romanus Pontifex Pauli V. habetur, comprehendantur personæ, quæ substantialia Religionis vota non emittunt intra, vel extra Claustra degentes?* Ipsa respondit, *eas minime comprehendi*. Et responsum confirmatur ab Innocentio XI. Constit. Alias 10. *Octob. 1686. direct. Trium Ordin. art.5. constit. 1.*

Nec revocari dicendum, ut notat Gobat.*cit.part.1.cap.27. sub num.546. & Hasbensis Summa Select. qq.v. Indulgentia sub num.222.* Indulgentias promiscue datas, Regularibus, & Secularibus: ut cum in literis concessionis à Pontifice apponi-
12 tur clausula illimitata, *Universis Christifidelibus, vel omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui devote visitaverint Ecclesiam, v.g. S. Mariæ de Aracæli in Festo S. Francisci, indulgentiam concedimus;* quia hujusmodi generis Indulgentiæ non

 sunt

funt datæ primo; & directè perſonis Regularibus, ſed omnibus Chriſtifidelibus; ideo, & Regulares in ejuſdem S. Franciſci Feſto, devote, & ut oportet, præfatam viſitantes Eccleſiam, eam poſſunt lucrari: cum & ipſi, ſicut cœteri, ſint fideles, & non deterioris conditionis.

13 Plenariam à Chriſto Domino, ad preces Deiparæ, pro omnibus fidelibus, qui Eccleſiam S. Mariæ Angelorum, ſeù Portiunculæ nuncupatam, in agro ſitam Aſſiſien. pie, & devote viſitaſſent, obtinuit S. Franciſcus, quam ad unicam diem reſtrinxit Honorius III., ad ſecundam ſcilicet Auguſti, in qua ejuſdem Eccleſię anniverſaria dedicationis memoria recurrit.

Et quia in alleg. decreto ſub Innoc. XI. de Apocryphis Indulgentiis S. C. Indulgentiarum declaraverat: *ſemel autem dumtaxat in die, Indulgentiam in certos dies Eccleſiam viſitantibus conceſſam, vel aliud pium opus peragentibus lucrifieri*, & dubitabatur, an Indulgentiam præfatam lucrarentur fideles toties, quoties Eccleſiam viſitarent, pro declaratione dubii fuerunt preces S.C.C. exhibitæ, ut infra.

Eminentiſs., & Reverendiſs. Domini.

„ Epiſcopus Labacenſis à parte Imperii, Orator Devotus, „ EE.VV. humiliter exponit, quod non obſtante Decreto In-
14 nocentii XI. de Apocryphis Indulgentiis ſub die 7. Martii „ 1678. quo declaravit, ſemel dumtaxat in die, plenariam In- „ dulgentiam in certos dies Eccleſiam viſitantibus conceſſam „ lucrifieri, pergunt Fratres Ordinis Sancti Franciſci Reforma- „ torum Provinciæ Carnioliæ Populo perſuadere, Indulgentiā „ pro die ſecunda Auguſti, de Portiuncula nuncupatam, eorum „ Eccleſiam viſitantibus conceſſam, toties, quoties eadem die „ lucrifieri poſſe. „

„ Cum autem huiuſmodi abuſus ad Summ. Pontificem „ ab Ordinariis deferri jubeat Sac. Congr. Concilii Trid. ſeſs. 25. „ de reform. cap. 21. in decreto de Indulgentiis. „

„ Idcirco Orator quærit, & declarari petit, an præfata „ Indulgentia, de Portiuncula nuncupata, etiam comprehenda-

tur

„ tur sub Decreto, & declaratione san. mem. Innocentii XI. su- „ pradicto. Pro qua gratia &c. „

Die 17. *Julii* 1700. *Sacra Congregatio Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, audita relatione Procuratoris Generalis, & Ministri Provincialis, censuit servandum esse solitum. (apud impressorem Cameralem.)*

Sub revocatoria Indulgentiarum, quæ Anno Sancto suspenduntur memorata indulgentia non comprehenditur, prout sub 5. Iulii 1650. Innoc. X. & die 12. Novembris 1674. Clemens X. respectivè declaravit, & nuper expressit Innoc. XII., ut infra.

„ Cũ ob Sacri Jubilei celebrationem, à Vigilia Nativita- „ tis Domini Nostri Jesu Christi proximè venturi anni inchoã- „ dam, & usque ad finem ejusdem anni duraturam, omnes, & „ singulas Indulgentias, & peccatorum remissiones, quibusvis „ Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & aliis locis piis secula- „ ribus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Regu- „ laribus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum „ quibusvis clausulis, & decretis, quomodolibet cõcessas, de Apo- „ stolicæ potestatis plenitudine suspenderimus, ac supensas esse „ declaraverimus, easq; eodem anno durante, nulli prodesse, „ aut suffragari debere decreverimus, prout in nostris sub „ Plumbo desuper expeditis literis, quarum tenorem præsenti- „ bus pro expressis haberi volumus, plenius continetur: Nos „ cupientes, ut Ecclesia Sanctæ Mariæ Angelorum Domus „ Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, pro- „ pè, & extra muros Civitatis Assisien., congruis frequentetur „ honoribus, ad eamque Christi-Fidelibus lubentiùs accedant, „ quo exinde spiritualibus gratiis se uberius refectos conspexe- „ rint, tenore præsentium declaramus, mentis, & intentionis „ Nostræ minime fuisse, nec esse sub præfata Indulgentiarum „ supensione, Indulgentiam utriusque sexus ChristiFidelibus, „ prædictam Ecclesiam die secunda Mensis Augusti, à primis „ vesperis usque ad occasum solis diei hujusmodi visitantibus, „ & requisita, pro eadem Indulgentia consequenda, peragen- „ tibus, concessam, comprehendere, prout minime compre-

hen-

„ hendimus, nec comprehensam esse, in verbo Romani Pontifi-
„ cis attestamur: In contrarium facientubus non obstantibus
„ quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Ma-
„ jorem sub annulo Piscatoris die 21. Augusti 1699. „

„ Indulgentiam Portiunculæ applicari posse per mo-
„ dum Suffragii Animabus Defunctorum, indulxit Innocen-
„ tius XI. ut infra. „

16 Aliàs fel. rec. Greg. Papa XV. Prædecessor Noster omni-
„ bus, & singulis utriusque sexus Christi Fidelibus, verè pœ-
„ nitentibus, & confessis, ac Sac. Communione refectis, qui
„ aliquam ex Ecclesiis Fratrum Ordinis Minorum S. Francisci,
„ de Observantia, etiam Reformatorum, nuncupatorum, ubi-
„ cumque existentium, die secunda Mensis Augusti à primis
„ vesperis usque ad occasum solis diei hujusmodi, annis singu-
„ lis, devotè visitassent, & ibi pro Christianorum Principum
„ concordia, Hæresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiæ exal-
„ tatione, pias ad Deum preces effudissent, plenariam om-
„ nium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem,
„ misericorditer in Domino concessit, & aliàs, prout in ipsis
„ Gregorii prædecessoris literis, desuper in simili forma Brevis
„ die 4. Julii 1622. expeditis, quas perpetuis futuris tempori-
„ bus valere voluit, uberius continetur. Cum autem dilectus
„ Filius modernus Procurator Generalis dicti Ordinis, Nobis
„ nuper exponi fecit, Indulgentiam plenariam, & peccatorum
„ remissionem, per dictum Gregorium prædecessorem, ut præ-
„ fertur, concessam, etiam Animabus Christi Fidelium Defun-
„ ctorum, per modum Suffragii applicari posse, summopere
„ desideret: Nos piis ejusdem Procuratoris Generalis hac in re,
„ quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere vo-
„ lentes, auctoritate Nobis à Domino tradita, ac de Omnipo-
„ tentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Aposto-
„ lorum ejus auctoritate confisi, Indulgentiam plenariam, &
„ peccatorum remissionem Christi Fidelibus præfatis, supradi-
„ ctas Ecclesias Fratrum Ordinis S. Francisci de Observantia, &
„ Reformatorum, dicta die secunda Mensis Augusti, ut supra,
„ visitantibus, & præmissa peragentibus, concessam, etiam Chri-

sti

„ sti Fidelium Animabus, quæ, Deo in charitate conjunctæ, ab „ hac luce migraverint, per modum Suffragii applicari posse, „ etiam, perpetuò concedimus, & indulgemus; in contrarium „ facientibus non obstantibus quibuscumque. Volumus &c. „ Dat Romæ apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris „ die 22. Januarii 1687. „

17 Et idem Innocentius XII. Indulgentiam perpetuam, in „ quocumque die, præfatam Ecclesiam visitantibus concedit. „ *Collect. Bulla. Innocenti XII.* „

„ Redemptoris, & Domini Nostri Jesu Christi vices, licet „ immeriti, gerentes in terris, Cœlestium munerum thesauros, „ quorum dispensationem humilitati nostræ commisit Deus, „ fideli, prudentique liberalitate libenter erogamus, sicut pia „ sublimium Principum, præclaris in Ecclesiam Dei meritis ful- „ gentium, ac Religiosorum virorum, propriæ, alienæque sa- „ luti laudabiliter incumbentium, vota postulant, & Nos, ad „ augendam, fovendamque Fidelium pietatem profuturum in „ Domino arbitramur. Itaque spirituali Christi Fidelium ad „ Ecclesiam, S. Mariæ Angelorum nuncupat., Domus Fratrum „ Ordinis Minorum S. Francisci, de Observantia nuncupato- „ rum, propè, & extra muros Civitatis Assisien., assiduè (ut ac- „ cepimus) ex universis Christiani Orbis partibus, devotionis „ causa, confluentium, consolationi, atque Animarum saluti, „ quantum cum Domino possumus, benignè consulere, nec „ non dilecti Filii Bonaventuræ Poerii, Ministri Generalis dicti „ Ordinis, supplicationibus, etiam totius Ordinis prædicti no- „ mine, Nobis super hoc humiliter porrectis, quibus pie, atque „ enixe plurium Orthodoxorum Principum preces, in idipsum „ tendentes accessere, favorabilem assensum præbere cupientes, „ ac de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & „ Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus utrius- „ que sexus Christi Fidelibus ad Ecclesiam supradictam, sic, ut „ præmittitur, confluentibus, qui illam verè pœnitentes, & „ confessi, ac Sac. Communione refecti, in quocumque Anni „ die devotè visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum „ concordia, Hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ

exal-

„ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam om-
„ nium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem
„ misericorditèr in Domino concedimus. Præsentibus perpe-
„ tuis futuris temporibus valituris. Volumus &c. Datum Ro-
„ mæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris
„ die 28. Augusti 1695.

Sixtus IV. *Const: cum præcelsa sub tertio Kal. Martii* 1476.
18 *apud Confess. Privil. Mend. par.* 1. eandem concessit Indulgentiam, Missam devotè celebrantibus, & recitantibus Officium Conceptionis B. Mariæ Virginis, dispositum per Leonardum de Nogarolis, & celebrationi, recitationique respectivè interessentibus in Festo, & per Octavas ejusdem festi, quam juxta dispositionem Vrbani IV., aliorumque Pontificum, consequuntur illi, qui Missam, Officium, & Horas Canonicas in Festo Corporis, & Sanguinis D. N. J. C. à primis vesperis, & per illius octavas celebrant, dicunt, aut Missæ, Officio, & Horis hujusmodi intersunt.

Similem Indulgentiam elargitus est Clemens VIII. *Const.*
19 *Sacratiss. Nominis sub die* 2. *Aprilis* 1598. apud Roderico *Bullar: Bulla* 3. *ejusdem Pontificis*, tam die 14. Mensis Januarii celebrantibus Officium de Sanctiss. Nomine Jesu, quam iis, qui in Ecclesiis Frat. Min. & S. Claræ ejusdem recitationi, & decantationi interfuerint, & quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam, pro felicit: Roman: Pontif: & S. R. Eccles. adversus Maumeticham, & Lutheranam perfidiam, ac pro vniversali Principum, & aliorum Fidelium, pace devotè recitaverint: ideo expedit, ut in præfato Ordine illis diebus matutinum horis diurnis recitetur, ut sic ipsi fideles recitationi interesse possint.

Alexander VIII. edito Brevi incip. *Redemptoris* sub die 7.
20 Decembr. 1690. Indulgentiam plenariam perpetuam concessit visitantibus aliquam ex Ecclesiis, tam hactenus erectis, quam deinde erigendis, Frat. Min. de Obser. & Reformat. nec non Monialium dicti Ordinis, in festis SS. Joannis à Capistrano, & Paschalis Baylon.

Innocentius XII. plenariam Indulgentiam *sub die* 18. *Augu-*

21 *gusti* 1695. ut in literis ipsius, *Commissæ nobis*, plenius continetur, dedit visitantibus in quocumque anni die Ecclesiam S.Franc. domus Frat. Ord.Min. Conventualium Civitatis Assisien.

Et sub die 14. Januarii 1701. SS.D.N. Clemens XI.prout
22 ex edio Brevi incip. *Agni Immaculati*, plenariam Indulgentiam perpetuam concedit visitantibus in die festo S. Rosę Virginis Viterbien. die 4. scilicet Mensis Septemb. aliquam ex Ecclesiis, hactenus erectis, & imposterum erigendis, tam Frat. Min. quam Monialium, respectivè existentium sub obedientia, & jurisdictione pro tempore existentis Ministri Generalis Ordinis.

23 Indulgentia, quæ conceditur in festo alicujus Sancti V. G. die secunda Augusti, si contingat Festum, quo ad Chorum, transferri, cum Festi translatione illa non transfertur; quia juxta commune dictum: *Indulgentiæ tantum valent, quantum sonant*: sonat autem illa, & exprimitur concessa pro tali die, ergo non valet pro alia, quam illa die; quæ, cum sit certo determinata, immobilis est; consequenter immota manet Indulgentia, ut notat Hasbensis *Sum. q.q. verb. Indulgentia*: Lezzana *Summ. q. q. tom.*3. *verb. dies festi num.*13. Gobat. *tom.*2. *operum moralium tract.* 4. *part.*2. *cap.*7. *num.* 323.

24 Si verò Festum transferatur, conformiter ritui ab Ecclesia præscripto, nedum, quoad Chorum, sed etiam quoad Forum, & cultum Divinum publicum, cui, tam Clerus, quam Populus adstringatur, & cessare ab operibus servilibus debeat, & Indulgentia diei determinatè affixa non sit, probabile est
25 apud Gobat. *num.*324. & Indulgentiam transferri. Verum ex *cap. ad Aures de rescr. lib.*1. *tit.* 3. in omnibus dispositionibus, maxime spectanda est intentio, & finis legislatoris.

26 Si quoad forum non transfertur, probabilius est, nec Indulgentiam trasferri; unde, ut advertit Hasbensis *loc.cit.* si Festum S. Joannis Baptistæ contingat in die Festivo Corporis Christi, cum Officio ejusdem Sancti non transfertur Indulgentia, pro die Sancti Joannis data, sed eo die Corporis Christi, & non alio, eam Fideles lucrari debent; sic sentiendum de

Indulgentiis pro festo S. Antonii de Padua, quando in die Pentecostes incidit; licet enim tunc Fideles duplici titulo non teneantur ad audiendam Missam, sicut per DD. obligantur, cum festum Sancti Joannis Baptistæ contingit in die Corporis Christi (etenim S. Antonius solo cultu Chori, & non fori, colitur) tamen cum ejusdem Officio non transferuntur Indulgentiæ; utpotè datæ, etiam in usum Populi, qui nihil de tali translatione scit, & solum memoriæ retinet diem tertium decimum mensis Junii.

Conveniunt omnes, quod per Bullas, quibus durante
27 Anno Sancto, suspenduntur Indulgentiæ, omnes, & singulæ vivis Christi Fidelibus concessæ suspendantur; adeout nulli tunc prosint, nisi Pontifex eas iterum concedat, aut declaret se aliquas sub generali suspensione noluisse comprehendere, prout Innoc. XII. declaravit in specie pro illa Portiunculæ, ut supra *num.* 15. quia verò sæpe fuit dubitatum, & disputationi commissum, an datæ defunctis; & an Romæ omnes aliæ, præter datas visitantibus Basilicas SS. Apostolorum Petri, & Pauli, S. Joannis Lateranensis, & S. Mariæ Majoris, suspenderentur? Ideo ad dubia, & scrupulos removendos Eminet. Urbis Vicarius, recepto oraculo ab Innoc. XII. aliquas declarationes, occasione Anni Sancti 1700. edidit, ut infra.

„ E per togliere finalmente ogni ambiguità, è che siano
„ certi li Fedeli dell'Indulgenze, che possono conseguire, di-
„ chiariamo coll'Oracolo di Sua Santità, come sopra, che nella
„ sospensione generale dell'Indulgenze contenuta nella Bolla
„ sotto la data delli 28. Maggio 1699. publicata lo stesso giorno,
„ e il dì 20. Decembre di detto anno, non s'intendano sospese
„ l'Indulgenze degli Altari Privilegiati per li Defonti, ne ve-
„ run'altra di quelle concesse nella stessa maniera per li soli De-
„ fonti: Ma bensì quelle, che ponno conseguire li vivi con fa-
„ coltà di applicarle per maniera di soffragio alli Defonti; e nè
„ meno l'Indulgenze concedute in articolo di morte, e la facol-
„ tà di communicarle ad altri, sì come non cessano in modo al-
„ cuno le facoltà del Tribunale della S. Inquisitione, e degli Of-
„ ficiali di esso, e de Missionarii, e Ministri, che dal detto Tri-
buna-

„ bunale, e dalla S. Congregatione di Propaganda Fide, ò con
„ autorità Apostolica siano à ciò deputati, e specialmente quel-
„ le di assolvere dall' Eresia coloro, che pentiti l'abjurano, e si
„ rendono di detta assolutione capaci. „

„ E perche si conservi il devoto istituto di frequentare
„ la visita delle 40. Hore, e de' principali Santuarii di questa Cit-
„ tà, concede la Santità di Nostro Signore, non ostante detta
„ generale sospensione, l'Indulgenze solite guadagnarsi in ogni
„ altro tempo, à quelli Fedeli Christiani del uno, e del altro ses-
„ so, che visiteranno le sette Chiese, e così la Scala Santa, e le
„ Stationi ne' giorni determinati, & accompagneranno il San-
„ tissimo Viatico, quando si porta agl' Infermi, ò impediti da
„ ciò, manderanno la torcia nel modo, e forma, e conditione,
„ che si trovano concesse; à chi visiterà le Chiese, ove si terrà
„ esposto il Santissimo Sacramento ne' giorni delle quarant'Ho-
„ re circolari, & ordinarie solamente, descritte nel foglio pu-
„ blicato, e da publicarsi di ordine nostro per tutto l'Anno San-
„ to, & ivi dimorerà in oratione per quello spatio di tempo,
„ che gli soggerirà la devotione, confessato, e communicato, o
„ almeno con fermo proposito di confessarsi: sette anni, & al-
„ trettante quarantene d' Indulgenza per ciascheduna volta.
„ Dato dal Palazzo della nostra residenza, questo dì 24. Genna-
„ ro 1700.

CAPUT VII.

Officialis quo ad interdictum Ecclesiasticum.

SUMMARIUM.

1 *Natura interdicti.*
2 *Ejus divisio in locale, personale, & mixtum, usque ad* num. 5.
3 *Interdicta Ecclesia, est interdictum Cæmeterium: distingue; & interdicta Civitate sunt interdicta Suburbia.*
4 *Interdicto populo, non intelligitur interdictus Clerus: & interdicto Clero*

O 2 *ab-*

absolute, & Regulares interdicuntur.

5 *Quæ Sacramenta tempore interdicti possint administrari? usque ad* num. sequen. num. 10.

6 *Sepultura negatur morientibus in interdicto; sed quid de Clericis?* ibi lege.

7 *Regulares Excommunicantur, si tempore interdicti, vel nominatim interdictum, scienter in loco Sacro sepeliant.*

8 *Matrimonium tempore interdicti non suspenditur, bene vero solemnis benedictio danda sponsis.*

9 *Episcopus conferens ordines tempore interdicti est irregularis.*

10 *Idem dicitur de celebrante in loco interdicto &c.*

11 *Et est is ineligibilis, & ad eligendum inhabilis.*

12 *Interdicti possunt Ecclesias adire ad audiendas conciones; & possunt eo tempore pulsari campanæ pro* Ave Maria.

13 *Tempore interdicti ex* cap. Alma Mater, *possunt quotidie januis clausis &c. celebrari Missæ, & alia Divina Officia.*

14 *In festivitat. Paschatis, Pētecostes, & Assumptionis possunt celebrari, pulsatis campanis, apertis januis, & etiam admissis interdictis: declara.*

15 *Regulares omnes tenentur observare interdictum generale locale.*

16 *Etiam promulgatum per Episcopos.*

17 *Privilegium à Clem. VIII. datum Minoribus suspendendi interdictum in certis festivitatibus Ordinis.*

18 *Festivitates incipiũt à primis vesperis.*

19 *An Regulares tempore interdicti possint in suis Ecclesiis admittere personas Tertii ordinis ad audienda Divina?*

20 *Interdictum differt à cessatione à Divinis.*

21 *Et ab excommunicatione majori, & minori.*

22 *Et à suspensione.*

1 INterdictum Ecclesiastcũ, ab interdicendo, seù prohibendo dictum: *Est censura Ecclesiastica in locum, vel personas lata, prohibens quorumdam Sacramentorum usum, Divina Officia*

cia

cia active, & passive, & sepulturam interdictis ministrari.

2 Ejus divisio est in locale, personale, & mixtum: Locali, interdicitur locus, ne in eo prædicta exerceantur. Personali, persona, ne in eis ad præfata admittatur. Mixto, personæ, simul, & locus interdicuntur.

Locale aliquando est generale, totam Provinciam, vel Civitatem afficiens; aliquando particulare, quo interdicitur una, vel altera Ecclesia, sed non omnes. Et sciendum, ex

3 *cap. Si Civitas de sent. excomm. in 6. lib. 5. tit. 11. §. rationem,* quod, interdicta Ecclesia, censentur etiam interdicto submissa, Cæmeterium, & Capella, præsertim eidem contigua: & interdicta Civitate, sunt interdicta Suburbia, ibid.

Personale item, aliquando est generale, quod directe fertur in omnes Castri, vel Civitatis personas; Et sic suppositi interdicto, nec in loco proprio, nec in distincto Territorio audire, & admitti possunt ad Divina, quia, ut scripsit Piasec. *prax. par. 2. cap. 4. art. 11. num. 2.* cum illis deambulat interdictum, ad quod facit *tex. in cap. si sententia de sent. excomm. in 6. lib. 5. tit. 11.*

Cum interdictum est dumtaxat personale, possunt in Ecclesiis Populi interdicti ad Divina admitti Peregni, & cæteri, qui non sunt membra interdicti Collegii; quemadmodum, cum est solum locale, posse personas illius loci, nisi causam dederint interdicto, in alio Territorio, interdicto non supposito, participare Divina, notavit Piasec. ibidem ex *alleg. cap. si sententia.*

Interdicto populo, non intelligitur interdictus Clerus; ex *cap. si sententia tit. cit.* ubi expresse: *Si sententia interdicti proferatur in Clerum, non intelligitur* (nisi aliud sit expressum

4 in ea) *interdictus populus: nec etiam è converso*; quia populus absolute prolatus pro Laicis supponit. Ipso autem Clero absolutè, & impliciter interdicto, & Regulares exempti interdicuntur, ut advertit Miranda Man. *Præl. tom. 2. quæst. 37. art. 3.* & Lezz. *Sum. quæst. Regul. tom. 3. verb. interdictum num 5.* qui non comprehendi testatur, si non Clerus, sed Clerici interdicantur.

Tem-

Tempore interdicti localis generalis, vel specialis, pueris,
5 & adultis propter moræ periculum possunt licitè exhiberi Baptismus, & Confirmatio, prout *cap. quoniam eodem tit.* morientibus quoque adultis non denegatur Sacramentum Pœnitentiæ, ex *cap. responso, lib. 5. tit. 39. de sent. excomm.* quod conceditur etiam, posse sanis ministrari, observatis restrictivis adjectis *cap. Alma Mater eodem tit. in 6.* ut infra; concedimus, quod tempore interdicti (loquitur Bonifac. VIII.) „ ab homine, vel à jure prolati, non tantummodo morien- „ tes, sed etiam viventes, tam sani etiam, quam infirmi ad pœ- „ nitentiam (quæ propter pronitatem, & facilitatem hominum „ ad peccandum, summè necessaria est) licitè admittantur; „ dum tamen excommunicati non fuerint: quos admitti (præ- „ terquam in mortis articulo) nolumus ad eandem; illis etiam, „ propter quorum culpam, dolum, vel fraudem lata est sen- „ tentia interdicti; vel, qui ad perpetrandum delictum, cujus „ occasione ipsum interdictum est latum, præbuerunt auxilium, „ consilium, vel favorem: nisi de ipso delicto (si sint tales, quod „ id facere valeant) prius satisfecerint, vel de satisfaciendo ido- „ neam dederint cautionem: aut, si satisfacere nequeunt, vel „ hujusmodi cautionem præstare juraverint, quod cum pote- „ runt, satisfacient, & ad satisfactionem hujusmodi per eum, „ vel per eos, qui facere ipsam debent, & possunt, præstandam, „ dabunt consilium, & auxilium, ac juxta posse suum fideliter „ laborabunt; non est pœnitentiæ beneficium aliquatenus con- „ cedendum; „ quæ ministrari possunt in Ecclesia interdicta, si interdictum sit generale: & cum solum locus sit, quoad unam Ecclesiam interdictus, ad Ecclesiam non interdictam pro istis Sacramentis recurritur. Piasec. ibid. *num.* 3. Covar. *in Cap. Alma Mater de sent. excomm. par. 2. §. 2. à nu. 7. ver. Hæc vero.*

Eucharistia tempore interdicti non negatur decedenti-
6 bus in pœnitentia, textus expressus in *Cap. permittimus decr. Greg. eodem tit. & cap. quod in se de pœnit. & remiss. lib. 5. tit. 38.* ubi Extrema-Unctio, & sepultura negatur morientibus in interdicto. Clericis verò, qui servaverint interdictum, ibid.

Cle-

Clemens III. concedit posse in loco Sacro, sine Campanarum pulsatione, cessantibus solemnitatibus omnibus, cum silentio tumulari. Et Clericorum appellatione ex Suarez. Piasec. *num.* 4. deducit, quoad hunc effectum intelligi debere omnes personas Ecclesiasticas, ad aliquod servitium Ecclesiæ applicatas: consequenter ad Regulares. qui privilegio exemptionis non possunt se tueri, quin excommunicationem incur-
7 rant, si tempore interdicti, vel nominatim interdictos, scienter in loco Sacro præsumpserint sepelire; ut *in terminis Clement. Eos, qui de sepulturis lib.* 3. *tit.* 7. à qua non possunt absolvi, nisi prius ad arbitrium Diœcesani Episcopi, eis, quibus fuerit per præmissa injuria irrogata, satisfactionem exhibuerint competentem; *super quo* Gloss. *in ver. ex quibus* notat, quod relaxato interdicto, corpus illius, quod propter interdictum non fuit in loco Sacro sepultum, poterit ad illum, servatis solemnitatibus transferri, modo signa contritionis ante obitum exhibuerit.

Contractus quoque Matrimonii tempore interdicti non
8 suspenditur, ex adnotatis à Gloss. ad *cap. Alma Mater in ver. Sacramentis*; solemnis tamen benedictio tunc sponsis dari nequit, Piasec. *nu.* 10. & Engel. *Colleg. Jur. Can. lib.* 5. *tit.* 39. *num* 94. scripsit eos, qui sua culpa specialiter personaliter interdicti sunt, non posse durante hoc interdicto, licite, (tametsi valide) matrimonium contrahere.

An autem tempore interdicti possit Sacramentum ordinis conferri? negat Covar. *cit.* §. 3. *num.* 4. Volpi *resol. moral.*
9 *resolut.* 82. v. *interdictum num.* 19. Sylvest. *ver. interdictum* 5. *quæst.* 7. *num.* 6. ad finem, irregularitatemque non evitat Episcopus ordines, aut primam tonsuram conferens, ut op-
10 time ipse probat Covar alleg. qua innodatur per Piasec. *n.* 11. quilibet in loco interdicto, vel pro personis interdictis, celebrans, vel scienter cum solemnitate exercens actum, ordini alicui Sacro deputatum, præterquam in casibus concessis, non
11 nisi per Papam dispensanda, efficiturque ineligibilis, ac inhabilis ad concurrendum cum aliis ad electionem activam *tex. expressus cap. is, qui, cap. is, cui, de sent. excomm. in* 6.

In-

Interdicti licite ingrediuntur Ecclesiam causa Orationis;
12 dum in ea Divina Officia non peraguntur; possuntq; ad eam per Campanæ pulsum convocari ad effectum, ut ad concionem conveniant, & ad correctionem induci valeant; *alleg. cap. responso*; & ut moris est, interdicti tempore possunt pulsari Campanæ ad effectum excitandi Populum ad salutandam B. V. Mariam Piasec. *num.* 8.

Conceditur, *cap. permittimus*, superius adducto: ut tempore interdicti semel in hebdomada, non pulsatis Campanis, voce submissa, januis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, Missa celebretur causa conficiendi Corpus Christi, ut ibi plenius continetur; *cap. Alma Mater*, concessio extenditur, ut infra: quod, singulis diebus in Ecclesiis, & Mona-
13 steriis Missæ celebrentur, & alia dicantur divina officia, sicut
,, prius, submissa tamen voce, januis clausis, excommunicatis,
,, ac interdictis exclusis, & campanis etiam non pulsatis; *& in-*
,, *feriùs*: in Festivitatibus verò Natalis Domini, Paschæ, Pente-
14 costes, & Assumptionis Virginis Gloriosæ, campanæ pulsen-
,, tur, & januis apertis alta voce divina officia solemniter cele-
,, brentur, excommunicatis prorsus exclusis, sed interdictis
,, admissis; quibus ob reverentiam dictarum solemnitatum (ut
,, & ipsi ad humilitatis gratiam, & reconciliationis effectum,
,, faciliùs inclinentur) præfatis diebus participationem permit-
,, timus divinorum; sic tamen, quod illi, ,, propter quorum excessum interdictum hujusmodi est prolatum Altari nullatenus appropinquent: ad oblationes nimirum, & communionem non admittuntur, Volpi *resolut.* 93. *num.* 6. ubi refert concessionem fuisse per Martinum V., Eugenium IV; & Leonem X. ampliatam ad Corpus Christi, & Virginis Conceptionem, cum Octavis.

15 Regulares quicumque, tam exempti, quam non exempti observare tenentur interdictum generale locale (cum moderatione tamen Decretalis Alma) quæ privilegia iam eis data revocavit, dum observari viderint ab Ecclesia Cathedrali, Matrice, vel Parochiali, per disposita in Clementina *ex frequentibus de sent. excom. lib.* 5. *tit.* 10. ubi, non observantes,

pœ-

pœna excommunicationis ligantur. Et id procedit, ut notat Pignatel. *tom.* 10. *conf. prima num.* 15. etiam si prætendatur esse nulliter latum, & non modo de interdicto generali, quod fertur in Regnum: vel Provinciam, sed etiam de interdicto, cui submittitur Villa, vel Castrum, ut expressè *text. in cap. cum in partibus lib.* 5. *tit.* 40. *de verb. signif.*

16 Nec eximuntur ab observantia promulgati per Episco-
„ pum, ut firmat Trid. *sess.* 25. *cap.* 12. *de Regul.* ubi: *Censuræ, &*
„ *interdicta, nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Or-*
„ *dinariis promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in Ec-*
„ *clesiis publicentur, & serventur.* „ Quo decreto revocari privilegia Regularibus data, à quibus haberent posse in festis Sanctorum sui Ordinis suspendere interdictum, quacumque authoritate latum, tenet Donatus *Prax. Reg. tom.* 3. *tract.* 12. *quæst.* 36. Et ad antiqua jura reduci, tradit Navarro apud Mirandam *tom.* 2. *quæst.* 37. *art.* 12. adeoque ad allegatam Clementinam, Regularibus præcipientem cujuslibet interdicti custodiam. „ Ideo Greg. XIII. *Const. In tanta Bull. Cherub. tom.* 2. ad terminos juris communis, & Concilii Tridentini reduxit
„ aliam Pii V. *Etsi Mendicantium ibid.* ubi *num.* 4. declarat pri-
„ vilegia Regularium non comprehendi sub dicto *cap.* 12. *Trid.*
„ *de interdicto*; & ad tenorem ipsorum ea supendit in Festivita-
„ tibus, & Octavis Sanctorum Ordinum ipsorum. „

Cæterum, si aliquibus successivè ad Trid. & Greg. fuerit cum sufficientibus derogatoriis specificè, & expressè indultum, ut quædam proprii Ordinis festa solemni ritu, tempore interdicti, celebrent, poterunt id exequi ea solemnitate, & cæremoniis, quibus temporibus ab interdicto liberis utuntur, prout referunt, firmantque literæ Clement. VIII. apud Roderico, *Collec. Privil. Bulla* 4. extendentis indulta Prædecessorum Pontificum, in allatis terminis data Ord. Min., ad Festa Portiunculæ, & S. Didaci, ut infra.

„ Sacræ Seraphici B. Franc. Religionis in S. Romanam
„ Ecclesiam merita poscunt, ut Privilegia, & indulta, illi per
17 Sedem Apostolicam concessa, non modo conserventur, sed
„ etiam amplientur. Cum itaque, sicut accepimus, diversorum

„ Romanorum Pontificum concessionibus, Religioni præfatæ „ indultum sit, ut temporibus interdicti, quacumque, etiam „ Apostolica, authoritate appositi, Festa Sanct. ejusdem Ord. „ Francisci nimirum, Bonaventuræ, Antonii de Padua, Ludo- „ vici, Bernardini, Claræ, Elisabeth, ac Martyrum, solemni „ ritu celebrare, perinde, ac si interdictum hujusmodi, mini- „ mè appositum esset, liberè possint; Festa verò Sanct. Didaci, „ & Portiunculæ in prædicto indulto minimè comprehendan- „ tur; Nos Religionem prædictam amplioribus favoribus, & „ gratiis prosequi volentes, ac indultorū hujusmodi, & literarū „ Apostolic. desuper expeditarum tenores, præsentibus pro „ expressis habentes, supplicationibus dictæ Religionis per Dile- „ ctum Filium Nostrum Hieronymum Presbyterum Cardina- „ lem Matthæjum, Nobis super hoc humiliter porrectis, incli- „ nati, Religioni prædictæ universæ, ac cuicumque ipsius Or- „ dinis, sive Familiæ Conventus, ut in eorum Ecclesiis, festa, „ etiam prædicti S. Didaci, & Portiunculæ, temporibus inter- „ dicti solemniter, prout alia festa prædicta, ac juxta indulto- „ rum illi concessorum seriem, & tenorem, celebrare, liberè, „ & licitè possint, authoritate Apostolica tenore præsentium „ concedimus, & indulgemus, ac indulta prædicta ad prædi- „ ctas S. Didaci, & Portiunculæ festivitates extendimus, & am- „ pliamùs. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationi- „ bus Apostolicis, universalibus, Provincialibus, & Synodali- „ bus, Concilis editis, generalibus, vel specialibus, necnon „ omnibus illis, quæ in præfatis indultis, & literis Apostolicis „ concessum est non obstare; cæterisque contrariis quibuscum- „ que. Dat. Tusculi sub annulo Piscatoris 17. Octobris 1595. „ Pontif. nostri anno 4. „

A primis vesperis, quoad Officiorum celebrationem, fe-
18 stivitates incipere, tradit Glos. *ad cap. Alma mater in ver. Assumptionis*; facit *cap. quod die. dist. 75. cap. omnes dies. de feriis lib. 2. tit. 9.*, & Completorium ad festivitates spectare notavit Thomas Tamburin. *lib. 10. de cens. tract. 3. cap. 1. de interdicto num. 8.*

„ Præfatum Privilegium cæteris Regularibus propter com-

„ communicationem Privilegiorum, non suffragari tenet, Pi-
„ gnatell. *loc. cit. num.* 32 cum per DD. sub generali Privilegio-
„ rum communicatione non veniant ea, quæ rarò, & cum dif-
„ ficultate conceduntur. Rarò autem, & difficulter Regulari-
„ bus conceditur posse interdicta, etiam ad tempus, suspendere,
„ utpote jurisdictioni Prælatorum data, ut populos suæ obe-
„ dientiæ contineant; Et cum Regularibus *cap. Episcoporum de*
„ *Privileg. in* 6. *lib.* 5. *tit.* 7. eorumdem custodia sub pœnis, ibi
„ videndis, præcipiatur; ideo ab illis ad cæteros discurri non
„ potest, juxta regulam juris, in sexto, *Quod, quæ à jure exor-*
„ *bitant* (hoc est per Glossam *verb. quæ* à jure, deviant, vel di-
„ scordant) *nequaquam ad consequentia sunt trahenda*; unde
„ nisi in specie aliis item concedatur, vel communicetur, in
„ praxi uti nequibunt. „

„ Et quia Clementina *cũ ex eo tit.* 10. *de sent. excom.* legitur
„ specificè prohibitum Fratribus præfati Ord. Min. admittere ad
„ divina in suis Ecclesiis Fratres, & Sorores de Tertio Or-
„ dine, dum per ipsos, januis clausis, præfata officia peraguntur;
„ dubitatur: An modo eis liceat? & resolvendum videtur affir-
„ mativè propter absolutè, & generaliter disposita in Concilio,
„ generali Lateranensi sub Leone Decimo (cujus certè Patres
„ illam legem priorem in pectore habebant) *Const. dum intra*,
„ Privilegiorum Regularium moderatoria *Bull. Cherub. tom.* 1.
„ ubi *Et ne censura vilescat Ecclesiastica, & minoris authoritatis*
„ *interdicti sententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis* (su-
„ perius enumeravit) *ad divina audienda in Eccles. suorum Or-*
„ *dinum tempore interdicti, nullatenus admittantur, si causam*
„ *dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant; seu foveant,*
„ *aut, dantibus auxilium, consilium, vel favorem quoquomodo*
„ *præstiterint.* Hinc à contrario sensu infertur: si causam in-
„ terdicto non dederint, vel alio quovis modo culpandi, quoad
„ id non sint, admitti non prohiberi. „

Alia privilegia data Prædicatoribus, & Minoribus, quo-
ad hujusmodi effectum celebrandi Divina januis clausis, non
pulsatis Campanis, & submissa voce, ac tunc temporis ad ea
admittendi suos Procuratores, familiaresque, dummodo cau-

ſam non dederint interdicto, videnda relinquo in ipſorum Mari magno reſpectivè.

Et interim hoc unum, hic non omittendum cenſeo,
20 quod interdictum differat *à Ceſſatione à Divinis*:cum hæc non ſit cenſura, neque pœna propriè dicta, *ſed ſimplex probibitio Divinorum in ſignum graviſſimi mæroris ab Eccleſia concepti, propter graviſſimam injuriam ſibi, aut honori divino illatam*, vt hac ratione injuriantes, reſipiſcant, & Eccleſiæ læſæ ſatiſfacere cogantur, ſicut *ex Clement. prima de ſent. excom.* deducit Layman.*Tebol.moral. lib.* 1. *tract.* 5. *par.* 4. *cap.* 6., & poſt ipſum notavit Engel. *loco alleg. num.*101. eamque ſimpliciter, quo ad effectum non æquiparari interdicto tradit Sylveſter *v. ceſſaſſio Divinorum cap.*5.

Differt, quoque ab excommunicatione, tum majori, tum minori: ut §. 1. *num.*10. ipſe Covar. concludit, & ex eorum intrinſecis ad diſcrimen deſcenditur; natura enim excommunicationis majoris eſt vi ſua abſolutè, & ſimpliciter
21 privare Sacramentorum, precum participatione, fideliumq; ſocietate; quod de interdicto adeo ample non probatur; nam licet, & ipſum juxta allatam deſcriptionem *num.* 1. multis privet, id per allata jura *n.*5.6.7. videtur multis modis reſtrictum, & limitatum, ut quoque notavit Covar: & poſt ipſum Piaſecus *num.*9. docuit interdictos in humanis non eſſe evitandos. Aliud probant Canones diſcrimen, idque in eo conſtituunt, quod illa *ex cap. Romana de ſent. excom. in* 6. *lib.* 5. *tit.*11., niſi in certas, & determinatas perſonas de Collegio nocentes, & culpabiles promulgetur; alterum verò, prout adducto *cap. non eſt de ſponſalibus* poteſt in locum, & integam communitatem pronunciari, ut etiam innocentes liget, quãquam iſtos indirectè, & per accidens, quatenus, & quamdiù in loco, vel communitate interdicta morantur: ſæpè enim innocentes damna, quamq. ſine culpa, non tamen ſine cauſa ſentiunt; vt expreſsè *text. in cap. quoniam frequenter, ut lite non conteſtata &c. lib.* 2. *tit.* 6. *verſ. ſi autem de carnali*: poteſtque ponderari in facto belli juſti.

Cujus differentia ab excommunicatione minori conclu-
di

ditur, *ex cap. si celebrat, de Cleric. excom. ministran.*, & ex hujus excommunicationis descriptione probatur, quæ neque Ecclesiastica sepultura, neque auditione Divinorum, & Sacramentorum collatione, sed solum passiva horum participatione, privat; ideo eosdem non parit effectus, quos interdictum.

A suspensione quoque distinguitur, cum qua, tametsi
22 materialiter convenire videatur, quia ipsa pariter est censura, quibusdam bonis spiritualibus privans, formaliter tamen prorsùs diversa reputatur per Layman *ubi supra num.* 1. cum ipsa non omnibus illis privet, ad quæ extenditur interdictum, sed aliquibus dumtaxat, quatenus proveniunt à potestate Clericali; ipsosque Clericos, & Ecclesiasticos propriè afficit, ex Engel. *cit. num.* 73. prout in specie ejusdem exhibet descriptio apud ipsum, & Piasec. *eadem parte*, *& cap. art.* 12. *num.* 1., dum exprimit esse *censuram Ecclesiasticam*, qua *Ecclesiasticæ personæ inhibetur exercitium sui officii Ecclesiastici*: de quo fusius *cap. off. quo ad pœnas Ecclesiasticas*; unde magis extenditur significatum interdicti; quo Ecclesiastici æquè benè, ac Laici ligantur, & non modo functionibus, vel juribus Ecclesiasticis ipsos privat Clericos, verum istos, cæterosque eidem submissos, omnibus iis, prout supra *num.* 1. notatur.

CAPUT VIII.

Officialis quo ad Irregularitatem.

SUMMARIUM.

1 *Describitur irregularitas, & dividitur v.* num. 61.

2 *Incurritur in casibus in jure expressis.*

3 *In casu de Homicidio dubio irregularitas ligat.*

4 *Irregularitas non pendet à Ministerio Judicis.*

5 *Ad eam incurrendam ex delicto requiritur opus cõsumatum.*

6 *Baptizatus ab Hereticis,*

E

& rebaptizati sunt irregulares : & numerantur irregulares ex delicto usq; ad num. 35.

7 *Ministrans in Ordine, quē non habet, est irregularis.*

8 *Et Ordinatus furtive sine licentia, vel extrà tempora, aut per saltum &c.*

9 *Item Hæretici, & Apostatæ à fide.*

10 *Et infames; de quorum numero, qui sint,* ibi vide.

11 *Infamia alia Juris, alia facti.*

12 *Mutilatio exigit seperationem membri.*

13 *Ex amissione digiti, quando quis sit irregularis?*

14 *Homicidium aliud voluntarium, aliud involuntarium.*

15 *Homicidium occultum habet annexam irregularitatem.*

16 *Non est irregularis occidens suum invasorem cū moderamine inculpatę tutelæ: pro defensione Patris &c. affirma: & pro ilia rerum, distingue.*

17 *Non licèt occidere calumniatorem &c. ex* Alex. VII & Innoc. XI.

18 *An Ecclesiastici possint arma sumere pro defensione Patriæ usque* à num. 21.

19. *Cm remordet conscientia occisionis, irregultas incurritur.*

20 *Laicus occidens in Bello justo defensivo est irregularis.*

21 *Dans causam Homicidio, est irregularis,* & à num. 23.

22 *Item Judex proferens sententiam sanguinis.*

23 *An Faber faciens Ensem, & vendens, sit irregularis?*

24 *Voluntarium indirectè, unde dictum?*

25 *Furiosus occidens est irregularis.*

26 *Etiam dormiens, & quando? & ebrius.*

27 *Chirurgus, quando sit irregularis?*

28 *Clericis ars Chirurgiæ prohibita.*

29 *Mors illata ab urso probat Dominum irregularem: explica.*

30 *Intentio aliquando operatur, ut causa.*

31 *Præsumitur voluntas occidendi in dante operam rei illicitæ.*

32 *Procurans abortū fœtus animati, est irregularis.*

33 *Gregor. XIV. moderatur Sixti V. Const.* effrenatam;

1 ETiam Regularibus, maxime necessaria est irregularitatis notitia, quæ est *inhabilitas, seù impedimentum à jure Canonico inductum, quo quis inhabilis fit ad ordines suscipiendos,* vel

vel ad susceptos exercendos; dicitur irregularitas, ab *exceptione à Regula*: nam cum homines fideles Regulariter Ordines suscipere, & in eis ministrare possint, ideo, qui specialiter excipiuntur, & prohibentur, irregulares nominantur.

Irregularitas alia *totalis* est, quæ omni Ordine suscipiendo, & suscepti exercitio privat; hujusmodi generis est illa proveniens ex homicidio, bigamia &c. & alia *partialis*, quæ Clericum Ordinatum non quolibet ordinum ministerio privat, sed eo dumtaxat, ad quod censetur inhabilis; sic Sacerdos, cui fuit præcisus pollex, inhabilis ad celebrandum constituitur, confessiones tamen audire, modo sit approbatus, non prohibetur. *Cap. Præsbyterum de Cleric. ægrotante lib.* 3. *tit.* 7. pro quo ex Abb. apud Layman. *Theol. moral. lib. primo tract. 5. par. 5. cap. primo num.* 7. pro praxi sequens notatur Regula; quod deformitas, vel debilitas superveniens Clerico eum reddit inhabilem dumtaxat, respectu illius officii, quod ob talem infirmitatem nequit rite exercere.

Ad cognoscendum, an quis incurrerit irregulari-
2 tatem? videndum est, an casus de quo quæritur, sit in jure expressus, & specifice nominatus; non enim ad hunc effectum propter identitatem, vel majoritatem rationis fit extensio ab uno casù ad alium, prout ex Navarro tradit Hasbensis *Summ. ver. irregularitas num.* 239. nam, ex annotatis à Gobat *experien. Theol. tract.* 16. *cas.* 17. *sess. prima num.* 660. nulla irregularitas incurritur, nisi in casibus in jure expressis, ut expresse *cap. is, qui de sent. excomm. in 6. lib. 5. tit.* 11. disponitur. „ Is, qui in Ecclesia sanguinis, aut seminis effusio„ ne polluta; vel qui præsentibus majòri excommunicatione „ nodatis, scienter celebrare præsumit, licet in hoc temerarie „ agat, irregularitatis tamen, (cum id non sit expressum in „ jure) laqueum non incurrit; „ & ita clare exprimi debet, ut dubitari non possit, quin ipsa verba juris se extendant ad illos casus; nam, si omnibus inspectis, adhuc dubitaretur, an jus ad aliquem se extenderet, jam non esset expressum in jure, quod in eo casù irregularitas incurratur: Lezzana *cit. verb. dubia Regul. num.* 8.

Verum si dubium esset facti, ut si quis dubitaret, an verè
3 fuerit homicida? tunc tenendus esset irregularis ex *cap. ad audientiam*, *& cap. significasti de homicidio lib. 5. tit* 12. ubi textus firmant, quod sic dubius non debet in Sacris ministrare nec celebrare: *cum in dubiis semitam debeamus eligere tutiorem, & in hoc casu cessare sit tutius, quam temere celebrare:* hinc, si Regulari dubitanti, an homicidium commiserit, imperet Prælatus, ut celebret, obedire non tenetur: præsertim si Prælatus non habet in facultatibus, quod possit super illa irregularitate dispensare; Lezana *Summa tom. primo cap.* 4. *num.* 30.

Et quia præfata jura loquuntur dumtaxat in casù de homicidio dubio. Hasbensis adductus, & Lezana *ver. dubia Regularia*, non extendunt dispositionem, adeo ut censeatur quis irregularis, si dubium facti sit in aliis materiis: & confirmat Sperellus *decis.* 119. *num.* 48. scribens extra illum casum neminem cogi, nec obligandum esse in conscientia ad se credendum irregularem; & esse speciale, in homicidio dubio, propter maximam indecentiam, quæ habet dictum crimen cruentum cum incruento Sacrificio, idem *decis.* 175. *num.* 50. plures allegans.

In jure irregularitas imponitur, cum dicitur: *non potest esse, vel non sit Clericus, ad Clericatum non promoveatur, non ministret, non celebret*; & ipso facto inducitur: tametsi non apponatur clausula, *ipso facto*, sed exprimatur per verba de futuro: *ut erit, fiet, evadet irregularis*, quia ipsa irregularitatis natura, quæ non pendet à futuro ministerio Judicis,
4 petit, ut verba illa de futuro faciant hunc sensum, *deinceps debet se irregularem reputare*, & non significant, nec est necessarium, ut præcedat, vel expectetur sententia Judicis, etiam declaratoria criminis; ut optime notarunt Hasbensis *num.* 238., & Thomas Tamb. *lib.* 10. *de cens. tract.* 4. *cap.* 3. *num.* 2.

Irregularitas alia ex delicto, alia ex defectu procedit, de quibus expresse Casuistæ tractant, ideo videndi; & notandum juxta communiorem DD. sententiam ad incurrendam ir-

irregularitatem ex delicto, requiri actû externum consummatum *cap. si quis non iratus 15. quæst. prima* Volpi *resol. moral. num.* 19. *irregul. introdu.*

6 Ex delicto itaque irregulares sunt. Primò, ab Hæreticis baptizati, vel alias rebaptizati *cap. Afros dist.* 98. *& cap. qui in qualibet C. prima quæstione* 7. *& cap. eos, quos de consec. dist.* 4. excipiuntur parvuli, ex *cap. placuit; & cap. qui apud C. prima quæstione* 4. dummodo ab hæreticis baptizentur, non suo judicio, sed perfidia parentum; & postquam ad discretionem pervenerint, errori non consenserint, ut ibi optime Glossa; quæ in *ver. promoventur*, tradit *cap. qui in qualibet* loqui de his, qui postmodum in adulta ætate hæresi consentiunt, vel, qui adulti ab hæreticis baptizantur; & Glossa in *in cit. cap. qui in quolibet*, ampliat ad eum, qui, in quacumque ætate doli capax fuerit, apud hæreticos baptizatur; quod ignorantia inculpabilis excuset, habetur *cap. qui bis ignoranter dist.* 4. *de consecrat.* juncta Gloss. in *ver. ordinari*, *quia ignorantia facti eos excusat*.

II. Qui rebaptizanti ministrat, irregularis efficitur, ut non valeat ad Superiores Ordines ascendere, ut expresse firmat textus in *cap. ex literarum*, *de Apost. & reciter. bap. lib.* 5. *tit.* 9. præsertim si factum sit publicum: & addendum, nisi rebaptizatio, diligenti præmissa inquisitione super receptione Baptismi, de qua sit dubium, fiat sub conditione, cum conditio, si existat, suspendat, & impediat actum; à fortiori dicendum de rebaptizante scienter per Layman. *de irreg. cap.* 2. *num. primo* Volpi *resol.* 3. *num.* 2. & Lezzana *tom.* 3. *cit. nu.* 40. ex consuetudine Ecclesiæ, & communi Doctorum.

Adultus, qui propter mortis periculum baptizatus est, Præsbyter ordinari non debet *cap. si quis dist.* 57: quia Fides non præsumitur voluntaria, sed metu mortis facta: si tamen posteà bonæ vitæ apparuerit, aut raritas hominum exegerit, poterit promoveri, ut, juncta Glossa, ibi expresse textus.

III. Clericus (idem de Religioso dicendum) ministrans
7 in pertinentibus ad ordinem, quem non habet, ut expresse *lib.* 5. *tit.* 28. *de Clerico non ordinato*, ut infra disponitur; *si*

quis Baptizaverit, aut aliquod Divinum Officium exercuerit, non ordinatus, propter temeritatem abiiciatur de Ecclesia, & numquam ordinetur.

IV. Diaconus ad Officium Sacerdotis promoveri non potest, si priusquam esset in Presbyterum ordinatus, celebrare præsumpsit ex *cap. ex literis eodem tit.*

V. Qui furtive ordinem suscipit *cap. veniens, de eo, qui furtive ord. suscipit eodem lib. tit.* 30. hoc est, qui contra Superioris licentiam promovetur, ut ibi notat Glos. in *ver. furtive*, vel omisso examine Episcopi, taxato per Trid. *ses.* 23. *cap.* 12. *de ref. & cap. quando Episcopus dist.* 24. vel qui aliqua censura irretitus, Ordines recipit *cap. cum illorum de sent. excomm. lib.* 5. *tit.* 39. primam quoque tonsuram per Sperellum *decis.* 115. *num.* 52.

VI. Qui durante matrimonio, nondum consummato suscipere aliquem de Sacris Ordinibus præsumit, *extravagant: Antiquæ concertationis Jo: XXII. de voto, & voti &c. tit.* 7.

VII. Qui tempore censuræ ordinum munera exercet: *ca: cum æterni de sent. & re Jud. in 6. lib.* 2. *tit.* 14. disponitur suspenso, & *cap. is, qui de sent. excomm. item in 6. lib.* 5. *tit.* 11. de celebrante scienter in loco interdicto in casibus non permissis; & *cap. is cui eodem tit.* de eo, cui est interdictus ingressus Ecclesiæ, si contra interdictum divinis in ea se ingerat: possunt tamen ignorantia inculpabili, & probabili excusari, *cap. Apostolicæ de Cle. ic. excomm. vel dep. lib.* 5. *tit.* 27.

Notabis celebrantem, minori excommunicatione ligatum, irregularitatem non contrahere, textus expressus in *cap. Si celebrat eodem tit.*

VIII. Promotus per saltum ex *cap. solicitudo dist.* 52. recipiens scilicet, Diaconatum, omisso Subdiaconatu, vel Ostiariatu omissa Prima-Tonsura. Quam esse Ordinem contra Theologos probant Canonistæ apud Piasecum *prax parte prima cap. primo num.* 4. Sperellum *decis.* 114. *num.* 19. Barbos. *ad ses.* 33. *Trid. cap.* 1. *num. primo v. cap. Offic. quo ad ordines num. primo.*

IX. On-

IX. Omnes, & ſinguli, *qui abſque diſpenſatione Canonica, aut legitima licentia, ſive extra tempora à jure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſoriis literis, (ut loquitur Pius II. conſt. cum ex Sacrorum)* apud Confect. collec. privileg. mend. *ad aliquem ex Sacri Ordinibus ſe fecerint promoveri: ſi durante ſuſpenſione, quam ex eo incurrunt, in eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint.* vide *cap. literas, cap. dilectus de tempor. ordinat. lib.* 1. *tit.* 11.

X. Hæretici, & Apoſtatæ à Fide, *cap. Presbyteros diſt.* 50. & *cap. qui in aliquo diſ.* 51. Eorumque receptatores, defenſores, & fautores, ipſorumque filii uſque ad ſecundam generationem, ut expreſsè *cap. Quicumque de Hæreticis in* 6. *lib.* 5. *tit.* 2., verum irregulares non ſunt eorum filii, & nepotes, ſi conſtet parentes ante mortem, tales non deceſſiſſe, ſed emendatos, & reincorporatos unitati Eccleſiæ, prout in terminis *cap. ſtatutum eodem tit.*

XI. Item infames: *cum perſonis vilibus, & indignis portæ dignitatis patere non debeant, juxta legitimas ſanctiones, cap.*
10 *inter dilectos de exceſſ. Prælatorum lib.* 5. *tit.* 31. & ex *Regula* 87. *juris in* 6. *infamibus portę non pateant dignitatum:* infames autem juxta reſcriptum Sephani Papæ *cap. Infames cap.* 6. *qu.* 1. ſunt omnes, „ qui Chriſtianæ legis normam abiiciunt, & „ ſtatuta Eccleſiaſtica contemnunt: ſimiliter fures, ſacrilegi, „ & omnes capitalibus criminibus irretiti, ſepulchrorum quoq; „ violatores, & Apoſtolorum, atque ſucceſſorum, reliquorumq; „ Patrum ſtatuta libenter violantes, & omnes, qui adverſus „ Patres minantur, qui in omni mundo infamia notantur: ſimiliter, & inceſtuoſi, homicidæ, perjuri, raptores, maleſi„ ci, adulteri, de bellis publicis fugientes, (tales ſunt rei læſæ „ majeſtatis, ut ibi Gloſs.) & qui indigna ſibi petunt loca teme„ re, aut facultates Eccleſiæ abſtrahunt injuſtè, & qui fratres „ calumniantur, aut accuſant, & non probant, vel qui contra „ innocentes Principum animos ad iracundiam provocant, & „ omnes anathematizati, vel pro ſuis ſceleribus ab Eccleſia „ pulſi, & omnes, quos Eccleſiaſticæ, & ſæculi leges pronun„ ciant. Hi nimirum omnes, nec ſervi ante legitimum liber-

„ tatem, nec pænitentes, nec bigami, nec illi, qui curiæ de-
„ serviunt, vel non sunt integri corpore, aut sanam non ha-
„ bent mentem, vel intellectum, aut inobedientes Sanctorum
„ decretis existunt, aut furiosi manifestantur, hi omnes, in
„ quam, nec ad sacros gradus debent provehi. „

Alleg. cap. inter dilectos enumerantur expressè aleatores, & usurarii, ubi Glossa ad publicos restringit Textum. *& cap. 6. de ref. matrimo. sess. 24.* Tridentinum perpetuo infames declarat raptores mulierum; *& cap. 19. sess. 25. de ref.* perpetua infamia decernitur in duellum descendentibus, eorumque pa-nis: & histriones *cap. maritum, dis. 33.*

Notabis, alios esse infames infamia juris, alios infamia
11 facti; at quemlibet irregularitas afficit ex Caba sut *lib. 5. cap. 20.* illi dicuntur, quos ipsum jus infames esse declarat, sed dependenter à sententia declaratoria criminis: limita nisi crimen sit notorium: alii dicuntur per Engel *colleg. Jur. Can. lib. 2. tit. 20. num. 15.* illi, qui ab ipso jure expressè nulla infamia notantur, sed tamen aliquid tale commiserunt, ex quo eorum opinio, & existimatio apud probos, & honestos viros gravatur.

Item observandum, quod sæpe contingit infamiam contrahi sine delicto verò, sed solum putativo, & præsumpto; & casus est, dum innocens per falsas probationes, vel præsumptiones in judicio condemnatur; qui donec se purget, judicatur incapax ordinis, & beneficiorum; videndus *tit. de purgatione canonica.*

XII. Celebris est irregularitas procedens ex homicidio, & mutilatione. Mutilare enim, & occidere, quoad incurrendam irregularitatem, æquiparantur ex Glossa *in Clement: si*
12 *furiosus de homicidio voluntario*, requirente ibidem ad mutilationem, membri separationem, vel truncationem, prout Textus *in cap. Clericis, ne Clerici, vel Monachi, lib. 3. tit. 50. & in cap. in Archiepiscopatu de raptoribus lib. 5 tit. 17.*; non cujuscumque membri, sed principalis, habentis scilicet distinctum officium, ut manus, pedis, brachii, nasi, auris &c. Ideo ex Glossa loco adducto, Clericus mutilando digitum non efficitur

tur

tur irregularis, quia digitus non est membrum, sed officium membri. Limitatur apud Engel *lib.3. tit.12. §.3. num.53.*, nisi
13 digitus sit pollex, vel index; aut si ex vulneratione, vel debilitatione membri reddatur, quis inhabilis ad ordines suscipiendos, horumque exercitium.

Quod ex homicidio, inducatur irregularitas, patet ex integro titulo *de homicidio lib.5. tit* 12. in quo titulus homicidium secat in voluntarium, & casuale; per voluntarium, ad
14 effectum incurrendæ irregularitatis ex Gobat. *experient. Theol. trat.8. cas.15. sess.1. num.170.*, & ad sensum *cap. si quis per industriam, occiderit proximum tit. cit.* illud intelligitur, quod ex intentione formali occidendi committitur; per casuale autem hìc illud venit, quod ex aliquo facto nascitur, at præter directam agentis intentionem: & non illud, quod per inadvertentiam, & negligentiam non mortalem patratur, ut inferius.

Ex homicidio voluntario, & per se intento irregula-
15 ritas est inevitabilis, etiam si nulla ratione sit publicum, sed ocultum, *Trid. sess.14. cap.7. de ref.* Limitatur in eo, qui aliter non valens mortem vitare, se defendendo cum modera-
16 mine inculpatæ tutelæ, suum injustum invasorem occidit, vel mutilat: ut in terminis firmat *cit. Clement. si furiosus*, verùm si aliter posset sibi consulere, aut fuga, aut clamore, vel alias, id sibi non liceret, ut notat Glossa *in verb. dicitur ad caput interfecisti de homicid. lib.5. tit.* 12. Et quia *Clement. si furiosus*, dicit *invasorem suum*, colligit Glossa *in ver. suum*, irregularem esse, qui pro necessaria defensione parentis, filii, conjugis, vel alterius conjuncti interficit aggressorem: & tenet Fagnan. *ad cap. suscepimus de homicid. num.* 16. Panimolla *decis. 89. adnot. 5. num.* 55. Piasec. *prax. part. 1. cap. 1. art. 5. num.9.* tametsi licite secundum leges, & sine peccato defendat, quia irregularitas, quandoque etiam sine peccato incurritur, ut patet in Judice justam mortis proferente sententiam, & ceteris justitiæ ministris. Et idem dicendum de occidente furem, vel calumniatorem pro defensione honoris, vel rerum; quia litera non rerum, aut honoris, sed suum invasorem expri-

primit; limitatur apud Panimolla *cit. num.* 58. de occidente furem volentem panem rapere, actu necessarium ad vitę sustentationem, quia sic dicitur defendere suam vitam.

Furem, vel spoliatorem pro rebus tuendis ab invasione, & rapina, aut calumniatorem ad defensionem honoris, non licet occidere, per specifice disposita ab Alex. VII. damnante sub die 24. Septembris 1665. hanc propositionem.

„ Est licitum Religioso, vel Clerico calumniatorem gra-
17 via crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem,
„ occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, uti
„ suppetere non videtur, si calumniator sit paratus, vel ipsi
„ Religioso, vel ejus Religioni publicè, & coram gravissimis
„ viris prædicta impingere, nisi occidatur. „

Et Innocentius XI. dum sub die 2. Martii 1679. has alias prœscripsit propositiones,

„ Fas est viro honorato occidere invasorem, qui niti-
„ tur calumniam inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit;
„ idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste
„ percutiat, si post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat. „

„ Regulariter occidere possum furem pro conservatione
„ unius aurei. „

„ Non solum licitum est defendere defensione occisiva,
„ quæ actu possidemus, sed etiam, ad quæ jus inchoatum habe-
„ mus, & quæ nos possessuros speramus. „

„ Licitum est, tam hæredi, quam legatario contra inju-
„ stè impedientem, ne, vel hæreditas adeatur, vel legata solvan-
„ tur, se taliter defendere: sicut, & jus habenti in Cathedram,
„ vel præbendam, contra eorum possessionem injustè impe-
„ dientem. „

Si quæratur: an Ecclesiastici possint arma capere pro pa-
18 triæ, & parentum defensione? & an propterea incidant in irregularitatem?

Dicitur ad primum, quod, tametsi Clerici alios possint hortari ad pugnam in justo bello (secus in non justo, alioquin irregularitatem non evitant) *cap. igitur*, *cap. omni timore*, *cap. Hortatu*, *cap. ut pridem 23. quæst. ult.* in propria tamen per-

perſona pugnare non poſſunt, *cap. Cleric.* & *cap. Quicumque ibidem*, cum eorum officium reddat eos inhabiles ad pugnandum, ut firmat expreſsè Textus *in cap. ex multa devoto lib. 3. tit.* 34. ℥. *de Clericis*, & notat Gloſſa *ad cap. petitio de homicidio in verbo remordet*: tenet D. Thomas, & plures alii allegati à Fagnan. *cap. petitio*, licet in minoribus ordinibus conſtituti, *cap. eos, qui* 20. *quæſt.* 3. & Gloſſa *ad caput cit. quicumque ex Clero*; neque poſſunt hortari ad occidendum, vel mutilandum, ſed ſolum ad liberandam Fidem, vel Patriam per Sylveſtrum *Sum. v. bellum* 3. *quæſt.* 2.

Ad ſecundum verò reſpondetur, quod, ſi mutilationis, & occiſionis conſcientia eos remordeat, irregularitatem incurrunt; caſus eſt ad literam in *cit.* decretali *petitio*: ubi Hono-
19 rius III. ſuper petitione facta à Pelagio presbytero, pugnante in bello juſto contra hoſtes Crucis, & Fidei, eidem reſcripſit, *mandamus, quatenus, ſi de interfectione cujuſquam in illo conflictu tua conſcientia remordet, à Miniſterio Altaris abſtineas reverenter, cum ſit conſultius in hujuſmodi dubio abſtinere, quam temere celebrare.* & habetur *diſt.* 5. *cap. Clericum, qui paganum occiderit*, & facit regula, quod irregularis efficiatur, qui aliquem interficit, aut mutilat; & non reperiuntur exempti, niſi caſus furioſi, infantis, ſeu dormientis, & illius, qui mortem aliter vitare non valens ſuum occidit, vel mutilat invaſorem, ut allegat. *Clement. ſi furioſus*.

Nonnulli ſcribunt, quod, Clericus, vel Religioſus in bello juſto merè defenſivo propter neceſſariam defeſionem Religionis, vel Patriæ, & in casù, quo deficiant Laici, qui poſſint hoſtium vim repellere, propria manu eos occidat, vel mutilet, ſit ab irregularitate immunis: & in iſto casù loquuntur aſſerentes ex homicidio ob neceſſariam Patriæ defenſionem, non contrahi irregularitatem; & in eo admitti poſſe tradit etiam Fagnanus *cit.* quia tunc agitur, etiam de propria defenſione perſonæ: ſecus dicendum in caſu, in quo laici non deſunt, & ſufficiunt: quia tunc caſus non continetur ſub neceſſitate inevitabili: nec Clerici actio eſt neceſſaria ad allegatam defenſionem, ex Gobat. *tract.* 8. *caſu* 17. *ſeſſ.* 2. *append.* 3.

lit. D.& Layman *lib.3.tract.3.part.3.cap.9.à n.2.*apud quos irregularis non est Laicus in bello justo defensivo occidens pro salute Reipublicæ, vel pro liberanda Ecclesia ab aggressorum violentia. contrarium tenet Piasec.*part. 1. cap. 1. art. 5.* & Engel *loco cit. nu.58.* loquendo præsertim de milite in bello,etiam justo, liberè,spontè,gratis,vel pro stipendio pugnante *argum. ex Clement. si furiosus* cum censeantur liberè se exposuisse periculo homicidii, atque ideo perfecta lenitate carere.

21 Dans causam homicidio irregularis est, *ut cap. de cætero hoc tit.* Alex. III. rescribit Episcopo Lucano, sive id agat consilio, vel præcepto, vel ope, *Si quis viduam dist.50.& cap. sicut dignum eodem tit*: mandans aliquem vulnerari, licet expressè inhibeat, ne mutiletur, vel occidatur, habetur *cap. is qui hoc tit. num.6.*, quia mandando in culpa fuit: & hoc evenire posse, debuit cogitare, ut optimè ibidem notat Glossa.

Si causa sit propinqua, & proxima non est dubium, cum, ut notat Gloss. *in Allegat. cap. de cætero*, quoad hoc, ita punitur, qui causam præstat, sicut & ipse faciens,quamquam in eo non det operam rei illicitæ, ut patet in Judice proferen-
22 te sententiam sanguinis, si exinde sequatur mors, ut *allegat. cap. Inter opera desponsalibus lib. 3. tit. 1.* tradit Fagnanus *ad cap.de cætero num.* 8.

Si verò causa sit remota: distinguatur: vel est adeo remota, ut nullo modo ad homicidium ordinetur, & sic ipse Fagnanus *nu.13.* dixit ex ea nullam irregularitatem contrahi, & ita procedit Textus *in cap. exhibita de homicidio*, &
23 ibi advertit Glossa *in ver: corruens*. Unde Faber, qui fecit ensem, & vendit Titio, ex hoc solum, si nil mali intendat, & de occisione sciat, non est in culpa, si cum ipso homicidium committatur à Titio: & qui fecit fenestram in Domo, ex qua quis ultro se præcipitat, non est ex eo præcise in aliqua culpa, & est solum causa remota, cum causa propinqua sit fatuitas præcipitantis.

Vel, est causa verisimiliter ordinata ad homicidium, sic ut propter ordinationem.ipsam præstans ipsam causam remotam, videatur habuisse animum ad causatum: in quo casù

sù ab irregularitate nõ est immunis: præsertim, ut limitat Fagnanus, si causam præbens dabat operam rei illicitæ, vel animo nocendi hoc fecit, aut diligentiam non adhibuit, quam potuit, aut debuit adhibere: facit Textus *in cap. continebatur eodem tit*; in quo decernitur irregularis Clericus, qui in ludo, falce interficit Laicum: quia ludendo dabat operam rei illicitæ: & quatenus etiam id ei licuisset, non adhibuit diligentiam, quam debuit: etenim, cum sciret ludi consuetudinem, falcem non removit à se: & ideo fuit in culpa, ex annotatis à Gloss. *ibid: in verb. Romani Pontificis.*

Ponuntur regulæ ad cognoscendum, quando ex homicidio casuali, & non volito in se, incurritur irregularitas.

I. Incurritur, cum quis non adhibet diligentiam, quam debuit, & potuit adhibere, etiam si daret operam rei licitæ: jura sunt clara *cap: ad audientiam de homicidio*, *de Presbytero verberante unum de sua familia, & casu ipsum vulnerante, cultro appenso cingulo, quo illum corrigebat, & cap. ex literis de Presbytero* deponente fœnum de curru, & fortuito pertica percutiente puerum; ubi ambo irregulares declarantur, ut expressè Textus; ratio potest esse, quia quamquam homicidium non sit directè, & in se volitum, dicitur tamen in causa, interpretativè, & moraliter, quatenus prudentes rationabiliter judicant, & iterpretantur præfatos homicidium voluisse, in omissione non adhibitæ diligentiæ, ad quam tenebantur: &
24 ideo voluntarium dicitur indirectè, quia voluntas potest illud prohibere, & non prohibet, unde Gloss. *ad cap. ad audientiam in ver: quidam*, „ notavit, quod, qui non adhibet
„ diligentiam, quam debet, imputatur ei, licet det operam rei
„ licitæ: & facit Textus *in cap. Hi, qui arbores dist. 5.* in quo di-
„ sponitur: Hi, qui arbores incidere videntur, si contigerit, ut
„ cadens arbor occiderit hominem, inculpabiles sunt, atque
„ innoxii, quia nec voluntate eorum, nec desiderio homici-
„ dium perpetratum est: si verò aliqua culpa eorum, vel ne-
„ glectù, morientis hominis, interitus cognoscitur advenisse,
„ abiiciendi sunt à gradu, & in Sacro Ordine nullatenus susci-
„ piendi. „

Ex quo sequitur, quod sit irregularis, furiosus, qui sua
25 culpa incidit in furorem, *cap. si quis insaniens 15. quæst.* 1; quod intelligitur, si dum existens sanæ mentis præcognoscebat futurum esse, ut si istud comederet, in furorem incideret, & nil aliud quæreret, nisi homines interficere, vel mutilare, quod ex experimento cognovit, & nihilominus illud comedit, (alias secus) Fagnan. *ad cap. ad Audientiam de homicidio num.* 24. & ideo ob furoris causam punitur, in qua culpam habuit, & in qua homicidium est voluntarium, cujus circumstantia culpam aggravat.

II. Dormiens, si cognovit, se aliquando noctù dormiendo consuevisse è lecto surgere, ensem evaginare, si diligentiam non adhibuit claudendo ostium, vel removendo arma,
26 ut pluribus comulatis tradit Fagnan. *ad allegat. cap. ad audientiam num.* 37.

III. Ebrius, qui ex proposito se inebriavit, & sciebat se consuevisse in ebrietate arma sumere, & homines percutere: & de hoc idem *num.* 26. ait non esse dubium: quod restringitur ad eum, qui sua culpa inebrietatem incidit, immoderate bibendo, & in ebrietate homicidium committit.

Casus in terminis habetur *cap. si cōstiterit de accusationibus* apud Fagnanum *num.* 26. & *num.* 46. resolvit affirmative, si advertat potum esse immoderatum, & in ebrietatem, cui, tunc, non solum est voluntarius potus, sed etiam ebrietas, ex qua homicidium procedit: & ideo est in culpa, quia dedit causam homicidio, ad minus remotam, & ad ipsum ordinatam (quæ ad incurrendam irregularitatem sufficit ex dicendis) præcognoscere enim debuit, & facile poterat, posse contingere, ut in ebrietate aliquem percuteret: quia pluries injuriantur ebrii, quam sobrii.

Numero 49. absolute decidit in praxi, quomodocumque ebrium, homicidam debere se irregularem reputare, & à ministerio Altaris abstinere propter scandalum inde oriens: cum sit abominabile, ut, qui intinxit manus in sanguinem humanum, offerat Deo hostiam immaculatam: & etiam, quia in dubio, tum juris, tum facti, tenetur quis in foro pœni-

nitentiali, vel quasi pœnitentiali, amplecti partem tutiorem, præsertim, ut ait, in materia irregularitatis.

IV. Laicus Chirurgus, si propter ejus imperitiam, vel
27 negligentiam mors ex incisione, vel adustione sequatur, argumentum in *cap. tua nos de homicidio*: secus si sit peritus, & nihil omiserit de necessariis, quia tunc casus fortuitus ei non imputatur, sed præsumitur, quod mors potius ex qualitate morbi eveniat; homicidium enim casuale danti operam rei licitæ, & inculpabiliter operanti non imputatur, *cap. dilectus de homicidio:* ille autem in culpa non est, ut supponitur, & ei ars Chirurgiæ ex lege permittitur: idem extendas ad Medicum, flebotomantem, & similes personas. Et in casu dubii, an ex ejus negligentia, vel peritia decesserit: providit textus *in cap. ad aures de ætat. & qualit. ordinandorum lib. primo tit.* 14. ubi in terminis, medicus propter dubium prohibetur à promotione.

Quatuor debent concurrere, ut Chirurgus non fiat irregularis: primum, ut Officium illud sibi conveniat: secundum, ut sit peritus: tertium, ut adhibeat omnem diligentiam secundum artem: quartum, ut instruat infirmum, de his, quæ sunt necessaria illius egritudinis: Propter primum est irregularis Clericus, licet sit in arte peritus, & omnem adhibe-
28 at diligentiam, quia ei per Sacros Canones ars Chirurgiæ interdicitur, textus expressus in *cap. sententiam, ne Clerici, vel Monachi lib. 3. tit. 50. & cap. cit. Tua nos*.

V. Ille, qui tenet animalia, ursum scilicet, Leonem, vel aprum, qui consueverunt nocere, si ab eis quis interficiatur,
29 & ipse eos non tenuit debito modo ligatos: argumen. *cap. alleg. Hi, qui arbores, & cap. sæpe contingit ibidem*.

Cum quis homicidio causam præbet animo nocendi; ob pravam enim intentionem tenetur de casù fortuito, licet aliàs daret operam rei licitæ, & causa esset remota *arg. cap. Hi, cap. sæpe cit.* & facit Gloss. *ad cap. de cætero de homicidio in ver. causam dedisse*: sic, licet non sit irregularis, qui fecit fenestram, per quam aliquis se præcipitavit, cum causa sit valde remota, & ad homicidium non ordinata, & aliàs opus lici-

tum;

tum; est tamen, si ea intentione, ut alter scilicèt, se ex ea præcipitaret, eã construxerit, nam in casù intentio operatur, ut
30 causa, licet remota ad homicidium sit ordinata;& in ordinatis procedunt regulæ: *quidquid est causa causæ, est causa causati, & qui causam damni dat, damnum dedisse videtur*: videatur Glofs. *cit.* sic pariter, si vendens arma, & venenum, sciat, prævideat, aut subdubitet ementem ea comparare ad aliquem determinate occidendum, irregularis est, si ea vendat.

Ex quibus colligi potest, quid dicendum in casibus specialibus videndis *tit.* adducto de homicidio.

Advertas ex Thoma Tamburino *lib.* 10. *tract.* 4. *cap.* 15.
31 §. 11. *num.* 23. facilius præsumi, & colligi voluntatem occidendi, seù non cavendi homicidium, in eo, qui operam dat rei illicitæ, quam in eo, qui operi licito vacat; quod pot est esse ratio cur Pôtifices in multis decretalium textibus sint adeo soliciti ad examinandum, an committens homicidium casuale, operam dederit rei licitæ, an illicitæ?

Procurans abortum fœtus animati statuitur irregularis,
32 *cap. sicut ex literarum tit. de homicidio*; & id procedit, etiam si id quis procuret, vel ad præservandam à morte prægnantem, vel ut ejusdem fama in tuto sit; nam semper reus erit homicidii, ex proposito, & propria voluntate contra innocentem commissi, ut bene probatur ex damnata propositione ab Innoc. XI. sub die 2. *Martii* 1679. hujus tenoris.

„ Videtur probabile, omnem fœtum, quod in utero est, „ carere anima rationali, & tunc primum incipere eam habere, „ cum paritur, ac consequenter dicendum erit, in nullo ab„ hortù homicidium committi.

Contra hujusmodi delinquentes Sixtus V. *const. effrenatam* apud Quaranta *v. abortus*, decrevit habere locum pœnas propositas, & inflictas per Apostolicas constitutiones, & leges, contra homicidas, & ad ordines, & horum ministeria inhabiles; ad quos extendit dispositionem Trid. *sess.* 19. *cap.* 7. *de ref.*

Quam Sixti Const. moderatur Greg. XIV. Const. *Sedes*

Apo-

33 *Apostolica apud eumdem*; verum, moderatio non se extendit ad pœnas privationis, inhabilitatis, post animatum fœtum taxatas, prout quoque docuit Piasec. *cit.* in calce articuli; sed ad duo restringitur *Primò*, quod absolutio peccati, & excommunicationis, quam Sixtus in hujusmodi delinquentes tulit, & Sedi Apostol. reservavit, esset reservata Ordinario, & posset in foro conscientiæ tantum, dari à quolibet Sacerdote, tū seculari, tum Regulari ad fidelium confessiones audiendas, & ad hujusmodi casus specialiter per eundem loci Ordinarium deputato: *Secundò*, ut in ea parte, in qua Constitutio agit de pœnis procurantium abortum fœtus inanimis, aut exhibentium Mulieribus, vel sumentium remedia sterilitatis, aut quocumque modo auxilium, vel consilium eis dantium, sit reducta ad terminos juris communis, ac Sacrorum Canonum, & *Conc. Trid.* dispositionem, perinde ac si ipsa, quoad hujusmodi partem, numquam emanasset.

Cæterum, inconcussa veritas est, ut abortum fœtus inanimati numquam procurare liceat, cui accessit *alleg. decret.* Innoc. XI. damnantis item hanc propositionem: *licet procurare abortum ante animationem fœtus, ne puella deprehensa gravida* 34 *occidatur, aut infametur*. & procurans, sicut porrigens mulieri pocula, vel aliud simile exequens, ne possit concipere, vel soboles nasci, (licet irregularitatem ex hominis homicidio evitet, quam Gloss. *ad cap. si aliquis de homicidio in ver. ut homicida* non cotrhai asserit, nisi actu homo, jam animatus occidatur,) aliis pęnis tenetur, ut ibi, & *cit. cap. in uer. vivificatus* ipsa Gloss. notavit, & expresse habetur *cap. Myoses* 23. *q.* 2. ubi optime Gloss. *ver. det animam*.

De fętus informatione, seu per animam rationale m informatione variæ sunt sententiæ; Thomas Fienus apud Cardenas *Crisi. Theol. ad propos. damn. ab* Innoc. XI. *dis.* 22. *cap.* 1. *num.* 3. experimentis asserit infundi, prima quandoque, quandoque etiam secunda, aut tertia ad summun die: quod aliis examinanduum relinquo, an subsistat?

Et solum notamus ex *cit.* Cabasutio *num.* 7., & Quaranta *num.* 5. fętum humanum in masculo anima rationali infor-

mari

mari die quadrageſimo, in fęmina non niſi octogeſimo poſt conceptionem. Et ſi dubitetur, an maſculus ſit, vel fęmina. præſupponendum eſt eſſe animatum poſt quadraginta dies, quia in dubio tutior pars eſt eligenda, *allegat.* Quaranta.

Incurritur irregularitas ex defectù perfectæ lenitatis, & manſuetudinis: cui *ex cap. aliquantos diſt.* 51. ſubiiciuntur
35 omnes Curiales in cauſa criminali ſanguinis: & per Curiales veniunt, quotquot in curia ſeculari ſunt miniſtri in illa cauſa, & licite auctoritate publica hominem deformant, hoc eſt occidunt, mutilant, & ad id cooperantur, ut Judex, accuſator, Advocatus, Teſtis, Notarius, littores, ſatellites, carnifex, & cæteri, qui ad id à Magiſtratu acceperunt Poteſtatem; ad quod facit Gloſs. *ad allegat. cap. in ver. ad Sacerdotium*, & notant DD. Dicitur hanc irregularitatem oriri ex defectu perfectæ lenitatis, quia allegati non imitantur perfecte lenitatem, & manſuetudinem Chriſti, qui noluit pronuntiare dignam morte mulierem, quæ in adulterio deprehenſa erat, & pro perfidis Judæis Patrem oravit.

Notatur, quod Clerici, & Religioſi non poſſunt in cauſa ſanguinis eſſe accuſator, ex *cap. ſicut Sacerdotes* 2. *quæſt.* 7. *nec*
36 teſtes *cap. Teſtimonium ii quæſt.* 1. niſi ad innocentis liberationem, ex ſuis Superioris licentia, Cabaſut. *cit. cap.* 19. *num.* 20. nec Judices *cap. his, à quibus* 23. *quæſt.* 8. nec Notarius *cap. ſententiam ne Clerici, vel Monachi lib.* 3. *tit.* 50., & ſi in eo deliquerint, præter irregularitatem, peccati etiam mortalis
37 ſunt rei, utpote in re gravi Canonum præſcripta violantes.

Cæterum *cap. Prælatis in* 6. *lib.* 5. *tit* 4. de homicidio, eis licet, quin irregularitatem incurrant, conqueri de ſuis malefactoribus coram Judice ſeculari, etiamſi crimina eſſent de iis, quibus debetur pęna ſanguinis, & mors ſequatur; dummodo expreſſam proteſtationem, quod pęnam ſanguinis nõ in-
38 tendant, præmitant; cujus formula in praxi ſit *accuſo*, vel *denuncio Petrum graſſatorem de furto mihi illato*: vel peto, *ut damnum mihi reficitatur, & bona reſtituantur, & caveatur, ne in futurum ſimile quid is contra me præſumat*: *aut proteſtor, & profiteor me nolle, ut contra ipſum Petrum, ſanguinis vindicta exer-*

exerceatur; protestatio operatur, ut dicantur agere civiliter,
quia non accusant de crimine inordine ad mortem, sed ad refe-
39 ctionem damni recepti, ac ad cautelam, ne iterum à fure dam-
num recipiant.

Nec irregularis est Clericus, & quicumque alius Prælatus
jurisdictionem obtinens temporalem, si super delicto in sua
jurisdictione commisso, injungat alicui, ut habita facti veritate,
40 justitiam sequatur, licet pęna sanguinis per delegatum infera-
tur, textus expressus *in cap. Episcopus lib*, 3. *tit*. 24. *ne Cler. vel
Mona.* dummodo non mandaverit, ut illum condemnaret ul-
timo supplicio, sed solum, ut procederet, prout de jure, per
Glos. *ibid. in ver. Episcopus*.

Multo minus irregularitatem incurrunt, Clerici, & Re-
ligiosi, qui assistunt, & ægris inserviunt, quando, vel ipsi,
vel eorum hortatu alii, eos cum debita circumspectione mo-
41 vent in lecto, ut, vel cibus eis ministretur, vel quietiùs cu-
bent, tametsi inter eorum manus expirent: nedum ex eo,
quod hujusmodi officia per se, & directe non tendant ad mor-
tem, nec ad ejus accelerationem; sed etiam quia, ubi actus
misericordiæ, & charitatis christianæ reperitur, abest defectus
lenitatis, ex quo irregularitas deberet oriri, Engel. *num*. 49.
42 Cabasut. 22. 23. Gobat. *tract*. 8. 672. referens verisimile, non
esse, quod Pontifices volverint per introductam irregularita-
tem tollere charitatitis officia, vel ab exercitio actuum pietatis,
& misericordiæ homines avocare. lege Layman. *lib*. 3. *tract*. 12
cap. 8. *num*. 2.

Irregularis non est Confessarius recusans absolvere Judi-
43 cem, nolentem ultimo supplicio punire ex officio, & secun-
dum leges, flagitiosum, ad legis præscriptum, modo generali-
ter loquatur, ut puniat secundum leges à Principe conditas
propter bonum Reipublicæ: ubi directe nullius certe personæ
pęnam mortis consulit. Cabasut. *num*. 17.

I. Ex defectu animi incurrunt irregularitatem illiterati,
44 prout *cap. illiteratos, dist*. 36. Gelasius Papa rescripsit ad Epis-
copos Lucaniæ, ubi notat Glos. quod sufficit mediocris scien-
tia: Et Trid. *cap*. 4. *sess*. 23. *de refor*., statuit, ut prima Tonsura

non initietur, qui fidei rudimenta edocti non fuerint, *quique legere, & scribere nesciant*, & *cap.*11., vult Ordines Minores non conferri, nisi iis, qui saltem latinam lingua intelligant,
45 hoc est, nisi, qui percipiant sensum, verbis latinis, expressum, & sententias latinas in patrium sermonem vertere sciant. de scientia necessaria ad Subdiaconatum,& Diaconatum loquens *cap.*13. requirit, ut ordinandi in literis, & in iis, quæ ad ordinem exercendum pertinent, sint instructi. & de ea necessaria
46 in Sacerdotibus *cap.*14. *habet, qui ad Præsbyteratus Ordinem assumuntur, hi sint, qui ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta diligenti examine præcedenti idonei comprobentur:* De Episcopo, *cap. omnes psallentes dist.*38. ex septima Synodo statuitur: *qui ad Episcopatus promovendus est gradum, in promptù habeat legere scrutabiliter, & non transitorie, tam Sacros Canones, & Sacrum Evangelium, quam omnem Divinam Scrpturam.*

II. Energumeni, seù arreptitii, aut à Dæmonibus ob-
47 sessi *cap. Clericis dist.*33.

III. Dementes, Epiletici, & Lunatici *cap. maritum*, & *cap. usque adeo ead. dist.*

Notat Cabasutius *cap* 19. *num.*8. *loc cit.* consuetudine irregulares non censeri eos, quibus ante completum decimum quartum ætatis annum, symptomata accidunt Epilepsiæ; aliàs magna Clericorum, & Sacerdotum pars foret irregularis, cum plures illis in teneris annis corripiantur, juxta sensum Hippocratis *aphor.*28. *sess.*3. plurimi, inquit, pueriles *morbi, alii juxta dies quadraginta, nonnulli intra septem menses, qui-*
48 *dam inter annos septem, alii ipsis, etiam ad pubertatem accedentibus; qui vero permanserint, neque pueris circa pubertatem, neque fœminis cum menstrua erumpunt, soluti fuerint, inveterare consueverunt*; qui *Aphor.*7. *sess.*5. *rescripserat*; *Epilepsia ante pubertatem amotionem recipit, post vigesimum vero quintum annum ferè comitatur ad montem usque.*

Iis vero, quibus post legitimam ad Sacros Ordines promotionem, ægritudo Epileptica supervenerit, non negatur post, susceptos Ordines exercere, si eos convalvisse constet, *cap.* *in*

49 *in tuis literis* 2. *quæst*.7., & etiam, si authenticis documentis Episcopo appareat eos per integrum annum, ab ultimo lapsu computandum liberatos: expressus textus *eadem dist. cap. Communiter*, ubi in terminis definitur: *ut nullus de iis, qui, aut in terram arrepti, à Dæmonibus eliduntur, aut quolibet modo vexationis incursibus efferuntur, vel sacris audeant altaribus ministrare, vel indiscusse se ingerant Sacramentis Divinis, exceptis illis, qui corporis incommoditatibus dediti, sine hujusmodi passionibus in terram probantur elisi, qui tamen, & isti, tam diu erunt ab officii sui ordine, & loco suspensi, quousque unius anni spatio per discretionem Episcopi inveniantur ab incursu Dæmonum liberati*. idem de amentibus dicas. Et solum sufficit exploratio dierum triginta, & non est necessarius annus, si dubitetur, & certo non constet de Epileptico casu, ut observat Glos. *ad cap. nuper 7. quæst.2 in ver. triginta*.

Et posse aliquem, nondum ab epileptiæ ægritudine prorsus liberatum, si rarius corripi soleat, & id fiat sine clamore, spumarum emissione, & corporis notabili agitatione celebrare, tenet Gloss. *ad alleg. cap. communiter in ver: de iis, & cap. in suis literis ver: frequenter*, (& argumentum deducitur ex quo *ibid.* Alex. II. omnino celebrationem prohibeat Sacerdoti, si fre-
50 quenter hoc morbo tangatur,) cum coadiutore tamen Sacerdote jejuno, qui sacrum perficiat si forte celebrans post inchoatum canonem corriperetur, *ibid.* Gloss. immo censerem id agendū non esse, nisi consulta S.C.C. à qua obtineatur facultas.

Ob defectum corporis sunt irregulares 1. illegitimi, hoc est, qui, reprobata à Canonibus coniunctione, nascuntur: qui-
51 bus *cap. ut filii lib.1. tit. 17. de filiis Presbyter.* est prohibitum ad ordines ascendere. Ampliatur, ut procedat etiam in illo, qui secreto scit se esse illegitimum; ut propterea non possit in foro conscientiæ ordines suscipere, nisi obtenta dispensatione, quam Piasecus *prax. Episcop. part. 1. cap.1. art. 4. num.* 8. tradit sufficere eam obtinuisse secretò. Et in eo, qui legitimatur per Imperatorem, vel alium secularem Principem; hujusmodi enim legitimatio non suffragatur, quoad spiritualia, cum ex *cap. lege dist.* 10. Imperatorum leges nullum possint

præjudicium inferre Sacris Canonibus, nec illis Ecclesiastica jura dissolvi; & ad hunc effectum est necessaria legitimatio per Papam.

Limatatur, ut non valeat in natis ex soluta, & soluto,
52 qui postea contraxerunt: nam filii, antea nati, legitimantur per subsequens matrimonium, *cap. tanta qui filii sint legitimi lib.4. tit.17.* ut sint habiles, etiam ad ordines ex Piaseco *prax. Episc. part.1. cap.1. art. 4. num. 12.* & facit Glofs. *alleg. cap. in ver. legitimi*, magistraliter docens, esse quoad omnia legitimos ex eo, quod matrimonium omnia præcedentia purgat, maximè si eo tempore, quo geniti fuerint, nullum adfuerit impedimentum ad contrahendum matrimonium, quia si id adfuisset, tametsi postea contrahentes dispensarētur super impedimento ad effectum contrahendi, & contraherent, filii tamen, antea nati, manerent illegitimi, nisi in dispensatione, cum illis quoque expresse dispensaretur.

Ideo non legitimantur spurii, hoc est nati ex adulterio, licet postea parentes contrahant, ut expresse Textus *cit.*

Ubi Glofs. *in verb. repellendus* notat, quod quidam filii dicuntur *legitimi tantum, ut adoptivi*; alii *legitimi, & natura-*
53 *les, ut nati ex legitimo matrimonio*: Alii *naturales, & non legitimi, ut nati ex concubinis*; Alii tandem *spurii, ut nati ex adulterio*.

Filii infidelium, qui postea convertuntur ad fidem, & in infidelitate existentes contraxerunt in gradu per Canones
54 prohibito, sed tunc eis licito, *ex cap. gaudemus alleg. tit.* & per Glofs. *ibidem* post conversionem legitimi reputantur; & ordinari posse, nisi ex alia causa prohibeantur, testatur Piasec. *sub num. cit.*

Alii limitant dictum principale etiam, ut non valeat in infantibus, *vulgò expositis*: quia præsumuntur legitimi, facit *cap. cum deputati lib. 2. tit.1. de Judiciis*, ubi *in ver. magister*
55 *notauit* Glofs. quod quilibet præsumitur idoneus, nisi probetur indignus; & *in verb: nationis* subdit, quod jus præsumit quemlibet esse dignum, nisi probetur contrarium; quæ ad casum applicari possunt; præsertim, quia in dubio semper

in

In favorem prolis judicatur, *alleg. cap. ex tenore*; tutior tamen per Piasecum *cit.num.*18.est sententia reputans illos pro
56 illegitimis, & ita praticari, ac se super eo dispensationes in Rom. Curia vidisse testatur.

Sed quid de filio, cui mater revelaret eum esse ex adulterio, & prohibito thoro conceptum? dicendum dispensatione egere, si id concludenter ei constet.

Et si quæratur, an teneatur filius credere matri asserenti?
57 Respondetur negativè, cum Piaseco *cit.num.*8. Cabasut; *Theor: jur: can. lib.*6. *cap.*22. *num.*2. Gobat. *experien: Theologiæ tract.*8. *cap.*11. *sess.* 2. *num.* 432. Seperello *decis.* 175. *num.* 65. plures allegantes DD. nec quoad hoc potest filio nocere matris juramentum, & ejusdem assertio constitutæ in ultimo vitæ agone, præsertim si semper fuit tractatus, & habitus, ut legitimus, & ut natus de ea, quæ habebatur vera uxor; quia per ea constituitur in possessione legitimatis Fagnanus *cap. Lator, qui sint filii legitimi num.* 5. & adeo fortis præsumptio ædificatur per Gobat, ut contraria assertione destrui nequeat, maximè etiam, quia præsumptione juris de matrimonio censetur natus, qui oritur in consistentia matrimonii, Textus in *leg. filium 6. in princip. ff. de iis, qui sunt sui, vel alieni jur.* apud Sperellum *decis.* 174. *num.*1. & facit Textus in *cap. transmissæ hoc titulo*: disponens nõ esse standũ dicto viri, & mulieris, negantium aliquem suum esse filium, nisi certis indiciis, & textibus contrarium constet: & per Glofs. *ibid. in ver. Judiciis* pro filio videntur sufficere: *si probet, quod illi tenebant eum pro filio, & ille eos pro parentibus, & quod natus est de illorum matrimonio, quia is filius est, quem nuptiæ demonstrant*: quam diù enim filius potuit ex matrimonio generari, numquam præsumitur ab alio genitus, nisi probetur maritum tempore
58 conceptionis non ad uxorem accessisse; filiorum legitimas matrimonio comprobatur, *cap. tanta eod. tit.* & maximè si fama viciniæ consensiat, quę in similibus multum operatur per Glofs. *ad alleg. cap. transmissæ, & cap. per tuas de probationibus lib.*2. *tit.*19. *& cap. illud de præsumptionibus eod. lib. tit.*23. & Glofs. *ad cap. manifesta* 2. *quæst.* 1. tradit, quod, cum quis publi-

bli-

blicè h abitus est pro filio alicujus, est notorium notorietate præsumpsionis eum esse filium.

Verum, si tam vehemens esset matris persuasio, ut filius intus mēte credere teneretur, hoc est, si evidenter ostenderetur virum tempore conceptionis absentem, vel impotentem ad copulam, vel defunctum fuisse, ut à scrupulis liberaretur, quibus ex eo posset agitari, pro obtinenda dispensatione deberet conari: videatur Sperellus locis alleg. plura ad dubium referens; notans, & cum ipso Layman. *lib. 5. tract.* 10. *par.* 2.
59 *cap. 5. num.* 23. quod, si filius post mortem viri nascatur, in decimo mense expleto, & undecimo per tres, vel quatuor dies incœpto, computando à die, quo vir coire poterat, legitimus præsumitur, etiam si tempore conceptionis Pater esset
60 sexagenarius, & podagra laborasset: podagra enim est una ex ægitudinibus, quæ faciunt viros magis luxuriosos. Sperellus *decis.* 174. *num.* 23.

II. Corpore vitiati *cap. priscis dist.* 55. & sunt in triplici differentia: alii sunt debilitati: mutilati alii: alii notabiliter
61 deformes. *Debilitati* dicuntur, qui membrum aliquod ad Sacrum ministerium necessarium inutile habent, aut qui continuo, & gravi morbo laborant: *Mutilati*, qui aliquo membro carent: *Deformes* tandem, qui enormen habent defectum, vel maculam in exterioribus membris; propter quod conspici sine horrore, irrisione, vel scandalo, aut sine indecora conversione ad populum ministrare nequeunt; ex quo liquet, quid sit dicendum de gibbosis, omnino surdis, leprosis, & oculo canonis impeditis v. *C. Officialis quoad immuniti num.* 16.

Debiles, & deformes sive sua, sive aliena culpa debilitati,
62 aut deformati, ad ordines non debent promoveri, ut satis probatur *cap. Evangelica alleg. dist.* ubi Gelasius scribens Rufino Episc. firmat, *illi, cui erutus est oculus, non possunt secundum Canones Sacerdotii jura concedi; neque enim aliquid ei prodest, quod oculum invitus amisit.*

Claudicatio, tamet si censeatur deformitas, non ideo impedit, quin possit quis ad ordines promoveri: textus expres-

sus

sus *in cap. si quis il quarto juncto cap. nullus Episcopus dist.* 1. *de consecrat.* dummodo baculo non indigeat, per Gloss. *ibid.* & procedit etiam, si hujusmodi defectus non sit ex opere illito contractus, ut clare textus *cit. si quis*.

Inter mutilatos distinguitur: vel se ipsos sponte mutilarunt, sive causam mutilationis procurarunt: aut ab aliis casu, vel ex justa causa, infirmitatis nimirum, vel persecutionis sunt mutilati.

Posteriores ad Clericatum Officium admittuntur *cap. qui partem, cap. si quis il secondo, cap. eunuchus, cap. si quis il terzo; cap. lator dist.* 55. Dummodo membrum sine culpa amissum nō impediat usum ordinis, nec notabilem deformitatē inducat, aliàs inhabilis esset *cap. exposuisti, & cap.* Thomas *lib. primo tit.* 20. *de corpore vitiatis*: & extenditur per Gloss. in *verb. manus ad alleg. cap. exposuisti*; & notavit Piasec. *cit. art.* 6. *num.* 3. ad eum, qui sine culpa amisit digitum necessarium ad fractionem Eucharistiæ; cui, si Sacerdos sit, *cap. Presby-*
63 *terum lib.* 3. *tit.* 6. *de Cleric. ægrotan.* non prohibetur ministrare in cæteris Officiis Sacerdotalibus.

Primi vero, vel ab ordinibus, vel ipsorum exercitio omnino removentur, *cap. si quis il secondo dist.* 55. sive mutilatio integrum, sive partem membri respiciat *cap. si qui partem eadem dist.* in quo, non tam consideratur defectus, quam sævitia, & mala voluntas, facit Gloss. *ad cap. significavit tit. cit. de corp. vitiat. in ver. nostra*, ex quo nulli sæviret liceat in cor-
64 pus suum, cum nemo sit dominus suorum membrorum,

Cap. si quis il primo dist. alleg. statuitur, ut non fiat Clericus, qui sibi virilia amputavit, vel amputari permisit, etiamsi
65 per Gloss *ibid.* causa continentiæ id egerit, vel putarit obsequium se præstare Deo, *alleg. cap. significavit*: cum non ferro, sed religione quærenda sit castitas, prout tradit Gloss. *in ver. obsequium*; quod certe ampliatur ad eum, qui se permittit castrari ad vocem musicam conservandam, contra Gobat *experient. Theolog. casu* 15. *sess.* 2. *tract.* 8. *num.* 689. aliosque relatos ad Engel *lib. primo tit.* 20. *num.* 11. ea ratione, quod nullus sit suorum membrorum dominus, nec in ipsorum possit ab-

abscissione consentire, nisi quatenus id exigit conservatio totius corporis, aut membri principalis: argum. *cap. si quis il terzo dist. cit.*

Notetur, quod castratus, qui vel de jure, vel ex dispensa-
66 tione ad ordines admittitur, non debet partem exectam, in pulvere redactam, ad collum portare, quod observat Gloss. *ad alleg. cap. Eunuchus, in ver. si in persecutione*, quia non ideo minus esset eviratus, & integritate corporis destitutus.

Inter corporis defectus numerantur, etiam Epilepsia, dementia, de quibus supra.

Abstemii item ordinari non debent, propter periculum
67 in celebratione. Piasec. *cit. art. 5.*

III. Servi *cap. instruendi eodem lib. tit.* 18., & integra *dist. 54.* nec hic confunduntur cum famulis, qui menstrua, vel
68 annua mercede homnibus inserviunt, cum isti vere sint liberi, sed eos proprie significant, qui alterius dominio, & potestati dispoticè subduntur, & nominari solent mancipia; de quibus *cap. de servorum ordinatione cit. tit.* statuitur, ut ad ordines, etiam minores, per Glos. *in ver. non promoveantur*, nisi antea fuerint manumissi, hoc est, nisi prius eorum domini libertatem concesserint, vel, nisi horum præsumatur consensus, saltem tacitus: vel nisi annis viginti, existimaverint se esse liberos, cujus tractu ab eis libertatem præscribi tradit Gobat. *loco cit. num.* 673., nec interim tractatur quis, ut mancipium, servus, si non fluxerit tantum temporis, & sciebat se non esse mancipium: quia *malæ fidei possessor ullo unquam tempore præscribit Regul.* 1 !! *juris in 6.*

IV. Obligati ad ratiocinia *cap. magnus lib. cit. tit.* 19. ut Procuratores, actores, executores, tutores, & similes aliquam
69 bonorum administrationem habentes, qui omnes ordinari non debent, nisi prius deposito onere, & reddita administrationis ratione, vel, aut data principalibus cautione de satis factione, ab eis libertatem acceperint, modo aliàs digni inveniantur.

V. Hermafroditi ex Piasec. *par. cit. art.* 3. *num.* 2. Engel.
70 *lib. alleg. tit.* 20. *num.* 18. Miranda *tom.* 2. *quæst.* 8. *art.* 4. *Concl.* 3.

licet

licet in eo ſexus virilis prævaleat, propter moralem indecentiam, & monſtruoſitatem, cum non ſit ſimpliciter vir, & naturam fęminæ participet.

Incurritur irregularitas ob defectum Sacramenti Matrimonii non perfectè ſignificantis, quod ſignificat; & cum ſignificet conjunctionem Chriſti cum unica, & immaculata ſponſa
71 Eccleſia, ideo bigami ea innodantur *cap. ut bigami, & cap. ſuper eo lib. 1. tit. 21. de bigamis, & cap. priſcis diſt. 55.* ſive conſtituantur bigamia *proprie dicta*, conſiſtente in hoc, quod quis ſucceſſive duas legitimas habeat uxores, & ambas cognoſcat; ſive *interpretativa*, ut cum quis unam ducit, quæ fuit ab altero ſive intra, ſive extra Matrimonium carnaliter cognita: expreſſe *cap. maritum dis. 33. ubi ſtatuitur maritum duarum poſt baptiſmum matronarum, Clericum non ordinandum, neque enim, qui unam qnidem, ſed concubinam, non matronam habuit; nec illum, qui viduam, aut repudiatam, vel meretricem in matrimonium aſſumpſerit.* Sive *ſimilitudinaria*, ut cumquis in Sacris Ordinibus Conſtitutus, vel poſt votum ſolemne Religionis, & caſtitatis, cum mulieribus de facto contrahit, quas carnaliter cognoſcit; reputatur enim inter bigamos *cap. nuper tit. cit.* non propter defectum Sacramenti, cum in caſu, propter impedimentum dirimens, matrimonium ſit nullum, ſed *propter affectum intentionis cum opere ſubſecuto*, ut textus concludit, ex eo ſcilicet, quod, quantum in ipſo fuit, mulieres ſibi matrimonialiter coniunxit.

Ad Bigamiam per Engel. *lib. 1. tit. 21. num. 4.* eſt neceſſaria perfecta copula, & non ſufficit nudus contractus matrimonii, etenim tunc revera habetur defectus unitatis Sacramenti, cum contrahens vere carnem ſuam in plures, vel unam, non immaculatam, dividit.

Quod attinet ad poteſtatem diſpenſandi per Regularium
72 Superiores cum ſuis ſubditis in irregularitatibus, inſpicienda ſunt indulta à Sancta Sede, Religionibus data: & videndum, an uni conceſſa extendantur ad cæteras? an verba conceſſionis facultatem reſtringant? an ſint certis conditionibus qualificata, ut eas obſervare pro valida diſpenſatione ſit neceſſarium?

& an per posteriores Pontificum dispositiones ex integrò, aut in parte revocentur, per clausulam derogatoriam privilegiorum *non obstantibus quibuscumque privilegiis &c.*? ut notat Lezana *Sum. tom.* 1. *cap.* 18. *num.* 41.

Et nunquam, licet repererint id sibi, vel generaliter, aut
73 limitate concessam, debent ad dispensationem procedere, nisi ex legitima causa; & id ex natura dispensationis exigentis eam rationabilem, aliàs per DD. est irrita, & invalida, & facta ex abusù potestatis, datæ Prælatis in ædificationem, & non ad destrutionem.

Minorum Religio ad id obtinuit privilegium à Sixto IV.
74 Const. *regimini*, *Mare magnum nuncupata*, prout sequitur, „ Generali, & Provincialibus Ministris dicti Ordinis, pro tempore existentibus, & illorum Vicariis dispensandi cum dicti Ordinis Minorum professoribus defectum natalium, ex adulterio, „ sacrilegio, incestù, aut quovis alio nefario, & illicito coitù „ provenientem, patientibus: necnon cum his, qui ex quavis „ causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum, irregulares forent, postquam Ordinem „ ipsum professi fuerint, ut defectu, & irregularitate hujusmodi non obstantibus, irregulares ipsi ad quoscumque, etiam „ ad Sacros Ordines, promoveri, & in illis, etiam in Altaris „ ministerio, ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum „ natalium patientes prædicti ad quascumque administrationes, „ & officia dicti Ordinis, eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, „ & exercere, libere valeant, motù, scientia, & authoritate prædicta concedimus. „

Idem omninò, & sub iisdem ferè terminis legitur respectivè *in Mari magno Prædicatorum*, *Heremitarum S. Augustini*, *Carmelitarum*, *Servitarum*, & *Minimorum*, & *alia aliis data fuerunt*.

Verùm est observandum, quod licet privilegium amplam
75 referat concessionem, & solum expresse excipiat irregularitates, quæ contrahuntur ob homicidium voluntarium, mutilationem, & bigamiam, & ex eo videatur ampliare facultatem ad dispensandum in omnibus aliis, juxta commune dictum, quod

quod exceptio firmat Regulam in non exceptis; nihilominus in praxi adeo larga potestas facile exercenda non est, ex Hasb. *summ. ver. irregul. num.*254., & per Lezzan. *sum. tom.*1.*cap.*18. *num.*42., *& tom.*5. *comment in Mare magn. Min. nu.*141., & Miranda *manuale tom.*2.*q.*8. *art.*5. *concl.*1. à generali illa facultate dispensandi intelliguntur exclusæ omnes, & singulæ irregularitates, quæ procedunt, ex aliquo enormi corporis, vel etiam animi vitio, & defectu, ex quo posset generari scandalum in fidelibus videntibus celebrare eum, qui præfatis afficeretur; etenim cum sint casus specialissimi, credendum est Pontificem non voluisse illos comprehendere in generalibus concessionibus, propter *Regulam* 81. *juris in* 6. *in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter, in specie concessu-*
76 *rus*; præsertim etiam, quia vix super similibus irregularitatibus ipse Papa dispensat.

Et dispensare nequeunt cum subditis amentibus, furiosis,
77 epilepticis, lunaticis, energumenis, enormiter leprosis cum abstemiis, deformiter gibbosis, notabiliter claudis, & gallico morbo affectis, cum habentibus manus tremulas, ut sit effusionis periculum, cum omnino illiteratis, & similibus; hujusmodi enim non possunt, nec decenter, nec congruè Altaris ministerio deservire; Nec cum notorio sodomita, quia indubiè scandalosum est talem ad ministerium Altaris assumere, neque cum damnato triremibus, post quam revertitur: supponitur enim sic damnatos esse infames infamia juris, adeoque irregu-
78 lares ex Lezzana *tom.*1. *cap.*16. *num.*32., *& ad Mare mag. min.*, *num.*146., & id propter scandalum, quod ex eo posset oriri; & est ad formam vulgati axiomatis: à *triremibus ad Altare non datur regressus*; alia vide apud DD. Tambur. *de jure Abb. tom.*3. *disp.* 15. *par.*4. *num.*3. Mirand., aliosque.

Per professionem in Religione approbata tollitur irregu-
79 laritas, quæ nascitur ex defectu natalium; adeo ut, qui in seculo erat irregularis, quia illegitimus, professione emissa, fit habilis ad Ordines suscipiendos, textus expressus *cap.* 1. *de Filiis Presbyterorum*: *ut Filii Presbyterorum, & cæteri ex fornicatione nati ad Sacros Ordines non promoveantur: nisi aut*

T 2 Mo-

Monachi fiant, vel in Congregatione Canonica Regulariter viventes: Prælationem vero nullatenus habeant: DD. apud Lezzan. *tom.*1. *cap.*3. *num.*2. id extendunt, etiam ad usum ordinum susceptorum ante professionem.

Poterant Prælati Regulares dispensare cum illegitimis sibi subditis, ut ad Prælatias, & Ordinis dignitates promoveri valerent, ut ex *num.*74., verum modo id per se ipsos præstare nequeunt, sed solum cum Generali, Provinciali, seù intermedio Capitulo, prout Greg. XIV. modificando duas Constitutiones Sixti V. editas super inhabilitate natorum ex incestu, aut sacrilegio, ad Professionem Religiosam, & dignitates, gradus, & Ordinis honores; qui extendens illas, quo ad præfatos gradus, & ordinis honores, ad ex non legitimo thoro natos, disposuit, ut sequitur, *Circumspecta*, & infra post enunciatam Sixti dispositionem: „ Volentes, iisdem Constitutio-
„ nibus non obstantibus, eos, qui quovis modo illegitimi pro-
„ creati fuerint, ad habitum, & professionem Regulares admit-
„ ti posse, quemadmodum admitti poterant, si supradictæ Con-
„ stitutiones editæ non fuissent: & deinde.

„ Volumus quoque, ac licere Generali, aut Provinciali
„ singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospita-
„ lium, ad quos dicta dispensatio spectat juxta tenorem privile-
„ giorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ
„ dummodo usu recepta, nec aliàs sub ullis revocationibus
„ comprehensa sint, ut præfertur, in hac parte revalidamus
80 cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Provincialis,
„ cum Generali, Provinciali, seù intermedio Capitulo (& non
„ alias) suffragantibus meritis, dignos judicaverint, ad hono-
„ res, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensa-
„ tiones hujusmodi pro tempore ita factas, & inde sequuta quæ-
„ cumque, ut antea, valere, & tenere perinde, ac si supradictæ
„ Const. non emanassent, Confect. *Collect privileg. Mend. par.*1.
Semper excipitur Generalatus *argum. ex* Const. Romanus Pontifex Innoc. XII. edita super facultatibus Majoris Penitentiarii; & modo privilegia sint in usu.

Advertendum, quod ex vi præcise Decreti Trid. *sess.*24. *cap.*6.

cap.6. de ref. tribuentis Episcopis facultatem dispensandi in ir-
81 regularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, non posse Prælatos Regulares in illis dispensare, ut notavit Lezana *tom.1. quæst.* 10. *num.* 35. & Fagnanus *ad cap. cum illorum de sent. excomm. sub num.* 27. usque ad finem: colligit dispositionem Decreti non comprehendere omnes jurisdictionem, quasi Episcopalem, habentes; ex quo allegati Prælati, quamquam jurisdictionem, quasi Episcopalem, in suos subditos habeant, non sint propriè, & verè Episcopi, & Concilium *verbo Episcopis*, utitur, quod in materia strictè, & propriè interpretanda, plerique apud eundem *num* 31. dixerunt, interpretandum esse pro consecratis tantum,& facit, quod cum in specie alias quæsitum esset *: an facultate concessa Episcopis à Decreto Concilii sess.* 24. *cap.* 6. *etiam inferioribus jurisdictionem, quasi Episcopalem,habentibus,in locis suæ jurisdictionis,uti liceat; die* 9. *Decembris* 1582. *S.C. censuit non licere; & idipsum firmavit*, cum Abbas Aquisnatem, jurisdictionem quasi Episcopalem,habens in subditos, declarari postulasset, *an facultas tributa Episcopis à Concilio,Decreto cap. 6. sess.* 24. *ipsum comprehenderet; quæ censuit non comprehendere ibid. n.*33. & consentit Tambur. *alleg. quæst.*8.

82 Nihilominus ex Sanctæ Sedis Clementia Ord. Prædicat. Prælati, & alii cum ipsis communicantes, id possunt in suos, quod Episc. ex vi Trid: nam Pius V. Constit: *Romani Pontificis* apud Confect.*cit.* indulsit Prælatis Ordinis Predicatorum, ut sequatur.

„ Et insuper, quia Oecumenicum Gen. Trid: Con; con-
„ cessit Episcopis, ut absolvere possint in foro animæ, seù con-
„ scientiæ ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitati-
„ bus, prout *sess.* 24. *cap.*6., habetur; ne Prior Conventualis,
„ & Superiores Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta Pro-
„ vincia,quam extra eam ubilibet, deterioris conditionis, quam
„ Clerici, aut seculares existant, eisdem Priori Conventuali, &
„ Superioribus Prælatis, ut ipsi per se ipsos, idem omnino pos-

sint

„ sint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos, quod
„ possunt Episcopi in Clericos, & Laicos sibi subditos, tam
„ quoad absolvendi, & dispensandi hujusmodi, quam alias
„ quascumque facultates, eisdem, authoritate, & tenore perpetuo concedimus, & indulgemus. tenet Piasec. *part.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. *num.* 80. aliique apud Tamb. *cit. quæst.* 8. „ ibi notantem Pium non declarare prædictam Concilii dispositionem, pro Episcopis ad Prælatos Regulares extendi, sed eam ipsum extendere, ut liquet ex illis verbis, *quia S. Concilium concessit Episcopis*, usque ad illa, *perpetuo concedimus*.

Verum debet irregularitas esse qualificata ad tenorem Concilii; procedere nimirum ex delicto, & delictum debet esse occultum; hic (salvo verò sensù Concilii) potest accipi non solum pro omninò occulto, pro eo nimirùm, quod per duos testes probari non potest ex Genuensi *prax. cap.* 67. *n.* 7. sed etiam pro penè occulto, & prout opponitur notorio, &
83 manifesto, vel publico; & sic occultum dicitur, quod quinque sciunt, ex Gloss. *ad cap. manifesta* 2. *quæst.* 1. dummodo, ut notat Piasecus *cit. art.* 10. *num.* 2., nulla fama inde sit orta, & possit tergiversatione celari; in dubio autem tutius erit recurrere ad Judices non dubios, vel prudentis arbitrium, qui juxta circumstantias facti occurrentis, faciliùs poterit discernere, inter occultum, & publicum.

Requiritur etiam, ut delictum non sit deductum ad fo-
84 rum contentiosum: censetur autem per Piasec. *cit.*, & Genuensem *num.* 4. sic deductum per interpositam citationem: facit Gloss. *ad cap. Ecclesia S. Mariæ de const: lib.* 1. *tit.* 2. *in ver: conventi*; notans citationem esse principium, & fundamen-
85 tum ordinis judiciarii: argum: *cap. inter quatuor de major. & obed eodem lib. tit.* 33.

Cæterum in usu dispensationum super irregularitatibus
86 est semper cavenda, tum Ordinariorum offensio, tum populi admiratio, & scandalum, ut loquitur Layman, *cap.* 9. *de irregular.* ac abusus potestatis, sæpè per posteriora jura limitatæ, & restrictæ; & videndum, an quoad hoc privilegia ad praxim fuerint deducta, & sint in usu, & non comprehensa

sub

ſub aliqua revocatione; qui plura deſiderat percurrat Layman, Engel. Panimolla, Piaſecum, Sylveſtrum, Volpi locis ſuperius allegatis.

CAPUT IX.

Officialis quoad Legata.

SUMMARIUM

1 *Dubia ſuper legatis Bonorum Mobilium.*
2 *Super Legatis factis Fabricæ.*
3 *Super Legatis annuis cum onere.*
5 *Reſpondetur dubiis poſitis numero primo.*
6 *Et illis ſub num. ſecundo.*
7 *Et aliis ſub num. 3.*
8 *Et cæteris notatis num. 4.*
9 *Sac.Cong. Conc.declaratio, & decret. S.Cong. Epiſ.*
10 *Valent Legata pro Oleo Lãpadis, & neceſſitatibus infirmorum.*

„ UT in dubiis, quæ impoſterum, quo ad Legata Fratribus „ Minorum de Obſervantia, & Reformatione relicta, po„ tuiſſent oriri, prompta eſſent remedia, & Sanctæ Sedis decla„ rationes non deeſſent, ipſa ſatis providit. Et Ego hùc, ex „ Fagnan. *cap. nimis prava de exceſſ. Prælat.* transfero, quas „ Sac. Congreg. à fel. rec. Urbano VIII. Fratrum Minorum de „ Obſervantia Conſultationibus præpoſita, eddit, ut infra. „

1 *Diſtinctio prima de Legatis Bonorum mobilium.*

„ Articulus Primus. An Fratres Minores, tam de Fa„ milia, quam Reformati, ſint capaces Legatorum Bonorum „ Mobilium, quæ unica ſolutione, ſeu præſtatione adimplen„ tur, tam in pecunia numerata, quam in aliis ſpeciebus? „

„ Art. 2. An poſſint eadem legata in judicio, aut extra „ exigere per ſe ipſos, vel Syndicum Apoſtolicum? „

„ Art. 3. An Fabricæ S. Petri liceat in hujuſmodi Lega-

tis

„ tis se ingerere infra annum, ex quo dies legati cessit? „
„ Art. 4. Et quid elapso anno?

2 *Distinctio secunda de Legatis factis Fabricæ.*

„ Articulus Primus. An valeat Legatum annui redditus factum Fabricæ, Sacristiæ, vel Ecclesiæ Fratrum Minorum, tam de Familia, quam ex Reformatione? „

„ Art. 2. An liceat Fratribus hujusmodi legata in judicio exigere per eorum Procuratores, vel Syndicos Apostolicos? „

„ Art. 3. An liceat eisdem erogare prædicta legata in usus Fratrum? an verò illa omninò converti debeant in usus à Testatoribus præscriptos? „

„ Art. 4. An Fabricæ Sancti Petri liceat infra annum se ingerere in proprietate horum Legatorum pro Fabrica, vel Sacristia transigendo cum hæredibus, aut alias de eadem proprietate disponendo? „

„ Art. 5. Et quid transacto anno? „

„ Art. 6. An liceat eidem Fabricæ Sancti Petri se immiscere præstationibus, seu fructibus eorundem Legatorum ab anno decursis, & non solutis? „

„ Art. 7. Et quid infra annum, ex quo cessit dies præstationis? „

3 *Distinctio tertia de legatis annuis cum onore.*

„ Articulus primus. An Fratres Minores, tam de Familia, quam Reformati, sint capaces Legatorum annuorum, quæ fiunt adjecto onere celebrationis Missarum? „

„ Art. 2. An iidem possint pro his Legatis in judicio experiri agendo, aut Judicis officium implorando? „

„ Art. 3. An possint Fratres illa accipere à sponte offerentibus celebrando Missas ad rationem rei acceptæ? „

„ Art. 4. An possint illa sponte oblata accipere per se ipsos; An vero per Syndicum Apostolicum? „

Art.

„ Art. 5. An Fratres possint hujusmodi legata extinguere, aut illorum proprietatem vendere, & pretium erogare in usum Fabricæ, vel Sacristiæ? „

„ Art. 6. An liceat Fabricæ Sancti Petri proprietatem eorundem Legatorum cum onere Missarum sibi vendicare, tam elapso anno, quam antea? „

„ Art. 7. An eidem Fabricæ liceat sibi vendicare annuas præstationes decursas, & non solutas, tam antea annum, quam post? „

4 *Distinctio quarta de legatis annuis sine onere.*

„ Articulus primus. An fratres Minores, tam Observantes, quam Reformati, sint capaces Legatorum annuorum sine aliquo onere, aut modo adjecto, saltem ad effectum illa extinguendi, & pretium erogandi in usus Fabricæ, vel Sacristiæ? „

„ Art. 2. An ad hunc effectum possint eandem proprietatem in judicio petere per Syndicum Apostolicum? „

„ Art. 3. An possint illam convertere in usus Fratrum? „

„ Art. 4. Et quid, si cœperint illorum annuas præstationes accipere? „

„ Art. 5. An possint Fratres exigere judicialiter annuas præstationes eorumdem Legatorum in vim Martinianæ? „

„ Art. 6. Et quid post ultimum Dec. Sac. Cong., hac de re editum? „

„ Art 7. An Fratres teneantur protestari se esse incapaces eorumdem Legatorum? „

„ Art. 8. An possint illas à sponte dantibus accipere per se ipsos, vel per Syndicos Apostolicos? „

„ Art. 9. An hæredes teneantur illorum præstationes Fratribus solvere in foro conscientiæ? „

„ Art. 10. An Fabrica Sancti Petri jus habeat sibi vendicandi horum Legatorum proprietatem, tam elapso anno, quam antea? „

„ Art. 11. Et quid de annuis præstationibus decursis, & non solutis? „

„ Art. ult. An hæc omnia procedant, etiam in Legatis
„ annuis ad modicum tempus? „
„ Die 9. Septempris 1628. Sacra Congregatio Negociis
„ Fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia, à Sanctiss.
„ Domino Nostro præposita, ad singulos articulos superius pro-
„ positos ad hunc modum respondit, videlicet? „

Distinctione prima.

5 „ Ad primum Articulum. Fratres Minores, tam de Fa-
„ milia, quam Reformatos, esse capaces Legatorum bonorum
„ mobilium, quæ unica solutione, seù præstatione adimplen-
„ tur, tam in pecunia numerata, quam in aliis speciebus, dum-
„ modo tamen hujusmodi legata sint in quantitate moderata,
„ & non in fraudem paupertatis. „
„ Ad secundum. Fratres quidem, nec per se ipsos, nec
„ per interpositam personam posse eadem legata in judicio exi-
„ gere; sed Syndicum Sedis Apostolicæ tantùm Judicis officium
„ implorare, dummodo similitèr illa in moderata sint quanti-
„ tate, sine ulla fraude paupertatis, & re ipsa erogentur in Fra-
„ trum necessitates. Extra judicium verò ità demùm legata hu-
„ jusmodi accipi posse à Fratribus per se ipsos, si in aliis specie-
„ bus consistant, & accipiantur in ea tantùm quantitate, quàm
„ vera, & imminens eorum necessitas postulet; sed superfluam,
„ aut pecunias à Syndico tantum posse accipi, dum tamen id
„ omne in Fratrum necessitates convertatur. „
„ Ad tertium. Non licere Fabricæ Sancti Petri hujus-
„ modi legatis bonorum mobilium se ingerere infrà annum, ex
„ quo dies legati cessit. „
„ Ad quartum. Elapso anno licere ad præscriptum sua-
„ rum facultatum. „

Distinctione secunda.

6 „ Ad primum Articulum. Valere legatum annui red-
„ ditus factum Sacristiæ, vel fabricæ Ecclesiæ, vel Conventus

Fra-

„ Fratrum Minorum, tam de Familia, quam de Reformatione, nisi adsit excessus in quantitate. „

„ Ad secundum. Nec per se ipsos, nec per alios, licere „ Fratribus in judicio exigere hujusmodi legata, sed Syndico „ Apostolico dumtaxat. „

„ Ad tertium. Non licere eisdem annui redditus legata „ erogare in usus fratrum, sed illa omnino converti debere in „ usus à Testatoribus præscriptos. „

„ Ad quartum. Fabricæ Sancti Petri non licere infrà „ annum se ingerere in proprietate horū legatorum, cum hæredibus transigendo, aut aliàs disponendo de eadem proprietate. „

„ Ad quintum. Itidem non licere. „

„ Ad sextum,& septimum. Posse Fabricam Sancti Petri se „ immiscere in præstationibus, seù fructibus eorundem Legatorum ab anno decursis, & non solutis; Non autem infrà „ annum, ex quo dies præstationis cessit. „

Distinctione tertia.

7 „ Ad primum Art. Fratres Minores, tam de Familia, „ quam ex Reformatione, nullatenus esse capaces legatorum „ annuorum, quæ fiunt adiecto onere celebrationis Missarum. „

Intellige de Legatis annuis cum tali onere, quorum jus maneret apud Fratres, & essent ipsis Fratribus directè relicta; Hæc enim nec momento retinere possunt. *Vespign. compend. privileg. R. Fab. pag. mihi 71. in margine.*

„ Ad sucundum. Non posse pro his legatis in judicio „ experiri, aut Judicis officium implorare. „

„ Ad tertium. Posse Fratres illa accipere per modum „ eleemosynæ à spontè offerentibus, celebrando Missas ad rationem rei acceptæ, citrà tamen ullam obligationem ad onus „ perpetuum, & dummodo priùs protestentur se illorum capaces non esse. „

„ Ad quartum, Syndicum Apostolicum, & pro Fra-

 trum

„ trum necessitatibus, non autem Fratres ipsos, etiam per alios, „ posse hujusmodi legata, utcumque sponte oblata, accipere, „ si in pecunia consistant. „

„ Ad quintum. Non posse Fratres hujusmodi legata ex- „ tinguere, aut illorum proprietatem vendere, & pretium ero- „ gare in usus Fabricæ, vel Sacristiæ. „

„ Ad sextum. Licere Fabricæ Sancti Petri ad suarum fa- „ cultatum præscriptum sibi vendicare eorumdem legatorum „ proprietatem cum onere Missarum celebrandarum, tam ela- „ pso anno, quam antea. „

„ Ad septimum. Similiter licere. „

Distinctione quarta.

8 „ Ad primum Art. Fratres Minores, tam Observantes, „ quam Reformatos, non esse capaces legatorum annuorum, „ quæ fiunt sine aliquo onere, aut modo adiecto, nisi ad effe- „ ctum illa extinguendi, seù illorum proprietatem, & pretium „ convertendi in usus Fabricæ, vel Sacristiæ. „

„ Ad secundum. Non Fratres ipsos, sed Syndicum „ Apostolicum tantùm, posse eandem proprietatem in judicio „ petere. „

„ Ad tertium. Posse convertere. „

„ Ad quartum. Si Fratres cæperint illorum annuas præ- „ stationes accipere, ne hinc fiat fraus paupertati, expedire, ut „ de cætero decernatur, eo casu non licere amplius Fratribus „ eandem proprietatem vendere, ac pretium in usus Fabricæ, „ vel Sacristiæ erogare: Ideoque agendum cum Sanctissimo „ Domino Nostro. „

„ Ad quintum, & sextum. Fratres nullo modo posse „ in judicio exigere annuas eorumdem legatorum præstatio- „ nes. „

„ Ad septimum. Teneri. „

„ Ad octavum. Posse illa per modum eleemosynæ, & à „ sponte dantibus accipere, etiam per se ipsos, si in aliis specie- „ bus consistant: quod si in pecunia, non nisi per Syndicum „ Apostolicum. „ Ad

„ Ad nonum. Non teneri. „

„ Ad decimum. Fabricam Sancti Petri nullum jus habere vendicandi horum legatorum proprietatem, niſi elapſo anno, juxtà ſuas facultates. „

„ Ad undecimum. Similiter non habere jus vendicandi hujuſmodi annuas præſtationes, niſi ab anno decurſas. „

„ Ad ultimum. Hæc omnia locum non habere in legatis infrà decennium; ſed in his tantùm, quæ fiunt ad decem annos, & ultra. „

9 Quibus acceſſere declarationes aliæ: Sacræ Congregationis Concili apud Fagn. *cap. Nulli*, *de rebus Eccleſ. non alien.* „ quæ cenſuit valere legatum immobilium Fratribus Minoribus ſub modo licito, nempè, ut vendant, & pretium convertant in uſus fabricæ, vel Sacriſtiæ: & idem ſi factum fuit ſimpliciter, quia ſub modo licito factum intelligitur. „ Et Sac. Cong. Epiſ. & Regul. quæ ad favorem Min. de Obſerv. Civitatis Lucanæ ſub die 26. *Martii* 1677., ut in Regeſto ejuſdem, Decretum edidit hujus tenoris. „ Sac. Cong. &c. Sæpiùs declaravit Fratres Minor. de Obſerv. Sancti Franciſci, quamvis attenta diſpoſitione Exivi de Paradiſo, & Conſtitutione Nicolai III., & Clementis V. ſint incapaces obtinendi cenſus perpetuos, & bona ſtabilia, poſſe tamen per viam puræ, & ſimplicis eleemoſynæ recipere, quidquid ab Executoribus ultimarum voluntatum eis traditur pro celebratione Miſſarum, pro ornamento Eccleſiæ, aliiſque neceſſariis procurandis juxà doctrinam Divi Bonaventuræ relatam in Conſtit. ſan. mem. Urbani VIII. incipiente *Sacroſanctum Apoſtolatus Miniſterium*; atque in præfatis caſibus dictos Executores ultimarum voluntatum curare debere, ut hujuſmodi piæ diſpoſitiones adimpleantur, ne Teſtatorum Animæ debitis ſuffragiis defraudatæ remaneant; quam quidem declarationem, illiuſque tenorem in caſu, de quo agitur eadem Sac. Cong. ſervari præcipit, committendo Ordinario Lucenſi, pro tempore exiſtenti, ut quatenus alius Executor non exiſtat, prænarratam piis Teſtatoris diſpoſitionem executioni demandet. „ Decretum aliud huic ſimile editum in Turritana

Legatorum die 3. *Augusti* 1674. confirmavit Clemens X. sub die 22. ejusdem Mensis, & Anni, *Constitutione Nuper pro parte Dilecti filii Syndici*: Typis data Matriti in fine Statutorum Victorien. 1694.

11 Valent Legata sine onere pro vino, cera, paramentis pro celebratione Missarum, & Oleo lampadis, ac necessitatibus infirmorum, ut tenuit *Rota coram Emerix in alleg. Turrit.*

Fratres præfati omni jure carent ad repetenda in judicio Legata, nisi juxta formam decreti *alleg. num. 1. & seq. ut sub die* 14. *Februarii* 1633. disposuit Sac. Cong. Rever. Fabricæ, cum inhibitione, ne Legata per eos per compositionem extinguantur. Apud cit. Fagnan. *à num.* 61. & Panimolla *decis.* 60. *adnot.* 3. *num.* 19.

CAPUT X.

Officialis quo ad Literas Sac. Pœnitentiariæ.

SUMMARIUM.

1 *Formula, qua diriguntur literæ Sacræ Pœnitentiariæ.*
2 *Lectores Jubilati Ordinis Minorum possunt literas exequi.*
3 *Constitutio Innoc. XI. id concedentis.*

SOlet Tribunal Sac. Pœnitentiariæ Diplomata, seù literas, in forma Brevi, pœnitentibus absentibus, juxta eorum indigentiam, & preces, concedere, præsertim cum ad Urbem
1 personaliter nequeunt accedere. Quas sæpè sequenti formula dirigit; *discreto Confessario, Magistro in Theologia, vel decretorum Doctori, ex approbatis ab Ordinario, per Latorem præsentium ad infrascripta specialiter eligendo.* Et cum, etiam sic,
2 diriguntur, possunt aperiri, & exequi à Lectoribus, verè Jubilatis ex Ord. Fratr. Minor. de Observ. ex indulto eis facto ab Innoc. XI. ut infra.

Ex-

„ Exponi Nobis nuper fecit, dilectus Filius Celſus Maria Bilò de Senis, Commiſſarius Generalis Curiæ Ordinis Fratrum Sancti Franciſci, de Obſervantia nuncupatorum, quod dudum, ſtatim atque dictus Ordo ab ord. Fratrum Minorum ejuſdem Sancti Franciſci, Conventualium nuncupatorum, Auctoritate Apoſtolica ſeparatus fuit, Fratres Minorum de Obſervantia hujuſmodi, ut quidquid mundani faſtus, atque ambitionis incentivum in lucere poſſet, à ſe procul amoverent, ad gradus Doctoratus Artium, & Magiſterij in Sacra Theologia promoveri, & Doctores, ac Magiſtri vocari deſierunt; Nihilò tamen minus ejuſmodi ſcientiarum ſtudiis operam dederunt; ſed, qui in illis tantùm progreſſi erant, ut alios docere poſſent, ſolo contenti fuerunt, & adhuc ſunt, nomine, & titulo Lectorum actualium, & habitualium, qui etiam, poſt peractam juxta Apoſtolicas, & Ordinis ſui Conſtitutiones, ſaltem triennio Philoſophiæ, & decennio Sacræ Theologiæ Lecturam, Lectores Jubilati fuerunt, & vocantur. „

„ Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, licet hujuſmodi Lectores Jubilati, quoad rem ipſam, nempe litterarum ſcientiam, à Magiſtris in Sacra Theologia, & Doctoribus Artium differre non videantur; quia tamen inter eos eſt nominum, titulorumque diverſitas, nonnulli prætendant, ac etiam per ſententias judicialiter definiant, illos, Doctoribus, & Magiſtris hujuſmodi in ordine ad aperiendas, & executioni mandandas literas, per officium Pœnitentiariæ Apoſtolicæ expeditas, quæ hujuſmodi Doctoribus, ſeu Magiſtris, ſuper abſolutione, diſpenſatione, votorumque, ſeu aliorum obligatione, commutatione dirigi ſolent, ac quoad alias prærogativas, pares non eſſe. „

„ Nobis propterea dictus Celſus Maria humiliter ſupplicari fecit, ut in præmiſſis opportunè providere, & ut infrà indulgere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. „

„ Nos igitur, Ordinis primò dicti, decori, & honorificentiæ, quantùm cum Domino poſſumus, benignè conſulere, ipſumque Celſum Mariam ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & à quibuſvis excommunicationis, ſuſpen-

„ ſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cen-
„ ſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel
„ cauſà latis, ſi quibus, quomodolibet innodatus exiſtit, ad ef-
„ fectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie
„ abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſuppli-
„ cationibus inclinati, omnibus, & ſingulis memorati Ordinis
„ Fratrum Minorum Sancti Franciſci de Obſervantia Lectori-
„ bus Jubilatis præſentibus, & futuris, ut quaſcumque literas
„ per officium Pœnitentiariæ Apoſtolicæ hujuſmodi, pro tem-
„ pore expeditas, quæ Doctoribus Artium, ſeù Magiſtris in
„ Sacra Theologia directæ fuerint, recipere, aperire, & juxtà
„ illarum formam, & tenorem executioni mandare; nec non
„ quo ad alias functiones Eccleſiaſticas, & literarias quaslibet,
„ omnibus, & ſingulis prærogativis, præeminentiis, privilegiis,
„ gratiis, & Indultis, quibus Fratres expreſsè profeſſi aliorum
„ Ordinum, Doctores Artium, & in Sacra Thelogia Magiſtri,
„ tam de jure, uſu, & conſuetudine, quam alias quomodoli-
„ bet utuntur, fruuntur, & gaudent, uti, frui, & gaudere poſ-
„ ſunt, & poterunt in futurum, pari modo uti, frui, & gau-
„ dere liberè, licitè, & validè poſſint, & valeant, Authoritate
„ Apoſtolica, tenore præſentium concedimus, & indulgemus. „

„ Cæterum non intendimus per præſentes literas, pri-
„ vilegia, exemptiones, prærogativas, gratias, & Indulta,
„ quæ præfatis Lectoribus Jubilatis per Apoſtolicas, & Ordinis
„ primò dicti Conſtitutiones, conceſſa ſunt, ullo modo auge-
„ re, vel minuere, ſed illa in ſtatu, & terminis, in quibus de
„ præſenti reperiuntur, remanere volumus. „

„ Decernentes eaſdem præſentes literas ſemper firmas,
„ validas, & efficaces exiſtere &c. ſicq. &c. ac irritum, & inane &c.
„ non obſtantibus &c. Datum Romæ die 27. Novembris 1679.

CAPUT XI.

Officialis quoad Moniales.

SUMMARIUM.

1 *Puella suscipiens habitum debet esse major annis* 12.

2 *Ut sit formaliter novitia ante annum* 15. *opus est S.C. licentia.*

3 *Ad professionem non admittitur, nisi anno probationis, & sexto ætatis integrè completo.*

4 *In anno Novitiatus, & etate ad professionem requisita, non datur parvitas materiæ.*

5 *Tertia soror caret voto, tũ activo, tum passivo.*

6 *Cum Superiore Regulari, dum vota pro educanda recipit non assistit Vicar. Generalis.*

7 *Ubi verò sint educandæ sepeliendæ, si in monasteriis decedant? ibi lege.*

8 *Eis confessarius Sacramẽta ministrat, supplendo vices Parochi.*

Puella suscipiens habitũ debet esse major 12. annis, ex Trid.
1 *sess.* 25. *de Regul. cap.* 17. & ex declaratione S. C. C. apud Vecchium, quæ rescripsit, quamdam puellam non debere admitti *ante* 12. *annum ad habitum suscipiendum, cujus causa requiritur voluntatis puellæ exploratio*, (ut etiam ibid. habet Trid.) *non est autem voluntas Cong. neq. Concilii, ut ante illam ætatem puella admittatur*; & successive eadem *in una Perusina* 5. *Novemb.* 1602. apud Nicol. Flos. *ver. Novitia à num.* 25.
2 disposuit opus esse S. C. licentia in volente ante annum 15. esse formaliter novitiam.

Quæ ad professionem admitti non debet, nisi anno probationis completo, & 16. ætatis anno exacto, prout Trid. *cit. cap.* 15. & debent esse completi de momento in momentum,
3 prout DD. communiter; cum quibus firmat Panimoll. *decis.* 29. *num.* 7. punctum horæ, professionis debere punctualiter

reſpondere puncto horæ nativitatis: & eum de iſta non conſtaret, expectandus eſſet totius diei terminus: quod ſi nec diei, ſed menſis notitia haberetur, totius menſis exitus expectari deberet: ex ponderata ratione, quod poſſeſſio ſtet pro lege præſcribente, ut nullus ad profeſſionem admittatur, niſi conſtet realiter, & cum effectu 16. ætatis annos, & unicum probationis integrè compleviſſe; unde poſt eum Quilici *Confeſ. manuduct. quæſt.* 16. *num.* 15. dixit in anno novitiatus, & ætate
4 requiſita ad profeſſionem non dari parvitatem materiæ.

Si in eodem Monaſterio velit tertia ſoror habitum aſſumere, voto, tam activo, quam paſſivo privatur; & duplicatam dotem ſolvit, prout fuit à S. C. Epiſ. reſcriptum Archiepiſ. Bracharen. ut infra; utq. hæc S.C. & infra, „ aut igitur ter-
» tia ſoror intra præfinitum Monialium numerum in Mona-
» ſterium introducenda eſt: aut ſupra illum; ſi ut numeraria
» ingredi voluerit, eleemoſynam totalem duplicatam Mona-
» ſterio perſolvat, ſuffragioque, tam activo, quam paſſivo ca-
5 rebit, quouſque altera ex duabus ejus ſororibus è vita deceſ-
» ſerit; ſi verò, ut ſupra definitum Monialium numerum ad-
» mitti petierit, ſpeciali S. hujus Cong. licentia opus erit, quæ
» quidem concedi non ſolet, niſi ex conditione, ut ipſa tertia
» ſoror triplicatam eleemoſynam dotalem Monaſterio exſol-
» vat, nec reliquis ejus duobus ſororibus ſimul ſuperſtitibus,
» activo, vel paſſivo ſuffragio gaudeat, die 26. Auguſti 1616. „

Puellæ cauſa educationis non recipiuntur in Monaſteriis, niſi de expreſſa licentia S. C. & niſi acceſſerit conſenſus majoris partis Capituli, ac in ſcriptis obtineant licentiam à Superioribus Ordinis juxta reſcriptum factum à S.C.C. Epiſ. Hieracen ſub ult: Auguſti 1575. apud Quarãta *Bullar: ver: Monial: Monaſt. ver: de puellis.*

Dum Superior Regularis recipit Monialium ſuffragia ad effectum admittendi educandam in Monaſteriis ſibi ſubjectis, cum eo non aſſiſtit Vicarius Generalis, aliuſve ab eodem deputatus, prout S. C. Epiſ: reſcripſit Epiſ: Cremonen, ut infra.

„ Referito in S. Cong. dal Eminent. Caraffa, quanto V. S. ha

„ ha rappresentato, con sua lettera in ordine al dubio propo-
„ sto dal Prior del Convento dell'Ordine de Predicatori di Son-
„ cino di cotesta Diocesi, se nell' accettatione dell'Educande nel
„ Monastero delle Monache di San Paolo di detto luogo, so-
„ getto al suo Ordine; possa intervenir alla ballottatione, che si
„ fà dalle Monache, il suo Vicario Generale, ò altra persona da
„ deputarsi da lei: Questi Eminent: miei Signori hanno risolu-
„ to, che non habbia potuto, ne possa intervenirvi. Glie lo
„ significo, & il Signore Dio la prosperi. Roma li 15. Settem-
„ bre 1690. „

Ita reperitur in Reg. Authographo Sac. Cong. negotiis, & consultationibus Episcop: & Regul: præposita; in quorum fidem &c. Romæ hac die 14. *Feb.* 1701.

I. D. Paraccianus pro Seg.

Ubi autem sint sepeliendæ, si in Monasteriis decedant, Peliz: *de Monial. cap.* 10. *sess.* 3. *subsess.* 1. *num.* 233. scripsit posse sepeliri in Ecclesia exteriori: Pignatell. verò *tom.* 7. *const.* 63. voluit esse tumulandas in Ecclesia, vel Parochia, in qua Pa-
7 rentes habent domicilium, vel illius, in qua situm est Monasterium, ponderans, quod, ex quo sint in Monasterio, non desinunt esse subditæ alterutrius Parochiæ, ut ipse etiam innuit Peliz. §. *ad hanc*, & patet ex eo, quod in Superiorem Monasterii non transferatur quælibet jurisdictio, quæ Parocho competit, & ideo non Monasterii Superior, vel Confessarius, sed Parochus assistit celebrationi matrimonii ipsarum; qui eodem jure, quo ei competit jus celebrandi matrimonia, retinet ius, etiam funerandi, non solum quoad personas, sed etiam quoad locum: utrumque enim reputatur jus Parochiale; quibus si confessarius Sacramenta ministrat, id non
8 ex officio exequitur, sed ad supplendas vices proprii Parochi, qui, in loco exempto, & clausuræ terminis restricto, personis, etiam sibi subditis, non potest ea ministrare, ideo administratio jus aliquod ad sepulturam confessario non acquirit: istud enim, ut *num.* 8. notat, acquiritur ministranti Sacramenta, quando de jure spectat administratio, non verò quando ex accidenti ministrat.

CAPUT XII.

Officialis quo ad Novitios.

SUMMARIUM.

1 *Novitiatus fit intra Clauſtra in Conventibus à S. Sede deſignatis.*

2 *Annus probationis non debet eſſe interruptus, ſed continuus.*

3 *Novitius annum probationis interrumpens, de nouo tenetur incipere.*

4 *Debet eſſe completus de momento in momentum, & per curſum ſolarem.*

5 *In anno biſsextili duo dies pro unica computantur.*

6 *Profeſſio emiſſa, non expectato anni curriculo, declaratur nulla.*

7 *Provincialis non reſidens in Conventu Novitiatus non ſuffragatur ſuper idoneitate Novitii.*

8 *Nec in paritate votorum habet deciſiuum.*

9 *In caſu, quo ad profeſſionem reciperet ſine conſensù Capituli, profeſſio non ſubſiſteret.*

NOvitius per Fagnan. *in 2. par. 3. Decret. de Regul. cap. ſtatuimus num.* 6. ille dicitur, qui de novo per idoneas per-
1 ſonas recipitur, & veſtimentis probationis induitur, nullo
emiſſo voto; à quo Novitiatus intra Clauſtra Conventus
fieri debet, *arg. in cap. is, qui de Regul. in 6. lib. 3. tit.* 14., ad
effectum, ut ipſe aſperitates Religionis experiatur, & hæc
ejuſdem mores, propenſionem, & idoneitatem probet. Et in
Conventibus à S. Sede pro Novitiatu deſignatis, adeout nulla,
& irrita ſit profeſſio, ſi alias in probatione, quis ſteterit; ad
præſcriptum decretorum ſub Clemente VIII. de anno 1602.
ſuper forma recipiendi Novitios ad habitum, & profeſ-
ſionem.

Annus probationis non debet eſſe interruptus, vel inter-
2 miſſus, ſed continuus, ex Trid. *ſeſs. 25 de Regul. cap. 15.* nul-
lam

lam declarante professionem illius, qui minori tempore, quam per annum post susceptum habitum, in probatione steterit; & interrumpitur per dimissionem habitus, factam animo deserendi Religionem, tametsi intra eundem diem, quis de facto doleat, & velit ipsum reassumere; cui non conceditur sine nova receptione, & annum probationis de novo debet incipere, ut patet ex responso S. C. apud Fagn. *cit. cap. ad nostram num.* 27. quæ interrogata à Proc. Gen. Ord. Minim. *an Novitius, qui à Monasterio, ut aliam Religionem ingrederetur, abje-*
3 *rat, ac duas tantum horas in alio Conventu moram traxerat, ac statim deinde facti pœnitens, reversus fuerat*, teneretur incipere nouum annum probationis? Respondit *teneri ab eo die, quo rediit*.

Et nedum continuus, sed etiam completus de momen-
4 to in momentum debet esse, ad quod facit Trid. *loco cit.* per clausulam *non minori tempore, quam per annum*, nam de eo, *qui die* 12. *Januar.* 1701. hora 20. habitum suscepit, & professionem anno 1702. eadem die, sed hora 19. cum dimidio statim emitteret, dici deberet, quod minori tempore, in probatione steterit, quam per annum; nam, priusquã accedat hora 20. subsequentis anni, non potest affirmari annum esse expletum, ut nota Sorbo *ver. Novitius sexto notandum*; & Fagn. *cit. cap. ad nostram num.* 20. refert S.C.C. ut invalidam habuisse professionem aliter emissam; unde annus debet esse completus, non Evangelicè, & Ecclesiasticè per Festa Mobilia computatus, sed naturaliter, & secundum cursum solarem, quia sic annus de necessitate requirit dies 365., & sex fere horas.

Nec quo ad hoc obstat, quod tunc suscipiens habitum hora 10. V.G. Januarii, deberet in sequenti anno profiteri hora 16. ejusdem mensis; nam id falso deduci potest, ex eo quod illæ sex horæ apud omnes intercluduntur inter unam, & alteram horam decimam præfatorum mensium sic, ut in sequenti anno completus omnino reputetur ad horæ 10. pulsum; & putandum est horologium æquali gressu processisse, dum æqualis diligentia fuit adhibita.

Unde

Unde in anno bissextili, cum duo dies pro uno compu-
5 tentur, *ex cap. quæsivit de ver. signif. lib. 5. tit. 40.*, ut annus probationis completus dicatur, debet expectari lapsus diei, qui tunc de novo additur; Peyrin. *de Prælat. quæst. 3. cap. 1.* §. 4. *num.* 97. ideo integrum tempus expectari debet, in quo scripsit Quilici *Confess. manuduct. quæst. 16. art. ult. num. 15.* non dari parvitatem materiæ; & S.C.C. apud Hasbensem *sum.*
6 *ver. professio die 21. Januarii 1617. declaravit professionem emissam non completo anni curriculo, etiam per duas horas tantum, non valere.*

Nota Provincialem non residentem in Conventu Novitiatus non posse suffragari super idoneitate Novitii in Ordine ad professionem; & id in terminis decreti sub Innoc. X. *Ad*
7 *propagandam*, sub die 15. Octob. 1654., votum concedentis dumtaxat illis, qui in Conventu Novitiatus à duobus saltem mensibus de familia existunt: quo animadvertere possunt, & judicare, an expediat, vel Novitium ad domum remittere, vel Religioni retinere.

Nec id posset ex Fratrum informationibus, quia cum possent ex infecta radice amoris, vel odii erga Novitium procedere, tutius esset eis non credere.

Nec in paritate votorum, datur Provinciali decisiuum:
8 quia nec lex habetur, nec concluditur ex decreto S.C. Epis. relat. *V. Cap. Offic. quoad electionem tom. 1.* imo ratio resistit, cum judicium nõ possit efformare de idoneitate potius, quam ineptitudine Novitii ad Religionem, cum æque pro utraque parte dari possint rationes.

Et in casu, quo ad professionem reciperet sine consensu
9 Capituli, professio nulla foret, *arg. ex cap. quanto, cap. ea noscitur, de his, quæ fiunt à Prælato &c. lib. 3. tit.* 10. ubi respective irrita dicuntur facta à Prælatis sine consilio, vel assensu majoris partis Capituli: allegat. percurratur titulus. *v. cap. offic. quoad Monial.*

CA,

CAPUT XIII.

Officialis quo ad Ordines.

SUMMARIUM.

1 *Regulares concedunt Dimissorias propriis subditis ad Diœcesanum loci, in quo habent Monasteria.*

2 *Pœnæ contra transgressores.*

3 *Ordinationes celebrantur temporibus ab jure statutis.*

4 *Quibus sit datum posse extra tempora ordinari? Declara.*

ACriter controvertitur inter Canonistas, & Theologos, an Prima Tonsura, & Episcopatus sint Ordines? ad quos Lectorem remitto; & tunc ponderabit id à Theoligis negari (quamvis de Episcopatu aliqui affirment), & ex adverso Canonistas sentire: quorum sententiam plura probant jura apud Sperellum *decis.* 114. *num.* 21. & interim Regularium Superioribus exhibeo considerandum, quod dimissorias propriis subditis, non ad quemcumque Episcopum possunt concedere, sed ad eum dumtaxat in cujus Diœcesi sunt Monasteria, juxta disposita à S.Cong.Conc. ut infra.

„ De mandato Sanctissimi Domini Nostri Clementis Di-
» vina providentia Papæ VIII., tenore præsentium, mandatur
» omnibus, & singulis quorumcumque Regularium Superiori-
» bus, ut de cætero observent, & observari faciant ea, quæ in
» Decreto Sac. Cong. Conc. Trid. continentur, cujus tenor est
» talis. „

„ Cong. Conc. censuit Superiores Regulares posse suo
» subdito, itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requisitis,
» ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad
» Episcopum tamen Diœcesanum, nempè illius Monasterii, in
» cujus familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis positus
» fuerit: & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus or-
di-

„ dinationes,ad quemcumque alium Episcopum,dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur, quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus, vel absfuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes, vel Sedes Episcopalis vacaret. Verum, cum à Superioribus Regularibus, Episcopo Diœcesano absente, vel ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis, utique hujusmodi causam absentiæ Diœcesani Episcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Quod si Regulares ordinandi morentur in Monasterio nullius Diœcesis, hujusmodi dimissorias concedendas esse ad Episcopum viciniorem, in eoque procedere omnia, quæ de Episcopo Diœcesano superiùs præscripta sunt. Quod, qui non fecerint, officii, & dignitatis, seù administrationis, ac vocis activæ, & passivæ privationis, ac alias arbitrio SS.D.N.Papæ reservatas, pœnas incurrent. In quorum &c. Dat. Romæ die 15. Martii Anno 1596. „ Apud Piasecum *prax.par.1.c.1.art.2. num.24.* & similis tenoris Decretum edidit *S.C.Epis.*, *& Regul.sub die 11.Junii* 1638., *Observanti*. Flosc. Nicol. *verb. Regulares num.35.*

3 Tempora ab jure statuta, in quibus per dispòsita à Trid. *cap.8. sess.* 23. celebrari debent ordinationes sacræ, comprehendunt sex Sabbata quatuor anni temporum, alterum Dominicam Passionis præcedens, & Sabbatum Sanctum, *ex cap: De eo de tempor. ordinat. lib. 1. tit. 11.* ut infra: *sed ad Subdiaconatum, nisi in quatuor temporibus, aut Sabbato Sancto, vel in Sabbato ante Dominicam de Passione, nulli Episcoporum,* præterquam *Rom.Pontifici, licet aliquos ordinare*.

Extra quæ, tum ex hujusmodi decretalis dispositione, tum ex præcepto Conc.istis verbis imposito: *Ordinationes Sacrorum Ordinum statutis à iure temporibus &c.*celebrentur(per quæ ex Miranda *tom. 1. quæst.7. art. 4. conc. unica* revocantur privilegia prius ipso Concilio concessa) ac ex dato Ordinar: Senen.sub die 2. Maii 1699. ad hujus generis dubium, rescripto à S.C.C. prout sequitur: *Senen Ordinationum. dilata;*

&

& interim Archiepiscopus abstineat, donec exhibeant privilegia; nullus, etiam Regularis, potest sine speciali expresso, & specifico indulto Sedis Apostolicæ directè concesso, ad Sacros Ordines promoveri; quod post Conc. à Greg. XIII. sub die 21. Septembris 1582. *Const. Pium* obtinuerunt PP. Societatis, cum
4 clausula prohibitiva communicationis: *præsentes autem gratiæ communicationem omnibus aliis, etiam, qui sua privilegia cum societate copiosè participant, participareque poterunt quomodolibet in futurum, fieri omninò prohibemus*. Piasec. *cit. art.* 7. *nu.* 2. Et sub die 30. Junii 1625. id Urbanus VIII. *const. cum sicut accepimus*, *Bullar. Cherub. tom.* 4. cun taxativa loci, concessit Patribus Minor. de Observ. in partibus Indiarum existentibus, ut infra.

„ Nos ejusdem &c. & infra: Nobis humiliter porrectis „ inclinati, omnibus, & singulis ejusden Ordinis Sancti Fran„ cisci in partibus Indiarum Occidentalium hujusmodi, tan„ tùm existentibus, expresè professis, ut de Superiorum suo„ rum licentia, à quocumque, quem maluerint, Catholico „ Antistite, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis ha„ bente, in propria Diœcesi residente, vel in aliena, de Diœce„ sani loci consensu Pontificalia exercente, per eos eligendo, „ ad omnes, etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines, extra „ tempora, ad id à jure statuta, ac interstitiis à Sac. Cong. Trid. „ designatis, minimè servatis, annique curriculo non expe„ ctato; etiam si in unoquoque ex dictis Sac. Ordinibus susce„ ptis, antequam ad alium promoveantur, se minimè exer„ cuerint; dummodo tamen ad id idonei reperiantur, & serva„ tis aliàs servandis, promoveri, & promoti in illis, etiam in „ Altaris ministerio, ministrare, liberè possint, & valeant, „ Apost. auctoritate tenore præsentium concedimus, & indul„ gemus, ac facultatem impartimur. Non obstantibus &c. „ *Bullar. Chernb. tom.* 4. videantur Lezzana *Sum. tom.* 1. *nu.* 19. Peyrin. *de privil. tom.* 1. *ad const.* 2. *Sixti IV.* §. 11. *num.* 39. Miranda *tom.* 1. *quæst.* 7. *art.* 4. *conc. unica*. Et primæ editionis tomum.

CAPUT XIV.

Officialis quo ad Præcedentiam.

SUMMARIUM.

1 *Const. Greg. XIII. super præcedentia in processionibus inter Regulares, & Confratres.*
2 *Revocantur privilegia.*
3 *Urbanus VIII. confirmat decreta Sac. Cong. Episc. edita in causia, & causis præcedentiæ.*
4 *Declarat literas in casibus particularibus emanatas, esse generaliter observandas, ubi lis de præcedentia excitatur.*
5 *Decretum Sac. Cong. Episc. super observantia literarum Greg. & Urbani.*
6 *Const. Innoc. XII. super præcedentia debita Fratribus Discalceatis Ord. S. Francisci, etiam quando sub propria Cruce incedunt.*
7 *Omnibus, etiam debetur, si sint posteriores in loco: declara.*

ASserendum est, precedentiam esse jus occupandi digniorem locum, prout deducitur ex intrinsecis Ordinis Hierarchichi, cujus natura ex Sperello *decis.* 179. *num.* 13. exprimit, etiam, ut digniores inferioribus præcedant, inferiores verò locum illis digniorem reverenter cedant; qui in processionibus, tàm publicis, quàm privatis debetur, juxta dispositionem Const. Greg. XIII. apud Bullar. Cherub. editæ ad effectum supprimendi lites, & controversias, non modo inter Ordines Mendicantes, & Confratres super, & de præcedentia contendentes; Verum quoque inter Monachorum Ordines, prout sæpæ declararunt SS. Rit. & Episcoporum Cong. apud Pignatell. *tom.* 1. *cons.* 137. *num.* 22. tenor Const. est: *Exposcit*, & infra. „ De nobis attributæ potestatis
1 „ plenitudine volumus, & Apostolica auctoritate decernimus,
„ quod quicumque ex dictis Fratribus Mendicaniibus inter se-

de

„ de præcedentia hujuſmodi contendentibus, aut Confratribus
„ Confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & cauſæ
„ præmiſſorum occaſione, ortæ jam ſint, ſeù oriri contigerit
„ in futurum, qui in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ac juris
2 præcedendi ſunt poſiti (quibuſcumque reclamationibus, ap-
„ pellationibus, & aliis ſubterfugiis prorſus remotis, & ceſſan-
„ tibus, & poſtpoſitis, in proceſſionibus, tàm publicis, quàm
„ privatis precedere debeant: „

„ Quando verò non probetur, aut non conſtet de quaſi
„ poſſeſſione precedentię hujuſmodi, inter Fratres quidẽ Men-
„ dicantes, ii, qui antiquiores in loco cõtroverſię; Cõfratres verò
„ inter ſe litigãtes, ii, qui prius Saccis uſi ſunt, in proceſſionibus,
„ tàm publicis, quàm privatis præcedere debeant, ita ut ſi con-
„ tigerit nova Monaſteria, aut domus alicujus Ord. Mendi-
„ cantium fundari in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis
„ Mendicantibus Monaſteria, aut domus prius erecta, & in-
„ ſtituta ſint, ille Ordo, qui prius Monaſterium, ſeù domum
„ in loco habuerit, præcedat. „

„ Præterea, quia inter prædictos Ord. plerumque alia
„ in proceſſionibus, & alia in Conciliis Generalibus, & aliis
„ actibus publicis, ſive privatis, ratio circa modum præce-
„ dendi ſervatur, nolumus per præſentes pręrogativis dicto-
„ rum Ord. quoad præcedentias hujuſmodi, quæ propriis Or-
„ dinibus, præterquam in proceſſionibus prædictis debentur
„ præjudicium generati, ſicq; per quoſcumquæ &c. irritum &c.
„ non obſtantibus &c. Romæ 25. Julii 1583. „

Et propter fortes non obſtantias, & efficaces derogato-
3 rias quæcumquæ revocari privilegia, & indulta in contrari-
um, etiam in ſpecie conceſſa, firmat *Rota coram Buratto deciſ.* 390. *num.* 6. apud Pignatell. ibi *num.* 3.

Succeſſivè ad Greg. idem diſpoſuit Urbanus VIII. apud Piaſec. *prax. Epiſc. par.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. *ſub num.* 52. confir-mans Sac. Cong. decreta, ut infra.

„ Nuper pro parte dilecti filii Blaſii à Cherſioo, Procurato-
„ ris Generalis Fratrum Ordinis Minorum Sancti Franciſci,
„ Conventualium nuncupatorum, Nobis expoſitum fuit, quod

„ dictus ordo gravatur admodum litibus, occasione præceden-
„ tiæ, cum aliis aliarum Religionum Regularibus in processio-
„ nibus, ex quo, etiamsi aliàs à Ven. Fratribus nostris S. R. E.
„ Card. negotiis Regularium præpositis, diversis in præfata ma-
„ teria præcedentiæ literis emanatis, una videlicet contra ejus-
„ dem Ordinis de Observantia nuncupati Arben, aliam contra
„ Servorum B. Mar. Virg. Soanen, nec non duas literas contra
„ Prædicatorum, respectivè Ordinum Fratres Cassanen, & Fe-
„ rentinen, obtinuerit, tenoris subsequentis, videlicèt: Arbi. „
All' Arcivescovo. Pare, che sia nata differenza della precedenza trà cotesti Frati di S. Francesco Conventuali, & Osservanti, allegando ogni uno di loro alcune ragioni, per le quali si persuadono di dover precedere à gli altri, le quali essendosi diligentemente considerate nella Congregatione di questi miei Illustrissimi Sig. prepostì da N. Signore sopra le cose de Vescovi, e Regolari, s'è risoluto, etiam con il parere delli Illustissimi Protettori di tutte due le Religioni di far scrivere à V. S. che occorrendo più simili differenze, le termini senza alcuna eccettione nell' istesso modo, che quel Convento tenga il primo, e più degno luogo, che è piu antico nella Città, secondo che si è fatto fin hora, per quanto si presuppone. Impercioche questo mezo usato altrove è stato tale, che hà finito ogni controversia, come si spera, che farà anche costì per mezo della prudenza, e destrezza di V. S. Dio &c. Roma 6. Marzo 1522.
(Similis tenoris sunt aliæ, ideo eas omittimus.)

„ Attamen in casibus occurrentibus eædem literæ repu-
„ tantur provisiones particulares, non autem declarationes
„ generales, dictique Fratres Conventuales nova semper judi-
„ cia iisdem de rebus subire coguntur. Quare D. Blasius Pro-
„ curator Generalis Nobis humiliter supplicare fecit, ut circa
„ prædictarum literarum observantiam, per aliquod opportu-
„ num declarationis nostræ ministerium providere, ac aliàs, ut
„ infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos
„ igitur D. Blasium Procuratorem Generalem: & *infra*: hujus-
„ modi supplicationibus inclinati, de Venerab. Fratrum no-
„ strum S. R. E. Card. ejusdem Regularium negotiis præposito-
„ rum consilio, præinsertas literas ab eisdem Cardinalibus, aliàs,
ut

„ utcumque in casibus particularibus emanatas, cum innitantur Justitiæ motus propri Gregorii XIII. hac de re editi, & sint conformes declarationibus Sac. Conc. Trid. ac Rituum Cong.; ut, qui sunt in possessione præcedentiæ, præcedant, & ubi non probatur, aut nõ constat de possessione præcedentiæ, pręcedant ii, qui sunt antiquiores in loco controversiæ, esse generaliter observandas, ubicumq; contigerit de eadem præcedentia dubitari, Apostolica auctoritate tenore pręsentium pręcipimus, & mandamus. Decernentes irritum, & inane &c. Non obstantibus &c. Romæ 18. Decembr. 1637. „

Super quarum literarum Greg. & Urbani observantia: Sac. Cong. Episc. sub die 6. Octobris 1643. edidit decretum, ut infra *Sac. Cong. &c. censuit servandas esse literas Greg. XIII. & Urbani VIII. ea de re editas, ut, qui sunt in possessione præcedentiæ, præcedant, & ubi non constat de possessione, præcedant ii, qui sunt antiquiores in loco controversiæ, & ita ab his, ad quos spectat servari mandat, & pręcipit. Romæ 6. Octobris 1645.*

Super præcedentia Fratr. Reform. S. Franc. debita, etiam quando, sine Observantibus, sub propria Cruce incedunt, videndus Lant. *ver. præcedentia num.* 12. & interim pondera literas novissime ab Innoc. XII. editas, ut infra.

„ Emanavit nuper à Congregatione Venerabilium Fra-
6 trum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpositorum, in causa Præcedentiæ inter dilectos filios Fratres Provinciæ S. Dicaci Novæ Hispaniæ in Indiis, Ordinis Minorum S. Francisci, de Observantia Discalceatorum nuncupatorum, ex una, & Fratres Provinciæ Sanctissimi Nominis Jesu Ordinis Æremitarum S. Augustini ex altera, partibus, vertente, Decretum tenoris, qui sequitur, videlicet.

„ Mexicana Præcedentiæ. Cùm sub die 13. Martii proximè effluxi in Causa Præcedentiæ inter Patres Discalceatos Strictioris Observantiæ S. Francisci, Provinciæ S. Didaci ex una, & Patres Augustinianos Provinciæ Sanctissimi Nominis Jesu ex altera Partibus, super executione Decretorum Sacræ Rituum Congregationis diversis temporibus, ad favorem eorundem Patrum Discalceatorum Sancti Francisci, aliàs edi-

to-

„ torum, & fignatèr lati fub die tertia Junii 1676. & per literas „ in forma Brevis datas 19. Junii ejufdem anni à fan: mem. Clemente PP. X. approbati, ac confirmati, in Regno Mexicano „ ultimo loco agitata, Sacra eadem Rittuum Congregatio fuper infrafcripto dubio ab Eminentifsimo, & Reverendiffimo Domino Cardinali Petruccio relato, videlicet. „ An Fratribus Difcalceatis Strictioris Obfervantiæ Ordinis „ Sancti Francifci, non folùm in Procefsionibus folis, & „ fub propria Cruce, fed etiam in Concionibus, Difputationibus, concurrentia Prælatorum, aliifque actibus, tàm publicis, quàm privatis, interveniente, vel non interveniente „ Familia de Obfervantia, competat Præcedentia fupra Fratres „ S. Auguftini? Tàm in voce, quàm in fcriptis, partibus acerrimè informantibus, auditis, refponderit: In cafu, de quo „ agitur, Præcedentiam competere PatribusDifcalceatis S. Francifci, ac amplius dubium proponi vetuerit. Et nihilominus „ non acquefcentes Patres Auguftiniani, inftiterint, præter „ ordinem, pro declaratione fupradicti refcripti, Sacra eadem „ Rituum Congregatio die 8. Maii currentis 1700. Partibus auditis, referente Eminentifs. & Reverendifs. D. Card. Petruccio, refpondit: Fratres Auguftiniani pareant, & perpetuò „ acquiefcant, & ita decrevit, & fervari, ac exequi mandavit. „ Alderanus Card. Cybo. Loco ✝ Sigilli. B. Inghirami Sac. Rituum Congregat. Secr. „

„ Cùm autem, ficut dilectus paritèr filius Jofephus Mõtoro, prædicti Ordinis Fratrum de Obfervantia Difcalceatorum Profeffor, ac Sac. Theologiæ Lector, necnon Tribunalis S. Inquifitionis Qualificator, ac d. Provinciæ S. Didaci Cuftos, & Procurator, nomine dilectorum, etiam filiorum Miniftri Provincialis, & Definitorum ejufdem Provinciæ, Nobis fubindè exponi fecit, ipfe, Decretum hujufmodi, quò firmiùs fubfiftat, & fervetur exactiùs, Apoftolicæ confirmationis noftræ Patrocinio communiri, perpetuumque defuper „ Fratribus Ordinis Æremitarum S. Auguftini fupradictis filentium imponi, ac tandem ejufmodi diuturnam controverfiam „ finiri fummoperè defideret. Nos ipfos &c. fupplicationibus eorum

„ rum nomine Nobis ſuper hoc humilitèr porrectis, inclinati, „ Decretum præinſertum authoritate Apoſtolica tenore præ- „ ſentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis „ Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, ac perpetuum prædi- „ ctis Fratribus Ordinis Æremitarum S. Auguſtini ſilentium „ ſuper præmiſſis imponimus. Decernentes &c. ſicq: &c. irri- „ tum &c. non obſtantibus &c. Romæ 14. Junii 1700. „

Et dicendum procedere, etiamſi ipſi eſſent in loco poſteriores: modò in eo priores, & in poſſeſſione præcedendi eſſent
7 Obſervantes, quia ſemper verificaretur, quod Ordo, (ad quem & ipſi Reformati, Diſcalceatique Ord. S. Franc. ſpectant) eſſet antiquior in loco, quibus proinde debita eſſet præcedentia; ſi enim Ordini, qui prius Monaſterium in loco habet præcedentia debetur, prout Greg: & Urb: loquuntur, concluditur, & Fratribus ejuſdem Ordinis deberi; nam acceſſorium ſequitur naturam principalis.

CAPUT XV.

Officialis quoad Privilegia.

SUMMARIUM.

1 *Conſtit. moderatoria Privilegiorum Regul. Leon. X.*
2 *Conſtit. Pii IV. revocantis Privilegia contraria Trident.*
3 *Greg. XIII. reducit ad terminos Tridentini Privilegia à Pio V. Regularibus data.*
4 *Conſt. Greg. XV.* Inſcrutabili.
5 *Alia Clem. X.* Superna.
6 *Privilegia non amittuntur per mortem concedentis: nota.*
7 *Amittitur privilegium per ipſius abuſum.*

1 PRivilegia à S. Sede Regularibus data, eſſe, vel in totum revocata, vel correcta, & moderata ex ſequentibus patet. Et primo *ex conſt. dum intra* in Conc. Lateranenſi ſub Leone X. *dum intra*, & infra. „ §. I.

„ §. I. Sacro approbante Concilio, statuimus, & ordinimus, quod Episcopi, & eorum Superiores, & alii Prælati præfati, Parochiales Ecclesias ad eosdem Fratres ratione locorum suorum legitimè spectantes, quo ad ea, quæ ad Parochianorum curam, & Sacramentorum conservationem, administrationemque pertinent (sine tamen Visitatorum insolito gravamine, vel impensa) visitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, si Religiosi fuerint, juxta ipsius Ordinis Regularia instituta, intra septa Regularis loci: Seculares verò Presbyteros, & Fratres hujusmodi beneficia obtinentes, liberè, tanquam suæ jurisdictioni subiectos, punire. „

„ §. II. Tam Prælati, quam Presbyteri seculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Missas in Ecclesiis domorum eorumdem, devotionis causa celebrare volentes, celebrare possint, ipsique Fratres, tales celebrare volentes, libenter recipere debeant. „

„ §. III. Ac ab eisdem Prælatis ad Processiones solemnes pro tempore faciendas requisiti (dummodo eorum loca suburbana, ultra unum milliare à Civitatibus respectivè non sint remota) accedere. „

„ §. IV. Nec non Superiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confessiones subditorum eorundem Prælatorum pro tempore elegerint, eisdem Prælatis personaliter exhibere, ac præsentare (si eos sibi exhiberi, & præsentari petierint) alioquin eorum Vicariis (dummodo ad Prælatos ultrà duas dietas accedere non cogantur) omninò teneantur; possintque illi per eosdem Episcopos, & Prælatos super sufficienti literatura, & aliqua, saltem hujusmodi Sacramenti peritia dumtaxat, examinari; Talibusque præsentatis, admissis, vel etiam indebitè recusatis confitentes Const; *qua incipit Omnis utriusque sexus*, quoad Confessionem dumtaxat, satisfecisse censeantur. „

„ Verùm indebite recusatis confitentes, *cap. offic.* quoad *approbationem ab Episcopo num.* 4. ex Trident. *sess.* 23. *cap.* 15. & ex Sac. Inquisitionis decreto, notavimus, non satisfacere. „

§. V.

„ §. V. Ipſique Fratres, etiam forenſium, Confeſſiones „ audire valeant; Laicos tamen, & Clericos Seculares à ſenten- „ tiis ab homine latis nullatenus abſolvere poſſint. Euchariſtiæ „ verò, & Extremæ unctionis, aliaquè Eccleſiaſtica Sacramen- „ ta illis, quorum, etiam infirmorum, ac decedentium, con- „ feſſiones audierint, dicentibus proprium Sacerdotem illa ſibi „ dare denegaſſe, dare nequeant; niſi denegatio ſine legitima „ cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio „ coram Notario publico facta doceretur. Eorundem verò Fra- „ trum obſequio inſiſtentibus Sacramenta hujuſmodi, nullate- „ nùs miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio. „

„ §. VI. Pacta autem, & conventiones inter eoſdem Fra- „ tres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita valeant; „ niſi per ſubſequutum Capitulum proximum Generale, vel „ Provinciale refutata, ac per eos refutatio hujuſmodi intima- „ ta debito tempore fuerit. „

„ §. VII. Parochias autem cum Cruce ad levanda fune- „ ra eorum, qui apud Eccleſias domorum, & locorum eorun- „ dem ſuam elegerint ſepulturam, intrare non poſſint, niſi priùs „ præmonito, & requiſito, ac recuſante parochiano Presbyte- „ ro; & tunc ſine ejus, ac Ordlnarii præjudicio, (niſi eiſdem Fra- „ tribus ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſer- „ vantia, & cum pacifica poſſeſſione ſuffragetur. „

„ §. VIII. Volentes quoque ſepeliri in habitu eorum- „ dem Fratrum in clauſtro non degentes, ſed in propriis domi- „ bus habitantes, in eorum ultima voluntate ſepulturam ſibi „ eligere poſſint. „

„ §. IX. Quodque Fratres ipſi ad Ordines promovendi „ per Ordinarios de grammatica, & ſufficientia examinari; & „ dummodò competentèr reſpondeant, per eoſdem Ordina- „ rios liberè admitti, ac nullatenùs in eorum Eccleſiis, ſeù do- „ mibus, aut aliis eorum locis, ab alio, quam à Diœceſano Epi- „ ſcopo, niſi prius ipſo Diœceſano Epiſcopo, vel ejus Vicario, „ ſuper hoc cum debita reverentia requiſito, & abſque rationa- „ bili cauſa contradicente, vel eo à Dœceſi abſente, ad dictos „ Ordines promoveri debeant. „

" §. X. Nec ab alieno Episcopo consecrationem Ecclesię, " vel Altaris, aut Cæmeterii benedictionem petere, seù in Ec- " clesiis, per eos pro tempore ædificandis, primum lapidem " per alienum Episcopum poni facere possint; nisi ubi Ordina- " rius bis, aut ter cum debitis reverentia, & instantia requisi- " tus sine legitima causa id recusaverit. "

" §. XI. Et absque Curatorum consensu Sponsum, & " Sponsam benedicere nequeant. "

" §. XII. Et ut debitus honor Matrici Ecclesiæ redda- " tur, tam ipsi Fratres, quam alii Clerici Seculares, etiam super " hoc Apostolicæ Sedis Privilegio muniti, die Sabbati Majoris " hebdomadæ, antequam campanæ Cathedralis, vel Matricis " Ecclesiæ pulsaverint, campanam in Ecclesiis suis pulsare mi- " nimè possint; Contrafacientes pœnam centum ducatorum " incurrant. "

" §. XIII. Censuras autem per eosdem Ordinarios la- " tas, & promulgatas, ac in Matrici Civitatum, nec non in " Collegiatis, & Parochialibus Ecclesiis Castrorum, & Opido- " rum respectivè solemnitèr publicatas, quando super hoc ab " eisdem Ordinariis requisiti fuerint, in Ecclesiis domorum " suarum publicare, ac servare. "

" §. XIV. Et ut Animarum utriusque sexus Christi fi- " delium saluti uberius consulatur, illos, quorum confessiones " pro tempore audierint, cujuscumque status, & conditionis, " fuerint, ad solvendum decimas, sive aliam bonorum, sive " fructuum quotam in locis, in quibus decimę ipsæ, aut similia " solvi consueverunt, etiam sub onere conscientiarum suarum, " monere, & hortari, ipsisque etiam illas solvere recusantibus " absolutionem denegare, & super hoc requisiti, id populo " etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur. "

" §. XV. Conservatores autem eisdem Fratribus pro tẽ- " pore à Sede Apostolica deputandi, doctrina, & probitate præ- " stantes, & in Ecclesiastica dignitate constitvti esse debeant, & " coram eis per eosdem Fratres, quibus dati fuerint, ultra duas " dietas, à loco suæ solitæ habitationis, nullus trahi possit, privi- " legiis super hoc, aliàs eis concessis, nullatenus suffragantibus. "

§. XVI.

„ §. XVI. Excommunicati quoque Ordinem Mendicantium profiteri volentes, ubi de interesse Tertii agetur, absolvi non possint, nisi prævia satisfactione. Procuratores quoque, & negotiorum gestores, ac operarii eorumdem Fratrum servitiis insistentes, sententiis excommunicationis promulgatis illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint, aut dantibus consilium, auxilium, vel favorem præstiterint.

„ §. XVII. Fratres autem, & Sorores Tertii Ordinis, nec non Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii, quocumque nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, sepulturam, ubi volverint, eligere valeant.

„ §. XVIII. Sed die Paschatis tantùm Eucharistiam, nec non Extremam Unctionem, ceteraque Ecclesiastica Sacramenta (Pœnitentiæ Sacramento dumtaxat excepto) á proprio Sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt perferenda teneantur; ac in foro Seculari coram Judicibus Secularibus conveniri possint,

„ §. XIX. Et ne censura Ecclesiastica vilescat, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur; iidem dicti Tertii Ordinis ad divina audienda in Ecclesiis suorum Ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, si causam dedērint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seù foveant, aut dantibus auxilium, consilium, vel favorem quoquomodo præstiterint.

„ §. XX. Collegialiter autem viventes, seù cum Claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seù Cælibem, aut castam vidualem expresso voto, & sub dicto habitu, vitam ducentes, privilegiis, quibus Fratres Ordinis, cujus Tertiæ Regulæ habitum gestant, gaudere debeant.

„ §. XXI. Omnia etiam, & singula supradicta ad Reliquos Religiosos Ordinum quorumcumque, extendi, & per eos etiam servari debere volumus, atque decernimus.

„ §. XXII. Salvis tamen in reliquis desuper non expressis, tam Episcoporum, quam Fratrum, & aliorum Religiosorum prædictorum juribus, quibus per præmissa in aliquo præjudicare, seù quidquam innovare non intendimus. „

Deinde apponit clausulas derogatorias &c.

Eorundem privilegiorum, etiam pluries confirmatorum, & innovatorum, revocatoriam constitutionem in his, quæ Concilio Trident. adversantur edidit Pius IV. *Bullar Cherub. tom.2.* incipit.

In Principis Apostolorum Sede &c., & infra. „ Nos qui-
2 bus &c. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod eadem omnia, & singula privilegia, exemptiones, Immunitates, facultates, dispensationes, conservatoriæ, indulta, confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ, in his omnibus, & singulis, in quibus illa statutis, & decretis Concilii hujusmodi contrariantur, ipso jure revocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilii terminos, atque limites reducta sint, & censeantur; nec quidquam adversùs ipsa decreta, & statuta, quominus ubique, & apud omnes observentur, in aliquo suffragari posse; sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac si nunquam emanassent, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus, & ordinamus. „

Ad terminos Concilii Tridentini, & juris veteris Gregorius XIII. Const. *In Tanta Bull. Cherub. tom.2.* omnia re-
3 ducit privilegia, à Pio V. Const. Incipit. *Etsi Mendicantium*; & incipit. *Ex supernæ*, & Constit. incipit. *Ad hoc. ibidem.* Regularibus, & Monialibus concessa: ità quod ea tantùm per præfatas literas data, persistant indulta, quibus ante hujusmodi concessionem Regulares fruebantur, *& Concilio Tridentino non adversantur*; Quæ autem sint Concilio Tridentino contraria, ex ipsa Pii Const. satis apparet, & tradit Lezzana *Summa quæst. Regul. tom.2. cap.1. sub num.16. usque ad 58.*, & illa est, clausula, qua Pontificis utuntur in privilegiorum confirmationibus.

Exemptorum privilegia quoad Animarum, & Monialium curam, Sacramentorum administrationem, & Verbi Dei prædicationem restrinxit, & limitavit Greg. XV.
4 *Bull. Cherub. tom.3.* Const. *Inscrutabili Dei Providentia*; & infra &c.

§. I.

„ §. I Hac generali, ac perpetuo valitura Constitutione
» decernimus, & statuimus, & declaramus, ut deinceps, tam Re-
» gulares, quam seculares quomodolibet exempti, sive Anima-
» rum curam personarum secularium, Monasteriis, seu Domi-
» bus Regularibus, aut quibusvis aliis Ecclesiis, vel Beneficiis,
» sive Regularibus, sive secularibus incumbentem, exerceant,
» sive alias Ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex illis mini-
» strent, prævia Episcopi licentia, & approbatione, sive quoquo-
» modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramento-
» rum, vel alicujus ex illis administratione de facto absque ulla
» auctoritate se ingerant; in iis, quæ ejusmodi curam, seu admi-
» nistrationem concernunt, omnimodæ jurisdictioni, visitatio-
» ni, & correctioni Diœcesani Episcopi, tanquam Sedis Aposto-
» licæ Delegati, plenè in omnibus subjiciantur.

„ §. II. Ad hæc, tam Regulares, quam seculares hujusmo-
» di, nullis privilegiis, aut exemptionibus tueri se possint, quo-
» minus si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut
» circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Mona-
» steriorum Monialium, etiam Regularibus subjectarum, ab
» Episcopo loci similiter, tamquam ad hoc Sedis Apostolicę De-
» legato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi va-
» leant.

„ §. III. Confessores verò, sive Regulares, sive seculares,
» quomodocumque exempti, tam ordinarii, quam extraordina-
» rii, ad Confessiones Monialium, etiam Regularibus subjecta-
» rum, audiendas, nullaenùs deputari valeant, nisi priùs ab
» Episcopo Diœcesano idonei judicentur, & approbationem,
» quæ gratis concedatur, obtineant.

„ §. IV. Sed, & administrantes bona ad hujusmodi Mo-
» nasteria Sanctimonialium, ut præfertur, etiā Regularibus sub-
» jectarum, pertinentia, sive Regulares extiterint, sive secula-
» res quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis, etiam Su-
» perioribus Regularibus, singulis annis rationes administratio-
» nis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur; ad idque ju-
» ris remediis cogi, & compelli queant. „ (Illis de Corpore Ob-
ser. interdicta est hujusmodi administratio ab Inn. XI. *Cap. Of-
fic. quoad declar. Reg. S. Franc.*)

§. V.

„ §. V. Liceatque Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulares admonere, ut ejusmodi Confessores, & administratores amoveant; iisque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & administratores amovendi quoties, & quando opus esse judicaverit.

„ §. VI. Ac similiter possit Episcopus una cum Superioribus Regularibus, quarumcumque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorundem Monasteriorum, quocumque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; absque ulla tamen ipsorum Monasteriorum impensa.

„ §. VII. Ac demum habeat Episcopus, tamquam dictæ Sedis Delegatus authoritatem coercendi, ac puniendi quoscumque exemptos, tam seculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia; E in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint.

„ §. VIII. Ita ut Episcopi in supradictis casibus, & in prenominatas personas, in præmissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquomodo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, uti ejusdem Sedis Delegati, procedere, omnemque jurisdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes sic per quoscumque Judices &c non obstantibus &c. „

Aliam Constit. super Regularium privilegiis in concernentibus ipsam Verbi Dei prædicationem, & Sacramenti pœnitentiæ, tam secularibus ipsis, quam, etiam Monialibus, administrationem sucessivè edidit Clemens X. *Bull. Cherub. tom.5.* quæ incipit; *Superna Magni*, & infra.

„ §. I Nos attendentes &c. hac generali, & perpetuò valitura constitutione decernimus, ac declaramus.

„ §. II. Regulares, qui in Ecclesiis sui Ordinis prædicare volverint teneri ab Episcopo Diœcesano benedictionem petere;

„ re; Prædicare tamen posse, quamvis illam non obtinuerint.
„ Quod si Episcopus benedictionem, nedum non concesserit;
„ Sed etiam contradixerit, nec in prædictis quidem Ecclesiis, li-
„ cere Regularibus prædicare. Eosque contravenientes ab illo,
„ tamquam Sedis Apostolicæ Delegato, censuris, aliisque pœnis
„ Ecclesiasticis, in vim Const. fel. record. Gregorii XV. Præde-
„ cessoris Nostri incipientis: *Inscrutabili Dei Providentia*, coer-
„ ceri, & puniri posse.

„ §. III. Episcopum tamen absque justa, & rationabili
„ causa contradicere non debere, & hujusmodi benedictionem
„ teneri, etiam Regulares, petere, si in quibuscumque Oratoriis
„ sui Ordinis Sermonem coram Populo, vel in Ecclesiis, aut ad
„ Crates Monasteriorum Sanctimonialium eorum jurisdictioni
„ subjectarum, licet clausis janùis, & nullus secularis ibi intersit,
„ habere voluerint.

„ §. IV. Posse autem Episcopum licentiam concessurum
„ Regularibus in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt,
„ prædicare volentibus, illos, quamvis ab Universitatibus, aut
„ à Magistratibus Laicis nominatos, etiam si Episcopi Antecef-
„ sores, per tempus immemorabile, hanc licentiam absque
„ examine concedere consueverint, quo ad doctrinam exami-
„ nare; si ita ipsius arbitrio, quod moderatum, & discretum
„ esse debet, visum fuerit; Et licentiam prædicandi semel iisdem
„ concessam, ob rationabiles causas, licet occultas, prædicatio-
„ nem tamen concernentes, suspendere. „

„ §. V. Non posse tamen Episcopum generatim prohibe-
„ re Regularibus, quin in Eccles. suorum Ordinum prædicent. „

§. VI. Ad hæc Religiosos ab Episcopo ad Confessiones se-
„ cularium in sua Diœcesi audiendas approbatos, non posse in
„ alia Diœcesi eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audi-
„ re, quamvis pœnitentes subditi sint eius Episcopi, à quo ipsi Re-
„ ligiosi jam fuerint approbati. „

„ §. VII. Et generalitèr approbatos ab Episcopo ad per-
„ sonarum secularium Confessiones audiendas, nequaquam
„ censeri approbatos ad audiendas Confessiones Monialium sibi
„ subjectarum; sed egere quoad hoc speciali Episcopi approba-
„ tione. „ §. VIII.

„ §. VIII. Atque approbatos pro audiendis Confessionibus Monialium unius Monasterii, minimè posse audire Confessiones Monialium alterius Monasterii: itidemque Confessores extraordinarios, semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro una vice audiendas, haud posse, expleta deputatione, in vim approbationis hujusmodi illarum Confessiones audire; Sed toties ab Episcopo esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit. „

„ §. IX. Cæterum in monasteriis, ac etiam Collegiis, ubi juxta Regularia instituta vivitur, posse, tam Prælatos Regulares, quam Confessores Regularium eorumdem Monasteriorum, seù Collegiorum audire Confessiones illorum secularium, qui inibi sunt verè de familia, & continui commensales, non autem illorum, qui tantùm ipsis deserviunt. „

„ §. X. Illos autem Religiosos, qui ad Confessiones audiendas idonei generalitèr reperti fuerint, ab Episcopis generalitèr quoque, indistinctè absque aliqua limitatione temporis, certorumque locorum, aut generis personarum in Diœcesi propria admittendos. Quoad cæteros verò, qui non adeo idonei reperirentur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinqui, ipsos cum limitata facultate, pro ut eisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere; semel autem simplicitèr approbatos posse in Diœcesi Episcopi approbantis quovis anni tempore, etiam Paschali, & quorumcumque, etiam infirmorum, Confessones audire absque ulla Parochorum, vel ipsius Episcopi licentia. De qua tamen Confessione teneri dictos Religiosos eorumdem infirmorum Parochum illicò certiorem reddere; Et hoc posse illis ab Episcopo sub pœna suspensionis à facultate audiendi Confessiones præcipi. Sufficere tamen, ut certioratio hujusmodi fiat, saltem per scripturam apud ipsum infirmum relinquendam. „

„ §. XI. Et eos, qui dictis Religiosis simplicitèr approbatis Paschali tempore Confessi fuerint, Constitutioni, quæ incipit: *Omnis utriusque sexus*, quo ad confessionem dumtaxat satisfecisse censendos. „

„ §. XII. Regulares verò ad ejusmodi Confessiones audien-

„ diendas prævio examine simplicitèr, & absque ulla temporis
„ præfinitione ab ipsomet Episcopo, secus autem, si ab ejus Vi-
„ cario, aut ab Antecessoribus Episcopis approbatos, non pos-
„ se ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab
„ eisdem Confessionibus audiendis suspendi, seù licentias illis
„ concessas revocari, nisi nova superveniente causa, quæ ipsas
„ Confessiones concernat: De qua tamen haud necessarium
„ esse, ut in actis constet; nec eam teneri Episcopum ipsis Re-
„ gularibus significare, sed Sedi Apostolicæ dumtaxat, ubi eam
„ sibi aperiri postulaverit. „

„ §. XIII. Porrò si Regulares cum scandalo, aut aliàs in-
„ honestè vivant, vel aliquod delictum committant, per quod
„ rationabili Episcopi judicio videantur à Confessionibus sus-
„ pendendi, in quo ipsius Episcopi conscientiam oneratam esse
„ volumus, cum præcipua Ministri Sacramenti Pœnitentiæ
„ qualitas sit vitæ integritas, ac morum honestas; utique eam
„ causam ad Confessionis ministerium pertinere, ac proinde ni-
„ hil obstare, quo minus ob eam possit Episcopus Regulares à
„ semetipso approbatos suspendere, aut repellere à Confessio-
„ nibus audiendis. „

„ §. XIV. Attamen Confessiones audiendi facultatem
„ omnibus simul unius Conventus Regularibus Confessoribus
„ adimi ab Episcòpo, inconsulta Sede Apost. nullatenus posse. „

„ §. XV. Ex facultatibus per Mare Magnum, aliave
„ privilegia Regularibus cujuscumque Ordinis, Instituti, aut
„ Societatis, etiam Jesu, concessis, factam eis non esse potesta-
„ tem absolvendi in casibus ab Episcopo sibi reservatis; Et per
„ confirmationes dictorum privilegiorum, quas Regulares à
„ Sede Apostolica post Sacrum Concilium Tridentinum obti-
„ nuerunt, nequaquam revixisse privilegia, priùs ab eodem
„ Concilio, aut deinde Apostolicis etiam Decretis sublata, atq;
„ existentia, si quæ habeant absolvendi à casibus Episcopo re-
„ rvatis. „

„ §. XVI. Et habentes facultatem absolvendi ab omni-
„ bus casibus Sedi Apostolicæ reservatis, non ideo à casibus
„ Episcopo reservatis posse absolvere. Posse autem Regularem

„ Confessorem in ea Diœcesi, in qua est approbatus, confluen-
„ tes ex alia Diœcesi à peccatis in ipsa reservatis, non autem in
„ illa, ubi idem Confessor est approbatus, absolvere, nisi eos-
„ dem pœnitentes noverit in fraudem reservationis ad alienam
„ Diœcesim pro absolutione obtinenda migrasse. „

„ §. XVII. Vigore supradictorum privilegiorum, ne-
„ quaquam licere Regularibus, etiam satisfacta parte, absolve-
„ re Pœnitentes à censuris quo ad externum, & judiciale fo-
„ rum, & absolutos ab eis in foro pœnitentiali, utique non
„ censeri absolutos in exteriori judicio, & contentioso. Qui-
„ nimo censuris Ecclesiasticis irretitos, & denunciatos ab Epis-
„ copis cogi posse, gerere se pro talibus, etiam si à Regularibus
„ fuerint absoluti. Quotiès exhibitis aliquibus Regularium
„ Apostolicis privilegiis coram Episcopo, ab eo judicetur ipsa 7
„ non suffragari casui, de quo agitur. „

„ §. XVIII. Si dictorum Privilegiorum verba obscura
„ sint, & ambigua, non esse ad Metropolitanum provocandum;
„ sed cum ejus sit interpretari, cujus est condere, dictorum Pri-
„ vilegiorum interpretationem Sedis Apostolicæ judicio, pro-
„ ut aliàs Constitutione Prædecessoris Nostri fel. rec. Clem. IV.
„ Statutum fuit, esse requirendum. „

„ Decernentes &c. sublata &c. irritum &c. non obstan-
„ tibus &c. etiam in corpore juris clausis &c. cum aliis fortissi-
„ mis derogatoriis. Romæ undecimo Kal. Julii 1670.

Privilegia regulariter non amittuntur per mortem Su-
6 perioris, etiamsi, Superior, re integra, hoc est priusquam
privilegiatus, privilegio utatur, decesserit: juxtà receptum
juris axioma: *quod gratiæ re integra, morte concedentis non ex-
pirant: cap. si super de offic. deleg. in 6. cap. si cum nulla de præ-
bend. item in* 6. sic, si quis obtinuerit privilegium à Papa, vel
Episcopo, absoluta, & non restricta ad tempus, absolvendi
à reservatis, audiendi confessiones &c. poterit eo uti, etiam
post mortem Pontificis, vel Episcopi, nisi à Successoribus re-
vocetur. Engel. *Colleg. uni. Jur. Can. lib.* 5. *tit.* 33. §. 3. *n.* 15.
Piasec. *prax. par.* 1. *cap.* 1. *art.* 2. *nu.* 27. *& par.* 2. *cap.* 1. *art.* 2.
num. 6. Poncius *cur. Theol. disp.* 46. *quæst.* 7. *num.* 110. resol-
vens

vens, quod Confessarius, cui fuerit ab Episcopo, vel Provinciali, delegata potestas absolvendi à peccatis, potest ea uti, tametsi à successore non confirmetur, modo non sit concessa ad certum tempus.

Verùm, si privilegium concedatur, apposita clausula, *donec voluero*, *usque ad meum beneplacitum*, morte concedentis expirat; cùm ea verba significent perseverantiam voluntatis, quæ morte interrumpitur; ut habet Textus in *cap. Si gratiosè, de rescrip. in 6. lib.* 1. *tit.* 6. Non sic, si sub forma ibi expressa conferatur: *Secus autem*: Textus loquitur, *si usque ad Apostolicæ Sedis beneplacitum gratia concedatur prædicta; tunc enim (quia Sedes ipsa non moritur) durabit perpetuò, nisi à successore fuerit revocata.*

7 Amittuntur tamèn per abusum: per regulam traditam *cap. immunitatem lib.* 3. *tit.* 49. *quod frustra legis auxilium invocet, qui committit in legem*. Et etiam per non usum, præsertim, ut notat Piasec. *par.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. *num.* 74. si occurrant casus, in quibus privilegiati privilegiis potuerunt uti, &non sunt usi: & à fortiori, si faciant actum contrarium privilegio; & hoc casu, ipse *num.* 75. tradit, sufficere aliquos paruos actus sine quadragenaria, dummodo fierent collegialiter, seù à toto Conventu *cap. Cum M. Ferrariensis de constit. lib.* 1. *tit.* 2. *& cap. pro illorum de præbend. lib.* 3. *tit.* 5. tunc enim intepretatione juris censetur juri suo tacitè renunciare.

CAPUT XVI.

Officialis quoad Processiones.

SUMMARIUM

1 *Regulares ultra mediū milliare non distantes accedere tenentur ad processiones.*
2 *Non possunt compelli censuris.*
3 *Ad quas processiones accedere teneantur!*
4 *Extra claustra non faciunt processiones; & distingue.*
5 *Eadem hora non fit processio*

Corporis Christi.

6 *Eodem die in eodem loco non fiunt duæ similes processiones.*

7 *Ordinarii non possunt compellere Regulares ad processionem indictam occasione suæ primæ visitationis.*

8 *An autem possint Regulares in processionibus uti Pluviali, & istius usus sit signum jurisdictionis in utente. Lege solutionem.*

Tenentur Regulares ad Procesſiones ſolemnes accedere, prout *ex* §. 3. *conſt. dum intra cit. C. O. quoad privil.* & facit Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *de Regul.* verùm compelli debent cum
1 moderatione edita à S. C. C. apud Piaſec. *prax. part.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. *à num.* 51. ut ſequitur *ſan. mem. Greg. XIII. decrevit Regulares Monaſterii ultra medium milliare è Civitatibus diſtantis, non poſſe ab Epiſcopo compelli accedere ad proceſsiones, quæ intra Civitatem habentur*; & non cenſuris ex dictis *C. O. quoad exempt. num.* 14. *tom.* 1. ſed aliis pœnis, prout quoque notavit Quarant. *Bullar. v. præcedentia, ver. an in caſu.* Nec ad
2 omnes, ſed ad eas dumtaxat, de quibus fuit diſpoſitum in Cong. particulari de ordine Urb. VIII. celebrata ſub die 27. Julii 1628. & 21. Auguſti, ac 19. Septembr. ejuſdem anni, apud Pignatell. *tom.* 1. *conſ.* 121. *nu.* 2. ut infra. „ Auditis Procuratoribus Ordinum, negotioque maturè diſcuſſo, vnanimitèr cenſuerunt poſſe Epiſcopos, pœnis ſibi benè viſis compellere quoſcumque Regulares recuſantes, etiam Monachos, & quomodolibet exemptos, ad infraſcriptas proceſsiones accedere, atque illis intereſſe, exceptis dumtaxat in ſtrictiori Clauſura viventibus,
3 & Monaſteriis ultra medium milliare à Civitate diſtantibus; nempe in die Feſto Sanctiſs. Corporis Chriſti, in Litaniis majoribus, in Rogationibus, ac in quibuſcumque aliis publicis, & conſuetis, vel pro bono, cauſa, aut honore publico, ab Epiſcopis indictis proceſsionibus; non obſtantibus quibuſcumq; privilegiis, conſuetudinibus, vel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus; privilegiis, tantum Apoſtolicis, S. Conc. Trident. poſterioribus contrarium deſuper diſponentibus minimè ſublatis. „

„ Regularibus autem, & Confraternitatibus in Ecclesiis » Regularium esse permissum, intra eorum Ecclesiæ Claustra » tantùm, processiones facere, & non extra. Si verò Ecclesiæ » Claustris careant, eisdem Regularibus, & Confraternitatibus, » licere processiones facere intra ambitum dumtaxat earumdẽ » Ecclesiarum, hoc est, propè muros Ecclesiæ, & non extra di» ctum ambitum, nisi de licentia, & consensu, cum Cruce Pa» rochi: privilegiis pariter, ut supra, Apostolicis, contrarium » disponentibus in suo robore permanentibus, quibus per hoc » decretum minimè censeatur derogatum. quoad processiones » faciendas per Regulares extra Claustra, refert Donat. *prax. regul. tom. 1. part. 2. tract. 13. quæst. 81. num. 6.* item fuisse dispositum à S. C. Rituum, *sub die 28. Februarii 1628.*

Ad solemniter faciendam processionem extra Claustra in quacumque die infra octavam Corporis Christi habent Regulares privilegium, cum amplissimis derogatoriis à Gregor. XIII. Const. *Cum interdum*, ut in Bullar. Cherub. *tom. 2.* distinctis tamen horis, prout Innoc. XII. disposuit in causa vertente inter Frat. Ord. Min. & PP. Ord. Prædicat. in Indiis, Const. *Sua nobis*, & infra; quod in causa inter dilectos Filios PP. Dominicanos ex una, & PP. Minores de Observantia Familiæ Ultramontanæ, & Civitatis Quiten. partibus ex altera.

Cum S. Rituum Congreg. sub die decima mensis Februarii de anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo quinto decrevisset, & declarasset: competere PP. Dominicanis jus peragendi processionem Sanctissimi Corporis Christi Dominica infra octavam illius, privativè ad PP. Minores de Observantia, & signanter in Civitate Quiten., ita tamen, ut liceret eisdem Patribus Minoribus eadem die Dominica infra octavam facere processionem intra Claustra eorum Conventus.

„ Pro parte eorumdem PP. Dominicanorum Provinciæ » Quiten. habitus est recursus ad san. mem. Innocentium Pa» pam XI. prædecessorem nostrum, ad obtinendam specificam » confirmationem præmemorati decreti, quam eis idem Inno» centius prædecessor benignè impertitus est, per literas in for» ma Brevis: *Emanavit*, incipientes, sub die vigesima sexta

Mar-

„ Martii, ejusdem anni millesimi sexcentesimi octuagesimi quin-
„ ti expeditas. „

„ Verum causa hujusmodi, cum juribus ex tunc ad Ur-
„ bem pro Patr[illegible], iterum coram eadem
„ S. Congreg. ad plenum discussa, ipsamet Congregatio decre-
„ tum edidit, quo præscripsit, quid tandem observandum sit ab
„ utraque parte circa prædictam processionem tenoris sequen-
„ tis, videlicet: In causa Quiten. inter PP. Ordinis Minorum
„ Familiæ Ultramontanæ, Conventus Civitatis Quiten. ex una,
„ & PP. Dominicanos ejusdem Civitatis ex altera, partibus, à
„ dilecto Filio nostro Cardinali Pamphilio repropósita dumta-
„ xat super dubio processionis SS. Corporis Christi, eadem Sac.
„ Congreg. auditis utriusque partibus, tam in voce, quam in
„ scriptis informantibus, *censuit: recedendum à decisis, & in
„ casu, de quo agitur, licere Patribus Franciscanis facere processio-
„ nem die Dominica infra octavam SS. Corporis Christi: sed PP.
„ Ordinis Prædicatorum de mane, Patribus verò Minoribus de
„ sero, & ita decrevit, & servari mandavit, die vigesima quarta
„ Martii, millesimi sexcetesimi nonagesimi sexti.* „

„ Attamen non acquiescentibus prædictis PP. Ord. Mi-
„ nor. Famil. Ultramon. Conventus Quiten. hujusmodi decreto
„ in ea tantum parte, in qua hora peragendi processionem ipsis
„ præscribitur, repropósito ab eodem Cardinali Pamphilio in
„ Sac. Rituum Congregatione hujusmodi dubio, eadem Con-
„ gregat. PP. Dominicanis, licet citatis, non informantibus;
„ *In decisis super negocio principali, & licere PP. Franciscanis fa-
„ cere processionem, etiam de mane, distinctis tamen horis, ab Epi-
„ scopo præscribendis, censuit, & ita servari mandavit, die septi-
„ ma Aprilis, millésimi sexcentesimi nonagesimi sexti.* „

„ Sed ab hujusmodi decreto reclamantibus PP. Domini-
„ canis, proposita iterum causa per præfatum Cardinalem Pam-
„ philium, utraque parte informante, & juribus hinc inde di-
„ scussis; Sac. Cong. prædicta rescribendum censuit. *In decisis
„ super negocio principali, & licere PP. Franciscanis facere proces-
„ sionem extra Claustra per loca solita, etiam de mane, distinctis
„ tamen horis ab Episcopo, & data electione horæ Patribus Domi-
ni-*

„ *nicanis, à qua semel electa, non liceat amplius recedere, & ita*
„ *decrevit, & servari mandavit, die prima Septembris, millesimi*
„ *sexcentesimi nonagesimi sexti.* „

„ Verum quia, sicut eadem petitio subjungebat, dicti
„ Patres Franciscani dubitant, ne executio, & observatio decre-
„ ti hujusmodi à dictis Patribus Dominicanis forsan impugna-
„ ri possit, & in simili eventu idem decretum suo frustretur ef-
„ fectu; Ideo prædictus Frater Nicolaus ad Nos recurrit, humi-
„ liter supplicando, quatenus tibi, ut ad executionem dicti de-
„ creti juxta illius tenorem, & formam procedas, Apostolica
„ auctoritate committere, aliásque sibi in præmissis opportunè
„ providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur
„ statum, & merita causæ hujusmodi præsentibus deinde com-
„ mittit Episcopo Quitensi, ut contradictores ad exequendum
„ decretum omnibus juris, remediis, & factis compellat, ut ibi
„ latè; non obstantibus &c. Dat. Romæ 5. Kal. Martii 1696.

„ Unde patet Decretum S. C. Rituum de Anno 1633.
„ 9. Aprilis apud Flos. Nicol. *verb. process. num.* 12. disponens
6 non esse permittendas in eodem loco, & eodem die duas simi-
„ les processiones, non ampliari ad præfatas faciendas infra
„ octavam Corporis Christi. „

„ Non adest apud Ordinarios locorum facultas compel-
„ lendi Regulares ad interessendum processionibus, ab iisdem,
„ sed non pro bono publico, sed occasione suæ visitationis, indi-
„ ctis, ut notavit Peyrin. *ad Const.2.Julii 2.* §.25. *num.66.* & de-
„ crevit S. C. C. *in Anagina Processionis sub die 9. Decemb.* 1662.
7 quæ ad dubium, an Fratres Strictioris Observantiæ potuerit
„ ab Ordinario loci compelli ad processionem indictam, occasio-
„ ne suæ primæ visitationis; censuit, non potuisse. Lant. *verb.*
„ *processio*: ubi plura refert super erectione Crucis per Capuc-
„ cinos in processionibus. „

„ An autem possint Regulares uti Pluviali in processio-
„ nibus, de licentia Episcopi per eos faciendis, si in ea expressus
„ non fuerit usus præfati, resolvendum, ut infra. „

„ Supplicante humiliter P. Procuratore Generali Ordinis
„ Minorum Observantium Sancti Francisci à Sac. Rituum Con-
gre-

„ gregatione declarari infrascripta dubia. „

„ Primum. An Guardiani Ordinis Minorum Observantium S. Francisci Provinciarum Regni Neapolis, obtenta licentia ab Ordinariis locorum oretenus, vel in scriptis faciendi solemnes processiones per Civitates, vel Oppida extra limites Conventuum suæ Religionis, cum Statua, aut Reliquia alicujus Sancti, possint Religiosi sui Ordinis uti Pluviali, licèt in licentia obtenta non fuerit expressus usus Pluvialis? „

„ Secundum. An usus Pluvialis in processionibus solemnibus sit testimonium, & signum jurisdictionis in utente Sacerdote? „

„ Sacra eadem Rituum Congregatio censuit respondendum. „

„ Ad primum. *Affirmativè*. „

„ Ad secundum. *Negativè*: & ita declaravit die 21. Martii 1699. „

„ Controversias de præcedentia in processionibus publicis, seu, etiam inter seculares Clericos, & Confratres exortas, componere ad Episcopum spectat, ex Trid. ibidem, cui modus super ea retinendus præscribitur à Gregorio XIII. Const. *Exposcit*; videnda *in Bullar. Cherub. tom. 2. & cap. off. quoad præcedentiam num.* 1. *& n.* 3. alias pondera Urbani VIII. literas. „

CAPUT XVII.

Officialis quoad Quartam.

SUMMARIUM.

1 *Non semper ubique datur quarta pars.*

2 *Quæ Monasteria teneantur ad quartam ex mente Trid., & Sacrar. Congreg. literis.*

3 *Quadragenaria computatur ante publicationem Concilii.*

4 *Quando Parochis incumbit onus probandi Regulares teneri ad solutionẽ Quartæ. Lege.*

5 *Min. habent privilegium non*

non solvendi Quartam.

6 De candelis, quæ dantur ad manus Fratrum Quarta non solvitur.

7 Bene vero de iis, quæ circa Cadaver deferuntur à domo defuncti ad Ecclesiam.

QUarta, quæ funeralis dicitur, est, per Doctores, *quædam Portio à Canonibus inducta, & approbata* (& ideo *Canonica* appellatur) *Parocho propter Sacramentorum administrationem, debita, ex iis, quæ Regularibus obveniunt, ex quo in ipsorum Ecclesiis eligat quis Sepulturam, & apud eos sepeliatur*: Barb. *de Off. Parochi p.3.c.1.* Hujusmodi portio *Quarta* nominatur in Clementina *Dudum de Sepulturis in 6. lib.3. tit.17. §. Verum*, ubi disponitur à Regularibus esse præfatorum quartam partem Parocho solvendam. Et in Extravag. *Inter cunctas* inter Extravag. *com. de Privil. lib.5.* ad medietatem Benedictus XI. extendit. Propterea liquet, & notavit Antonell. *de Regimine Eccl. lib. primo cap.13. num.7.* Canones in quota non concordare; in quibusdam partibus, apud Mi-
1 rand. *Manual. Prælat. tom.2. quæst.48. concl.2.*, est medietas: in aliis tertia, vel quarta pars, secundum varia jura, & consuetudines; Quibus in hac materia esse standum, nemo dubitat, & firmat Piasec. *Prax. Episc. part.2. cap.5. art. ultimo sub num.45. verb. Quanta.* Confect. *Sum. Privileg. Mendic. tit.19. cap. primo de Sepulturis*, & expressè habetur *cap. certificari de Sepulturis lib.3. tit.28.* ubi exponens Pontifex illud *Salva justitia &c.* ait: *Illa justitia circa medietatem, vel tertiam, aut quartam partem pro locorum diversitatibus attendatur*. Hic Romæ datur medietas cereorum, intortitiorum, & candelarum, quæ accenduntur, cum Cadavera deferuntur ad Ecclesias, in quibus sibi elegerunt Sepulturam; & æquali portione inter Parochum, & alios, etiam Regulares, apud quos tumulantur, dividuntur ea item, quæ pro celebrandis Divinis Officiis, præsente corpore, & priusquam terræ tradatur, ac circa Castrum doloris, & in Altaribus accenduntur: Sicut etiam arma, lectum, ornamenta, culcitra, seu pannus sericus, stabulæ, & similia. Et id propter specialem, & antiquam consue-

tudinem, quæ vim etiam obtinuit, ex Decreto *S.C. Visit. Apost. die 5. Octobris 1620. ab Urbano VIII. approbato*, ut refert Pasqual. ad Lauretum de Franchis *prima par. sub. num.* 28.

Ut Regulares ad quartam teneantur, necessarium consideratur; quod Conventus, & Monasteria fuerint erecta quadraginta annis ante Concilium, & quod totidem annis solvere consueverint.

Quod liquet ex Decreto S. C. Trid. *sess.* 25. *cap.* 13. *de Ref.* ubi: „ Decernit sancta Synodus, ut quibuscumque in locis, „ jam ante annos quadraginta, quarta, quæ funeralium dicitur, „ Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiæ solita esset persolvi, ac postea fuerit; ex quocunque privilegio, aliis Monasteriis, Hospitalibus, aut quibuscunque locis Piis concessa, eadem post hac „ integro jure, & eadem portione, quæ antea solebat, Cathedrali, seu Parochiali Ecclesiæ persolvatur: non obstantibus „ concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscumque. „

Ideo post eos annos erecta non tenentur, ex declaratione Pii V. *Const. Et si Mendicantium num.* 11. „ Quarta autem funeralium, de qua *sess.* 25. *cap.* 13. nequaquam solvere teneantur Monasteria, quæ à quadraginta annis citra fundata „ existunt: postquam Concilium ipsum loquitur tantùm de „ Monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartam solvere consueverant. „

Et pluries firmavit S. C. C. *ut in una Pampilonen. lib.* 43. *positionum fol.* 825. *censuit caput* 13. *sess.* 25. „ Non comprehendere Monasteria, ædificata à quadraginta annis citra, aut, „ quæ in dies ædificantur, aut in futurum ædificabuntur, præsupposito, quod hujusmodi Monasteria, ejus sint Religionis, „ cui à Sede Apostolica indultum sit, ut quartam funeralem solvere non teneatur. „

Et in una Meliten. 2. Augusti 1607. lib. 11. Decret. fol. 13. à terg. „ S. Cong. censuit, si Religioni S. Francisci de Observantia ante quadraginta annos ante Concilium à Sede Apostolica „ indultum fuit, ut quartam hujusmodi solvere non teneatur, „ non teneri ad solvendam eam, hanc Ecclesiam post Concilium

ac-

„ acquisitam, tametsi, antequam Religioni prædictæ acquireretur, eam solvere dicta Ecclesia consuevisset. „ *Et in una Hieracen. lib.2. decr. fol.17.*, *& in una Nullius 1625. lib.12 decr. fogl.203.à terg. Et in una Ausculana lib.30.decrt.fol.503, 2.Septembris* 1679. Et alibi sæpè.

Et *die 17. Novembris* 1673. „ Sac. Cong. Episc. & Reg. *Et* „ *27. Februarii* 1649. Sac. C.C. respondit. „ nimirum Patres
3 Cœlestinos non teneri ad solutionem quartæ funeralis, ex Privilegiis eisdem concessis supra quadraginta annos ante Concilium Tridentinum publicatum. „ Ut notat Antonell. *loc. ut sub num.9.*

Ex quo habetur, quod, cum Concilium fuerit, per Pium IV. Const. *Benedictus Deus 1564. septimo Kal. Febr.* confirmatum *Bull. Cher. tom.2. pag.*103. & primo Romæ publicatum; ut tradit etiam *Bail. tom.1. sum. Concilior. verbo Concilium Trid: sess.3. de receptione Concilii pag. mihi 737.* & habetur in citata Licen. Monasteria fundata post ejusdem publicationem, vel etiam intra annos quadraginta, scilicet *post.27. Januarii* 1624. (prout similiter in eadem Lycien., & apud Gobat. *tom.2. Operum Moralium tract.5. verb. ubi sepelien. cap.50. num.76.*) si erunt illius Religionis, quæ quadraginta annis ante præfatam, Privilegium exemptionis, quoad quartam, acceperit, & fuerit in possessione non solvendi, & ipsa exempta erunt; ex Regula quod *Dependens sequitur naturam dependentis*; si verò Religioni, cujus sunt membrum, unquam id fuerit indultum, & solvere consuevit, & illa ad solvendum erunt obstricta, ut tenuit Rota *in Posnanien. jurium Parochialium 5. Maii. 1698. coram Priolo.* Nisi specificè eximantur per Privilegium continens expressam derogatoriam allegatæ dispositionis conciliaris, & Clementinæ *Dudum.*

In casu, quo Regulares ad quartam præstandam non te-
4 neri substineant, Parochis probare incumbit quadragenariam consuetudinem, eosque quadraginta annis supra publicationem Concilii eam solvere consuevisse, ut in terminis respondit S.C.C. *in causa Minorum de Observantia Provinciæ Poloniæ 14. Novembris 1682. lib.32. decrt: fol.476.* ubi ad quæsitum,

„ An ad Parochos, vel potius ad Superiores Regulares Con-„ ventuum, ſpectet onus probandi, quartam à controverſis Con-„ ventibus ſolvi conſueviſſe, vel non, per quadraginta annos „ ante Concilium? Sac. Congreg. reſpondit: ſpectare ad Paro-„ chum. „

Quia verò ad firmandum in caſibus particularibus Privilegium exemptivum à quarta, ſolet in decretis SS. CC. apponi clauſula reſtrictiva, ut „ Si Religioni ante annos quadra-„ ginta ante Concilium à Sede Apoſtolica indultum ſit: vel „ præſuppoſito, quod ſit ejus Religionis, cui ſit indultum, ut „ quartam funeralem ſolvere non teneatur. „ Ideo, ut conſtet, quibus id fuerit conceſſum, videri poſſunt Caſarubios *compend. Privileg. verb. Canonica portio.* Mirand. *loc. cit. art.* 6. Rota *in Lycien. cit.* Peyrin. *de Privileg. ad* Conſtitut. unicam *Pyrrhi* §. 11.

Et, quoad hoc, notandum, Eugenium IV. ſub anno 1404. Conſt. incipit *Ad decorem*, exemiſſe Cœleſtinos: Nicolaum V. qui Eccleſiæ præfuit circa annum 1447. Conſt. incipit *Inter cætera*, Carmelitas. Julium II. quinto Kal. Auguſti 1506. Conſt. incipit, *Et licet juxta*, Minimos. Leonem X. Conſt. *Exponi Nobis* 25. *Junii* 1518. & Paulum IV. Conſt. *Ex Apoſtolicæ* 9. *Martii* 1556. Prædicatores.

Minores Privilegium exemptivum à quarta receperunt ab Alexandro VI. Conſt. *Sacræ Religionis* 5. *Febr.* 1501. apud Roderico *collect. Privileg. Apoſtolic. Bulla* 7. prout ſequitur: „ Sacra &c. Vobis, ut de cætero omnibus, & ſingulis „ gratiis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indultis „ ſpiritualibus, & temporalibus, tam Fratrum Prædicatorum, „ quam Hæremitarum S. Auguſtini, & B. Mariæ de Monte Car-„ meli, omnibuſque aliis Mendicantibus per Sedem Apoſtoli-„ cam, vel per Legatos ejuſdem, etiam per literas Apoſtolicas, „ Mare magnum nuncupatas: etiam quo ad exemptionem à „ ſolutione quartæ, locorum Ordinariis, & Parochialium Eccle-„ ſiarum Rectoribus, debitæ, à qua vos potiori pro cautela exi-„ mimus, hactenus conceſſis, quorum tenores, ac ſi de verbo ad „ verbum infererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſ-

ſis

„ ſis, uti, potiri, gaudere libere, & licitè poſſitis, & debeatis in „ omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi vobis ſpecificè conceſſa „ fuiſſent, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec „ non omnibus illis, quæ in literis prædictis conceſſa ſunt non „ obſtare, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, autho„ ritate Apoſtolica, tenore præſentium de ſpecialis dono gratiæ „ indulgemus, illaque vobis de novo concedimus. Datum Ro„ mæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 5. Fe„ bruar. 1501. „

Idem conceſſit Leo X. 15. *Februar.* 1514. Conſt. *Affectu benevolentiæ* apud Rodric. *Bullar Bulla* 22. *ejuſdem Pontificis*.

De Candelis, quæ ad manus Fratr. dantur; quarta non
6 ſolvitur, prout plenius habetur in Mari magno Minorum. idquè conſideravit Piaſec. *prax. par.* 2. *cap.* 3. *art.* 3. *à num.* 60. bene vero de iis, quæ cum funere deferuntur circa Cadaver à do-
7 mo defuncti ad Eccleſiam. ex Extravag. *inter cuncta* Benedicti XI. inter Extravag. *com. de privil. lib.* 5.

CAPUT XVIII.

Officialis quo ad Quæſtas.

SUMMARIUM.

1 *Fideles prohiberi non poſſunt, quin Mendicantibus eleemoſynas conferant.*

2 *Extra diſtrictus Conventuum non Mendicant.*

3 *Ubi ſunt plures Conventus ſervatur ratio antiquitatis.*

4 *Regulares non tenentur petere ab Ordinariis licentiam; & quando teneantur eis oſtendere? lege Sacr. Congregat. Decreta.*

5 *Regulares per ſe ipſos quærunt eleemoſynas, nec poſſunt ab Epiſcopis prohiberi.*

6 *Ordinarii non confirmant licentias Religioſorũ quæſtorum.*

7 *Cum*

7 Cum intendunt eleemosynas colligere extra Diœcesim, debent obtinere consensum ab Episcopo.

Religiosis, præsertim ex Mendicantium Ordinibus licitum est mendicare, seu ex eleemosynis ostiatim collectis vivere; nec prohiberi possunt Fideles, quin eas præfatis con-
1 ferant, prout expressè Textus *cap. nimis prava de excess. Prælat. lib. 5. tit.* 31. idque impedientes, vel alias consulentes censuris submittuntur à Sixto IV. in Bulla Aurea; verum extra proprios Conventuum districtus præfatis quæstuare legitur interdictum à S. C. Epis. & Regul. sub die 22. Junii 1674. dum partibus auditis *: declaravit, & decrevit, ne imposterum præfatorum ordinum* Conventus, scilicet Obser. & Capuccin. in Re-
2 gno Corsicæ, „ proprios suos districtus ad quæstuandũ egre-
„ diantur, sed intra suos limites se quisque contineat, ut ab his,
„ quibus inserviunt, sustentari facilius possint. Nec non, ut
„ ubi plures inveniuntur Conventus in eodem districtu, inter
3 eosdem ratio antiquitatis, ac fundationis rationabiliter ha-
„ beatur; sicque omninò observari mandavit. „

Quæ dispositio ex rationis identitate, & inspecta ratione finali, ac regionis sterilitate, quas S. C. indubiè ponderavit, & ad evitandas lites, adeo faciliter inter regularium quæstores, ipsasque Religiones enascentes, ad cætera loca extendi, nullus est, qui non consideret.

Non tenentur petere ab ordinario licentiam quæstuandi,
4 prout fuit sub die 6. Octob. 1597. rescriptum Episc. Casalen; ut infra. „ Non tenentur Regulares, quæ ex institutione,
„ aut facultate S. Apostol. eleemosynas quæritare, aut mendi-
„ care possunt, petere ab Ordinariis licentiam eleemosynas per
„ Diœcesim quærendi, cum in erectione Monasteriorum eis li-
„ centia tacitè ab ordinariis impertita censeatur; & idem 2. Au-
„ gust. 1594. Collectori Portugalliæ, ut sequitur. „ *I Vescovi per la licenza di cercar limosine non devono haver cosa alcuna, ancorche menoma, e così i loro officiali. I Mendicanti, non hanno bisogno di simil licenza, la quale si presume data loro per sempre, quando fu loro permesso, che havessero Monastera*

nella

nella Diocesi. Pignatel. *tom*. 8. *consul*. 12.

Neq;debent suorum Superiorũ licentiã Ordinario exhibere,dum elemosynas quærunt in locis,ubi existunt Conventus;bene verò,si eas velint colligere extra ipsa,prout in terminis S.C.Conc.apud Piasec.*prax.Epis.part.2.cap.3.art.6.nu.50.* ad dubium.„An,ut quæstores arceantur, possint Ordinarii facultatum à Superiorib.Regulariũ eleemosynæ quærendæ concessarum aliquam cognitionem,& qualem habere?Congr.censuit ex Concilio non prohiberi Regulares,quo minus eleemosynas quærant, non tamen alios eorum nomine, & authoritate quoquo modo posse quæritare ; illos tamen extra locum, ubi sita sunt Monasteria eleemosynas per eamdem Diœcesim corrogantes,teneri ad ostendendam Ordinario licentiam suorum superiorum. Similem declarationem de anno 1621. referunt Sperellus *decis*. 38. *num*. 27. & Lantusca *ver. elemosyna num*. 1. tenoris infrascripti. S. Cong. Card. Conc. Trid. interpretum censuit Fratres Ordinum Mendicantium nequaquam posse ab Episcopis prohiberi, quo minus per se ipsos in Diœcesibus, ubi habent Conventus eleemosynas quærant; sed tantum si extra loca, ubi Monasteria existunt, quæritare voluerint, teneri Superiorum licentiam Ordinario ostendere; „ ubi dictio *taxativa tantum* loca specificat, dispositionem restringit, & excludit alia loca præter expressa, & quoad ea negationem continet;Barbos. *de dictionib. diction*.349. Ordinariis solum permittitur, quod possint licentias videre, non verò
6 quod eas confirment, prout Textus clarè, obligans ad ostendendam licentiam, non tamen ad expectandam, vel obtinendam confirmationem, ut notat Lezana *tom*. 4. *ver*. *Quæstuarii num*. 4.

Cum verò extra Diœcesim, in qua erecta sunt Monasteria quæritare intendunt, consensum debent ab Ordinario obtinere : super quo Fagnanus *de privileg. cap.suarum num*.3.refert alias S. Cong. Concilii declarasse, „ Fratres Mendicantes non posse quidem ab Episcopis prohiberi, quo minus per se ipsos in Diœcesibus, ubi habent Conventus,eleemosynam quærant ; sed tantum si extra loca, ubi Monasteria existunt,

quæ-

7 quæritare voluerint, teneri suorum Superiorum licentiam
„ ordinario ostendere; at si extra Diœcesim, teneri etiam illius
„ consensum obtinere;& ex eo idem integre refert Pign.*cit.n.*19.

CAPUT XIX.

Officialis quo ad res Eccles. & Monast. non alienan.

SUMMARIUM.

1 *Regulares non possunt sine expressa licentia S. Cong. alienare immobilia, vel mobilia pretiosa.*
2 *Limitatur in rebus modici valoris*, ex cap. terrulas.
3 *Et in rebus, quæ servando commodè non servantur.*
4 *Fratres Minor. de Observ. excipiuntur.*
5 *Nota limitationem.*
6 *Non possunt incidere arbores, quæ ad ornatum deserviunt.*
7 *Arbores computantur inter immobilia.*

PRohibitio alienandi res Ecclesiarum, & Monasteriorum, comprehendens, etiam Regulares, habetur in 6. *lib.* 3. *tit.* 9. *lib.* 3. *tit.* 4. *Clementin. lib.* 3. *tit.* 13. *decretal. Greg. &* *Trid. sess.* 25. *cap.* 10. *de Regul. & cap. Ambitiosæ inter extravag.*
1 *com. lib.* 3. *de reb. Eccles. non alienan.* quibus accessit Sac. C. C. decretum, ut infra.

„ Sac. Cong. *Card. Conc. Trident. Interpretum rerum experimento* edocta, quantum Religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium, & pretiosorū mobilium distractionibus, quas crebro faciunt Regulares, Apostolicis privilegiis innixi, ac proindè operæ pretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compescere: speciali S. D. N. jussu, Generalibus, & Provincialibus Capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, quibuscumque aliis Superioribus Regularibus cujusvis Ordinis, Cong. Societatis, vel Instituti, intra fines Europæ existentibus, omnium rerum, & bonorum immobilium, ac pretiosorum mobilium alienationem, om-

" omneque pactum, per quod ipsorum dominium transfertur, census perpetuos, seù vitalitios, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, concessionem in feudum, vel enphyteusim, præterquam in casibus à jure permissis, fieri perpetuò prohibet, atque interdicit, absque ipsius Cong. Concilii expressa licentia in scriptis, & gratis concedenda, sub pœna privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, vocisque activæ, passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, quam ipso facto absque alia declaratione incurrant: sublata etiam Generali, & Protectori illa moderandi, aut relaxandi facultate, pœnis nihilominus Apostolicarum Constitutionum, & præsentium fel. rec. Pauli II. quæ incipit Ambitiosæ, in suo robore permansuris. Alienationes verò, pacta, sensus, hypotecas, locationes, conductiones, & concessiones quascumque contra hujusmodi prohibitionem faciendas, Sanct. Suæ auctoritate ipso jure nullas, atque irritas decernit. Non obstantibus &c. indultis, & privilegiis &c. quibus &c. Sanctitatis Suæ authoritate derogat &c. Romæ 7. Septembris 1624. Piasec. *prax. par. 2. cap. 5. art. ult. à num* 37.

Unde nec ipsi possunt bona immobilia, vel mobilia pretiosa alienare, nisi duobus copulativè observatis: cum justa nimirum causa, pia, necessaria, & utili, ac de consensu Majoris partis Capituli, juxta *cap. hoc jus* 10. *quæst.* 2. *cap. sine exceptione* 12. *quæst.* 2. *cap. tua de his, quæ fiunt à majori par. cap. lib.* 3. *tit.* 10. & Apostolicæ Sedis, ex alleg. juribus, & *cap. Hoc consultissimum lib.* 3. *eod. tit. in in* 6.

Limitant DD. apud Quaranta *Bullar. ver. alien. rer. Eccles. num.* 41. si res immobilis sit parva ex *cap. terrulas* 12. *quæst.* 2. & tunc tria copulativè sunt necessaria: ut res sit exi-
2 gua, & modica, quod non sit Ecclesiæ utilis, & necessitas: quæ nam autem res dicatur exigua? relinquitur arbitrio boni viri, põderata conditione Eccl. juxta Glos. ad *alleg. cap. terrulas*.

Et ex eo notetur, quod Sac. C.C. *censuit nequè Const. Pauli II. neque Conc. Trid. decretum derogasse dispositioni cap. terrulas* 12. *quæst.* 2.

Limitant quoque in rebus, quæ non durant triennio;
3 nec servando commodè servantur, vel usu consumuntur (& ideo mobiles dictę) ut vinum, frumentum, animalia gregis superflua, vestes attritæ, non pretiosæ, & cætera alia, quæ sine detrimento servari non possunt. Verum praxis esse debet ad propriarum Const. præscriptum.

Et in bonis relictis, & donatis, Conventui, & Ecclesiæ, quæ sint incapaces retinendi, etiam in communi, ut sunt Fratres S. Franc. de Observ. & Capuccini: quæ, cum aliis ipse
4 notavit Quaranta, posse sine solemnitatibus alienari, & pretium converti in Ecclesię necessitates, super quo ponderetur decretum Sac. Cong. quod refert Nicol. *Canon. lib. 2. tit. 1. de alienan. bon. Eccles. num. 20. quæ sub die 12. Aprilis 1625. censuit Fratres Min. de Observantia non comprehendi sub prohibitione alienandi immobilia, census, & annuos redditus*. Simile, quid pro Theatinis exhibet, & cum ipso Donatus *tom. primo par. 2. quæst. 62.* vide Quaranta *nu. 32. vers. Hoc intellige*, scribentem procedere, etiam si in legato facto Ecclesiæ incapaci dicatur, quod non possit alienari; quia adhuc poterit, & inde pecunia converti in Ecclesię utilitatem. Antonell. *de regim. Eccles. lib. primo cap. 4. §. 3. num.* Fagnan. *cap. nulli de reb. Eccl. non alienan. num. 28.*

Verum censerem neque ipsos posse sine consensu Sedis
5 Apostolicæ alienare res pretiosas Ecclesiæ relictas, ut vasa argentea, Calices, vestes pretiosas, picturas, & alia similis generis; quia horum Ecclesiæ sunt capaces, ut praxis probat.

Neque possunt ab eis pignorari bona mobilia pretiosa, & ea mobilia, quæ servando servari possunt; maximè si, id fiat sine debita causa, & forma; quia pignioratio per Quaranta *ibid. num. 27.* alienatio est; præsertim, quando res tanti est obligata, quanti valet.

6 Nevè possunt incidere arbores, etiam non fructiferas, quę tamen ad ornatum deserviunt, ut ipse observavit Quaranta *num. 33.* & Ameno *de pœnis tit. 3. §. 4. num. 8.* ex eo, quod in-
7 ter immobilia computentur, quod Fratrib. Min. de Observ. legitur prohibitum in Sambucanis *cap. 6. §. 2. num. 4.*

An

An autem possint alienare Capella, & Sepulturas vide capite *Offic. quo ad Ecclesiast. res. S. Francisci tom.* 1. *num.* 28. *par.* 260.

CAPUT XX.

Officialis quo ad Sacramentorum administrationem.

SUMMARIUM.

1 *Legendæ. Const. Apostolica Leonis X. Greg. XV. & Clement. X.*

2 *Regulares à Palmarum die usque ad Dominicam in Albis possunt secularium Confessiones audire.*

3 *Die Pascatis non possunt secularibus ministrare SS. Eucharistiæ Sacramentum, & alia lege: & limita.*

4 *Nevè illis de Tertio Ordine.*

5 *Advenis, qui in ipsorum Conventibus infirmantur, non ministrant Eucharistiam, & Extremam-Unctionem sine Parochi, vel Episcopi licentia, & apud eos non sepeliuntur.*

6 *Religioso extra Monasterium egrotanti Parochus eá Sacramenta ministrat.*

7 *Qua ratione aliquis actus dicatur deputatus alicui Ordini?*

8 *Est irregularis exercens actum ordini deputatum.*

9 *Quid sit ministrare solemniter in ordine.*

10 *Aqua à Sacerdotibus benedicitur.*

11 *Ignorantia potest excusare ab incursu irregularitatis.*

UT Regulares super proposito titulo non errent, nevè jura Parochorum violent, crebro debent Const. Leonis, *dum intra*, Greg. XV: *Inscrutabili*, & Clemen. X. *Superna*
1 *alleg. Cap. Offic. quo ad privileg.* ad manus habere; ad quas ipsos remitto; & in primo tomo ponderabunt illam Innoc. X. *Cum sicut*, prout *Cap. Offic. quo ad exemptionem num.* 22. presertim ad IX. X. XI. XVII. & ad IV. exhibitum pro parte PP.

Societatis, quibus, hæc ſuperadduntur.

Quod à Palmarum die uſque ad Dominicam in Albis ſecularium Confeſſiones valent audire, ex Sac. Cong. Conc. decreto ſub die 8. *Julii* 1644. tenoris qui ſequitur: Sac. Cong. &c. „ Poſt maturam diſcuſſionem cenſuit Archiepiſcopum
» Burdigalenſem non poſſe prohibere Regularibus habentibus
2 privilegia Apoſtolica, ut à Dominica Palmarum uſque ad
» Dominicam in Albis incluſivè adminiſtrare non valeant Sa-
» cramentum Confeſſionis: poſſe tamen eiſdem prohibere, ut
» perſonis ſecularibus in die Paſchatis non adminiſtrent SS. Eu-
» chariſtiæ Sacramentum, etiam ſi dictæ perſonæ ſeculares, alia
» die, ſatisfecerint præcepto Eccleſię; quam determinationem „ *ſub die* 7. *Februarii* 1645. *conſt. exponi nobis*, relata per Poncium *curſu Theol. diſp.* 46. *quæſt.* 9. *num.* 121. confirmavit Innoc. X.

Et nedum tempore in decreto expreſſo ſecularium Confeſſiones audire, verum etiam iiſdem pro eodem, valent Sacramentum Euchariſtiæ miniſtrare, prout, propoſito dubio in cauſa *Mechlinen, miniſtrationis SS. Euchariſtiæ Sacramenti*: „ An PP. Societatis, aliique Regulares poſſint miniſtrare
» SS. Euchariſtiæ Sacramentum perſonis ſecularibus à Domi-
3 nica Palmarum uſque per totam Dominicam in Albis? ea-
» dem Sac. Cong. Concilii die 31. Januarii 1682. reſpondit af-
» firmativè, excepto die Paſcatis: ita tamen, ut ſeculares, ſu-
» mentes Euchariſtiam in Eccleſiis Regularium in aliis diebus à
» Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis incluſivè, non
» ſatisfaciant præcepto Eccleſiaſtico. „ Limita, niſi ſint Parochiæ; & tunc ſoli Parochiani.

Ii verò, qui de Tertio Ordine vocantur, nequeunt in Paſchate Sacram Synaxim à Regularibus ſumere, ut ſub die 20. *Decembris* 1616. apud Peyrin. *ad Conſt.* 4. *Sixti IV.*
4 §. 7. *num.* 49. ſtatuit Sac. Cong. Epiſc. & Regul., prout ſequitur, Sac. Cong. &c. „ Statuit juxta multas ejuſdem Congre-
» gationis reſponſiones, non poſſe Sacerdotes Regulares audire
» Confeſſiones Sacramentales mulierum Tertii Ordinis, quæ
» de pœnitentia dicuntur, niſi fuerint ab Ordinario approbati

ad

„ ad Confeſſiones ſecularium audiendas: quemadmodum, nec „ poſſe illis adminiſtrare Sacratiſs. Euchariſt. Sacramentum in „ die Paſchatis Reſurr. D.N.J.C. quod decrevit etiam Sac. Cong. „ Concilii *Floſ. Nicol. V. tertiariæ num.* 2.

Circa Advenas, qui in Monaſteriis infirmantur obſervanda eſt diſpoſitio Sac. Congregationis Concilii, quæ in una *Monopolitana* 27. *Septembris* 1670. *ut in lib.* 26. *decret. fol.* 444.
5 *cenſuit non licere Fratribus abſque licentia Epiſcopi, vel Parochi adminiſtrare Sacramenta Advenis, qui in eorum Conventibus infirmantur, & ſi decedant, non poſſe ſepeliri in eorum Eccleſiis.*

Religioſus egrotans extra Monaſterium, vel apud ſuos, aut alibi, debet Viaticum, & Sacram Unctionem de manu Pa-
6 rochi ſuſcipere, niſi iſte conſenſiat, ut ab ipſis Regularibus miniſtrentur, ut tradit: Donat. *prax. Regul. tom.* 111. *tract.* 10. *quæſt.* 9. *num.* 6.

Concluditur nullum Clericum poſſe miniſtrare in ordine, quem non habet, vel exercere actum aliquem ordini Sacro deputatum; dicitur autem actus Ordini deputatus per
7 Piaſec. *prax par.* 2. *cap.* 4. *art.* 12. *num.* 9. cujus faciendi poteſtas datur in collatione illius Ordinis, & qui non poteſt exerceri, niſi per habentem illum ordinem. Textus in *cap. de*
8 *Cleric. Ordin. Miniſtran. lib.* 5. *tit.* 28. Et ſi miniſtret irregularis efficitur; verum ibi notat Gloſ. *in ver. ſi quis baptizaverit*, id intelligi, ſi miniſtret, ac ſi eſſet ordinatus, ac ei liceret ex officio; vel, ut loquitur Laym. *Theol. mor. lib.* 1. *tract.* 5. *p.* 5. *cap.* 2. *n.* 2. ſi ſolemniter miniſtret, hoc eſt, cum propriis orna-
9 mentis illius ordinis; cum ſolemniter miniſtrare in aliquo ordine, ſit miniſtrare cum illius ordinis ornamentis; ut cum manipulo quoad ſubdiaconum, cum ſtola quoad Diaconum, cum planeta quo ad Sacerdotem, prout ſcripſit Sylveſt. *Sum. ver. irregular.* 12. *quæritur*; & ideo, Clericus non ſubdiaconus, ſi cantet Epiſtolam cum manipulo, eſt irregularis, quia manipulus, eſt proprium ornamentum ſubdiaconi; ſi baptizet nulla neceſſitate urgente, ut *alleg. cap. ſi quis*. Si nuptias ſolemniter celebret, & ut ibi Layman, & Aquam benedicat,

cu-

cujus benedictio, actus reverà est Ordini Sacerdotali deputatus: argumentum ex rubrica missalis, & ex *cap. Aqua sale dist.* 3. *de consecrat.* ubi Sacerdotibus mandatur, ut aquam cum sale benedicant.

Limitat Layman. posse per ignorantiam probabilem excusari; vel si bona fide, & candida simplicitate ordinem exercuerit, existimans id sibi esse licitum Quaranta *Bullar. Ord* *vers. quibus &c.*

CAPUT XXI.

Officialis quoad Sepulturas.

SUMMARIUM.

1 *Decedentes inelecta sepultura sepeliuntur in Parochiali, vel ea majorum, & ibi de uxore:*

2 *Inducentes ad eligendam sepulturam excommunicantur.*

3 *Pubes non potest sibi sepulturam eligere.*

4 *Dubia occasione electionis sepulturæ à S.C.C. soluta.*

5 *Decedente, cum habitu Religionis possunt alibi sibi sepulturam eligere.*

6 *Sepultura Tertiariorum, & Cordigerorum ex S.C.*

HAbetur apud DD. communiter recepta conclusio, quod decedentes sine sepulturę electione in ea majorum, si exi-
1 stat, sin autem in Parochiali, sint tumulandi, *cap. 15. qui habet de sepulturis lib.* 3. *tit.* 12. *in* 6. ubi de uxore, quæ plures viros habuit successive, si sepulturam non eligat, disponitur, esse tumulandam cum ultimo, cujus domicilium retinet, & honorem; videatur Sperellus *decis.* 88.

Singulis liberum est sibi sepulturam eligere in Ecclesiis Regularium ex Clement. *Dudum de sepult. lib.* 3. *tit.* 7. §. *bujusmodi*, & Const. Leonis X. *dum intra, cap. Offic. quoad privile-*
2 *gia tit.* 1. Verum excommunicationem Papæ reservatam incurrunt, tam Clerici, quam Regulares ex Clement. *Cupientes*

de

de pœnis lib. 5. tit. 8. §. sane, qui ad eligendam sepulturam in suis respective Ecclesiis quempiam inducunt, vel ad non immutandam electam alliciunt. Ex quibus patet, quod electio sepulturæ relinquitur libertati cujuslibet, modo non sit pubes (in muliere pubertas duodecimum; & in viro 14. annum completum exigit, ex Gloss. *ad cap. licet de sepult. in 6. in ver.*
3 *pubertatis*) quia, utpote non sui juris, sibi sepulturam eligere nequit, prout expresse *alleg. cap. licet*.

Dubiis vero, quæ occasione electionis sepulturæ possunt oriri, respondit S.C.C. ut infra.

„ I. An sit valida electio sepulturæ, quam quis, sive sanus, sive infirmus coram Parocho elegerit?

„ II. An ad validitatem electionis sepulturæ requiratur testamentum in ultima infirmitate, vel sufficiat, quod eligatur antea per alium actum publicum, qui testamentum non sit?

„ III. An sit nulla electio sepulturæ, quando ipsa eligitur
4 per testamentum, factum in vita, & non in morte?

„ IV. An, qui habet capellam suæ familiæ cum propria sepultura, aut capellam erexerit cum sepultura propria, moriens absque sepulturæ electione sepeliendus sit in Cathedrali?

„ V. An validè eligatur sepultura coram duobus testibus?

„ VI. An electio sepulturæ per nutus, & signa in casu, quo quis loqui non possit, sit valida?

„ VII. An Confratres sodalitatum, non electa sepultura, possint sepeliri in sepulcro suæ Ecclesiæ?

„ VIII. An electiones sepulturæ, quæ jure præsumuntur; sicut Uxoris respectu Mariti, Filii respectu Patris, eorumque majorum, ac servorum respectu Dominorum sint validæ?

„ IX. An qui post mortem mandat suum corpus indui habitu Tertiariorum, sit sepeliendus in Ecclesia Regulari?

„ Ad quæ sub die 13. Februarii 1666. respondens, declaravit, censuit, & decrevit, ut sequitur.

Ad

„ Ad primum. Cenſuit eſſe validam; dummodo Paro-
„ chus non teſtetur ad proprium commodum.
„ Ad ſecundum cenſuit non requiri neceſſariò teſtamen-
„ tum.
„ Ad tertium. Cenſuit non eſſe nullam.
„ Ad quartum. Non eſſe ſepeliendum in Catedrali.
„ Ad quintum. Eſſe validam.
„ Ad ſextum. Eſſe validam; dummodo ſufficientèr con-
„ ſtet de voluntate eligentis.
„ Ad ſeptimum. Negativè.
„ Ad octavum. Cenſuit, quatenus electa non fuerit ſe
„ pultura, Uxorem in ſepulcro ultimi Viri ſepeliendam, Filios
„ vero in ſepulcro majorum; ſervos autem in Parochia..

Ad nonum. Cenſuit negativè. Pignatell. *tom. primo conſult.* 17.

Sed neceſſe eſt, ut in ea ſepulturam eligat, ut ſub die 23. Novembris 1582. Sac. Cong. Epiſc. & Regul. reſcripſit Epiſcopo Novarienſi. Pingat. *tom.* 1. *Conſult.* 17. *num.* 20., & non eſſe
5 de neceſſitate in eorumdem Eccleſiis ſepeliendas habetur §. 8. Conſt. *dum intra* Leonis X. *Cap. Offic. quoad privil.*

De ſepultura Tertiariorum lege Decretum *alleg. Cap. Of-*
6 *fic. quoad Tertiarios, & ex* §. 2, & 5. *infers.*

Pro illa Cordigerorum, datur Decretum à Lant. *vid. Confraternitas num.* 12. *ut infra. Demum circa ſepulturam Cordigerorum utriuſque ſexus* S.Cong. Epiſc., & Regul in controverſia *Senogalien. die* 22. *Novembris* 1580. ſic obſervari mandauit: „ Quod ubi adeſt ſepultura communis pro Cor-
„ digeris in Eccleſia Fratrum Minorum; ubi eſt erecta Confra-
„ ternitas, ſepeliantur in ea; ubi vero non eſt talis ſepultura,
„ moderentur, ſicut cæteri ſeculares, & ſepeliantur in Parochia-
„ li Eccleſia, ſi non ſibi elegerint aliundè ſepulturam: „ quod certè procedit in caſu mortis, ſepultura in electa: aliàs à privilegio nil haberent, quia eſt, etiam aliarum ſodalitatum Confratribus commune, quod, ſi habeant in propriis Eccleſiis communes ſepulturas, eaſque ſibi eligant, in eis ſepeliantur. Neque dicendum, privilegium eſſe locale, quia loquitur de Sepul-

pultura Cordigerorum, existente, non in tali Ecclesia particulari, sed in ea Fratrum Minorum.

CAPUT XXII.

Officialis quoad Syndicos.

SUMMARIUM.

1 *Syndici Apostolici nominantur à Generali, & Provincialibus.*
2 *Gaudent privilegio fori.*
3 *Varia Decreta SS.CC. super exemptione Syndicorum ab Innoc.XI. confirmata.*
4 *Syndici sunt exempti ab oneribus commũitatis.*
5 *Et à represaliis.*
6 *Et à solutione collectarum, etiam quoad bona existentia extra locum Syndicatus.*
7 *Non comprehenduntur sub revocatione Patentatorũ.*
8 *Privilegiis unus solũ Syndicus pro unoquoque Conventu fruitur.*
9 *Etiam Syndici Hospitiorũ videntur immunes.*

SYndicus Apostolicus pro toto Ordine à Generali, & Provincialibus pro Provinciis, & Conventibus nominatur
1 juxta dispositionem Pauli IV. Const., ex Clement. apud Confect *de Priuil. Mend.*; vel, etiam à Guardianis de præfatorum licentia, ut expresse textus; ad effectum, ut ipse nomine Romanæ Ecclesiæ, eleemosynas Fratribus Minoribus à Fidelibus elargitas, recipiat, administratue eorum providendo necessitatibus.

Syndicos intuitu laborum, quos continuo in Fratrum beneficium sustinent, S. Sedes spiritualibus favoribus decoravit. ipsis Clemens VII. concessit privilegium fori in causis ci-
2 vilibus, criminalibus, & mixtis, motis, & movendis, *Bullar. Cherub. tom.1.* ut infra

,, Dum consideramus assiduos labores, & vigilias, quos ,, dilecti Filii Syndici, & Procuratores Domorum, & Monaste-

„ riorum Fratrum Minorum Sancti Francisci, Regularis Observantiæ, & Monialium Sanctæ Claræ, Conceptionis, & Annunciationis, Ordinum, & Sororum Tertiæ Regulæ Sancti Francisci, sustinere non cessant, meritò nos obligant, ut animarum suarum saluti consulamus, ipsosque à quibusvis molestiis, & injuriis, sibi pro tempore illatis, quantum cum Deo possumus, elevemus. „

„ Idcircò uni Syndico, & Procuratoribus hujusmodi, cum illius Uxore, & liberis, præsenti, & futuro singulæ Domui, & Monasterio prædictis, pro tempore servientibus, quod de cętero perpetuis futuris temporibus, ipsi, & eorum quilibet omnibus, & singulis indulgentiis, & peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Observantię prædictorum utuntur, potiuntur, & gaudent, seù uti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, & valeant.

„ Et insuper in quibusvis causis, & rebus ipsos Syndicum, & Procuratorem concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, non nisi coram Judicibus Conservatoribus Domorum illorum, quarum ipse Syndicus, & Procurator fuerit, de Justitia respondere teneatur, auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus. „

„ Inhibendo sub excommunicationis latæ sententiæ pęna universis, & singulis Judicibus, Commissariis Ecclesiasticis, & Secularibus, quacumque auctoritate fulgentibus, ne de causis, contra dictos Syndicos, & Procuratores, motis, & movendis, directè, vel indirectè, quovis quæsito colore, seù prętextu, se intromittere quomodolibet de cætero audeant, vel præsumant. Decernentes quoscumque processus contra dictos Syndicos, & Procuratores, per alios, quam dictos Conservatores, in causis dumtaxat contra eos motis, & movendis, habendos, & sententias ferendas, nullos, & invalidos, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus &c. Romæ 16. Aprilis 1526. „

Ab

„ Ab Innocentio XI. confirmantur in forma specifica De-
„ creta variarum SS. Congreg. emanata super exemptione, &
„ Privilegiis præfatorum Syndicorum. „

„ Aliàs pro parte dilecti filii Francisci Mariæ Tagliaferri,
„ Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Minorum Sancti
„ Francisci, de Observantia nuncupatorum, Congregationi
„ Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium ne-
„ gociis, & Consultationibus Episcop., & Regular. præpositæ,
„ exposito, quod dudum nonnulli Romani Pontifices, & præ-
„ sertim fel. record. Nicolaus III., & Nicolaus IV., Martinus IV.,
„ & Martinus V., & Eugenius IV. Prædecessores Nostri, ut ve-
„ ra Observantia, Regulæque puritas in ordine prædicto vige-
„ ret, & magis augeretur, Fratresque ipsius Ordinis ab omni
„ dominio, & proprietate alieni conservarentur, statuerant, &
„ ordinaverant, ut unicuique Conventui dicti Ordinis assigna-
„ retur unus Procurator, sive Syndicus Apostolicus, qui om-
„ nes eleemosynas, tam pecuniarias, quam aliarum rerum, col-
„ ligere, illasque solus in necessitates Fratrum præfatorum ap-
„ plicare deberet. „

„ §. I. Et subinde recol. mem. Clemens Papa VII. etiam
„ Prædecessor Noster, intuitu laborum, quos ejusmodi Syndi-
„ ci in beneficio dictorum Fratrum, quocumque tempore, &
„ quavis occasione assiduè sustinebant, eosdem Syndicos à foro
„ seculari exemerat, volens, ut in causis, tam civilibus, quam
„ criminalibus, & mixtis, non nisi coram Judicibus Conserva-
„ toribus eorundem Fratrum Minorum de Observantia de ju-
„ stitia respondere tenerentur, & aliàs prout in ipsius Clemen-
„ tis Prædecessoris literis, desuper in simili forma Brevis die 16.
„ Aprilis 1526. expeditis, pleniùs dicitur contineri.

„ §. II. Ac in eadem expositione subjuncto, quod non-
„ nulli dicerent, privilegium hujusmodi in aliqua sui parte am-
„ pliùs in usu non esse, alii verò prætenderent, illud Syndicis
„ prædictis, ratione eorum officii tantum, non autem, uti tali-
„ bus personis, competere, unde fiebat, ut Fratres prædicti non
„ sine Paupertatis, & Regulæ, quam profitentur, suarumque
„ conscientiarum detrimento, neminem ampliùs reperire pos-

„ ſent, qui eorum Syndici, ſive Procuratoris munus in ſe ſu-
„ ſcipere, eumque laborem aſſumere vellent. „

„ ℣. III. Ideoque pro parte præfati Franciſci Mariæ Pro-
„ curatoris Generalis dictæ Congregationi Cardinalium ſup-
„ plicato, ut non ſolum auctoritate Apoſtolica confirmaretur
„ dictum privilegium, ſed etiam illud Syndicis, ſive Procurato-
„ ribus hujuſmodi, uti talibus perſonis competere declararetur.

„ ℣. IV. Emanavit ab eadem Congregatione Cardina-
„ lium decretum tenoris ſequentis, videlicet: Sacra Congrega-
„ tio EE. S. R.E.Cardinalium Negotiis, & Conſultationibus Epi-
„ ſcoporum, & Regularium præpoſita, attenta remiſſione li-
„ belli per SS.D.Noſtrum facta, referente Eminentiſs. Norfolch,
„ cenſuit danda eſſe Oratori decreta, aliàs edita, nempè ſuper
„ præmiſſis ſervandam eſſe præfatam Conſtitutionem ſan.mem.
„ Clementis VII. prout præſentis decreti tenore omnino ſervari
„ mandat, & præcipit. Romæ 28. Martii 1686.

Gaſpar Cardinal Carpineus.

B. Panciaticus Secretarius.

„ ℣. V. Porrò cum dictus Franciſcus Maria Procurator
„ Generalis prænarrata pariter expoſuiſſet Congregationi,
„ etiam Venerabilium Fratrum Noſtrorum ejuſdem S.R.E.Car-
„ dinalium, ſuper Immunitate Eccleſiaſtica, & controverſiis
„ juriſdictionalibus Deputatorum: hæc Congregatio cenſuit,
„ danda eſſe decreta anteriora, tenoris, qui ſequitur, videlicet:
„ Sacra Congregatio ſuper Immunitate Eccleſiaſtica, & contro-
„ verſiis juriſdictionalibus, habita ſub hac die Martii 1686.circa
„ expoſita in præſenti ſupplici libello, dixit, danda eſſe decreta,
„ ut infra die 31. Maii 1639. Fauen. Provincialis Fratrum Mino-
„ rum Obſervan. Sancti Franciſci, ſacra &c. cenſuit, reſponden-
„ dum Epiſcopo, ut quoad exemptionem Syndici Fratrum Mi-
„ Obſer. loci de Cartoceto faciat Bullam Clementis VII. obſer-
„ vare, ſi in eo concurrant requiſita ejuſdem Bullæ.

„ ℣. VI. Die 17. Novembris 1642. Peruſina, Fratres San-
„ cti FranciſciMin. Obſer. Sacra &c.cenſuit ſervandam eſſe Bul-
„ lam Clem. VII. circa privilegium fori, & exemptionis Syndi-
„ corum, & Procuratorum Ordinis Fratrum Minorum S.Fran-
„ ciſci de Obſervantia. „

℣. VII.

„ §. VII. Die 4. Augusti 1654. Fanen. Episcopus: An „ Syndicus Fratrum Min. de Observantia S. Francisci gaudere „ debeat privilegio fori. Sacra &c. censuit, hujusmodi Syndicum gaudere privilegio fori juxta Constitutionem Clem. VII.

„ §. VIII. Die 23. Maii 1645. Romana. Pater Commissarius Generalis Curiæ quærit: An Syndici, & Procuratores „ Apostolici Conventuum suæ Religionis gaudeant privilegio „ fori, etiam in causis, tam civilibus, quam criminalibus, & „ mixtis, motis ante institutionem officiorum, virtute Bullæ „ Clem. fel. recor. Papæ VII. Sacra Congr. respondit. Syndicos „ Conventuum Ordinis Fratrum Minor. de Observantia S. Francisci ex Bulla fel. recor. Clem. VII. gaudere privilegio fori, tam „ in causis civilibus, quam criminalibus, & mixtis, etiam motis ante eorum deputationum, seu institutionem in officium „ Syndicatus. „

„ §. IX. Die 23. Maii 1645. Recinaten. An Syndicus Monialium Sanctæ Claræ gaudeat privilegio fori, prout gaudent „ Syndici Fratrum Min. de Observantia, Sacra &c. censuit, hujusmodi Syndicum gaudere debere privilegio fori, in quorum „ fidem &c. Datum Romæ sub hac die 20. Aprilis 1686.

„ §. X. Cum autem decreta præinserta à memoratis „ Congregationibus Cardinalium respectivè emanata, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisq; inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, „ salva tamen semper in præmissis auctoritate earundem respectivè Congregationum Cardinalium. „ *Decernentes &c. sicque in præmissis &c. irritum, & inane &c. non obstantibus &c. Romæ* 19. *Junii* 1686.

Syndici hujusmodi non possunt compelli ad exercenda munia publica Communitatis, nec conveniri, nisi coram Judice Conservatore.

„ Ita reperitur in libro Decretorum Sacræ Congregationis super Immunitate Ecclesiastica, & controversiis jurisdictionalibus sub die 10. Maii 1669. videlicet: Sacra Congregatio

„ tio inhærendo declarationibus alias factis censuit; Procuratorem, & Syndicum Fratrum Minorum de Observantia ex Bull. fel. recor. Clem. VII. gaudere privilegio fori, tam in causis civilibus, quam in criminalibus, & mixtis; & insuper non posse compelli ad exercenda munia publica communitatis, neque à quoquam posse molestari, nisi coram legitimo Conservatore. Romæ hac die 7. Januarii 1699. „

Et sub die 9. Augusti 1701. Sac. Consulta in favorem Syndici Conventus Terræ Fabriani, extracti ad effectum, ut exerceret munus communitatis, rescripsit: *extrahi alium*; & iterum proposita causa, & instante loci Gubernatore, *sub die 19. ejusdem mensis, & anni* respondit: *in Decisis.*

Syndici gaudentes privilegio fori, sunt exempti à Represaliis.

SPOLETANA.

„ Instantibus Monialibus Monasteriorum Sanctissimæ Trinitatis, S. Pontiani, & S. Catharinæ pro declaratione, Agentes dictorum Monasteriorum esse exemptos à Represaliis, Sac.
5 Congreg. super Immunitate Ecclesiastica, & controversiis jurisdictionalibus habita sub die 14. Januarii 1698. censuit, Syndicos tantùm, gaudentes privilegio fori esse exemptos à represaliis. Romæ hac die 7. Jan. 1699. „

„ Sacra Congregatio Boni Regiminis declarat Syndicos Apostolicos exemptos à solutione Collectarum pro oneribus communitativis, non solum in loco Syndicatus, sed etiam, ubi eorum bona reperiuntur. „

Extra. *All' Illustre, e Molto Reverendo Signore, come fratello, il Presidente di Urbino. Pesaro.* Intus verò. *Illustre, è*
6 *Molto Reverendo Signore, come fratello. Ogni volta, che à V. S. costi, che Lodovico Gabuccini sia stato legitimamente eletto per Syndico Apostolico delli Frati Minori Osservanti del Convento di Santa Maria Nuova di Fano, e che in quella Città non si trovi altri, che lui Deputato à tal carica, Ella farà, che al medemo per li beni, che possiede in alcuni luoghi di cotesto stato, venga fatta*

ta buona l' esentione dal Pagamento delle Collette per li pesi communitativi, essendo stato altre volte dichiarato dalla Sagra Congregatione, che à tali Ministri attuali di essa Religione compete l'esentione sudetta; è Dio la prosperi. Roma 24. Gennaro 1699.

Di V. S.

Come Fratello

Il Cardinal Spada.

Francesco Caffarelli Secret.

Et sub die 23. Novemb. 1694. prout in Actis Marci Joseph. Pelusi Cur. Causar. Camer. Apost. Notar. ac die 23. ejusdem
7 Mensis, & anni Auditor Innoc. XII. declaravit Syndicos Apostolicos Religionis Min. de Observ. non esse comprehensos in revocatione literarum Patentium, sive declarationis Patentatorum, & esse tantum subjectos Conservatoribus dictæ Religionis, & exemptos respectivè ab jurisdictione Episcopor.

Verùm allegata privilegia, & exemptiones, uni tantum Syndico pro uno quoque Conventu sunt propria, ut ipsæ
8 literæ Clementis, & Innoc. exprimunt; & sub die 27. Novembr. 1650. firmavit S. Congr. Bon. Regiminis.

Ad Syndicos, etiam hospitiorum eorumdem Fratrum, extendi probatur ex textu Clement; quia hospitia certè sunt
9 domus Fratrum Min. & ipse privilegium impertitur uni Syndico Domorum, & Monasteriorum Fratrum Min. S. Fran: de Observ. nec ibi promiscue, & synonimè accipit Domum, & Monasterium; sed pro diversis; ad quod facit *Rota dec.* 427. coram Coccino *num.* 10. *tom.* 2. *part.* 5. *Decis. Rec. num.* 10. tradens dictionem, &, diversitatem copulatorum designare.

CA-

CAPUT XXIII.

Officialis quo ad Tertiarios.

SUMMARIUM

1 *Habitum Tertii Ordinis seculares recipiunt à Superioribus Ordinis*, & numero 5.

2 *Jus ipsum conferendi est cumulative apud Observantes, & Conventuales cum privativa quoad quoscũque alios, usque ad*, num. sequen.

3 *Observãtes non tenẽtur cõferre habitum materialem, & formalem propriæ Religionis.*

4 *Requisita, ut mulieres Tertii Ordinis privilegiis Ordinis, cujus habitum deferunt, fruantur.*

5 *Professio ab iis de Tertio Ordine emittitur in manibus illius, qui habet facultatem à Ministro Generali.*

6 *Formula professionis.*

SEculares, qui habitum Tertii Ordinis V. G. S. Francisci assumere intendunt, eum obtinere debent à Ministris Ge-
1 nerali, seù Provincialibus: vel de Observ. vel Conventualium, cum privativa ad quoscumque alios, etiam Ordinarios juxta disposita à Sixto IV. *Const. Romani Pontificis* apud Confect. *de privil. mend.* ubi: „ Nec non vobis, & suc-
„ cessoribus vestris, pro tempore existentibus, Generali, &
„ Provincialibus Ministris, & Vicariis, prænominati de Ob-
„ servantia dicti Ordinis Fr. Min. ac eosdem Ministros FF. &
„ Sorores Tertii Ordinis &c. volentesque ad ipsum Tertium
2 Ordinem, & illius vivendi modum aggregari, recipiendi, &
„ habitum, sive mantellum, juxta morem dicti Ordinis, eis.
„ exhibendi; ac ipsis Ministris, Fratribus, ac Sororibus Tertii
„ Ordinis, Visitatorem, sive Confessorem dicti Ordinis Fra-
„ trum Minorum Conventualium, vel de Observantia nuncu-
„ patorum, prout eis plus placuerit, ad id, moribus, vitæ san-
cti-

,, ꝯtimonia, & ætate, idoneum &c. assignandi, eadem autho-
,, ritate licentiam concedimus, & etiam facultatem; Districtius
,, inhibentes locorum Ordinariis, & aliis quibuscumque per-
,, sonis cujusvis status, gradus, vel conditionis existant, &
,, quacumque authoritate fugantur, ne prætextu quarumlibet
,, literarum, & facultatum, eisdem forsan concessarum, & pro
,, tempore concedendarum, de præmissis, quæ ad vos spectant,
,, se quomodolibet ingerere præsumant; ac decernentes ex
,, nunc irritum, & inane, si secus super his per quoscumque, qua-
,, vis authoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari;
,, non obstantibus &c. Romę Kal. Januarii 1471.

Quas literas die 28. *Julii* 1657. *const. exponi nobis* confirmavit, mandavitque observari Alex. VII. ipsisque audaciam repressit cujusdam Secularis, vulgò Ministri (sed propriùs Administratoris) Cong. Tertii Ord. S. Francisci, erectæ in Conventu Frat. Min. de Observ. Mexicanæ Urbis, qui, usurpata potestatis plenitudine, & authoritatis independentia, ad habitum, & professionem dicti Tertii Ord. Fratres præsumebat admittere; & eos, qui recognovissent, tamquam verum spiritualem Superiorem, ejusdem Cong. Visitatorem, unũ ex Religiosis prætacti Conventus electum, ipso privabat.

Unde nullo fundamento, sed potius contra Apostolicas literas, PP. Conventuales prætendunt, quod Observantes jus non habeant illum conferendi, & cingendi cingulo, seù corda juxta usum communem Religionis, & praxim usq; adhuc observatam; contra quos similia prætendentes fuit pronunciatum in Prætorio A.C. coram Petra *in causa Sarnen die* 27. *Martii*. 1700. ut in actis Belli Notar.

Et sub die 12. *Augusti* 1689. prout in *Regest*. 27. *Cismont.*
3 *Curiæ in una Reatina*, contra eosdem Conventuales firmavit Sacra Congregatio Episc. non posse Fratr. de Corpore Observ. cogi ad præstandum, sive viris, fœminisvè habitum materialem, & formalem propriæ Religionis. Quemadmodum enim Fratres Claustrales Tertii Ord. eadem materia, vulgò *Saja*, utuntur, eidem prorsus simili in colore, & grossitie, quam ad suas vestes ipsi Conventuales aptant; sic

Observantes illis de Tertio Ordine præstare poterunt habitum, & cordam, in materia, colore, & grossitie, eis respectivè consimilem, quem, & quam Conventuales gestant. Semper tamen abstinendum est à collatione eorum, etiam quoad formam, similium; nàm tunc sanè esset contra eos juris remediis procedendum.

Mulieres ipsum Tertii Ord. habitum gestantes, privilegiis Ordinis, cujus habitum assumunt, non gaudebunt, nisi à
4 Superioribus recipiant, : & observatis adiectis §. 2. & 6. sequentis decreti: quod sub die 20. Decembris 1616. apud Peyr. *ad const.* 4. Sixti IV. emanavit à Sac. Cong. Episc.

„ Ad tollendas omnes contentiones inter Episcopos, & » Superiores Regulares super immunitate, & exemptione Tertia- » riarum, quæ in domibus privatis degunt, vulgo *Bizzoche*, seù » alio quovis nomine nuncupatarum: in primis, & ante om- » nia, in memoriam revocat ea, quæ Sac. Cong. Conc. in eadem » sententia respondit, videlicet. „

§. I. „ Sac. Cong. Conc. sæpius respondit, minimè pos- » se Sacerdotes Regulares mulieres Tertii Ordinis, quas de pœ- » nitentia, vel Bizzochas vocant, Confessiones Sacramentales » audire, nisi fuerint ab Ordinario approbati ad Confessiones » personarum secularium audiendas, quemadmodum, nec » posse illis Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum admini- » strare in die Paschatis Resurrectionis Sanctiss. Domini Nostri Jesu Christi. „

» §. II. „ Verum, quo ad sepulturam, atque alia privile- » gia, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigeatos, aliosque » similes, ita demum Ordinis, cujus Tertiæ Regulę habitum » assumpserunt, privilegiis potiri, & ab Ordinarii jurisdictio- » ne exemptos esse, si viri colligialiter vivant, aut cum Clau- » stralibus habitent, mulieres virginalem, seù cælibem, aut » castam vidualem, expresso voto, & sub habitu, vitam tradu- » xerint, quemadmodum cavetur Const. Conc. Later. sub Leo- » ne X. quæ habetur sess. 21. in fine. „

§. III. „ Hoc autem voto Mulierum alia duo, scilicet, » paupertatis, & Obedientiæ, nequaquam includi, quinimo hu-

„ hujusmodi mulieres, si virginalem, aut cælibem simpliciter, & „ expresse vitam, voverint, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsim habitantes, „ supradictis privilegiis Ordinis, cujus Tertiæ Regulæ habitum „ deferunt, exemptioneque ab Ordinarii jurisdictione frui debere, ut idem Leo postea declaravit Constit. edita die 1. Martii „ 1518. „

§. IV. „ An autem prædictæ qualitates in hujusmodi „ Tertiariis concurrant Ordinarii loci est judicium. „

§. V. „ Præterea, si contingat aliquas ex prædictis „ Tertiariis sine sepulturæ electione decedere, eas sic decedentes, ita demum in Ecclesis Ordinis, cujus habitum assumpserunt, si in ipsis earum communis sepultura reperiatur; sin „ minus, in Ecclesiis Parochialibus sepeliendas esse decernit. „

§. VI „ Superioribus autem Regularibus, sufficienti facultate ad id à Sancta Sede Apostolica suffultis (Capuccinis exceptis,) liberè Mulieres ad hujusmodi habitum recipere, „ atque ad ipsos vestiendi eas officium pertinere; non autem ad „ habitum admittendas, & recipiendas esse, nisi probatæ vitæ, „ ac bonis moribus præditas, ac in ætatæ, saltem quadraginta „ annorum, constitutas, quæ de proprio habeant, unde sufficienter vivere possint, & non cum aliis viris, quam cum consanguineis, vel affinibus, in primo tantùm gradu sibi conjunctis, cohabitent, & ab Ordinario loci, licentia prius impetrata, qui non aliter eam concedat, nisi de prædictis, prævio examine diligenti, sibi constiterit. „

§. VII. „ Verum in hujusmodi habitu concedendo, & „ respectivè deferendo, omninò à velo supra caput, quod supriectum vocant, & à pectorali, quod vulgò dicitur *Sottogola*, „ & à patientia, abstinendum esse; quinimò eas, quæ supradicta „ tria, vel aliquod ipsorum, deferre comprehensæ fuerint, illa dimittere, etiam per censuras Ecclesiasticas, ab Ordinariis „ locorum compellendas esse decernit. „

§. VIII. „ Supradictis vero decretis mulieres Tertii „ Ordinis, quæ collegialiter vivunt non comprehendi, quini-

„ mo eas dispositioni Constitutionis Pii V. editæ Romæ anno „ 1596. 4. Kal. Julii, quæ incipit Circa Pastoralis &c. penitus „ subjacere expresse declarat, non obstantibus &c. „

Professionem ii de Tertio Ord. Sancti Francisci emittunt in manibus electi, vel deputati per Ministrum Generalem, prout in terminis habetur in Constitutione *Ad fructus* Pauli Tertii *Directorium trium Ordinum*, continente statuta, specificè edita pro Tertiariis proprias domos inhabitantibus, ubi *cap.* 2. „ Fratres, & Sorores, postquam per unum integrum
5 annum, habitum probationis detulerint, si conversatio lau- „ dabilis fuerit, per habentem facultatem Ministri Generalis, „ recipiendi ad hunc tertium statum, solummodo, & non per „ alios, ad Professionem recipiantur. „ Et novissimè observavit P. Petrus de Almandrelio *Escudo Seraphico art.* 7.

Formula Professionis à Consodalibus in manibus Prælati, seu Visitatoris facienda.

Io Frà N. prometto à Dio Onnipotente, & alla Beata Maria sempre Vergine, al Beato S. Francesco, & à tutti i Santi del Cielo; & à voi Padre, d'osservare tutto il tempo di mia vita la Regola de Frati di Penitenza, instituita dal Padre S. Francesco,
6 *e per Papa Nicolò IV. confermata: & i comandamenti di Dio, e sodisfare, come conviene, per le trasgressioni, che commetterò contro questo modo di vivere, ogni volta, che sarò dimandato dal mio Visitatore.*

Tunc Prælatus ad professionem recipiens: *Et io, se questo osserverai, da parte di Dio ti prometto la vita eterna.*

Ubi ponderetur, quod illud *prometto*, idem sit ac propono, prout apud DD. fusiùs.

CA.

CAPUT XXIV.

Officialis quo ad visitat. Ordinarii respectu Regularium.

SUMMARIUM.

1 *Jus visitandi spectat ad jurisdictionem.*
2 *Regulares in iis, quæ respiciunt curam animarũ, subiiciuntur visitationi Episcopi.*
3 *Altaria, & Capellas Confraternitatum, existentiũ in Ecclesiis Regularium, Ordinarii visitant; & quando, & in quibus?*
4 *Non visitant Monasteria, sub prætextu, quod Superiores admoniti, ea non visitarint.*
5 *Religiosi, & bona Monasterii commendati gaudent Privilegiis sui Ordinis.*
6 *Quando Conventus, numq. suppressi, non subsint visitationi Episcopi?*
7 *Dubia super subjectione nonnullorum Conventuũ jurisdictioni Ordinarii.*
8 *Alia circa ejusdem jurisdictionem in Grangias Monasteriorum &c.*
9 *Et quædam super jurisdictione super parvis Conventibus.*
10 *Regulares debent Episcopis venerationem.*
11 *Episcopi jura Regularium servant, eosque charitative tractant.*

1 JUs visitandi ad jurisdictionem pertinet ex Piaseco *prax. par.* 2. *cap.* 3. *art.* 1. *num.* 1. *cap. conquerente de offic. Jud. Ord. lib.* 1. *tit.* 31. Et quamquam olim Regulares subessent plenissime jurisdictioni Ordinariorum, ut per ipsum allata jura probant; hodie tamen, ut quoque advertit Panimolla *decis.* 84. *adnot.* 1. *num.* 2. sunt ab eorumdem jurisdictione exempti, & subsunt Papæ, qui est eorum Diœcesanus, & Judex ordinarius, ut notat Glosſ. *ad cap. auctoritatis in ver. Sedis Apostolicæ: & ad cap. nulla dist.* 93. *in ver. nulla*, doctrinaliter firmat exemptos non

non esse Acephalos; ideo Episcopi in eos, vel nil, vel tantum possunt, quantum eis à Sede Apostolica permittitur, & conceditur.

Qui proinde eorum Ecclesias, & Altaria, prout notavimus *C. O. quoad exempt. num.* 18. *tom.* 1. nequeunt visitare:
2 ibi plura videantur, & hic transferantur, & ponderetur Trid. *cap.* 11. *sess.* 25. *de regul.* Episcopis subiiciens personas regulares in iis, quæ ad animarum curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, prout ibi expressè; cujus dispositio ampliatur à Barbos. *ad alleg. cap. num.* 15. & Panimolla *de*. 84. *adnotat.* 1. *num.* 20. ad dependentia, & ad ipsam curam ordinata. quæ facultas non est in Ordinariis privativè, quoad Superiores Regulares, sed cumulativè ad eam, quæ istis competit. Barbos. *ibid. num.* 25., Panimol. *num.* 21. Altaria, & Capellas Confraternitatum existentium in Ecclesiis Regularium, visitare Ordinarii possunt, tantummodo in iis, quæ respiciunt
3 administrationem, & in ordine ad ornatum, & eorumdem supellectilem: in quo sensu spectant ad Confratres, & non ad Regulares, Barbos. *ad cap.* 8. *sess.* 22. *de ref. vide* C. O. *quoad Confrater. num.* 6. 7. *tom.* 1.

Ab Ordinariorum visitatione sunt exemptæ Religiosorum Domus, & Monasteria per disposita in S. Cong. Conc. die 20. Febr. 1616. ex Piasec. *cit. art. num.* 32. ut infra.

„ Sac. Cong. Card. Conc. Trid. interpretum censuit,
„ non licere Ordinariis locorum Monasteria Regularium eo
„ prætextù visitare, & corrigere, quod illorum Superiores ad-
4 moniti intra sex menses, illa non visitaverint, vel correxe-
„ rint, nisi eadem Monasteria, vel sub commenda existant ex
„ Decreto *cap.* 8. *sess.* 21., vel suorum Ordinum capitibus non
„ subsint, ac se se in Congregationes redigere neglexerint *juxta cap.* 8. *sess.* 25. *de Regul.*

Et apud eumdem *ib. à num.* 31. S. C. Episc. declaravit Regulares, & Bona Monasterii commendati gaudere privilegiis sui Ordinis, ut sequitur.

„ Monachi Abbatiæ Claræ Tumbæ Ord. Cistercien. in
„ quo viget Regularis Observantia, petunt declarari, an ipsimet

Reli-

» Religioſi, nec non bona, & ſubditi ejuſdem Monaſterii de-
5 beant gaudere ſuis privilegiis ſui Ordinis, non obſtante, quod
» modernus dicti Monaſterii Abbas non ſit Religioſus, ſed per-
» petuus Commendatarius: S. Cong. Card. negotiis Regularium
» præpoſita, cenſuit gaudere. Romæ 26. Martii 1627.

Conventus nunquam ſuppreſſi, in quibus actu degunt de familia plures, quàm ſex Religioſi, non comprehenduntur in Decreto Innoc. X. *ut in parvis*, ut infra.

„ Sacra Congregatio ſuper ſtatu Regularium cenſuit,
» Conventus numq. ſuppreſſos, in quibus actu degunt de fa-
» milia plures, quam ſex Religioſi, minimè comprehendi in De-
» creto ſanctæ mem. Innocentii X. quod incipit, *ut in parvis*,
6 ac proinde locorum Ordinarios, nequaquam poſſe in vim di-
» cti Decreti in hujuſmodi Conventibus, aut illorum perſonis,
» ullam ſibi juriſdictionem vindicare. Dat. Romæ die 29. No-
» vemb. 1657. *in regeſto ejuſdem Congreg. fol.* 325. Panimolla *deciſ.* 84. *adnot.* 2. *num.* 62. Et quia occaſione *alleg.* Decreti, *ut in parvis* plures controverſiæ oriebantur, ad eas ſedandas, fuerunt. S. Cong. infraſcripta dubia propoſita, ut ſequitur.

„ Poſito Decreto fel. rec. Innocentii Papæ Decimi ſuper
» ſubiectione nonnullorum Conventuum correctioni, viſita-
» tioni, & omnimodæ juriſdictioni Ordinarii loci, tanquam Se-
7 dis Apoſtolicæ Delegati: contigit dubitari de infraſcriptis.

„ 1. An Epiſcopus in Conventibus ſuæ juriſdictioni ſub-
» jectis poſſit Abbates, Priores, Guardianos, & alios Superio-
» res locales deputare, & familiam conſtituere?

„ 2. An poſſit Epiſcopus à prædictis Conventibus Reli-
» gioſos amovere?

„ 3. An Regulares eorumdem Conventuum compelli
» poſſint ab Epiſcopo ad exhibendos libros introitus, & exitus,
» & reddendas rationes adminiſtrationis?

„ 4. An Epiſcopus in eiſdem Conventibus ſe ingerere
» poſſit in his, quæ Regularem diſciplinam concernunt?

„ 5. An Eccleſiæ dictorum Conventuum, & Capellæ
» Grangiarum, in quibus degunt Converſi pro agrorum cul-
» tura, ab Epiſcopo viſitari poſſint.

6. An

„ 6. An ipsæ Grangiæ, & Conversi in eis degentes sub„ sint visitationi Episcopi?

„ 7. Quod in Ecclesiis, seu Capellis Grangiarum, in qui„ bus nullus degit Conversus, an similiter subsint Episcopi visi„ tationi?

„ 8. An liceat Episcopo visitare Conventus; tam sup„ pressos, & postea restitutos, quàm non suppressos, ad effectum „ cognoscendi, an in illis re ipsa alantur sex Religiosi?

„ 9. An Episcopus visitans hujusmodi Conventus suæ „ jurisdictioni suppositos, aut personas in eis degentes, possit à „ visitatis procurationem exigere in victualibus, vel in pecunia?

„ 10. An jurisdictio Ordinariis locorum, tamquam Sedis „ Apostolicæ Delegatis, attributa in supradicto Decreto, compe„ tat Vicariis Generalibus Episcoporum, necnon Abbatibus, & „ aliis inferioribus Prælatis proprium Territorium, ac jurisdi„ ctionem, quasi Episcopalem, habentibus?

„ 11. An Provinciales, & alii Superiores Regulares pos„ sint ejusmodi Conventus, jurisdictioni Ordinarii subiectos, & „ Religiosos in illis degentes visitare, corrigere, & punire, om„ nemque jurisdictionem in eos exercere, sicut poterant ante di„ ctum Decretum?

„ 12. Si Superior Regularis in causa prævenerit contra „ subditum degentem in aliquo ex eisdem Conventibus, Ordina„ rio subjectis, fabricando processum, vel eum carceri manci„ pando, an Episcopus possit hujusmodi causam reassumere, ac „ Superiori inhibere?

„ 13. Si è converso Episcopus prævenerit in causa con„ tra Religiosum in tali Conventu commorantem, an Superio„ ri Regulari eo casu liceat illum amovere, & in alio Conventu „ collocare; & si de facto collocaverit, an nihilominus Episco„ pus possit causam prosequi, ac Religiosum sic amotum revo„ care ad primum Conventum?

„ 14. Si Provincialis, vel Superior localis voluerit ali„ quem ex Fratribus à tali Conve. . i removere, an Episcopus „ prohibere possit?

„ 15. Si à Conventu primùm suppresso, ac deinde Reli-
gio-

„ gioni restituto, absint ex aliqua rationabili causa, & ad breve
„ tempus, unus, vel plures, ex numero sex Religiosorum ibi degentium, an gratia restitutionis sit nulla, & Conventus remaneat, suppressus, ut prius?

„ 16. Quid, si à Conventu non suppresso similiter ex causa rationabili, & ad modicum tempus absit aliquis è sex Religiosis ibi existentibus, an durante tali absentia, Conventus subiaceat jurisdictioni Ordinarii?

„ 17. An Religioso illo redeunte, vel aliàs impleto numero sex Religiosorum, Conventus recuperet pristinam exemptionem.

„ 18. Si gratia restitutionis Conventus suppressi reddatur nulla ex eo, quod in illo ad formam Decreti cum effectu non alantur sex Religiosi, & postea contingat, ut ejusmodi numerus impleatur, an gratia restitutionis Conventus reviviscat?

„ 19. Ad hoc, vt gratia restitutionis sit nulla, & Conventus denuo remaneat suppressu, propterea quod in eo non sustententur sex Religiosi, an debeat præcedere declaratoria Episcopi super facto, prævia causæ cognitione?

„ 20. An ab hujusmodi declaratoria liceat Regularibus ad Sedem Apostolicam appellare ad effectum, tam deuolutiuum, quàm suspensiuum?

„ 21. Cum ex Decreti præscripto quatuor Sacerdotes in his Conventibus degentes debeant esse maturæ ætatis, quænam dicatur ad hunc effectum ætas matura?

Sacra Congregatio super statu Regularium ad singula dubia superius proposita, hunc in modum respondit, videlicet.

„ Ad 1. Non posse.

„ Ad 2. Posse ex rationabili causa: commonito tamen „ prius Superiore Regulari, ad quem pertinet, ut eosdem Religiosos assignet in aliis Conventibus.

„ Ad 3. Posse compelli.

„ Ad 4. Posse.

„ Ad 5. Posse.

„ Ad. 6. Subesse.

„ Ad 7. Itidem subesse.

„ Ad 8. Minimè licere, antequam aliunde constet de fun-
» damento intentionis Episcopi in deficentia numeri consti-
» tuto.

„ Ad 9. Expedire, ut Sanctissimus Dominus Noster de-
» cernat, & declaret non licere Episcopo tales Conventus visi-
» tanti quidquam accipere procurationis nomine.

„ Ad 10. Competere.

„ Ad 11. Posse, sicut prius, non tamen privativè ad
» Episcopum.

„ Ad 12. Non posse, nisi ex justa causa, veluti cum vi-
» det Superiorem Regularem ex odio, vel amore, cupiditate,
» vel metu, aut ex nimia severitate, vel indulgentia quid durius
» aut remissius constituere, quàm causa deposcit, in quo ipsius
» Episcopi conscientia oneratur.

„ Ad 13. Non licere Superiori Regulari Religiosum ab
» Episcopo inquisitum à loco amovere, & si amotus fuerit, pos-
» se Episcopum causam prosequi, & illum quibuscumque re-
» mediis revocare, etiam invocato auxilio Ordinarii, & brachio
» seculari, si opus fuerit, cujuscumque loci, in quo Religiosus
» ille reperiatur.

„ Ad 14. Non posse.

„ Ad 15. Gratiam ob id non esse nullam, cessante omni
» fraude, nec Conventum remanere suppressum.

„ Ad 16. Subiacere, durante absentia.

„ Ad 17. Recuperare.

„ Ad 18. Non reviviscere.

„ Ad 19. Debere ita præcedere, nec ante declaratoriam
» licere Episcopo Conventus possessionem apprehendere, aut
» Religiosos inde expellere.

„ Ad 20. Licere, ad effectum devolutiuum tantùm, non
» autem suspensiuum.

„ Ad 21. Aetatem maturam dici ad hunc effectum, com-
» pleto anno quadragesimo.

De-

„ Declarationes supraſcriptas Sanctiſſimus Dominus No-
„ ſter ad ſe relatas approbavit, & ab omnibus, ad quos pertinet, obſervari præcepit, contrariis quibuſcumque non obſtanti-
„ bus. Datum Romæ die 27. Julii 1655.

Quibus deinde acceſſerunt alia dubia, & declarationes, circa Juriſdictionem Ordinarii in Grangiis Monaſteriorum, illarumque Eccleſiis, & publicis Oratoriis, prout infra.

„ Poſita Conſtitutione fel. rec. Innocentii X., quæ inci-
„ pit. *Inſtaurandæ*, nec non illius Decreto incipien. *Ut in parvis*,
„ contigit dubitari de infraſcriptis,

„ I. An Grangiæ ex dicta Conſtitutione Innocentii ſup-
„ preſſæ, & ad ſtatum Sæcularem reductæ, illarumque Eccleſiæ,
„ & publica Oratoria poſſint ab Ordinario viſitari?

„ II. Et quatenus poſſint: an hoc jus Ordinario com-
„ petat privativè quo ad Superiores Regulares, an verò cumu-
„ lativè cum ipſis?

„ III. Et quid, ſi prædictis Eccleſiis Cura animarum in-
„ cumbat?

„ IV. An Superiores Regulares poſſint in dictis Eccleſiis
„ curam animarum habentibus nominare Vicarios ad curam
„ animarum exercendam, eoſque ad nutum amovere?

„ V. An Grangiæ, ſeù membra alicujus Monaſterii, nun-
„ quam ſuppreſſa, in quibus non degunt, ſaltem ſex Religioſi,
„ ſubſint Juriſdictioni, ac Viſitationi Ordinarii loci privativè, an
„ cumulativè cum Superioribus Regularibus?

„ Die 11. Septembre 1670. Sacra Congregatio ſuper ſta-
„ tu Regularium ad ſingula dubia, ſuperius propoſita, in hunc
„ modum reſpondit, videlicet.

„ Ad primum, Grangias, ut præfertur, ſuppreſſas, &
„ ad ſtatum Sæcularem reductas, ilarumque Eccleſias, & Publi-
„ ca Oratoria poſſe ab Ordinario viſitari, dummodo in iis Gran-
„ giis, quarum proprietas fuit reſervata, vel reſtituta princi-
„ palibus Monaſteriis, idem Ordinarius nullo modo ſe ingerat
„ in temporalibus.

„ Ad ſecundum, Quo ad Eccleſias, & Oratoria Publica jus
„ viſitandi competere Ordinario privativè; quo ad Converſos

„ autem in eis degentes cumulativè, Ordinario scilicet, jure de-
„ legato, ad formam S. Concilii Tridentini, Regularibus verò,
„ jure ordinario.

„ Ad tertium, Itidem quoad Ecclesias dictarum Grangiarum curam animarum habentes, jus visitandi Ordinario competere privative: sed quoad Conversos in eis degentes hoc jus competere cumulativè, nempe Ordinario, tamquam Sedis Apostolicæ Delegato, Regularibus verò auctoritate ordin.

„ Ad quartum, Superiores Regulares posse hujusmodi Vicarios nominare, & illos ad nutum amovere, si Ordinarius loci ab initio illos deputaverit amovibiles.

„ Ad quintum, Grangias, seù Membra alicujus Monasterii, nunquam suppressa, in quibus non degunt, saltem sex Religiosi, subesse jurisdictioni, ac Visitationi Ordinarii loci, ac Superiorum Regularium cumulative, videlicet Ordinario, tamquam Sedis Apostolicæ Delegato ex predicto Decreto. *Vt in parvis*, Regularibus autem Jure ordinario.

Et tandem circa jurisdictionem Episcopi in parvis Conventibus sequentes attedantur dispositiones.

„ Episcopus visitavit Conventum suæ jurisdictioni subiectum in vim Decreti fel. rec. Innocentii X. incipien., *Vt in parvis*, protereà quòd tunc temporis ibi non erant de familia, nec re ipsa alebantur sex Religiosi; Sed post absolutam visitationem sine ulla fraude, à Superioribus Regularibus in eodem Conventu adaucta est familia, & impletus numerus sex Religiosorum, sicque Conventus exemptionem recuperavit jurta declarationes Sac. Congregationis super statu Reeularium, nempè decimam sextam, & decimam septimam inter impressas.

„ Hoc posito, consulitur S. Congregatio de infrascriptis.

„ Primò. An post exemptionem, ut præfertur, recuperatam Episcopus possit hujusmodi Conventum visitare ad effectum, ut videat, an ordinationes, & decreta ab ipso edita in visitatione præcedenti, fuerint adimpleta, nec ne? „

II. „ Anue possit decreta non adimpleta exequi, & pro illorum executione pœnas adiicere, & aggravare? „

III. „ Et quatenus possit, hæc facultas, quæ ex dicto De-

„ Decreto, *ut in parvis*, competit Episcopo, tanquam Sedis „ Apostolicæ delegato, expiret, lapso integro anno à die publicationis decretorum? „

IV. „ An Episcopus post exemptionem à Conventu recuperatam possit condemnare, & punire, etiam pœna corporis afflictiva, Religiosum, qui pro delicto in Curia Episcopali fuerat inquisitus, & carceri mancipatus eo tempore, quo Conventus erat jurisdictioni Episcopi subjectus? „

„ Die 19. Novembris 1671. Sac. Congregatio super statu Regularium, ad singula dubia superius proposita respondit, ut sequitur, videlicet. „

„ Ad primum. Postea quam Conventus exemptionem recuperavit, Episcopum nequaquam posse illum visitare, etiam ad effectum, ut videat an decreta edita in præcedenti visitatione fuerint executioni mandata. „

„ Ad secundum. Itidem non posse post hujusmodi exemptionem, decreta non adimpleta exequi, minusque pœnas adiicere, & aggravare pro illorum executione. „

„ Ad tertium. Jurisdictionem ex dicto Decreto, *ut in parvis*, Episcopo attributam in Conventu non habente Religiosorum numerum, ibi præscriptum, expirare eo ipso, quòd Conventus ob familiam sine fraude adauctam, & impletum numerum Religiosorum præfixum, exemptionem recuperavit. „

„ Ad quartum. Cum contra dictum Religiosum non solum causa, sed etiam persona sit præventa, eo tempore, quo Conventus erat subjectus jurisdictioni Episcopi, & exemptio superveniens non invenerit eum liberum, utique Episcopum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatum, posse hujusmodi causam tempore habili inchoatam prosequi, etiam post exemptionem, & eumdem Religiosum condemnare, & punire etiam pœna corpori, afflictiva. „

Tandem noverint Regulares sibi esse à Leone X. *Const. Dum intra* impositum præceptum: *ut congruo honore, & debita reverentia DD. Episcopos, loco Sanctorum Apostolorum*

rum subrogatos, *venerentur*. Ipsisque Ordinariis exhibeo textum Clementinæ *Frequens de excessibus Prælatorum*, in quo Conc. Viennense eis committit: ut *Religiosos Charitativè tra-*
11 *ctent, & foveant, & sua jura, & privilegia inviolabiliter servent.*

Et en finis: utinam in lectoris fructum, cui Cœlestem precor felicitatem.

INDEX

INDEX RERUM
Utriusque Tomi.

Primus numerus Tomum, secundus marginalem, tertius paginam demonstrat.

A

Ac-

Do-

Epi-

Papa

Ta-

N

Onus.

gi-

S

Te-

Ius

FINIS.

ERRATA

ERRATA.		LEGE.
Pagina.	*Tomo.*	*Linea.*
14	I.	28
censura		excommunicatio
37	I.	13
furtus		fructus
44	I.	4
ala		alia
176	I.	29
volunte		voluntate
272	I.	3
Syndicus		Syndicum
246	I.	20
erection		erectioni
161	I.	34
C.Off. quoad praecedentiam.		....
371	I.	20
fieri, ne debeat		fieriue debeat
326	I.	11
manum		manuum
328	I.	4
exciret		exiret
3	2.	33
verbe		Urbe
151	2.	25
incapapaces		incapaces
117	2.	18
C. Off. quoad pœnas Eccles.		....

Cætera Lectoris judicio.

REGESTUM

Tomi Secundi.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh